

ปัจจัยความสำเร็จโหมสเตอร์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

โดย

นายธเนศ เฮ่ประโคน

ดุขฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุขฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัจจัยความสำเร็จโหมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

โดย

นายธเนศ เฮ่ประโคน

คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาสหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

SUCCESS FACTORS FOR VERNACULAR HOMESTAY
IN THE ASEAN COMMUNITY COUNTRIES

BY

MR. THANED HEYPRAKHON

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
THE DOCTOR OF PHILOSOPHY IN
INTEGRATED SCIENCE OF BUILT ENVIRONMENT
FACULTY OF ARCHITECTURE AND PLANNING
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

ดุษฎีนิพนธ์

ของ

นายธนศ เเฮ่ประโคน

เรื่อง

ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง)

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ ทรายงกูร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ศักดิ์ รินชุมภู)

กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กองกฤษณ์ โตชัยวัฒน์)

กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า)

กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันดี พินิจวรสิน)

กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. ยอดมณี เทพานนท์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ เฉลิมวัฒน์ ดันตสวัสดิ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศ ประชาคมอาเซียน
ชื่อผู้เขียน	นายธนศ เสา่ประโคน
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ดี รินชุมภู
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิภายใต้คุณสมบัติโฮมสเตย์พื้นถิ่นที่เป็นต้นแบบและได้มาตรฐานระดับภูมิภาคอาเซียน และการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านโฮมสเตย์จากภาครัฐ ได้กลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์ คือ โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย โฮมสเตย์จิปัด ประเทศกัมพูชา และ โฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจำนวน 719 คน ให้ข้อมูลผ่านการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบสหสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ปรากฏผลลัพธ์เป็นแบบจำลองการวัดปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนในแต่ละแห่ง

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่มีความสำคัญสูงสุดในโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง คือ ด้านการจัดการโดยรวม รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พักและสุขอนามัยตามลำดับ ปัจจัยความสำเร็จที่มีความสำคัญสูงสุดในโฮมสเตย์จิปัด คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย ด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน และด้านที่พักที่ให้ประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นและมีความปลอดภัยเรียงตามลำดับ ปัจจัยความสำเร็จที่มีความสำคัญสูงสุดในโฮมสเตย์วาไลโตโกว คือ ด้านธรรมเนียมปฏิบัติ รองลงมาคือ ด้านการจัดการด้านการตลาด ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการ

ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจชุมชน ด้านที่พักรวมสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย และด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัยตามลำดับ ข้อค้นพบจากการวิจัย คือ ปัจจัยความสำเร็จเกิดจากการรับรู้คุณค่าผ่านประสบการณ์เชิงคุณลักษณะของนักท่องเที่ยวอย่างครบถ้วน โดยนัยของปัจจัยความสำเร็จแต่ละตัวมีลักษณะเป็นปัจเจกในโครงสร้างแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยความสำเร็จของแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในปัจจัยด้านที่พักในระดับต่ำ ข้อสรุปนี้ นำไปสู่แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นที่อื่นซึ่งมีความแตกต่างจากโฮมสเตย์กระแสหลัก การจัดการด้านที่พักโฮมสเตย์พื้นที่อื่นควรรักษารูปแบบดั้งเดิมของบ้านเรือนอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชน และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกแบบกลุ่มเฉพาะที่มีความหลากหลาย แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: โฮมสเตย์อาเซียน, โฮมสเตย์พื้นถิ่น, ปัจจัยความสำเร็จ, นักท่องเที่ยว, การรับรู้คุณค่า

Dissertation Title	SUCCESS FACTORS FOR VERNACULAR HOMESTAY IN THE ASEAN COMMUNITY COUNTRIES
Author	Mr. Thaned Heyprakhon
Degree	Doctor of Philosophy
Department/Faculty/University	Integrated Science of Built Environment Architecture and Planning Thammasat University
Dissertation Advisor	Assistant Professor Damrongsak Rinchumphu, Ph.D.
Academic Years	2016

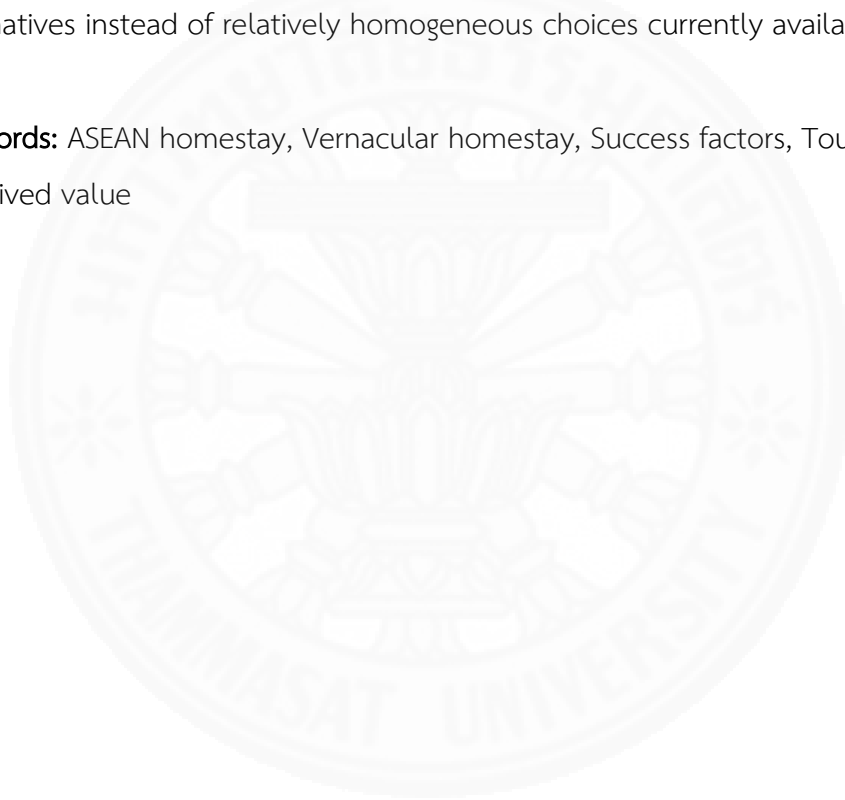
ABSTRACT

Success factors for homestay, a form of hospitality and lodging in which visitors stay in a house of local dwellers, featuring vernacular architecture in the ASEAN community countries were analyzed. Subjects for study were chosen using stratified random sampling for standardized prototype vernacular homestays. Homestay tourism experts were also selected by purposive sampling. Homestay accommodations in Ban Mae Kampong, Thailand; Chi Phat, Cambodia and Walai Tokou, Malaysia were focused on 719 samples, all tourists, provided data by completing questionnaires. Exploratory (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) using structural equation models were performed to validate measurement models.

Results were that success factors at Ban Mae Kampong included general management; activities and lifestyle; host-guest interaction and safety; amenities; and accommodation and hygiene in decreasing order of importance. At Chi Phat, they were host-guest interaction; social and environmental management; activities and environmental maintenance; amenities and hygiene; marketing and community economy management; and safe, authentic local lifestyle accommodation, in decreasing order of importance. At Walai Tokou, they were customs and lifestyle; marketing management; activities; social, environment and community economy

management; accommodation, amenities and hygiene; and host-guest interaction and safety, in decreasing order of importance. These findings suggest that while success factors depend on the totality of visitor experience, each individual element plays a role in construct measurement models of tourist perceptions in each homestay individuality, with accommodation factors of lesser importance. These conclusions may help entrepreneurs in this expanding niche tourism area maintain their authentic vernacular dwelling and develop localized attributes different from mainstream generalized homestay tourism. This provides more specialized touristic alternatives instead of relatively homogeneous choices currently available.

Keywords: ASEAN homestay, Vernacular homestay, Success factors, Tourists, Perceived value

กิตติกรรมประกาศ

ดุขฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างดีด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ศักดิ์ รินชุมภู อาจารย์ที่ปรึกษาดุขฎีนิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์สุดา จันทรแจ่มหล้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กองกฤษณ์ โตชัยวัฒน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันดี พิณจวรสิน และ อาจารย์ ดร. ยอดมณี เทพานนท์ กรรมการดุขฎีนิพนธ์ที่กรุณาตลอดเวลา ให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุง ชี้แนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสามารถจัดทำดุขฎีนิพนธ์เล่มนี้เสร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศ ไทย โฮมสเตย์จิพัด ประเทศมาเลเซีย และโฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย ตลอดจน นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรพรรณ วีระปรียากร ที่จุดประกายให้ ข้าพเจ้ารักการวิจัย

ดุขฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบัณฑิตศึกษา จากสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2559 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติเป็นอย่างสูง ที่สนับสนุนทุนวิจัย และขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่สนับสนุนทุนการศึกษาระดับปริญญาเอก และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการผังเมืองทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือกันมาตลอด

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนและชี้แนะเกี่ยวกับ ทิศทางการประกอบอาชีพ ภาระยา และลูก ๆ ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจ และอีกหลายท่านที่ไม่สามารถกล่าวได้หมดในโอกาสนี้

นายธเนศ เฮ่ประโคน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(13)
สารบัญภาพ	(16)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่	3
1.3.2 ขอบเขตด้านวิธีวิจัย	4
1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา	4
1.4 ตัวแปรที่ศึกษา	5
1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้านบุคคล	5
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.8 นิยามคำศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาเซียนด้านการท่องเที่ยว	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน	11

2.2.1	นิยามของโฮมสเตย์	11
2.2.2	นิยามของโฮมสเตย์อาเซียน	13
2.2.3	มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน	13
2.3	แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์พื้นถิ่น	18
2.3.1	บ้านเรือนพื้นถิ่น	18
2.3.2	ภูมิทัศน์พื้นถิ่น	20
2.3.3	โฮมสเตย์พื้นถิ่น	21
2.4	แนวคิดทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม	22
2.5	แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่า	25
2.5.1	นิยามของการรับรู้คุณค่า	25
2.5.2	การประเมินการรับรู้คุณค่า	26
2.6	ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น	27
2.6.1	ด้านที่พัก	28
2.6.1.1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	28
2.6.1.2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น	29
2.6.1.3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม	29
2.6.1.4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย	30
2.6.1.5	การมีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอน	30
2.6.1.6	การมีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำ	31
2.6.1.7	การมีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน	32
2.6.1.8	การมีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น	33
2.6.2	ด้านสุขอนามัยและความสะอาด	33
2.6.2.1	ที่พักและบริเวณมีความสะอาดและถูกสุขอนามัย	33
2.6.2.2	การเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะ	34
2.6.3	ด้านการปฏิสัมพันธ์	34
2.6.3.1	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร	34
2.6.3.2	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง	35
2.6.3.3	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและบริการที่ดี	35
2.6.3.4	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกในบ้านและพื้นที่ในบ้าน	36
2.6.3.5	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร	36

2.6.4 ด้านกิจกรรม	36
2.6.4.1 ประสบการณ์วิถีชีวิตที่เป็นปกติ	37
2.6.4.2 กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม	37
2.6.4.3 การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม	38
2.6.4.4 ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง	38
2.6.4.5 การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว	39
2.6.5 ด้านการจัดการ	39
2.6.5.1 การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่น มีส่วนร่วม	39
2.6.5.2 การมีศูนย์กลางสำหรับแสดงข้อมูลในชุมชน	40
2.6.5.3 การเก็บข้อมูล การลงทะเบียนและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว	41
2.6.6 ด้านความปลอดภัย	41
2.6.6.1 วัสดุปลอดภัยในบ้าน	41
2.6.6.2 วัสดุปลอดภัยในชุมชน	42
2.6.7 ด้านการตลาด	42
2.6.7.1 การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย	43
2.6.7.2 การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี	43
2.6.7.3 การจัดการด้านการตลาดและส่งเสริมการขาย	44
2.6.7.4 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	45
2.6.8 ด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน	45
2.6.8.1 การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว	45
2.6.8.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม	46
2.6.8.3 การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย	46
2.6.8.4 การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ	47
2.6.8.5 การรักษาสภาพแวดล้อม	47
2.6.8.6 การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่าง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	48
2.6.9 ด้านการเข้าถึง	48
2.6.9.1 การเข้าถึงได้โดยสะดวก	48
2.7 สรุปการทบทวนวรรณกรรม	49

บทที่ 3 วิธีการวิจัย	51
3.1 รูปแบบและขั้นตอนการวิจัย	51
3.2 พื้นที่การวิจัย	52
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	53
3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างระดับพื้นที่	53
3.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล	56
3.4 ตัวแปรการวิจัย	57
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
3.5.1 การสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์	59
3.5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวน	60
3.6 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม	61
3.6.1 การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ	61
3.6.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม	62
3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล	63
3.8.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์	63
3.8.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	63
3.9 สรุปขั้นตอนการวิจัย	64
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	67
4.1 ผลการสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์คุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคม อาเซียน	68
4.1.1 ด้านที่พัก สุขอนามัยและความสะอาด	68
4.1.2 ด้านการปฏิสัมพันธ์	71
4.1.3 ด้านกิจกรรม	72
4.1.4 ด้านการตลาด	72
4.1.5 ด้านความปลอดภัย	73
4.1.6 ด้านการจัดการและความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน	73
4.1.7 ด้านการเข้าถึง	75

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย	80
4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น	80
4.2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของ ตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	83
4.2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	85
4.2.3.1 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	88
4.2.3.2 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	89
4.2.3.3 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	90
4.2.3.4 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	90
4.2.3.5 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	91
4.2.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและกสรพัฒนาแบบจำลอง การวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	91
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา	96
4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น	96
4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของ ตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์	99
4.3.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์	102
4.3.3.1 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โฮมสเตย์จิตต์	105
4.3.3.2 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์จิตต์	105
4.3.3.3 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โฮมสเตย์จิตต์	106
4.3.3.4 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โฮมสเตย์จิตต์	107
4.3.3.5 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โฮมสเตย์จิตต์	107
4.3.3.6 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โฮมสเตย์จิตต์	108
4.3.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลอง การวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์	108
4.4 ผลการวิเคราะห์โฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย	114

4.4.1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น	114
4.4.2	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของ ตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว	117
4.4.3	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว	119
4.4.3.1	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โฮมสเตย์วาไลโตโกว	122
4.4.3.2	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์วาไลโตโกว	123
4.4.3.3	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โฮมสเตย์วาไลโตโกว	123
4.4.3.4	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โฮมสเตย์วาไลโตโกว	124
4.4.3.5	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โฮมสเตย์วาไลโตโกว	125
4.4.3.6	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โฮมสเตย์วาไลโตโกว	125
4.4.4	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลอง การวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว	126
4.5	สรุปผลการวิจัย	131
4.6	อภิปรายผลการวิจัย	139
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ		142
5.1	สรุปผลการวิจัย	142
5.2	ข้อเสนอแนะ	146
5.2.1	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	146
5.2.2	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	146
5.2.3	ข้อเสนอแนะเชิงองค์ความรู้	147
5.2.4	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	148
รายการอ้างอิง		149

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย	168
ภาคผนวก ข	การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา	191
ภาคผนวก ค	การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย	216
ภาคผนวก ง	ประชากรโฮมสเตย์มาตรฐานอาเซียน	240
ภาคผนวก จ	ประชากรโฮมสเตย์จากรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนหรือโฮมสเตย์ของแต่ละประเทศในภูมิภาคอาเซียน	245
ภาคผนวก ฉ	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตัวแปรการวิจัย และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านโฮมสเตย์ของประเทศไทย กัมพูชา และมาเลเซีย	247
ภาคผนวก ช	การตรวจสอบคุณภาพตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานด้านความตรงเชิงเนื้อหากับผู้เชี่ยวชาญ	248
ภาคผนวก ซ	แบบสำรวจชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น	250
ภาคผนวก ฌ	แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น	252
ภาคผนวก ฎ	แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น	256
ภาคผนวก ฏ	เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น	258
ภาคผนวก ฐ	แบบสอบถาม เรื่อง การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน	259
ภาคผนวก ฑ	Questionnaire: Tourists' perceived value on ASEAN vernacular homestay	262
ภาคผนวก ท	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	265
ภาคผนวก ฒ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์	268
ภาคผนวก ณ	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว	271
ประวัติผู้เขียน		274

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	คุณลักษณะตัวชี้วัดองค์ประกอบและเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พ.ศ. 2559	14
3.1	การตรวจสอบคุณลักษณะปัจจัยด้านที่พักและกิจกรรมที่สะท้อนความเป็นโฮมสเตย์พื้นถิ่น	54
3.2	กลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน	55
3.3	จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน	56
3.4	ตัวแปรเชิงคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน	58
4.1	การตรวจสอบตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง	76
4.2	สัญลักษณ์แทนตัวแปร	78
4.3	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	81
4.4	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝง การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	83
4.5	การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมด้วย Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's Test of Sphericity โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	85
4.6	ค่าความแปรปรวนที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งและค่าความแปรปรวนทั้งหมดที่อธิบายได้ โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	86
4.7	ตัวแปรองค์ประกอบของตัวแปรแฝง PV_TH หลังการหมุนแบบมุมฉากด้วยวิธีแวนเดอร์เมออร์ โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	87
4.8	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	92
4.9	เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	93
4.10	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	93

4.11	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	95
4.12	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์จีพัต	97
4.13	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝง การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จีพัต	100
4.14	การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมด้วย Kasier-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's Test of Sphericity โฮมสเตย์จีพัต	102
4.15	ค่าความแปรปรวนที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งและ ค่าความแปรปรวนทั้งหมดที่อธิบายได้ โฮมสเตย์จีพัต	103
4.16	ตัวแปรองค์ประกอบของตัวแปรแฝง PV_KH หลังการหมุนแบบมุมฉาก ด้วยวิธีแวนแมกซ์ โฮมสเตย์จีพัต	104
4.17	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัย ความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์จีพัต	109
4.18	เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้คุณค่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จีพัต	110
4.19	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัย ความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จีพัต	111
4.20	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จีพัต	112
4.21	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์วาไลโตโกว	114
4.22	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝง การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว	117
4.23	การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมด้วย Kasier-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's Test of Sphericity โฮมสเตย์วาไลโตโกว	119
4.24	ค่าความแปรปรวนที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งและ ค่าความแปรปรวนทั้งหมดที่อธิบายได้ โฮมสเตย์วาไลโตโกว	120
4.25	ตัวแปรองค์ประกอบของตัวแปรแฝง PV_MY หลังการหมุนแบบมุมฉาก ด้วยวิธีแวนแมกซ์ โฮมสเตย์วาไลโตโกว	121

- 4.26 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัย
ความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์วาไลโตโก 126
- 4.27 เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้คุณค่า
ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโก 128
- 4.28 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัย
ความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโก 128
- 4.29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น
โฮมสเตย์วาไลโตโก 130
- 4.30 การเปรียบเทียบโครงสร้างตัวแปรเชิงคุณลักษณะภายในตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่า
ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว 135
- 4.31 ลำดับความสำคัญของปัจจัยความสำเร็จในโครงสร้างตัวแปรแฝง PV_TH, PV_KH
และ PV_MY 136

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบตัวแปรการวิจัย	6
2.1	แบบจำลองแนวคิดภูมิทัศน์วัฒนธรรมของ Carl O. Sauer (1925)	20
3.1	ขั้นตอนการวิจัย	52
3.2	แผนที่แสดงตำแหน่งกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน	55
3.3	สรุปขั้นตอนการวิจัย	66
4.1	ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นถิ่นประยุกต์ โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย	68
4.2	ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นถิ่นประยุกต์ โฮมสเตย์จิพัด ประเทศกัมพูชา	69
4.3	ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นถิ่นประยุกต์ โฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย	70
4.4	แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	94
4.5	แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์จิพัด	111
4.6	แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์วาไลโตโกว	129

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN: Association of Southeast Asian Nations) ได้กำหนดเป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนไว้ในปี พ.ศ. 2558 โดยในสาขาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว ทางองค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน (ASEAN National Tourism Organizations: ASEAN NTOs) ได้จัดทำเครื่องมือสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสมาชิกร่วมกันเรียกว่าแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2554 – 2558 (ASEAN Tourism Strategic Plan 2011- 2015) โดยมีหนึ่งในเป้าหมายหลักคือ การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวระดับอาเซียน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาค

ที่ผ่านมา คณะทำงานด้านมาตรฐานการท่องเที่ยวสามารถจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนใน 6 สาขาได้เป็นผลสำเร็จและได้รับการรับรองจากองค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้แก่ (1) มาตรฐานโรงแรมสีเขียว (2) มาตรฐานโฮมสเตย์ (3) มาตรฐานห้องน้ำสาธารณะ (4) มาตรฐานการบริการอาหารและเครื่องดื่ม (5) มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ (6) มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงมรดก แต่ต่อมากองคกรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนได้ประเมินและให้ความเห็นว่ามาตรฐานที่จัดทำนั้น มีลักษณะเป็นเพียงหลักการทั่วไป มิได้เป็นมาตรฐานเฉพาะที่สามารถตรวจวัดและเปรียบเทียบกันระหว่างประเทศได้ โดยในสวนมาตรฐานโฮมสเตย์ มีการดำเนินการในลักษณะกว้าง ๆ ให้แต่ละประเทศสมาชิกเสนอรายชื่อโฮมสเตย์เพื่อเข้ารับการรับรองมาตรฐาน โดยยังไม่มีกระบวนการและขั้นตอนของการประเมินรวมถึงการคัดเลือกที่ชัดเจน ทั้งยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานและการประเมินของประเทศหนึ่งประเทศใดจะสามารถเทียบเคียงกับอีกประเทศหนึ่งได้ กระบวนการดังกล่าวจึงยังมีใช้การรับรองมาตรฐานแต่เปรียบเสมือนเป็นการให้รางวัลโฮมสเตย์บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า โฮมสเตย์ที่ได้รับการเสนอนั้น มีคุณภาพที่เท่าเทียมกันเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างประเทศ (ASEAN Secretariat, 2011, p. 14)

ต่อมา องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนมีแนวคิดที่จะพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในภูมิภาค จึงดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานด้านคุณภาพการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของอาเซียนโดย

จัดทำมาตรฐานคุณภาพสำหรับ (1) โรงแรมสีเขียว (2) โฮมสเตย์ (3) ความปลอดภัยการท่องเที่ยว และ (4) บริการสปา รวมถึงจัดทำระบบการรับรองมาตรฐานและติดตามผลเพื่อการพัฒนาไปสู่ระดับสากลและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ASEAN Secretariat, 2011, pp. 78-79) จากขอบเขตการดำเนินงานของคณะทำงานด้านคุณภาพการท่องเที่ยวตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน จะเห็นว่าโฮมสเตย์ยังคงเป็นหนึ่งในสี่หัวข้อหลักที่ทางองค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญ ซึ่งปัจจุบันคณะทำงานได้จัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN homestay standard) เสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการนำมาตรฐานไปใช้เพื่อให้สมาชิกแต่ละประเทศเกิดความเข้าใจและมีแนวทางการประเมินที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตัวชี้วัดในมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 27 เกณฑ์หลัก 91 เกณฑ์ย่อย (ASEAN Secretariat, 2016a, p. 17) ซึ่งหากนำตัวชี้วัดจากมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมาพิจารณาพบว่า แนวคิดด้านมาตรฐานของโฮมสเตย์อาเซียนมีทิศทางใกล้เคียงกันกับแนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานโรงแรม 1-3 ดาว ของสำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประเทศไทย ซึ่งมุ่งเน้นองค์ประกอบด้านความปลอดภัย ความสะอาด ความสะดวก และการบริการ (นิตยา ชัชกุล, 2557, น. 434)

ดังนั้น การนำมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนภายใต้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียนมาใช้ อาจเหมาะสำหรับโฮมสเตย์กระแสหลัก ที่มีแนวคิดเน้นการจัดการความสะอาดสบายสำหรับนักท่องเที่ยวเหมาะสำหรับชุมชนโฮมสเตย์ที่มีระบบสาธารณูปโภครองรับ ในขณะที่โฮมสเตย์ที่ต้องการเข้าถึงมาตรฐานอาจจำเป็นต้องปรับปรุงบ้าน ห้องนอน ห้องน้ำ และการจัดการอื่น ๆ ทั้งในส่วนตัวบ้านและสภาพแวดล้อมเพื่อให้สอดคล้องตามเกณฑ์ที่มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนกำหนดซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อรูปแบบดั้งเดิมของบ้านเรือนและภูมิทัศน์ พื้นที่ของชุมชน

เอกลักษณ์บ้านเรือนในชุมชนแบบดั้งเดิมในชนบทที่ห่างไกลเป็นเสน่ห์ดึงดูดด้านการท่องเที่ยว (Cohen, 1989, p.30) ในขณะที่ลักษณะบ้านเรือนพื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนมีอัตลักษณ์ความเป็นพื้นถิ่นอย่างหลากหลายในแต่ละพื้นที่ (Waterson, 2009) แม้ว่าในความเป็นจริงแล้วบ้านเรือนพื้นถิ่นย่อมต้องมามีลักษณะของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเสมอแต่รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Oliver, 2003, p. 14) ในขณะเดียวกัน โฮมสเตย์อาเซียนด้านการท่องเที่ยว คือ การผสมผสานทางวัฒนธรรมภายใต้แนวคิดตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมของ Homans (1958) และ Blau (1964) ระหว่างวัฒนธรรมบ้านเรือนในชุมชนท้องถิ่นกับวัฒนธรรมภายนอกด้านการจัดการที่พักเพื่อการท่องเที่ยวซึ่งวัฒนธรรมภายนอกจะเป็นอีกหนึ่งตัวกระตุ้นที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับบ้านเรือนพื้นถิ่นตามค่านิยมด้านการท่องเที่ยว หากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วฉับพลัน แม้สังคมจะตระหนักรู้แต่การดำรงอัตลักษณ์บ้านเรือนพื้นถิ่นอาจหลงเหลือเพียงลักษณะตัวอย่างจากของเดิมหรือการจำลองขึ้นมาใหม่ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา

กล่าวโดยสรุปพบว่า โหมสเตย์ชนบทในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่เป็นโหมสเตย์พื้นถิ่นซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากโหมสเตย์กระแสหลัก คือ จะเน้นให้บริการด้านที่พิกตามสภาพวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมที่มีอยู่ในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ผ่านการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในระดับลึกแทนการเห็นอย่างผิวเผิน (McKercher & Du Cros, 2002) ในขณะเดียวกันลักษณะค่านิยมของนักท่องเที่ยวในโหมสเตย์แต่ละแห่งที่แตกต่างกันย่อมมีการรับรู้คุณค่า (perceived value) ในแต่ละปัจจัยด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน (Pearce, 1985) ซึ่งการรับรู้คุณค่าที่นักท่องเที่ยวมีต่อปัจจัยต่าง ๆ จะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ (เลิศพร ภาระสกุล, 2555, น. 494)

ดังนั้นการศึกษาปัจจัยความสำเร็จโหมสเตย์พื้นถิ่นผ่านมุมมองของนักท่องเที่ยวจะช่วยให้ทราบคุณลักษณะของปัจจัยความสำเร็จซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะช่วยสนับสนุนให้เกิดมุมมองต่อการจัดการผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบโหมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนที่มีความหลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559 – 2568 (ASEAN Secretariat, 2016b, p. 5) และยังสนับสนุนการพัฒนาโหมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาปัจจัยเชิงคุณลักษณะโหมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน
2. วิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยความสำเร็จโหมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน
3. พัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยความสำเร็จโหมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จโหมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการวิจัย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้พื้นที่ในการวิจัย คือประเทศที่มีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวรูปแบบโหมสเตย์ในภูมิภาคอาเซียนโดยเป็นสมาชิกคณะทำงานจัดทำมาตรฐานโหมสเตย์อาเซียน ประกอบด้วยประเทศในภูมิภาคอาเซียนจำนวน 9 ประเทศ ได้แก่ เนการาบรูไนดารุสซาลาม

(บรูไน) ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลาว) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม) มาเลเซีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (อินโดนีเซีย) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (ฟิลิปปินส์) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) และราชอาณาจักรไทย (ไทย) ยกเว้น สาธารณรัฐสิงคโปร์ (สิงคโปร์)

กำหนดให้ประชากรด้านพื้นที่ คือ โหสมเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนที่ประสบความสำเร็จ โดยกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นโหสมเตย์พื้นถิ่นต้นแบบมาตรฐานอาเซียน ซึ่งในภูมิภาคอาเซียนมีโหสมเตย์พื้นถิ่นที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาเซียนและปรากฏรายชื่อเป็นตัวอย่างหรือตัวแทนโหสมเตย์อาเซียนในเว็บไซต์ทางการของการท่องเที่ยวอาเซียนจำนวน 7 แห่ง ใน 3 ประเทศ ได้แก่ (1) ประเทศไทย 2 แห่ง (2) ประเทศกัมพูชา 3 แห่ง และ (3) ประเทศมาเลเซีย 2 แห่ง ต่อมากลุ่มตัวอย่างโหสมเตย์พื้นถิ่นต้นแบบมาตรฐานอาเซียนถูกคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยตัวแทนภาครัฐของแต่ละประเทศซึ่งเป็นสมาชิกคณะทำงานจัดทำมาตรฐานโหสมเตย์อาเซียน ปรากฏเป็นกลุ่มตัวอย่างโหสมเตย์พื้นถิ่นต้นแบบมาตรฐานอาเซียน 3 แห่ง ได้แก่ (1) โหสมเตย์บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย (2) โหสมเตย์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา และ (3) โหสมเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเยน รัฐซาบารห์ ประเทศมาเลเซีย

1.3.2 ขอบเขตด้านวิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ ทำการศึกษาการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโหสมเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนโดยการศึกษาตัวแปรปัจจัยความสำเร็จด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยการตรวจสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (structural equation model) ด้วยวิธีวิเคราะห์หอค้ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ปรากฏผลลัพธ์เป็นแบบจำลองการวัด (measurement model) การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโหสมเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนในกลุ่มตัวอย่างโหสมเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทย ประเทศกัมพูชา และประเทศมาเลเซีย และการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จเพื่อสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยความสำเร็จโหสมเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนผ่านการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (social exchange theory) ของ Homans (1958) และ Blau (1964) ซึ่งนิยมนำมาใช้อธิบายแนวคิดด้านการท่องเที่ยวชุมชนอย่างแพร่หลาย (Kumar, Gill & Kunasekaran, 2012; Pakshir & Nair, 2011; Fuller et al., 2006; Andereck et al., 2005) และแนวคิดตามทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยน

ทางสังคม (theory of value in social exchange) ของ Emerson (1982, pp. 11-46) ในบริบทด้านมาตรฐานคุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยวและความเป็นพื้นที่

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศไทยประชาคมอาเซียน มีจำนวน 35 ตัวแปร โดยจำแนกได้ 8 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านที่พัก ด้านสุขอนามัยและความสะอาด ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด และด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน

โดยตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศไทยประชาคมอาเซียนจะก่อรูปเป็นปัจจัย (factors) ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจและถูกตรวจสอบความถูกต้องด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน ภายใต้โครงสร้างของตัวแปรแฝง (latent variables) คือ การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศไทยประชาคมอาเซียนของแต่ละประเทศกลุ่มตัวอย่าง

1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้านบุคคล

กลุ่มตัวอย่างหลักประเภทบุคคลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นที่มาตรฐานอาเซียนแบบพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน โดยจะเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิในช่วงตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2559 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นที่ในการวิจัยนี้ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 719 คน ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย 348 คน นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา จำนวน 55 คน และนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์วาไลโตโก ประเทศมาเลเซีย จำนวน 316 คน

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศไทยประชาคมอาเซียนในการวิจัยนี้ ปัจจัยความสำเร็จวัดจากการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยว (tourists' perceived value) ในลักษณะโครงสร้างปัจจัยแบบหลายมิติ (multi-dimensional scale) โดยประยุกต์จากแนวคิดทฤษฎีด้านคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม (theory of value in social exchange) (Emerson, 1982) และแนวคิดทฤษฎีด้านคุณค่าของผู้ใช้บริการ (customer value-based theory) (Slater, 1997) ซึ่ง

การรับรู้คุณค่าของผู้ใช้บริการหรือผู้บริโภคนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการแข่งขันทางธุรกิจ (กุลดา เพ็ชรวรรณ, 2556; Shen, 2016)

ภาพที่ 1.1 กรอบตัวแปรการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ประกอบการกิจการโฮมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียน ได้แบบจำลองการรับรู้คุณค่าโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยวซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นแต่ละแห่งและเป็นแนวทางในการศึกษาลักษณะการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวในโฮมสเตย์พื้นถิ่นแห่งอื่น ๆ ต่อไป

2. บุคลากรภาครัฐ ได้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะปัจจัยของโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนผ่านมุมมองด้านการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนากลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นในระดับชุมชน ระดับประเทศหรือระดับภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้ได้แนวทางกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของตลาดนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะ

1.8 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1. โฮมสเตย์ (homestay) หมายถึง ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวโดยพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน นักท่องเที่ยวจะจ่ายเงินเพื่อเข้าพักในบ้านพักส่วนบุคคล มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในบริเวณพื้นที่สำหรับใช้สอยร่วมกัน

2. โฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN homestay) หมายถึง การท่องเที่ยวทางเลือก โดยนักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านในบ้านหลังเดียวกัน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น

3. โฮมสเตย์พื้นถิ่น (vernacular homestay) หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนแบบค้างแรมในบ้านร่วมกับเจ้าของบ้าน โดยใช้บ้านเรือนพื้นถิ่นของชาวบ้านเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว มีการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เน้นการเรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมชุมชนภูมิทัศน์พื้นถิ่น ซึ่งชาวบ้านจะได้รับค่าตอบแทนจากนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม

4. โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน (vernacular homestay in ASEAN community countries) หมายถึง โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนที่มีลักษณะกายภาพของบ้านพักและการจัดการที่ส่วนใหญ่สอดคล้องตามองค์ประกอบเชิงคุณลักษณะแบบพื้นถิ่นและองค์ประกอบมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

5. ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น (success factors of vernacular homestay) หมายถึง ตัวแปรหรือองค์ประกอบที่ส่งผลให้ชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่นประสบความสำเร็จในรูปแบบการประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับสมาชิกในชุมชน

6. ตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นถิ่น (primary variables for vernacular homestay) หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน จำนวน 36 ตัวแปร จาก 9 กลุ่มองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านสุขอนามัยและความสะอาด ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต ด้านการจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด ด้านความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านการเข้าถึง

7. ตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน (variables for vernacular homestay in ASEAN community country) หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน จำนวน 35 ตัวแปร จาก 8 กลุ่มองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านสุขอนามัยและความสะอาด ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต ด้านการจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด และด้านความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

8. โฮมสเตย์กระแสหลัก (mainstream homestay) หมายถึง โฮมสเตย์ที่ให้บริการแบบเน้นความสะดวกสบายสำหรับนักท่องเที่ยว

9. ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น (leader of vernacular homestay) หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำหรือผู้จัดการชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น ตามผังองค์กรโฮมสเตย์พื้นถิ่น

10. เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น (hosts of vernacular homestay) หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของบ้านและอาศัยอยู่ในบ้านพักโฮมสเตย์ อาจเป็นบิดา มารดา หรือบุตร เป็นสมาชิกองค์กรชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น เป็นผู้กำหนดแนวคิดในการจัดการพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวภายในบ้านพัก และจัดการดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักอาศัยค้างแรมภายในบ้าน รับผิดชอบและปฏิบัติตามนโยบายการจัดการขององค์กรชุมชนโฮมสเตย์

11. นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น (tourists of vernacular homestay) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้านหรือชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่นแบบพักค้างแรมในบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่นอย่างน้อย 1 คืน

12. การจัดการด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (tourists' travel arrangement) หมายถึง การหาข้อมูล การจองที่พัก การเลือกวิธีเดินทาง กำหนดกิจกรรมและจำนวนวันมาพักยังโฮมสเตย์พื้นถิ่น

13. การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน (tourists' perceived value in success factors for vernacular homestays in ASEAN community countries) หมายถึง ตัวแปรแฝงด้านคุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากแต่ละปัจจัยในบริบทด้านความเป็นพื้นถิ่นและคุณภาพในระดับภูมิภาคอาเซียนจากการท่องเที่ยวแบบพักค้างแรมในโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

14. อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน (basic amenities in bedroom) หมายถึง อุปกรณ์อำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในห้องนอน ได้แก่ มุ้ง พัดลม ปลั๊กไฟ เป็นต้น

15. อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องน้ำ (basic amenities in bathroom) หมายถึง อุปกรณ์อำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในห้องน้ำ ได้แก่ โถส้วมแบบนั่งราบหรือแบบนั่งยอง ราวแขวนผ้า เป็นต้น

16. เครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน (standard furniture) หมายถึง เครื่องเรือนที่ได้มาตรฐานที่เตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ตู้เสื้อผ้า เตียงนอน โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

17. เครื่องใช้ที่ถูกสุขอนามัย (hygienic utensil) หมายถึง เครื่องใช้ที่สะอาดถูกสุขอนามัยที่เตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ผ้าเช็ดตัว ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน สบู่ แชมพู เป็นต้น

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนโดยได้ศึกษาเอกสาร งานเขียนและงานวิจัยผ่านแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาเซียนด้านการท่องเที่ยว (ASEAN tourism)
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN homestay standard)
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์พื้นถิ่น (vernacular homestay)
- 2.4 แนวคิดทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม (theory of value in social exchange)
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่า (perceived value)
- 2.6 ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น (success factor in vernacular homestay)
- 2.7 สรุปการทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอาเซียนด้านการท่องเที่ยว

คณะทำงานพิเศษเพื่อการรวมตัวด้านการท่องเที่ยวของอาเซียน (Special Working Group on ASEAN Tourism Integration) มีมติเห็นชอบให้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2554 – 2558 (ASEAN Tourism Strategic Plan – ASTP) เพื่อสนับสนุนเป้าหมายด้านการท่องเที่ยว โดยกำหนดทิศทาง นโยบาย และแผนด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ สำหรับองค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน (ASEAN NTOs) ได้แก่ ด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดทำมาตรฐาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การลงทุนและการติดต่อสื่อสารและอื่น ๆ โดยยึดหลักการและแนวทางปฏิบัติของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับจากทั่วโลก องค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน ได้กำหนดทิศทางยุทธศาสตร์หลัก 3 ด้านที่เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคเพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (ASEAN Secretariat, 2011) ได้แก่

1. พัฒนาสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ของภูมิภาคและวางยุทธศาสตร์ด้านการลงทุนและการตลาดที่สร้างสรรค์
2. เพิ่มคุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยวและทรัพยากรบุคคลในภูมิภาค

3. ยกระดับและเร่งให้เกิดการอำนวยความสะดวกในการเดินทางและการเชื่อมโยงคมนาคมในอาเซียน

โดยรายละเอียดด้านการเพิ่มคุณภาพการบริการด้านการท่องเที่ยวกำหนดให้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียนและกระบวนการรับรองมาตรฐาน ต่อมา มีการปรับโครงสร้างคณะกรรมการของอาเซียนเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ภายใต้โครงสร้างใหม่ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน ปี พ.ศ. 2554 – 2558 มีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ โดยในส่วนคณะกรรมการด้านคุณภาพการท่องเที่ยวมีหน้าที่รับผิดชอบในการยกระดับคุณภาพการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งมีหน้าที่หลักในการจัดทำมาตรฐาน การรับรองมาตรฐาน และกำหนดสาขาของการท่องเที่ยวที่ต้องมีการจัดทำมาตรฐาน โดยพิจารณาสาขาของการท่องเที่ยวที่ปัจจุบันยังไม่ได้คุณภาพตามระดับที่ต้องการเพื่อให้เกิดการพัฒนามาตรฐานด้านคุณภาพ ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผน (ASEAN Secretariat, 2011)

ในขณะเดียวกัน จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับอาเซียนด้านท่องเที่ยวโดยพิจารณาประเด็นสำคัญจากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน ปี พ.ศ. 2554 – 2558 พบว่า มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนเป็นเรื่องที่องค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียนให้ความสำคัญ โดยแผนการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนนอกจากจะปรากฏอยู่ในกิจกรรมภายใต้แผนยุทธศาสตร์ที่ 2 ตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2554 – 2558 แล้วยังปรากฏอยู่ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านคุณภาพการท่องเที่ยวอีกด้วยซึ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ สนับสนุนการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัวตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในหัวข้อการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงมรดกและวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า อาเซียนต้องการสร้างสรรค์ลักษณะการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัว แปลกใหม่ที่ได้มาตรฐาน โดยหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญคือการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนลักษณะเฉพาะตัวตามบริบทของแต่ละพื้นที่โดยเสนอเป็นยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาพรวมของภูมิภาคให้เติบโตอย่างยั่งยืน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

2.2.1 นิยามของโฮมสเตย์

“โฮมสเตย์” เป็นคำที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลกทั้งในวงการการท่องเที่ยวและการศึกษา เป็นคำทับศัพท์มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Homestay” ซึ่งมีการใช้คำนี้ในความหมาย

เกี่ยวกับการมาพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านโดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โฮมสเตย์แบบตะวันตก หมายถึง หน่วยของที่พักที่เป็นบ้านพักเอกชนหลังเดียวแบบบ้านพักอาศัยเชิงพาณิชย์ (commercial home) (Lynch, 2005a, p. 535) โดยมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายในการเข้าพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน การจำแนกประเภทของโฮมสเตย์ตามวัตถุประสงค์ในการเข้าพัก สามารถสรุปจำแนกได้ 3 ประเภท ดังนี้

(1) โฮมสเตย์แบบเน้นวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา โดย Richardson (2003, p. 2) อธิบายว่า โฮมสเตย์มีที่มาจากความต้องการที่พักร่วมกันของนักศึกษาต่างชาติ เพื่อการเรียนรู้ภาษา และวัฒนธรรม โดยพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านซึ่งเจ้าของบ้านจะเป็นผู้ดูแล (Merriam-Webster Incorporated, 2015) การเข้ามาพักมีทั้งแบบรายเดือน รายเทอม หรือรายปีซึ่งเจ้าของบ้านจะมีหน้าที่ในการจัดเตรียมห้องพัก เตรียมอาหารและซักรีดเสื้อผ้าให้นักเรียนที่มาพักในบ้าน (Gutel, 2008, p. 174) โฮมสเตย์ลักษณะนี้นิยมเรียกทับศัพท์ว่า โฮสต์แฟมิลี (host family)

(2) โฮมสเตย์แบบเน้นวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว เป็นการพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านเพื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะจ่ายเงินเพื่อเข้าพักในบ้านพักส่วนบุคคล มีการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับใช้สอยร่วมกันซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก (Lynch, 2005, p. 534) โฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยวอาจถูกเรียกตามลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น ฟาร์มสเตย์ (farmstay) คือ โฮมสเตย์เพื่อท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทฟาร์ม หรือ คัลเจอร์สเตย์ (culturestay) คือ โฮมสเตย์เพื่อท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

(3) โฮมสเตย์แบบมีวัตถุประสงค์เพื่อพักค้างแรม ในบางครั้งการเดินทางมาพักโฮมสเตย์ร่วมกับเจ้าของบ้านอาจประสงค์เพียงเพื่อพักค้างแรมโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ เช่น มาติดต่อธุรกิจการค้า หรือมาทำงานในพื้นที่ (Hu, Wang & Wang, 2012, p. 11) ผู้มาพักมีความประสงค์เพื่อเข้าพักในบ้านส่วนบุคคล ซึ่งเจ้าของบ้านมีห้องว่างแบ่งให้เช่า ทั้งนี้เจ้าของบ้านมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เพิ่มและได้พบปะผู้คน (Lanier & Berman, 1993, p. 16) โฮมสเตย์ประเภทนี้มีนัยที่สอดคล้องกับที่พักประเภทบีแอนด์บี (B&B: bed & breakfast) กล่าวคือไม่เน้นวัตถุประสงค์ด้านกิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้ามาพัก แต่เจ้าของบ้านจะเน้นเพียงการจัดเตรียมที่พักสำหรับค้างคืนและอาหารเช้าสำหรับผู้มาพัก (Hotch & Glassman, 2005, p. 2)

นิยามของโฮมสเตย์ทั้ง 3 ประเภทของโฮมสเตย์ตามวัตถุประสงค์ (objectives) ของการเข้าพักของผู้ใช้บริการ อยู่ภายใต้ส่วนประสมขององค์ประกอบของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์ของ Lynch (2003, p. 1) ดังนี้ (1) องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาใช้บริการ (2) องค์ประกอบด้านตัวบ้านหรือที่พัก ในที่นี้ หมายถึง บ้านพักส่วนบุคคล (private house) และ (3) องค์ประกอบด้านการใช้พื้นที่ร่วมกัน (sharing space) ทั้งนี้ น้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของโฮมสเตย์แต่ละประเภท ในขณะที่โฮมสเตย์ใน

ภูมิภาคอาเซียนนั้น หน่วยของที่พักรจะเป็นการรวมกลุ่มของบ้านพักในชุมชน เน้นวัตถุประสงค์ในการเข้าพักรเพื่อการท่องเที่ยว (ASEAN Secretariat, 2016a, p. 4)

2.2.2 นิยามของโฮมสเตย์อาเซียน

โฮมสเตย์ในภูมิภาคอาเซียนจากรายชื่อโฮมสเตย์มาตรฐานอาเซียนที่ปรากฏในหนังสือรวมรายชื่อโฮมสเตย์อาเซียน 2010 (ASEAN Homestay Directory 2010) (Ministry of Tourism and Sports of Thailand, 2010) ซึ่งรวบรวมรายชื่อโฮมสเตย์มาตรฐานของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน 2010 จำนวนรวม 100 แห่ง ประกอบด้วย โฮมสเตย์จากประเทศบรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ไทย และประเทศเวียดนาม ทั้งนี้ไม่ปรากฏรายชื่อโฮมสเตย์จากประเทศฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ พบว่า นัยของการดำเนินกิจการมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ โฮมสเตย์ในประเทศไทย มาเลเซีย ลาว กัมพูชา และอินโดนีเซีย มีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มและดำเนินกิจการแบบหน่วยชุมชนโดยชุมชนท้องถิ่น ส่วนโฮมสเตย์ในประเทศบรูไน เวียดนาม มีลักษณะเป็นการดำเนินกิจการแบบหน่วยเดี่ยวแบบแยกบ้านซึ่งสอดคล้องตามนิยามของโฮมสเตย์แบบตะวันตก โดยบ้านแต่ละหลังจะดำเนินกิจการโฮมสเตย์ของตนเองเป็นเอกเทศ

ต่อมา ในปี ค.ศ. 2016 องค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน ได้กำหนดนิยามของ “โฮมสเตย์อาเซียน” หมายถึง ลักษณะการท่องเที่ยวทางเลือก เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของครอบครัวและชุมชนท้องถิ่น (ASEAN Secretariat, 2016a, p. 4) โดยกิจการโฮมสเตย์ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 หลังคาเรือนขึ้นไป (ASEAN Secretariat, 2016a, p. 27) การกำหนดนิยามมีเป้าประสงค์เพื่อให้กิจการโฮมสเตย์ในภูมิภาคอาเซียนมีแนวทางในการพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปได้ว่า โฮมสเตย์อาเซียนประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) คุณลักษณะด้านวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวชุมชน (community-based tourism) โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วม (2) คุณลักษณะด้านการเป็นที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน (3) คุณลักษณะด้านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตและวิถีชุมชนผ่านการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ

2.2.3 มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

การจัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนฉบับล่าสุด (ASEAN Secretariat, 2016a) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของอาเซียน ปี พ.ศ. 2554 – 2558 ได้กำหนดคุณสมบัติพื้นฐานสำหรับชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าถึงมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ดังนี้

1. มีสมาชิกอย่างน้อย 5 ครัวเรือน ในชุมชนหรือหมู่บ้าน
2. มีประสบการณ์โดยดำเนินกิจการโฮมสเตย์มาแล้วอย่างน้อย 2 ปี
3. เจ้าของบ้านต้องไม่เคยมีประวัติอาชญากรรม

4. เจ้าของบ้านต้องมีสุขภาพดี

ในเบื้องต้น ชุมชนโฮมสเตย์จะต้องมีคุณสมบัติขั้นพื้นฐานอย่างครบถ้วนก่อน จึงจะสามารถเข้าสู่กระบวนการสมัครและการตรวจประเมินต่อไป โดยกรอบดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN Secretariat, 2016a) ประกอบด้วย องค์กรประกอบ เกณฑ์หลัก และเกณฑ์ย่อย รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1

คุณลักษณะตัวชี้วัดองค์ประกอบและเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พ.ศ. 2559

องค์กรประกอบ/เกณฑ์	ตัวชี้วัด
1. องค์กรประกอบด้านเจ้าของบ้าน 1.1 เกณฑ์ด้านหมู่บ้านและชุมชน 1.2 เกณฑ์ด้านบุคคลเจ้าของบ้าน	ตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม - หมู่บ้านหรือชุมชนเคยได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขัน - มีพื้นที่ศูนย์กลางชุมชน เพื่อใช้เป็นฐานส่วนกลางสำหรับปฏิบัติงานโฮมสเตย์ - ผ่านการอบรมหลักสูตรการจัดการโฮมสเตย์
2. องค์กรประกอบด้านที่พัก 2.1 เกณฑ์ด้านตัวบ้าน 2.2 เกณฑ์ด้านห้องนอน 2.3 เกณฑ์ด้านห้องน้ำ	- โครงสร้างของบ้านอยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัย - วัสดุที่ใช้ก่อสร้างและตกแต่ง สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์และสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น - มีห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวแยกเป็นสัดส่วน - มีห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยว อย่างน้อย 1 ห้อง - มีไฟฟ้าใช้ - มีน้ำสะอาดใช้ - มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น พัดลม โต๊ะ ตู้ กระจกเงา ปลั๊กไฟ มุ้ง - มีจำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวไม่เกิน 4 ห้องต่อหลัง - มีเตียงนอนขนาดมาตรฐาน พร้อมที่นอนแบบฟูกและหมอนแบบมาตรฐาน - หน้าต่างห้องนอนต้องติดมุ้งลวด - ผ้าปูที่นอนต้องสะอาดและเปลี่ยนทุกครั้งที่นักท่องเที่ยวมาพัก - มีสุขภัณฑ์ชนิดนั่งราบหรือนั่งยอง ภายในตัวบ้านหรือหากอยู่นอกบ้านให้อยู่ไม่ไกลจากตัวบ้านนัก - มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องน้ำ เช่น อ่างล้างหน้า ฝักบัว เป็นต้น - มีน้ำสะอาดพร้อมใช้ตลอดเวลา
3. องค์กรประกอบด้านกิจกรรม 3.1 เกณฑ์ด้านกิจกรรมชุมชนและหมู่บ้าน 3.2 เกณฑ์ด้านกิจกรรมแวดล้อม	- นำเสนอกิจกรรมที่มาจากท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรมท้องถิ่น โบราณสถานกิจกรรมจากอุตสาหกรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในท้องถิ่น - มีกิจกรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม - มีกิจกรรมท่องเที่ยวใกล้เคียงชุมชน - มีความร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียงเพื่อเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

คุณลักษณะตัวชี้วัดองค์ประกอบและเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พ.ศ. 2559

องค์ประกอบ/เกณฑ์	ตัวชี้วัด
3.3 เกณฑ์ด้านความดั้งเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนมีเอกลักษณ์ คุณค่าและวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษา วิถีชีวิต - ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชนด้านการอนุรักษ์ - อนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมและการแสดงการละเล่นท้องถิ่น
4.องค์ประกอบด้านการจัดการ	
4.1 เกณฑ์ด้านผู้นำ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้นำต้องมีความเป็นผู้นำ มีคุณภาพและได้รับความเห็นชอบโดยชุมชนท้องถิ่น
4.2 เกณฑ์ด้านองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรชุมชนโฮมสเตย์ต้องมีโครงสร้างผังองค์กรที่เป็นระบบ ชัดเจน แสดงหน้าที่ความรับผิดชอบและสายการบังคับบัญชา - เปิดโอกาสให้เด็กและสตรีมีบทบาทในองค์กร
4.3 เกณฑ์ด้านข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> - มีฐานข้อมูลโฮมสเตย์ เช่น ที่อยู่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ความสามารถ พิเศษ ความรู้และทักษะ - มีฐานข้อมูลนักท่องเที่ยว เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว ระยะเวลาเข้าพัก เดินทางมาจากไหน ความเห็น ข้อเสนอ ข้อควรปรับปรุง - มีการปรับปรุงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงให้เป็นปัจจุบันเสมอ
4.4 เกณฑ์ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและการฝึกอบรม	<ul style="list-style-type: none"> - มีคู่มือโฮมสเตย์พื้นฐาน แนะนำเกี่ยวกับการต้อนรับนักท่องเที่ยว การลงทะเบียน การออกใบเสร็จรับเงิน ความสะอาดและอนามัย ทักษะ การสื่อสารการวางแผนกิจกรรม การตลาดและโปรโมชั่น ทักษะการเล่าเรื่อง - มีการจัดการอบรมในรูปแบบที่ถ่ายทอดการเข้าใจโดยชุมชนเพื่อชุมชน - มีการร่วมมือกับคู่ค้า เช่น โฮมสเตย์อื่น ๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน NGOs สถาบันการศึกษา
5.องค์ประกอบด้านทำเลที่ตั้ง	
5.1 เกณฑ์ด้านการเข้าถึง	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ตั้ง สามารถเข้าถึงได้โดยการขนส่งทางใดทางหนึ่ง - มีป้ายบอกทาง
6.องค์ประกอบด้านสุขอนามัย/ความสะอาด	
6.1 เกณฑ์ด้านตัวบ้าน (ครัว ห้องนอนและห้องน้ำ)	<ul style="list-style-type: none"> - ห้องนอนทุกห้อง ห้องครัวและห้องน้ำสะอาดปราศจากคราบ ฝุ่น สิ่งสกปรก ใยแมงมุม เป็นต้น - พื้นห้องครัวต้องสะอาด - ห้องน้ำ ฝักบัว อ่างอาบน้ำ อ่างล้างหน้าต้องสะอาดปราศจากคราบสกปรก - มีน้ำยาล้างห้องน้ำใช้สำหรับฆ่าเชื้อ - มีสบู่ แชมพู กระดาษชำระ และผ้าเช็ดตัวที่สะอาดสำหรับนักท่องเที่ยว
6.2 เกณฑ์ด้านสภาพแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมปราศจากขยะ - ไม่มีแหล่งน้ำขัง แหล่งเพาะพันธุ์ยุง - สภาพชุมชนสวยงาม มีการใช้พืชพื้นถิ่นในการตกแต่งภูมิทัศน์

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

คุณลักษณะตัวชี้วัดต้องประกอบและเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พ.ศ. 2559

องค์ประกอบ/เกณฑ์	ตัวชี้วัด
6.3 เกณฑ์ด้านการเตรียมอาหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ครัวยอยู่ในสภาพดี สะอาดและมีอากาศถ่ายเท - เครื่องใช้ในครัวยังอยู่ในสภาพดี สะอาดและเก็บในที่แห้ง - มีการใช้งาน แก้วน้ำ ถ้วย ในการเสิร์ฟมื้ออาหาร - ผู้เตรียมอาหารต้องมือนามัยที่ดีและแต่งกายเหมาะสม - วัสดุอุปกรณ์การปรุงอาหารต้องสดและหาได้ในท้องถิ่น - อาหารที่ปรุงเสร็จต้องปิดฝาซีหรือมีภาชนะครอบ - มีน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย
7. องค์ประกอบด้านความปลอดภัย	
7.1 เกณฑ์ด้านฝึกอบรมความปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - พนักงานความปลอดภัยต้องผ่านการอบรมการช่วยเหลือ และการปฐมพยาบาล
7.2 เกณฑ์ด้านความปลอดภัยในกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มีพนักงานความปลอดภัยอย่างน้อย 2 คน ร่วมดูแลระหว่างทำกิจกรรม - สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำ ต้องมีการจัดเตรียมเครื่องชูชีพ อุปกรณ์ความปลอดภัย และเครื่องป้องกัน - ต้องมีอุปกรณ์เสริมความปลอดภัยด้านกายภาพ เช่น มีต้องมีราวจับ ติดแผ่นกันลื่นบริเวณพื้นลาดเอียง - เส้นทางเดินป่า ต้องมีป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทาง
7.3 เกณฑ์ด้านการแนะนำด้านความปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - มีการแนะนำด้านความปลอดภัยก่อนเริ่มกิจกรรม - มีแผ่นพับแนะนำด้านความปลอดภัย - มีระบบการลงทะเบียนสำหรับนักท่องเที่ยว แจ้งชื่อ เบอร์โทรศัพท์ กรณีทำกิจกรรมในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - มีคู่มือความปลอดภัย
7.4 เกณฑ์ด้านการช่วยเหลือฉุกเฉินและการอพยพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้น - มีอุปกรณ์สื่อสาร - มีการทำประกันภัยสำหรับนักท่องเที่ยว - ยึดหลักตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของแต่ละประเทศ
8. องค์ประกอบด้านการตลาด	
8.1 เกณฑ์ด้านกิจกรรมส่งเสริมการขาย	<ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ความคาดหวังของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย - มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชน เพื่อเป็นจุดขาย - มีเอกสารส่งเสริมการขาย เช่น แผ่นพับ หรือ บอร์ดประชาสัมพันธ์
8.2 เกณฑ์ด้านการเป็นพันธมิตรกับบริษัททัวร์	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นและบริษัททัวร์เพื่อวางแผนการตลาด - มีโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกับบริษัททัวร์หรือองค์กรด้านการท่องเที่ยว
8.3 เกณฑ์ด้านการตลาดผ่านเว็บไซต์	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพันธมิตรกับบริษัททัวร์ และมีการแลกเปลี่ยนให้คำปรึกษา - มีเว็บไซต์และสื่อออนไลน์สำหรับประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ มีระบบการจองห้องพักโฮมสเตย์แบบออนไลน์ - มีเยาวชนดูแลปรับปรุงและดูแลสถานะข้อมูลเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

คุณลักษณะตัวชี้วัดองค์ประกอบและเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พ.ศ. 2559

องค์ประกอบ/เกณฑ์	ตัวชี้วัด
9. องค์ประกอบด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน	
9.1 เกณฑ์ด้านความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจ้างงานบุคลากรในท้องถิ่น - มีการให้ผลตอบแทนที่เป็นแรงจูงใจให้พนักงานตั้งใจปฏิบัติงาน - มีแหล่งเงินทุนขนาดเล็ก - องค์กรโฮมสเตย์มีการซื้อวัสดุและผลิตภัณฑ์จากแหล่งในท้องถิ่น - มีสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นสำหรับจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว - ในศูนย์ชุมชนโฮมสเตย์มีพื้นที่จำหน่ายสินค้าท้องถิ่น - มีการประชาสัมพันธ์เทศกาลประเพณีและแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น - นำเสนอสินค้าในท้องถิ่นและบริการ แก่นักท่องเที่ยว เช่น งานหัตถกรรม อาหาร และการแสดงทางวัฒนธรรม
9.2 เกณฑ์ด้านความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - มีการควบคุมและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม - กิจกรรมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับการอนุรักษ์ ไม่มีการทำลายสัตว์หรือพืช ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น รักษาความสะอาดในพื้นที่ชายหาด ป่าไม้ และแม่น้ำ - มีป้ายแนะนำข้อควรปฏิบัติ และห้ามปฏิบัติ ในการเที่ยวป่า ส่องสัตว์ - ส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนให้ตระหนักในความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน - ให้มีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ สำหรับนักท่องเที่ยว อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
9.3 เกณฑ์ด้านความยั่งยืนทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีมุมให้ความรู้และแสดงข้อมูลด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น - มีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติและข้อควรเคารพต่อขนบธรรมเนียมท้องถิ่น - ส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น - ห้ามมิให้มีการค้าประเวณีและเสพสิ่งเสพติดในท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ปัจจุบันอาเซียนมีมาตรฐานโฮมสเตย์ด้านการท่องเที่ยว โดยมีคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละประเทศสมาชิกเป็นผู้กลั่นกรองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยมาตรฐานโฮมสเตย์ประกอบไปด้วย 9 องค์ประกอบหลักของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริการของโฮมสเตย์ซึ่งเหมาะสำหรับโฮมสเตย์กระแสหลัก แต่มิได้ถูกออกแบบเพื่อใช้สำหรับโฮมสเตย์พื้นถิ่น แต่ทั้งนี้ เนื้อหาในมาตรฐานดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรสำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นได้ต่อไป

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์พื้นถิ่น

ในการศึกษาที่เกี่ยวกับแนวคิดโฮมสเตย์พื้นถิ่น เบื้องต้นพบว่ามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหาในประเด็นของบ้านเรือนพื้นถิ่นและลักษณะภูมิทัศน์พื้นถิ่นซึ่งความสัมพันธ์ในสองประเด็นนี้เมื่อผนวกกับแนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์แล้ว ในท้ายที่สุดนำไปสู่แนวคิดและการกำหนดนิยามของโฮมสเตย์พื้นถิ่น โดยอธิบายตามลำดับดังนี้

2.3.1 บ้านเรือนพื้นถิ่น

ในงานวิจัยนี้ บ้านเรือนพื้นถิ่น คือ หน่วยที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น ส่วนการให้นิยามของบ้านเรือน จากการทบทวนวรรณกรรม ฤทัย ใจจรงค์ (2546, น.15) ให้ความหมายของ บ้านเรือน โดยกล่าวว่า “เรามักจะเรียกที่พักอาศัยว่า *บ้าน* เสมอ ความจริงบ้าน คือ ส่วนที่มีบริเวณที่ดินโดยรอบรวมกับตัวอาคารทั้งหมด เฉพาะตัวอาคารนั้นเรียกว่า *เรือน* เรือนพักอาศัยมีลักษณะแตกต่างกันหลายลักษณะขึ้นอยู่กับท้องถิ่นที่ตั้งและสภาพแวดล้อม” ในขณะที่ภาพลักษณ์ของ “บ้าน” ตามแนวคิดของณัฐฉิณี กาญจนานาถ (2558, น. 110) เป็นมโนภาพอธิบายถึงความสุขและความสบายที่เกิดเมื่อเราอยู่อาศัย ภาพลักษณ์ของบ้านเป็นสิ่งที่แสดงออกทั้งตัวตนและสถานะทางสังคมของเจ้าของบ้าน บ้านจึงเปรียบเสมือนฉากการแสดงอย่างหนึ่ง โดยฉากนี้เป็นพื้นที่สำหรับเจ้าของบ้านได้แสดงออกถึงอัตลักษณ์ และความเป็นตัวตนในหลาย ๆ ส่วนของชีวิต การจัดบ้าน เป็นกระบวนการคัดเลือกสรรหาของแต่งบ้าน เลือกรูปแบบเครื่องเรือน เลือกของที่ใช้ประดับบ้าน เลือกเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะสร้างความสะดวกกายสบายใจให้กับผู้อยู่อาศัย กระบวนการนี้มักถูกแรงกดดันที่มาจากความคาดหวังของสังคมวัฒนธรรมที่อยู่ภายนอก เพราะภาพลักษณ์ของบ้านจะได้รับการยอมรับก็ต่อเมื่อภาพลักษณ์นั้นสอดคล้องกับความคาดหวังที่เกิดขึ้นจากกรอบของสังคมวัฒนธรรมในขณะนั้น ดังนั้น สามารถสรุปเป็นเหตุผลเชิงอุปนัยได้ว่า การจัดวางรูปแบบและการจัดบ้านในบ้านพักโฮมสเตย์มีแรงกดดันที่มาจากความต้องการตอบสนองความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเสริมเข้ามาอีกด้วย

ความหมายของบ้านเรือนพื้นถิ่น จะมีขอบเขตที่กว้างขึ้น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (2525, น. 18) ให้ความหมายของบ้านเรือนพื้นถิ่น หมายถึง บ้านเรือนตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่ชาวบ้านสร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่น มิใช่เพียงการจัดที่ว่างของมวลอาคารเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวเนื่องอย่างแยกไม่ออกกับนิเวศวิทยาท้องถิ่น รวมถึงการดำรงชีวิตและความเชื่ออนาจารประการ (อรศิริ ปาณินท์, 2538, น. 7) โดยสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของประชาชนที่แฝงอยู่ในรูปทรงและแผนผังอาคาร มักมีรูปร่าง ขนาด วัสดุ และระเบียบวิธีการก่อสร้างเหมือนกันในแต่ละท้องถิ่น เพราะไม่ได้เป็นงานออกแบบซึ่งจะแสดงลักษณะเฉพาะตัวของสถาปนิก หากแต่เป็นงานออกแบบที่เป็นลักษณะร่วมของสังคม ซึ่งถือว่าการคิดค้นอย่าง

สร้างสรรค์ และเป็นมรดกทางสังคมที่ถ่ายทอดกันมา (วิวัฒน์ เตมียพันธ์, 2541, น.56) ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของเรือนพักอาศัยพื้นถิ่นของ วิระ อินพันทัง (2554, น.7) โดยให้นิยามว่า เรือนพักอาศัยพื้นถิ่น คือ เหย้าเรือนที่ก่อกำเนิดและพัฒนาขึ้นโดยชาวบ้านในถิ่นต่างๆ โดยมีสภาพแวดล้อมท้องถิ่นและวิถีชีวิตของผู้คนในถิ่นนั้นๆ เป็นเงื่อนไขสำคัญยังผลให้เรือนพักอาศัยพื้นถิ่นเป็นสถาปัตยกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม คือ สะท้อนทรัพยากรธรรมชาติสัมพันธ์กับภูมิประเทศ ตอบรับกับสภาพดินฟ้าอากาศ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คน คือ ตอบสนองความเป็นอยู่เข้ากับขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนคล้อยตามความเชื่อที่ยึดถือ เรือนพักอาศัยพื้นถิ่นเป็นงานสถาปัตยกรรมที่มีความผูกพันแนบแน่นกับถิ่นที่อยู่ และโดยเหตุที่แต่ละท้องถิ่นมีสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต วัฒนธรรมของผู้คนแตกต่างกันไป เป็นเงื่อนไขให้เหย้าเรือนของพื้นถิ่นหนึ่งๆ มีอัตลักษณ์ไม่เหมือนใครหรืออีกนัยหนึ่งคือมีความเป็นหนึ่งเดียว

สรุปโดยใจความได้ว่า คุณลักษณะของบ้านเรือนพื้นถิ่นมีนัยที่สำคัญประกอบด้วย (1) มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น (2) ใช้เทคนิคการก่อสร้างจากการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (3) สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยและอยู่อาศัยอย่างตอบสนองต่อวิถีชีวิตในท้องถิ่น (4) ใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลัก (5) มีอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และ (6) มีการประยุกต์เปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป

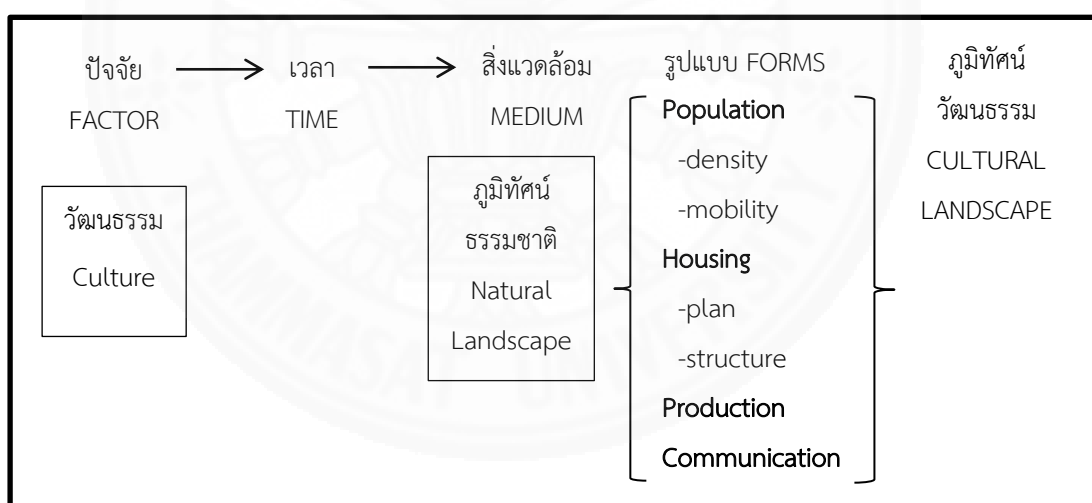
การเปลี่ยนแปลงของบ้านเรือนพื้นถิ่น อาจเกิดจากปัจจัยภายนอกหลาย ๆ อย่าง และกระแสนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเมืองที่มีกำลังมาก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเท่าที่สังเกตเห็นไม่ใช่การพัฒนาในเชิงบวก แต่มักเป็นการปรับเปลี่ยนเชิงลบ ดังนั้นเมื่อพูดถึงความเปลี่ยนแปลงและปัจจัยที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลง จะไม่ตีความเป็นพัฒนาการ แต่จะวิเคราะห์ถึงปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น (Rapoport, 1969, p.135) ในปัจจุบันบ้านเรือนพื้นถิ่นเกิดการเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ออกไปหลายรูปแบบ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเรือนทางกายภาพ คือ (1) การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบโดยยังคงเค้าของรูปลักษณ์องค์ประกอบเดิม และ (2) การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบโดยมิได้คงเค้าลักษณะของรูปแบบเดิม (ขจรศักดิ์ เจ้ากรมทอง, 2557, น.49) ซึ่งสื่อนัยของการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ในขณะที่ วินัย หมั่นคติธรรม (2553, น.4) อธิบายสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเรือนมาจากเหตุผลหลัก 6 ประการ ได้แก่ (1) สาเหตุจากการผูกพันและเสื่อมสลายของวัสดุ (2) การขาดความรู้ทางการอนุรักษ์และขาดผู้ให้คำแนะนำวิธีการดูแลรักษา (3) การอพยพย้ายถิ่นฐาน (4) การขาดแคลนช่างฝีมือ (5) วัสดุมีราคาแพง และ (6) ค่านิยมที่ต้องการมีบ้านสมัยใหม่แบบคอนกรีตเสริมเหล็ก

ดังนั้น บ้านเรือนพื้นถิ่นที่ถูกประยุกต์เป็นโฮมสเตย์พื้นถิ่นสำหรับนักท่องเที่ยวย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามวัตถุประสงค์ในการใช้สอยที่เปลี่ยนไปแต่การเปลี่ยนแปลงควรเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยเน้นการอนุรักษ์รูปแบบและเอกลักษณ์แบบดั้งเดิมของบ้านเรือนพื้นถิ่น ทั้งนี้

เจ้าของบ้านควรรับรู้คุณค่าของบ้านเรือนพื้นถิ่น และช่างฝีมือควรมีความรู้ทางการอนุรักษ์และให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม

2.3.2 ภูมิทัศน์พื้นถิ่น

ภูมิทัศน์พื้นถิ่นเกิดจากการผสมผสานกันระหว่างองค์ประกอบภูมิทัศน์ทั้งทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของท้องถิ่น ภูมิทัศน์วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมนุษย์ผ่านกิจกรรมในพื้นที่ภูมิทัศน์ธรรมชาติโดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวแปรเริ่มต้นที่สำคัญ ส่งผลให้เกิดสภาพภูมิทัศน์วัฒนธรรม ในขณะที่ชุมชนคืออีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการก่อรูปของภูมิทัศน์วัฒนธรรมในพื้นที่ท้องถิ่น (Samsudin & Maliki, 2015, p. 436) ส่งผลให้เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของพื้นที่ (place identity) แห่งนั้น เราสามารถรับรู้ความเป็นท้องถิ่นของที่นั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน เมื่อองค์ประกอบของภูมิทัศน์ในพื้นที่แห่งนั้นมีมาชัดเจนและเป็นเอกภาพ (ศนิ ลิมทองสกุล, 2549, น.143) ส่งผลให้เกิดเป็นสิ่งดึงดูดในการท่องเที่ยวชุมชน โดยที่ Samsudin & Maliki (2015) ได้อธิบายรูปแบบการเกิดขึ้นของภูมิทัศน์วัฒนธรรมในชุมชนโฮมสเตย์ได้ตามแบบจำลองแนวคิดเกี่ยวกับภูมิทัศน์วัฒนธรรมของ Carl O. Sauer (1925) แสดงดังภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองแนวคิดภูมิทัศน์วัฒนธรรมของ Carl O. Sauer (1925). จาก “Preserving Cultural Landscape in Homestay Program Towards Sustainable Tourism: Brief critical review concept” โดย Samsudin, P. Y. และ Maliki, N. Z., 2015, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 170, น. 435.

สรุปได้ว่า ภูมิทัศน์พื้นถิ่นในพื้นที่ชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น เกิดจากสภาพทางภูมิทัศน์ธรรมชาติตามภูมิศาสตร์ของพื้นที่ผสานรวมกับภูมิทัศน์วัฒนธรรมในชุมชนพื้นถิ่น และการ

ประกอบกิจกรรมของชุมชนโดยชาวบ้านผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ผสมผสานรวมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ (ศนิ ลี้มทองสกุล, 2549, น.145) โดยชาวบ้านได้ใช้ภูมิปัญญาพื้นถิ่นเข้าไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ ธรรมชาติ และสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปแบบของสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง (built environment) ทั้งสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมโดยรอบ เชื่อมโยงไปถึงพื้นที่สำหรับกิจกรรมการ ท่องเที่ยวในชุมชน

2.3.3 โฮมสเตย์พื้นถิ่น

โฮมสเตย์พื้นถิ่น มีลักษณะความหมายใกล้เคียงกับ (1) โฮมสเตย์ชนบท (rural homestay) ซึ่งหมายถึง โฮมสเตย์ในพื้นที่ชนบทที่ห่างไกล ซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส ประสบการณ์การพักอาศัยในบ้านพักของชาวบ้านแบบดั้งเดิม ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เรียนรู้ วัฒนธรรมที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิง (Oranratmanee, 2011, p. 37; Achaya & Halpenny, 2013, p. 369) และ (2) ที่พักเชิงชาติพันธุ์ (ethnic accommodations) ซึ่ง Cohen (2008, p. 34-37) อธิบายว่า เป็นโฮมสเตย์สำหรับพักค้างคืนของนักเดินทางไกล เช่น โฮมสเตย์ของชาวไทยภูเขาทาง ภาคเหนือของไทย โฮมสเตย์เชิงวัฒนธรรมในเวียดนาม เป็นต้น แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวแบบ โฮมสเตย์พื้นถิ่น มีความสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรมซึ่ง มี 3 แนวทาง คือ (1) ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วม (2) มีจุดขายที่เป็นมาตรฐาน และ (3) มีการบริหารจัดการโดยชุมชน (ปฐมฤกษ์ เกตุทัต, 2555, น. 121)

นิยามของโฮมสเตย์พื้นถิ่นในงานวิจัยนี้ มี 3 นัย คือ

1. เป็นการจัดการการท่องเที่ยวทางเลือกในชุมชนพื้นถิ่น โดยให้นักท่องเที่ยวเข้า พักแบบค้างแรมในบ้านเรือนของชาวบ้านในชุมชนพื้นถิ่น (Oranratmanee, 2011)
2. มีหน่วยการจัดการที่พักแบบรวมกลุ่มบ้านเรือนพื้นถิ่นเป็นกลุ่มบ้านพักสำหรับ นักท่องเที่ยว มีการจัดการในรูปแบบชุมชน (ASEAN Secretariat, 2016a, p. 5)
3. เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีวัฒนธรรม ชุมชน ภูมิทัศน์พื้นถิ่น เข้าถึงวัฒนธรรมประจำถิ่น และร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นโดยไม่จำกัดว่า ลักษณะการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวใน ประเภทอื่น ๆ ก็ได้ (บุญยสฤกษ์ อเนกสุข, 2558, น. 32)

ในขณะที่ลักษณะสำคัญของบ้านเรือนพื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียน ประกอบด้วย เรือนยกพื้น เสาสูง มีใต้ถุนทำด้วยวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ใช้โครงสร้างเสาและคาน มีรูปทรงหลังคาที่ โดดเด่น มีความเกี่ยวพันเชิงโครงสร้างทางสังคมเครือญาติและการดำรงชีพ ตลอดจนความเชื่อในพลัง ชีวิตของธรรมชาติและบรรพบุรุษ (Waterson, 2009) และบ้านเรือนพื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนมีความ หลากหลายตามลักษณะพหุชาติพันธุ์ (ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี, 2556, น. 24 - 29) โดยปกติแล้ว บ้านเรือนพื้นถิ่นย่อมมีความเปลี่ยนแปลงจากการหล่อหลอมของปัจจัยต่าง ๆ อย่างลงตัวจนเกิดเป็น

ผลลัพธ์ของการแก้ปัญหาที่เหมาะสมภายใต้สภาพแวดล้อม ความต้องการ วิถีชีวิต ความคิดความเชื่อ ที่ต่างกัน ทำให้บ้านเรือนพื้นถิ่นมีรูปลักษณ์และแบบแผนที่ตอบสนองวิถีการอยู่ การใช้สอย ที่ไม่เหมือนกัน เกิดเป็นความหลากหลายของลักษณะบ้านเรือนที่เกิดขึ้น (ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี, 2556, น. 17) จะเห็นได้ว่า ลักษณะบ้านเรือนพื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนมีความหลากหลายตาม ลักษณะพหุชาติพันธุ์ บ้านเรือนพื้นถิ่นในภูมิภาคมีอัตลักษณ์ในลักษณะของเรือนที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความหลากหลายแตกต่างกันเนื่องจากลักษณะวิถีการดำรงชีพ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพ ภูมิทัศน์พื้นถิ่น

การท่องเที่ยวก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับชุมชนและ บ้านเรือนพื้นถิ่น (Kumar, Gill, Kunasekaran, 2012, p.23) โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งใช้บ้านเรือนพื้นถิ่นของชาวบ้านในชุมชนเป็นองค์ประกอบด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ชาวบ้าน จะตัดแปลงห้องว่างหรือพื้นที่ว่างในเรือนมาปรับใช้เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวและจะต้องจัดเตรียม สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตามสมควร ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อลักษณะบ้านเรือนและ ชุมชนพื้นถิ่นดั้งเดิมไม่มากนัก

ดังนั้น โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนแต่ละแห่งควรมีอัตลักษณ์ แบบเฉพาะตัวเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นถิ่นอย่างสมดุลสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มี ความสนใจในเอกลักษณ์เฉพาะตัวของพื้นที่ (place identity) แห่งนั้น ความเข้าใจในคุณค่าแห่ง เอกลักษณ์ย่อมส่งผลให้เกิดความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

2.4 แนวคิดทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม

แนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (social exchange theory) ของ Homans (1958) นิยมนำมาใช้อธิบายรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนและการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อย่าง แพร่หลาย (Ven, 2015; Kumar, Gill & Kunasekaran, 2012; Pakshir & Nair, 2011; Fuller et al., 2006; Andereck et al., 2005) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมมีปฐมคติโดย George Homans กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลในสังคมเป็นการแลกเปลี่ยนในระดับจุลภาค ผ่าน องค์ประกอบที่สำคัญ 3 หน่วย ได้แก่ (1) กิจกรรม (activities) (2) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (interaction) และ (3) ความรู้สึก (sentiments) บุคคลมีเหตุผลทั้งในเรื่องความรู้สึกนึกคิดและการ กระทำ บุคคลจะคิดและกระทำเพื่อตอบสนองความรู้สึกที่ดีให้กับตนเองและตอบสนองต่อ ผลประโยชน์ในรูปแบบรางวัลทั้งที่เห็นเป็นรูปร่างหรือไม่เห็นเป็นรูปร่าง (Homans, 1958, p. 606) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคคลแต่ละคนมีความต้องการที่จำเป็น (needs) หลายอย่างในการดำรงชีวิต บุคคล ติดต่อกันเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของตน ในการแลกเปลี่ยนนั้น แต่ละคนจะ

ต้องการมูลค่าสูงสุดสำหรับการแลกเปลี่ยนและความสัมพันธ์ระหว่างการแลกเปลี่ยนจะดำรงอยู่ตราบที่คู่สัมพันธ์ตระหนักว่า การแลกเปลี่ยนมีกำไรและอยู่ภายใต้ความยุติธรรม (Ritzer, 1992, p. 59)

นอกจากนี้ Homans (1964) ยังได้นำเสนอประพจน์ระดับสูงขึ้นไป (higher proposition) เพื่อเป็นข้อเสนอของทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม ซึ่งอาศัยความคิดพื้นฐานทางจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม จำนวน 5 ข้อเสนอ ประกอบด้วย (1) ข้อเสนอด้านความสำเร็จ (success proposition) (2) ข้อเสนอด้านตัวกระตุ้น (stimulus proposition) (3) ข้อเสนอด้านคุณค่า (value proposition) (4) ข้อเสนอด้านการสูญเสียและการพึงพอใจ (deprivation-satiation proposition) และ (5) ข้อเสนอด้านการก้าวร้าวและการยอมรับ (aggression-approval proposition) โดยข้อเสนอเหล่านี้ยังถูกใช้เป็นแนวคิดซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์โครงสร้างการแลกเปลี่ยนทางสังคมที่มีความซับซ้อนมากกว่าการแลกเปลี่ยนระดับบุคคล โดยเสนอเป็นโครงสร้างระดับกลุ่มในรูปแบบของการบูรณาการต่อไป สิ่งที่ Homans ใช้เป็นตัวชี้วัดเพื่อสนับสนุนแนวคิด คือ ปริมาณของการกระทำ (quantity of activity) และระดับของคุณค่าของการกระทำ (value of activity) (Homans, 1967 อ้างถึงใน Ritzer, 1992, pp. 291-294)

ต่อมา Blau (1964 อ้างถึงใน Ritzer, 1992, pp. 299-300) เป็นนักทฤษฎีแลกเปลี่ยนทางสังคมที่ต่อยอดแนวคิดจากทฤษฎีของ Homans (1958) โดยขยายขอบเขตให้กว้างขวางขึ้นสู่ระดับมหภาค (macro level) ที่ซับซ้อนและหลากหลาย โดยผสมผสานทฤษฎีข้อเท็จจริงทางสังคมเข้ากับทฤษฎีพฤติกรรมทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคล ในขณะที่พื้นฐานที่สำคัญของการแลกเปลี่ยนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ บุคคลมีความคาดหวังว่าเขาควรได้รับอะไรจากการลงทุน การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจจะเป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลง มีการกำหนดปริมาณของสิ่งแลกเปลี่ยนหรือบริการที่แน่นอน และ (2) การแลกเปลี่ยนทางสังคม ความคาดหวังในสิ่งที่ควรได้รับอาจจะไม่เจาะจงในรูปลักษณะของผลตอบแทนและไม่ได้คำนึงถึงผลได้ผลเสียตลอดเวลา และชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมต้องผสมผสานข้อเท็จจริงทางสังคมเข้าไปด้วยซึ่งจะเป็นกลไกที่เชื่อมประสานระหว่างโครงสร้าง คือ บรรทัดฐาน (norms) และค่านิยม (values) ที่มีอยู่ในสังคมนั่นเอง โดยประเด็นของค่านิยมได้ถูกขยายความสู่ระดับสังคมที่กว้างขวางขึ้นนำไปสู่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรวมกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนี้ ลักษณะของค่านิยมจำแนกตามขนาดของการรวมกลุ่มแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ค่านิยมกลุ่มเฉพาะ (particular values) (2) ค่านิยมสากล (universal values) (Ritzer, 1992, pp. 303-304) โดยที่ค่านิยมกลุ่มเฉพาะ คือ การรับรู้คุณค่าของกิจกรรมในกลุ่มสังคมนั้น ๆ โดยที่ระดับคุณค่าของกิจกรรม แบ่งเป็น 2 ระดับที่มีความเกี่ยวข้องกันและมีผลต่อกัน คือ (1) ระดับแรก เป็นการอธิบายการกระทำหรือกิจกรรมของบุคคลต่อบุคคลในบริบทความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น และ (2) ระดับที่สอง คือ การอธิบายรูปแบบความสัมพันธ์โดยอาศัยปัจจัยที่ก่อให้เกิด

ความสัมพันธ์ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพของบุคคลและสิ่งที่เป็นนามธรรมในแต่ละบุคคลในสังคม (Turner, 1977) ซึ่งทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมมีประโยชน์อย่างยิ่งในการอธิบายพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม ส่วนในแง่ของการท่องเที่ยว ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมมีบทบาทอย่างมาก สามารถใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์การตอบสนองระหว่างบุคคลหรือชุมชนท้องถิ่นกับธุรกิจท่องเที่ยว (ภาณุวัฒน์ ภักดีอักษร และ จักรพันธ์ ชัดชุ่มแสง, 2557, น. 7)

ตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม ความมีเหตุผล (rationality) ของกลุ่มบุคคล เกิดจาก (1) ตัวแสดงหลายคนหรือกลุ่มบุคคล (actors) มีลักษณะของการรับรู้คุณค่า (a set of values) เป้าหมาย (goals) และวัตถุประสงค์ (purposes) (2) พฤติกรรมของกลุ่มบุคคลซึ่งมีความสอดคล้องกับคุณค่า เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Hasanyi, 1977) จะเห็นได้ว่า แนวคิดนี้ มีความสอดคล้องกับหนึ่งในประพจน์ที่เป็นแกนหลักที่สำคัญของทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมที่กล่าวในข้างต้น คือ ประพจน์ด้านคุณค่า (Homans, 1964) โดยระดับของคุณค่าของการกระทำเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดในการวิเคราะห์โครงสร้างของการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Homans, 1967 อ้างถึงใน Ritzer, 1992, pp. 291-294)

สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมสามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์ ในที่นี้ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตามทฤษฎีหมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้านในชุมชนภายใต้องค์ประกอบของพฤติกรรม คือ กิจกรรม และการปฏิสัมพันธ์ ผ่านกระบวนการสร้างความคิดและกระทำเพื่อตอบสนองต่อบุคคล

ต่อมา Emerson (1982, p. 12) ผู้พัฒนาทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมให้มโนเชิงโครงสร้างมากยิ่งขึ้น ได้ศึกษาและพัฒนาทฤษฎีแห่งคุณค่า (theory of value) ซึ่งจะเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญต่อทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม โดยอธิบายว่า ทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคมจะช่วยวิเคราะห์ลักษณะคุณค่าเพื่อให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมของกลุ่มบุคคล (actors) ผ่านแนวคิดที่กำหนดเพื่อให้เกิดโครงสร้างขอบเขตด้านคุณค่า (set of value domains) ของการแลกเปลี่ยนทางสังคม ภายใต้แนวคิดที่ว่า นัยแห่งคุณค่า (subjective values) ที่สมบูรณ์จะสังเกตได้จากการกระทำ (actions) ผ่านปัจจัยด้านโอกาสในสภาพแวดล้อมที่กำหนดและมีผลลัพธ์ด้านคุณค่า (valued outcomes) ที่ตอบสนองตามวัตถุประสงค์ (purposeful) ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคม

ทั้งนี้ กระบวนการในการพิสูจน์ (research methodology) ตามทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคมของ Emerson (1982, pp. 14-45) เริ่มต้นจาก (1) การรวบรวมลักษณะของกิจกรรม (set of actions) ที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในกลุ่มตามกรอบแนวคิดในขอบเขตด้านคุณค่าที่กำหนด โดยจะคัดเลือกตัวแปรที่มีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทางสังคมเป็นหลัก และ (2) ใช้หลักการลดจำนวนตัวแปร (diminishing marginal

utility) เพื่อจัดหมวดหมู่ให้ตัวแปรที่มีจำนวนน้อยลงโดยพิจารณาตามความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อ กำหนดเป็นประเภทของกิจกรรม (type of actions) ซึ่งประกอบเป็นกลุ่มตัวแปรย่อยในมิติแห่ง องค์ประกอบขั้นพื้นฐาน (a set of basic dimensions) ซึ่งจะแสดงนัยการรับรู้คุณค่าของกลุ่มบุคคล ในมิติด้านคุณค่าผ่านกิจกรรมและการกระทำของกลุ่มบุคคล โดยวัดค่าได้แบบค่าระดับ (scalable) หรือวัดตามเงื่อนไขด้านเวลา เพื่อสรุปว่ากิจกรรมของบุคคลในกระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคม เกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างขอบเขตด้านคุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะตามแนวคิดในการแลกเปลี่ยนทางสังคม ของทั้งกลุ่มบุคคล (whole actors)

จะเห็นได้ว่า คุณค่า เป็นปัจจัยที่สำคัญในการวัดระดับพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนทาง สังคมด้วยโครงสร้างด้านคุณค่า (a set of value domains) นัยแห่งคุณค่าที่สมบูรณ์จะเกิดการรับรู้ และสังเกตได้จากการกระทำผ่านปัจจัยด้านโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ในสภาพแวดล้อมที่กำหนด และมีผลลัพธ์เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคม

สรุปได้ว่า แนวทางในการศึกษาด้านคุณค่าในปัจจุบันความสำเร็จในการวิจัยนี้ เป็นการ ประยุกต์ใช้แนวทางการพิสูจน์ทฤษฎีด้านคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคมของ Emerson (1982, pp. 11-46) ภายใต้แนวคิดด้านการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นที่ที่มีคุณภาพการบริการอย่างเป็น มาตรฐาน โดยคัดเลือกตัวแปรองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม (activities) และการปฏิสัมพันธ์ (interaction) ภายใต้แนวคิด (concept) การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศ ประชาคมอาเซียน (เทียบกับ a set of value domains ตามทฤษฎี) ในกลุ่มนักท่องเที่ยว (เทียบกับ actors ตามทฤษฎี) ผ่านกระบวนการขั้นตอนการลดจำนวนตัวแปร (diminishing marginal utility) เพื่อพิสูจน์ว่า มิติแห่งคุณค่าตามลักษณะค่านิยมของกลุ่มเฉพาะ (particular values) ในโฮมสเตย์พื้น ที่แต่ละแห่งควรมีลักษณะเฉพาะอย่างเป็นอิสระในแต่ละกลุ่ม (Sheth et al., 1991, p. 12)

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่า

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าในส่วนนี้จะเน้นทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการประเมิน การรับรู้คุณค่าตามนัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม โดยมีลำดับในการ อธิบายดังนี้

2.5.1 นิยามของการรับรู้คุณค่า

การรับรู้ (perception) หมายถึง กระบวนการที่มนุษย์เลือกที่จะรับรู้ เป็นการ ตีความหมายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่รับสัมผัส เพื่อรวบรวมเป็นภาพในสมองให้มีความหมายเกิดขึ้น การรับรู้ มาคู่กับการสัมผัส (sensation) แต่มีความแตกต่างกันตรงที่การรับรู้ เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นด้วย (เสรี วงศ์มณฑา, 2542, น. 17) การรับรู้คุณค่า (perceived value) เป็นการประเมินในภาพรวมของ

ผลิตภัณฑ์หรือบริการในสิ่งที่ผู้บริโภค “ได้รับ”(received) กับ สิ่งที่ผู้ให้บริการ “ให้ไป”(given) (Zeithaml, 1988, p. 14) ในหลักการด้านการตลาด กำหนดให้ การรับรู้คุณค่าเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของกลยุทธ์ด้านการจัดการ (Spiteri & Dion, 2004, p. 685) ในขณะที่หน่วยงาน PIMS (Profit of Impact Marketing Strategies) ศึกษาพบว่า การรับรู้คุณค่าในภาพรวมของสินค้าและบริการส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคและเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการแข่งขัน (Buzzell & Gale, 1987) การรับรู้คุณค่า สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามนัยของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนัยด้านการบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงของคู่แข่ง หรือ แม้แต่ความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป (Bojanic, 1996, p. 10) ผู้บริโภคแต่ละรายจะมีการรับรู้คุณค่าที่แตกต่างกัน แม้แต่ในสินค้าหรือบริการประเภทเดียวกัน ความแตกต่างกันดังกล่าวนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการประเมินคุณค่าที่ได้รับจากการท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีสิ่งดึงดูดใจ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลายแตกต่างกัน (Ozturk & Qu, 2008)

2.5.2 การประเมินการรับรู้คุณค่า

การประเมินการรับรู้คุณค่าผ่านการวัดระดับการรับรู้คุณค่า มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบการประเมินแบบมาตรวัดที่เป็นมิติเดียว (unidimensional measure) (Chen & Chen, 2010) และมาตรวัดระดับแบบหลายมิติ (multidimensional measure) (Petrick & Backman, 2002) แต่อย่างไรก็ตาม การวัดการรับรู้คุณค่าควรเน้นวัดในแบบหลากหลายมิติ หากวัดโดยภาพรวมในมิติเดียว จะส่งผลให้ผู้ถูกประเมินอาจรู้สึกสับสนในความหมายของคำว่า “คุณค่า” กับ “คุณภาพ” (Zeithaml, 1988) ซึ่งจะส่งผลให้เครื่องมือวัดขาดความตรงได้ (Woodruff & Gardial, 1996) พัฒนาการของวิธีการในการวัดคุณค่าทางด้านการตลาดมีความสัมพันธ์กับผู้บริโภค สามารถจำแนกลักษณะวิธีการวัดออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ (1) กลุ่มที่วัดโดยวิธีสอบถามการรับรู้ของผู้บริโภคโดยตรง และ (2) กลุ่มที่วัดโดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมของผู้บริโภค (Keller, 1998) ในส่วนการวัดโดยใช้วิธีแบบสอบถาม จะใช้คำถามที่แสดงถึงลักษณะของการรับรู้คุณค่าแบบหลากหลายมิติที่ผู้ใช้บริการได้รับ (Gale, 1994)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่วนใหญ่นิยมใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดย Ozturk & Qu (2008, p. 293) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าในแหล่งท่องเที่ยวในประเทศตุรกี พบว่า ปัจจัยด้านที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวในระดับสูงที่สุด ส่วนตัวชี้วัดในระดับรองลงมา ได้แก่ ด้านการต้อนรับและการดูแลนักท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมโดยภาพรวม ด้านความสะอาดและอนามัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรม ด้านราคา ด้านการเข้าถึง และด้านการเดินทางขนส่ง ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างการศึกษาการรับรู้คุณค่าด้านการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดย Jamal, Othman & Muhammad (2011, p. 5) ศึกษาองค์ประกอบการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวในโฮมสเตย์กระแสหลัก 3 แห่ง ในประเทศมาเลเซีย โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 353 คน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าการรับรู้คุณค่าในโฮมสเตย์ประเทศมาเลเซีย ของนักท่องเที่ยวประกอบด้วย การรับรู้คุณค่าในภาพรวม 3 ด้าน คือ คุณค่าเชิงประสบการณ์ (experiential value) คุณค่าเชิงการใช้สอย (functional value) และคุณค่าเชิงอารมณ์ (emotional value) ซึ่งสะท้อนในมิติการรับรู้คุณค่าโฮมสเตย์กระแสหลักในประเทศมาเลเซีย ซึ่งควรมีลักษณะแตกต่างจากโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามสมมติฐานของการวิจัย

จากตัวอย่างการศึกษาข้างต้น พบว่า การรับรู้คุณค่าสามารถใช้เป็นดัชนีชี้วัดความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวผ่านเทคนิคทางสถิติด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน นอกจากนี้ยังมีการศึกษาอื่น ๆ (Zabkar, Brencic & Dmitrovic, 2010; Kantamneni & Coulson, 1996) ที่มีกระบวนการวิจัยในลักษณะเดียวกันแต่แตกต่างกันไปตามบริบทของการศึกษานั้น

สรุปได้ว่า การรับรู้คุณค่า คือ การประเมินในภาพรวมของผลิตภัณฑ์หรือบริการในสิ่งที่ผู้บริโภคได้รับผ่านการตีความหมายต่อสิ่งที่ผู้รับสัมผัสกับสิ่งที่ผู้ให้บริการให้ไป ซึ่งในการวิจัยนี้เลือกใช้วิธีการวัดโดยการสอบถามการรับรู้คุณค่าของผู้บริโภคโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าต่อลักษณะปัจจัยความสำเร็จในหลากหลายมิติและใช้เทคนิคทางสถิติโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากลในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลาย ๆ ตัว เพื่อค้นหาปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

2.6 ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น

หนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนภายใต้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งอาเซียน พ.ศ. 2560 – 2569 คือ ความพยายามที่จะลดปัญหาความยากจนของประชากรในถิ่นทุรกันดาร โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการยกระดับและสร้างรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่ชนบทที่ห่างไกลซึ่งยังมีธรรมชาติ วัฒนธรรม และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นต้นทุนของชุมชน โดยเน้นทิศทางของการพัฒนาให้เป็นไปตามกรอบและนโยบายที่ทางองค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนได้วางเอาไว้ ในขณะเดียวกัน อาเซียนได้กำหนด “เป้าหมายความสำเร็จ” ด้านการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้ (1) ความสำเร็จทางตรง คือ ชุมชนท่องเที่ยวสามารถจัดตั้งเป็นโฮมสเตย์

และมีบริการด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ (2) ความสำเร็จทางอ้อม คือ ชุมชนสามารถผลิตหรือจัดหาผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นเพื่อป้อนเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน (ASEAN Secretariat, 2016b, p.12) ในขณะที่หนึ่งในทิศทางกลยุทธ์ที่ 2 กำหนดเป้าหมายความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว คือ การให้บริการที่ได้มาตรฐานเพื่อการยกระดับชุมชนด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพการให้บริการ มีทรัพยากรบุคคล และสาธารณูปโภคที่เหมาะสม (ASEAN Secretariat, 2016b, p.53)

งานวิจัยนี้ ศึกษาปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนภายใต้กรอบทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Homans, 1958) โดยสามารถจำแนกคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นตามองค์ประกอบหลัก 9 ด้าน คือ (1) ด้านที่พัก (2) ด้านสุขอนามัยและความสะอาด (3) ด้านเจ้าของบ้าน (4) ด้านกิจกรรม (5) ด้านการจัดการ (6) ด้านความปลอดภัย (7) ด้านการตลาด และ (8) ด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน (9) ด้านการเข้าถึง (ASEAN Secretariat, 2016a) โดยรายละเอียดของแต่ละตัวแปรในงานวิจัยนี้ ปรากฏดังต่อไปนี้

2.6.1 ด้านที่พัก

หนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของโฮมสเตย์ คือ บ้านพักส่วนตัว (private house) ที่มีการปรับเปลี่ยนลักษณะการใช้งานเป็นที่พักร่วมอาศัยระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาใช้บริการ (Lynch, 2003) ภายใต้การจัดวาง (setting) และเสริมแต่งด้วยวัตถุประดิษฐ์ (artifacts) ในบริเวณบ้านและบริเวณแวดล้อมอย่างสอดคล้องทางสังคม เพื่อกำหนดรูปแบบพฤติกรรม กติกาการพักอาศัย การจัดสรรแบ่งส่วนการใช้พื้นที่ว่างภายในบ้าน (Lynch, 2005, p. 527-548) โดยจำนวนที่พักควรมีอย่างเพียงพอ มีความหลากหลายด้านราคาและบริการ และมีความเหมาะสมต่อสถานที่ (Crouch & Ritchie, 1999, p. 148) ตัวแปรเชิงคุณลักษณะด้านที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นในงานวิจัยนี้ กำหนดให้มี 8 ตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.6.1.1 การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

บ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น นอกจากจะมีคุณลักษณะในด้านการเป็นสถานที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยวแล้ว ลักษณะบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ยังสามารถเป็นสิ่งดึงดูดหรือโน้มน้าวให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวได้เช่นกัน สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น เป็นเหตุผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาพักและเรียนรู้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม (Maimunah & Abdul Rahim, 2009) ตัวอย่างเช่น อันนารายิส บ้านยาวโฮมสเตย์ (Annah Rais Longhouse homestay) ในรัฐซาราวัก ประเทศมาเลเซีย จากลักษณะเรือนพื้นถิ่นแบบดั้งเดิมส่งผลให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมผ่านประสบการณ์ในบ้านพักแบบดั้งเดิม (Chin et al., 2014) สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Subash, 2014, pp. 3-4) และการ

ท่องเที่ยวในชนบท (rural tourism) ในบทบาทของการเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญด้านการท่องเที่ยว (Chin et al., 2014, p. 40)

2.6.1.2 การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น

การปรับปรุงบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเดิมของชาวบ้านเพื่อประกอบกิจการบ้านพักแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นควรมีการปรับปรุงอย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่นในชุมชน Macek (2012, pp. 45-49) ศึกษาพบว่า บ้านเรือนพักอาศัยที่จะแปรสภาพเป็นโฮมสเตย์พื้นถิ่น ควรเป็นบ้านเรือนแบบดั้งเดิม (traditional house) ที่มีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์และเมื่อปรับให้เป็นโฮมสเตย์แล้วก็ควรรักษาสภาพเดิมให้มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ UNESCO Biosphere Project เกี่ยวกับความต้องการที่พักของนักท่องเที่ยวประเภทเทร็คเกอร์ (trekker) ในประเทศอินเดีย พบว่า ร้อยละ 60 ของนักท่องเที่ยว นิยมเข้าพักในที่พักแบบโฮมสเตย์แบบดั้งเดิมในชุมชนมากกว่าเข้าพักในที่พักแบบเกสต์เฮาส์ที่เน้นความสะดวกสบายหรือแบบกางเต็นท์ (Peaty, 2010, p.26)

จะเห็นได้ว่า บ้านเรือนพื้นถิ่นที่ได้รับการปรับปรุงเป็นที่พักแบบโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว ควรรักษารูปแบบสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด หากจำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อความสะดวกสบายก็ควรกระทำตามสมควรอย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่นในชุมชนเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของบ้านเรือนในฐานะสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไป (Meimand & Ismail, 2011, p.92)

2.6.1.3 ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม

Mura (2015, p. 231) ศึกษาการรับรู้คุณค่าลักษณะความเป็นของแท้ดั้งเดิมของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซีย พบว่า นักท่องเที่ยวจะรับรู้ลักษณะดั้งเดิมของโฮมสเตย์ผ่านการพักอาศัยในบ้านเรือนท้องถิ่น และรับรู้ผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์ภายในบ้านพักโฮมสเตย์ ดังนั้นเจ้าของบ้านจึงควรเน้นรักษาสภาพดั้งเดิมภายในบ้าน และควรค้นหากิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์แบบดั้งเดิมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อนำเสนอเป็นจุดขาย นอกจากนี้ ลักษณะชุมชนที่มีสภาพบ้านเรือนแบบดั้งเดิม ยังเป็นตัวชี้วัดสำหรับประเมินปัจจัยความสำเร็จเบื้องต้นด้านสภาพแวดล้อมสรรค์สร้างในการจัดตั้งชุมชนโฮมสเตย์ (Macek, 2012, pp. 45-49) ซึ่งนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์กลุ่มคุณภาพแบบตลาดกลุ่มเฉพาะ (niche market) มักจะแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพที่เน้นการอนุรักษ์รูปแบบดั้งเดิมของชุมชน แต่จะพยายามหลีกเลี่ยงแหล่งท่องเที่ยวที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นแบบเน้นความสะดวกสบายจนทำลายลักษณะความเป็นของแท้แบบดั้งเดิมของชุมชน (Canaffan, 2010, p. 32) จะเห็นได้ว่า การรักษาสภาพดั้งเดิมของบ้านเรือนพื้นถิ่นในชุมชนซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม นอกจากจะเป็นการรักษาสิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวแล้วยังตอบสนองต่อความต้องการสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพแบบตลาดกลุ่มเฉพาะซึ่งแสวงหาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เป็นของแท้แบบดั้งเดิม

2.6.1.4 การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย

การปรับปรุงบ้านพักโฮมสเตย์นอกจากจะต้องพยายามรักษาสภาพดั้งเดิมของบ้านเรือนไว้ให้มากที่สุดแล้ว แต่หากมองวัตถุประสงค์หลักของเจ้าของบ้านในการปรับปรุงก็เพื่อตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบายมากที่สุดเช่นกัน Purisan & Xiao (2013, p. 13) ศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งผลให้โฮมสเตย์ประสบความสำเร็จในเรื่องที่พัก คือ การมีมาตรฐานด้านที่พัก โดยเฉพาะในห้องนอน และห้องน้ำ ซึ่งเจ้าของบ้านควรเพิ่มรายละเอียดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอันจะส่งผลต่อความพึงพอใจด้านความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก การจัดเตรียมห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวควรมีห้องนอนที่มีผนังกันอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัย (ASEAN Secretariat, 2016a, p.6) แต่จากการข้อมูลลักษณะบ้านเรือนโฮมสเตย์พื้นถิ่นหลายแห่ง พบว่า การปรับปรุงบ้านเพื่อความสะดวกสบายสำหรับนักท่องเที่ยวอาจมีข้อจำกัดตามลักษณะกายภาพของพื้นที่ใช้สอยในบ้าน เช่น โฮมสเตย์ทางภาคเหนือของประเทศไทย นิยมใช้พื้นที่โถงบ้านเป็นพื้นที่พักผ่อนหลับนอนสำหรับนักท่องเที่ยว โถงบ้านจะไม่มีผนังกันเป็นห้องแต่เจ้าของบ้านจะใช้ฉากผ้าซึงกันพื้นที่แสดงขอบเขตของพื้นที่สำหรับการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเป็นการทดแทน (Oranratmanee, 2011, P. 40) หรือ โฮมสเตย์หมู่บ้านหิน (rocky village) ในเมืองเมฆมานด์ ประเทศอิหร่าน ที่พักในบ้านแบบดั้งเดิมเกิดจากการขุดภูเขาหินทะเลเป็นห้อง จะไม่มีพื้นที่ครัวและส่วนรับประทานอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว เจ้าของบ้านจะประยุกต์พื้นที่โถงบ้านใช้เป็นพื้นที่ครัวและส่วนรับประทานอาหารทดแทน (Meimand & Ismail, 2011, p. 92) เป็นต้น จะเห็นว่า การปรับปรุงบ้านเรือนพื้นถิ่นเป็นโฮมสเตย์พื้นถิ่นนั้น เจ้าของบ้านจะพยายามประยุกต์ใช้พื้นที่ใช้สอยที่มีอยู่ภายในบ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย จากตัวอย่างทั้งสองพบว่า พื้นที่โถงบ้านจะถูกใช้เป็นพื้นที่เอนกประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย

2.6.1.5 การมีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน

การจัดเตรียมห้องนอนภายในบ้านพักโฮมสเตย์ ควรมีการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยว (Purisan & Xiao, 2013, p. 13) สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานในที่พักเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกและเพลิดเพลินในการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ (Pearce, 1989) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่กำหนดโดยภาครัฐ ในหลายประเทศได้กำหนดคุณลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับโฮมสเตย์ให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ประเทศมาเลเซีย กำหนดให้สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในห้องนอนควรประกอบด้วย มุ้ง ผ้าเช็ดตัว และควรต้องจัดเตรียมผ้าโสร่ง (Kain Sarong) หากนักท่องเที่ยวร้องขอ

(Mapjabil, Ismail, Rahman et al., 2015, p. 4) มาตรฐานโฮมสเตย์ในระดับภูมิภาคอาเซียน กำหนดให้อุปกรณ์ชั้นพื้นฐานภายในห้องนอน ประกอบด้วย มุ้ง พัดลม กระจกเงา ปลั๊กไฟ ผ้าปูที่นอน ที่สะอาด เป็นต้น ในขณะที่มาตรฐานโรงแรมระดับ 1 ดาว กำหนดให้ของใช้ในห้องพักต้อง ประกอบด้วย หมอน ผ้าปูเตียงที่อยู่ในสภาพดี สะอาด ต้องมีถังขยะที่สะอาด และต้องมีปลั๊กไฟอย่างน้อย 1 จุด ภายในห้องพัก ส่วนโรงแรมระดับ 2 ดาวจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมจากมาตรฐานโรงแรมระดับ 1 ดาว คือ มีน้ำดื่มบริการฟรี 2 ขวด และมีแก้วน้ำที่สะอาด 2 ใบ (นิศา ชัชกุล, 2557, น. 441-442)

สรุปใจความได้ว่า อุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอนในโฮมสเตย์พื้นถิ่นอาเซียน เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งโฮมสเตย์พื้นถิ่นอาเซียนส่วนใหญ่จะมีการจัดเตรียมอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกชั้นพื้นฐานในห้องนอน คือ หมอน ผ้าปูเตียงที่อยู่ในสภาพดี สะอาด มีถังขยะที่สะอาด และมีปลั๊กไฟอย่างน้อย 1 จุด รวมถึง น้ำดื่มบริการฟรี และมีแก้วน้ำที่สะอาด (ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556, น. 99) ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน และมาตรฐานห้องพักโรงแรมระดับ 1-2 ดาว

2.6.1.6 การมีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำ

การจัดเตรียมห้องน้ำภายในโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกชั้นพื้นฐานซึ่งประกอบด้วย ถังน้ำ และโถส้วม (Purisan & Xiao, 2013, p. 13) และจากการสำรวจมุมมองของผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ในประเทศไทยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับปรุงห้องน้ำในบ้านพักโฮมสเตย์ให้ถูกสุขลักษณะ เช่น ควรมีโถส้วมแบบนั่งราบ มีน้ำสะอาดพร้อมใช้ตลอดเวลา และควรมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกชั้นพื้นฐานที่จำเป็น (ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556, น. 176) ซึ่งนอกจากนี้ยังพบว่า ในโฮมสเตย์ที่มีสภาพอากาศหนาวเย็น เช่น ทางภาคเหนือของประเทศไทย บางแห่งยังมีการติดตั้งเครื่องทำน้ำอุ่นในห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยว ในขณะที่โฮมสเตย์ในภาคเหนือของประเทศอินเดีย ชาวบ้านสามารถสร้างรายได้เพิ่มเติมจากการติดตั้งเครื่องทำน้ำอุ่นโดยใช้พลังงานความร้อนจากแผงโซลาร์เซลล์ โดยเก็บค่าอาบน้ำอุ่นจากนักท่องเที่ยว (Peaty, 2010, p. 27-41)

หากพิจารณาคูณลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องน้ำตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN Secretariat, 2016a) พบว่า มีลักษณะใกล้เคียงกับมาตรฐานโรงแรมที่พักระดับ 1 ดาว คือ จะต้องมียกบัวอาบน้ำพร้อมอุปกรณ์ มีโถส้วมนั่งราบ อ่างล้างมือพร้อมกระจกเงา ผ้าเช็ดตัว กระจกชำระ สบู่ และถังขยะที่สะอาด (นิศา ชัชกุล, 2557, น. 443-444) ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำในโฮมสเตย์พื้นถิ่นอาเซียนโดยเฉพาะในโฮมสเตย์ที่ห่างไกลความเจริญ อุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำอาจมีแค่เพียงถังน้ำ และโถส้วมเท่านั้น (ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556, น. 99-100) สอดคล้องตามสภาพฐานะและวิถีความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของเจ้าของบ้าน

2.6.1.7 การมีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน

Lynch (2005, pp. 527-548) ได้ศึกษาโครงสร้างของการสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประเภทโฮมสเตย์ โดยในส่วนของกายภาพของบ้านพักประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ข้อ คือ (1) การจัดวาง (setting) และ (2) วัตถุประดิษฐ์ (artifacts) ซึ่งหมายถึง การจัดตกแต่งด้วยวัตถุสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นและยังขยายความถึงเครื่องเรือนที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ โดยเน้นเพื่อให้ผู้มาพักเกิดความประทับใจในผลิตภัณฑ์ (product impressions) ในขณะที่ตามมาตราฐานโฮมสเตย์อาเซียนระบุประเภทของเครื่องเรือนมาตรฐานภายในบ้านพักต้องประกอบด้วย เตียงนอนขนาดมาตรฐาน ตู้เสื้อผ้า โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น (ASEAN Secretariat, 2016a) ซึ่งพบว่า ลักษณะเครื่องเรือนตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมีลักษณะใกล้เคียงกับข้อกำหนดเครื่องเรือนในห้องพักตามมาตรฐานโรงแรมระดับ 1 ดาว ซึ่งต้องประกอบด้วยที่วางสัมภาระ ตู้เสื้อผ้าหรือชั้นวางเสื้อผ้า เตียงนอนขนาดไม่น้อยกว่า 0.90 x 1.90 เมตร (นิศา ชัชกุล, 2557, น. 440)

ในขณะที่ ลักษณะเครื่องเรือนโฮมสเตย์พื้นถิ่นจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ภายในเรือนของชาวพาย บ้านป่าก่า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน บนเรือนจะไม่มีข้าวของมากมาย ตามลักษณะความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้เฟอร์นิเจอร์ ของใช้ในบ้านมักจะเป็นเครื่องจักสาน ตะกร้า และที่เก็บของ (พรสุข เกิดสว่าง, 2558, น. 56) ที่นอนสำหรับนักท่องเที่ยวจะเป็นฟูกนอนแบบเย็บมือ ปูนอนบนพื้นเรือน แต่ในขณะที่เดียวกันโฮมสเตย์พื้นถิ่นกัมพูชาส่วนใหญ่จะมีเตียงนอนไม้แบบทำขึ้นเองเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว (Ministry of Tourism and Sports of Thailand, 2010, p. 6) เช่นเดียวกับกับโฮมสเตย์ในพื้นที่ชนบทของประเทศเนปาล เตียงนอนสำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรูปแบบเรียบง่ายเหมือนกับเตียงนอนของเจ้าของบ้าน (Lama, 2013, p.1) ในขณะที่โฮมสเตย์หมู่บ้านหินแบบโบราณ (ancient rocky village) ในประเทศอิหร่าน แม้ลักษณะห้องพักจะเป็นถ้ำหินขุดบนภูเขา แต่เจ้าของบ้านก็ยังจัดเตรียมเตียงนอนขนาดเตียงเดี่ยวหรือเตียงคู่ตามแต่ขนาดของห้องไว้ และตู้เย็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (Meimand & lamail, 2011, p. 92)

นอกจากนี้ ยังพบว่าการจัดเตรียมเครื่องเรือนของเจ้าของบ้านส่วนใหญ่เกิดจากการได้ความรู้ผ่านการอบรมด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ผนวกรวมกับมุมมองเกี่ยวกับการให้บริการด้านที่พักแบบโฮมสเตย์ของชาวบ้าน นอกจากนี้ จากการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บ้านพักโฮมสเตย์ควรจัดเตรียมเครื่องเรือนแบบเรียบง่ายสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม (ธนศ เสาะประโคน, 2556, น.175) สรุปได้ว่า เครื่องเรือนที่ได้มาตรฐานสำหรับนักท่องเที่ยวยังมีลักษณะการเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงความสะอาดสบายของที่พักและสะท้อนมุมมองด้านการให้บริการที่เป็นมาตรฐาน

2.6.1.8 การมีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแบบพื้นถิ่นภายในบ้าน เช่น เสื้อผ้าที่นอนแบบเย็บมือ นอกจากจะแสดงถึงลักษณะวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชาวบ้านในชุมชนแล้ว (Oranratmanee, 2011, p.40) ยังช่วยสร้างบรรยากาศ เสริมสิ่งดึงดูดใจในการเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบพื้นถิ่นให้กับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ ในลักษณะการสร้างประทับใจจากประสบการณ์แบบดั้งเดิม (Purisan & Xiao, 2013, p.13; Meimand & Ismail, 2011, p.92) ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวกตามมาตรฐานโฮมสเตย์ของรัฐอรุณาจัล ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอินเดีย ซึ่งบ้านเรือนโฮมสเตย์ส่วนใหญ่เป็นแบบพื้นถิ่น กำหนดให้ภายในห้องต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามอย่างวิถีชีวิตแบบพื้นถิ่นของเจ้าของบ้าน คือ เตียงนอน โต๊ะเก้าอี้ ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ผ้าเช็ดตัว น้ำดื่มสุกหรือน้ำกรอง แสงสว่างจากไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เทียนไข และไม้ขีดสำรองกรณีไฟดับ (Dutta, 2012, pp. 6-7) ในขณะที่โฮมสเตย์ของชาวปาโอ ประเทศเมียนมา ชาวบ้านจะทำสบู่และแชมพูขึ้นใช้เองจากสมุนไพรธรรมชาติแทนสบู่และแชมพูแบบชาวตะวันตก (Frommenwiler & Varga, 2015, p. 108) สิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่นช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมและวิถีชีวิตที่เป็นปกติแบบพื้นถิ่นที่แตกต่างไปจากชีวิตประจำวันของนักท่องเที่ยว

2.6.2 ด้านสุขอนามัยและความสะอาด

องค์ประกอบที่สำคัญของที่พักโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จ คือ องค์ประกอบด้านสุขอนามัยและความสะอาด (Macek, 2012; Peaty, 2010, Purisan & Xiao, 2013, Mapjabil, Ismail, Rahman et al., 2015) ซึ่งปรากฏเป็นตัวแปรปัจจัยที่สำคัญของโฮมสเตย์พื้นถิ่นในหลายภูมิภาค ตัวแปรเชิงคุณลักษณะด้านสุขอนามัยและความสะอาดในงานวิจัยนี้ กำหนดให้มี 2 ตัวแปรดังต่อไปนี้

2.6.2.1 ที่พักและบริเวณมีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ

ความสะอาดและถูกสุขลักษณะของที่พักเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้กิจการโฮมสเตย์ประสบความสำเร็จ (Mapjabil, Ismail, Rahman et al., 2015, p. 4; Peaty, 2010, p. 27-41; Aziz, Hassan & Jaafar, 2014, p. 34) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความสะอาดและถูกสุขลักษณะยังเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดสำหรับประเมินความสำเร็จเบื้องต้นในการจัดตั้งชุมชนโฮมสเตย์ในประเทศอินเดีย (Macek, 2012, pp. 45-49) ในรายละเอียดกล่าวคือ สภาพแวดล้อมควรปราศจากขยะมูลฝอยและภาชนะที่มีน้ำขังซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง (Mapjabil, Ismail, Rahman et al., 2015) ในทางตรงกันข้าม หากที่พักรับมีคุณภาพด้านสุขอนามัยและความสะอาดที่ต่ำกว่ามาตรฐานโดยเฉพาะห้องน้ำที่ไม่สะอาด จะส่งผลให้โฮมสเตย์ไม่ประสบความสำเร็จซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติชาวตะวันตก (Purisan & Xiao, 2013, p. 13)

นอกจากนี้ ความสะอาดและถูกสุขลักษณะยังเป็นปัจจัยที่สำคัญมากโดยเฉพาะในโฮมสเตย์สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม (Rashidi, Hanie, Saufi et al., 2015, p. 1655) จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านความสะอาดและถูกสุขลักษณะของที่พักเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการประกอบกิจการโฮมสเตย์พื้นถิ่น

2.6.2.2 การเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะ

ตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนกำหนดประเภทของเครื่องใช้สำหรับนักท่องเที่ยว คือ สบู่ แชมพู กระดาษชำระ และผ้าเช็ดตัวที่สะอาด (ASEAN Secretariat, 2016a) ในขณะที่ มาตรฐานโรงแรมระดับ 1 – 2 ดาว กำหนดให้ต้องมีการจัดเตรียมสบู่อาบน้ำ กระดาษชำระ ผ้าเช็ดตัวผืนใหญ่ สำหรับผู้มาใช้บริการ (นิศา ชัชกุล, 2557, น.444) จะเห็นได้ว่า ประเภทของเครื่องใช้สำหรับผู้มาใช้บริการตามมาตรฐานโรงแรม 1-2 ดาว และมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมีลักษณะใกล้เคียงกัน ในขณะที่ ลักษณะการให้บริการในโฮมสเตย์ตามสภาพพื้นที่จริง พบว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่จะเตรียมผ้าเช็ดตัวไว้สำหรับนักท่องเที่ยว (Mapjabil, Ismail, Rahman et al., 2015, p.4) แต่ยังไม่มีการจัดเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะ สบู่ แชมพู กระดาษชำระ (ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556, น.99) เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ในประเทศไทย ร้อยละ 50 มีมุมมองว่า การเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พักตามมาตรฐานสากลอาจไม่จำเป็นต่อนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ แต่เจ้าของบ้านร้อยละ 50 ยังคงมีความคิดเห็นในทิศทางแบบตรงกันข้าม (ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556, น.176) ดังนั้น เพื่อให้การบริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นอยู่ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน อาจยังจำเป็นต้องจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม

2.6.3 ด้านการปฏิสัมพันธ์

องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวโดยเจ้าของบ้านมีบทบาทในการจัดรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ผ่านการจัดวาง (setting) พื้นที่ใช้สอยร่วมกันภายในบ้าน (Lynch, 2005, p. 533) รวมถึงลักษณะกิจกรรมของผู้มาใช้บริการในบ้านพัก ดังนั้น เจ้าของบ้านจึงมีบทบาทสำคัญต่อปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์ซึ่งจำแนกเป็นตัวแปรเชิงคุณลักษณะได้ 5 ตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.6.3.1 เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร

การเข้าพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านในบ้านพักหลังเดียวกันภายในชุมชนโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการสื่อสารโดยตรงกับเจ้าของบ้านและชาวบ้านในชุมชน ดังนั้น การมีทักษะด้านการสื่อสารโดยเฉพาะสำหรับเจ้าของบ้านจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะส่งผลให้การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ประสบความสำเร็จ (Razzaq, Hadi, Mustafa et al., 2011; Pusiran & Xiao, 2013) ในขณะที่ Panyalert (2015) ศึกษาพบว่า ทักษะภาษาอังกฤษมีความสำคัญต่อการ

ห้องที่เยาวชนชนเพื่อเปิดตลาดสู่ระดับนานาชาติซึ่งจำเป็นต้องมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยว ดังนั้น การให้ความรู้และการอบรมการใช้ภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานสำหรับชาวบ้านจะเป็นการสนับสนุนให้การท่องเที่ยวชุมชนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน (Timothy, 1999)

2.6.3.2 เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์ พบว่าการสื่อสารระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวโดยการเล่าเรื่อง (storytelling) นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับชุมชนแก่นักท่องเที่ยว (Shannonhouse, Barden, Mobley, 2015; Walter, 2013) โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ผ่านการเล่าเรื่องควบคู่ไปกับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การร่วมพักอาศัยในบ้านพักโฮมสเตย์ (Walter & Reimer, 2012) การเล่าเรื่องยังเป็นวิธีการอธิบายให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของลักษณะบ้านเรือนแบบพื้นถิ่น ประวัติความเป็นมาของสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมในชุมชน แต่ทั้งนี้ การพัฒนาด้านภาษาและทักษะการสื่อสารยังเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่จะต้องพัฒนาส่งเสริมให้คนในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าใจและเกิดทักษะการเล่าเรื่อง (Panyalert, 2015; Meimand & Ismail, 2011, p.93) นอกจากนี้ การเล่าเรื่องยังสามารถกระทำผ่านรูปแบบอื่น ๆ ได้ เช่น ตัวหนังสือ สัญลักษณ์ รูปภาพ เป็นต้น

2.6.3.3 เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและการบริการที่ดี

เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่นในพื้นที่ชนบทส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ ขาดความเข้าใจในการต้อนรับและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการขาดความมั่นใจและขาดทักษะในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว (Bhuiyan et al., 2011, p. 544) แต่ทั้งนี้ ทางหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว โฮมสเตย์หลายแห่งจึงได้มีการอบรมและสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ก่อนดำเนินกิจการ (Kwaramba et al., 2012, p. 887; Kayat, 2002, p. 23) เจ้าของบ้านต้องตระหนักว่าการให้การต้อนรับและบริการที่ดีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในงานบริการการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์ (Kunjuraman & Hussin, 2013, p. 26-27) นอกจากนี้ องค์ประกอบด้านการต้อนรับยังเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการรับรู้คุณภาพในการได้รับการบริการของนักท่องเที่ยว (Kasuma et al., 2016, p.10) ความสามารถหรือประสิทธิภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยวของเจ้าของบ้านขึ้นอยู่กับความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) ของแต่ละบุคคลประกอบรวมกับประสบการณ์ ทักษะ การเรียนรู้ และการได้รับความรู้จากการฝึกอบรมให้ด้านการบริการการท่องเที่ยวในชุมชนแบบโฮมสเตย์ (Kwaramba et al., 2012, p. 887)

2.6.3.4 เจ้าของบ้านแนะนำให้อ่านจักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน

เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าพักในบ้านพักโฮมสเตย์เจ้าของบ้านควรจะแนะนำนักท่องเที่ยวให้อ่านจักกับสมาชิกในบ้านรวมถึงพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน เสมือนว่านักท่องเที่ยวเป็นแขกของสมาชิกคนหนึ่งในบ้าน (Razzaq, Hadi, Mustafa et al., 2011) การแนะนำในเบื้องต้นเกี่ยวกับบ้านและสมาชิกในบ้านจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจ เข้าใจลักษณะบ้านและเจ้าของบ้านมากขึ้น ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ด้านการเอาใจใส่ (empathy) ความเข้าใจลักษณะรูปแบบพื้นที่ใช้สอยในทางกายภาพของที่พัก (tangible) และเกิดความมั่นใจในการได้รับการบริการ (assurance) ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของคุณภาพการบริการที่ดี (Mohamad IA, Rahman, Rahman et al., 2014, p.348)

2.6.3.5 เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร

ความเป็นมิตรของเจ้าของบ้านที่มีต่อนักท่องเที่ยวเป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์ (Mura, 2015, p. 229; Kunjuraman & Hussin, 2013, p. 27) เจ้าของบ้านควรดูแลนักท่องเที่ยวเสมือนสมาชิกในครอบครัว (Yassin, Ariff & Masram, 2015, p. 4) ในขณะที่นักท่องเที่ยวเข้าพักอาศัยในบ้านพักโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวจะรับรู้คุณค่าเชิงประสบการณ์ (experiential value) ผ่านการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว (host-guest interaction) การปฏิสัมพันธ์ที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี เจ้าของบ้านควรแสดงความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านอย่างเป็นมิตร เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายอย่างเหมาะสมซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าเชิงประสบการณ์ในด้านบวกมากยิ่งขึ้น (Jamal, Othman & Muhammad, 2011, p.11) นอกจากนี้ “ความเป็นมิตร” ยังถูกใช้กลยุทธ์ด้านการตลาดในแหล่งท่องเที่ยวแบบพื้นถิ่นหลายแห่ง ตัวอย่างเช่น เกาะพีจี ถูกขนานนามว่าเป็นจุดหมายปลายทางที่มีความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว (tourists' friendly destination) ภาพประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวปรากฏภาพรอยยิ้มอย่างเป็นมิตรของคนพื้นเมือง (Cambell, 2010, p. 97) ในขณะเดียวกัน การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของการท่องเที่ยวมาเลเซียยังคงเน้นกลยุทธ์เพื่อสัมผัสความเป็นมิตรของคนในชุมชนและเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมมาเลเซียอย่างแท้จริง (Ministry of Tourism Malaysia, 2015) จะเห็นได้ว่า การแสดงความเป็นมิตรของเจ้าของบ้านและคนในชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์เป็นอย่างยิ่ง

2.6.4 ด้านกิจกรรม

ตัวแปรด้านกิจกรรมเกิดจากกระบวนการควบคุมทางสังคม (social control) ผ่านการจัดการพื้นที่ว่างอย่างเหมาะสมเพื่อกำหนดการเรียนรู้วิถีชีวิตและกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว (Lynch, 2005, p. 533) นอกจากนี้ กิจกรรมยังเป็นหน่วยทางพฤติกรรมของคนในสังคมที่สำคัญตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมของ Homans (1958) โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จะ

เกิดขึ้นระหว่างเจ้าของบ้านหรือคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านกิจกรรมจำแนกเป็นตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 5 ตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.6.4.1 ประสบการณ์วิถีชีวิตที่เป็นปกติ

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์ในภูมิภาคอาเซียนมีรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ เพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อม เพื่อการศึกษาเรียนรู้ และเพื่อใช้ชีวิตกับชาวบ้านในชุมชนแบบดั้งเดิม (Honey, 2008, p. 7) ซึ่งการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยใช้ชีวิตร่วมกับเจ้าของบ้านตามวิถีชุมชนแบบปกติ (Ministry of Tourism and Culture Malasia, 2015; Boonratana, 2010, p. 286) นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์แบบดั้งเดิมโดยเฉพาะในโฮมสเตย์พื้นถิ่นในพื้นที่ชนบทห่างไกล (Meimand & Ismail, 2011, p.92) ตัวอย่างเช่น โฮมสเตย์สุริบาโร (Suribari homestay) ในเขตชนบทของประเทศเนปาล นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะได้ใช้ชีวิตในลักษณะเดียวกับคนในท้องถิ่น ได้รับประทานอาหารพื้นเมืองแบบเดียวกันกับที่เจ้าของบ้านรับประทาน ได้นอนบนเตียงนอนแบบเดียวกับที่เจ้าของบ้านใช้นอน (Lama, 2013, p. 35) ความห่างไกลความเจริญส่งผลให้ลักษณะวิถีชีวิตของชาวบ้าน การต้อนรับนักท่องเที่ยวมีรูปแบบเรียบง่ายอย่างเป็นธรรมชาติตามลักษณะท้องถิ่นซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประสบการณ์แปลกใหม่ตามวิถีชีวิตของชาวบ้าน (Yassin, Ariff & Masram, 2015, p. 4; Aziz, Hassan & Jaafar, 2014, p. 33) ทั้งนี้ กิจกรรมที่มีลักษณะความเป็นของแท้ดั้งเดิมของชุมชนมีสำคัญอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์เชิงนิเวศ (Kontogeorgopoulos, Churyen & Duangsaeng, 2015, p.30; Boonratana, 2010, p. 284; Reimer & Walter, 2013, p. 122) สรุปได้ว่า กิจกรรมเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์วิถีชีวิตที่เป็นปกติแบบดั้งเดิมในชุมชน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น

2.6.4.2 กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม

นักท่องเที่ยวจะรับรู้คุณค่าด้านเอกลักษณ์ของชุมชนผ่านลักษณะบ้านเรือนแบบดั้งเดิม วิถีชีวิตในชุมชน ประเพณี และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน (Suebsuk & Nakagawa, 2015, p. 414) ซึ่งกิจกรรมชุมชนที่มีเอกลักษณ์แบบดั้งเดิมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ สามารถจำแนกได้เป็น 2 นัย ได้แก่ (1) การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง คือ การเรียนรู้วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบดั้งเดิมผ่านการพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน การปฏิสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมประจำวันแบบปกติในบ้านพักโฮมสเตย์และในชุมชน (Boonratana, 2010, p. 286) และ (2) การเรียนรู้ผ่านการสาธิตหรือการแสดง เนื่องจากขนบธรรมเนียมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน บางครั้งจะจัดขึ้นเฉพาะโอกาสพิเศษ นักท่องเที่ยวอาจไม่มีโอกาสได้เรียนรู้เชิงประสบการณ์ เช่น ประเพณีแต่งงานแบบชามาลเลย์ (Aziz & Selamat, 2016, p. 29) การทำบายศรี

สู่ขวัญ (Sujaritchai & Artnarong, 2016, p. 15) การเดินร่ำแบบพื้นเมืองของชาวอินเดีย (Peaty, 2010, p. 42) เป็นต้น ดังนั้น โฮมสเตย์หลายแห่งจึงจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมเพื่อสาธิตสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะรวมอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยว (Aziz & Selamat, 2016, p. 29-30) จะเห็นได้ว่า กิจกรรมชุมชนที่มีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในปัจจัยด้านกิจกรรมของการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์

2.6.4.3 การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม

กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม (Aziz & Selamat, 2016, p. 30) ตัวอย่างเช่น โฮมสเตย์ในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามีส่วนร่วม ทั้งในกิจกรรมตามแบบชีวิตประจำวัน เช่น การประกอบอาหารพื้นเมือง การมอบบุหรี่ยาจากใบของต้นปาล์ม เป็นต้น และกิจกรรมซึ่งจัดขึ้นเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรม เช่น การรำยรำพื้นเมือง การแสดงดนตรีพื้นเมือง และการเล่นกีฬาพื้นเมือง เป็นต้น (Jamaludin, Othman & Awang, 2012, p. 456) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักท่องเที่ยวสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้คุณค่าเชิงประสบการณ์ (experiential value) ในด้านกิจกรรม วัฒนธรรม และความรู้ (activity, culture and knowledge) ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Jamal, Othman & Muhammad, 2011, p. 11) สรุปได้ว่า การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สนับสนุนให้เกิดการรับรู้คุณค่าเชิงประสบการณ์ในด้านกิจกรรม

2.6.4.4 ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น มีสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวที่มีได้จำกัดอยู่เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนและวิถีชีวิตภายในชุมชนเท่านั้น แต่ยังคงถึงแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนอีกด้วย โดยปกติแล้ว โฮมสเตย์พื้นถิ่นซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทจะมีแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงตามนัยของการท่องเที่ยวชนบท (rural tourism) ทั้งประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Fatimah, 2015, p. 570) ตัวอย่างกิจกรรมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในชนบท ได้แก่ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การเรียนรู้การทำสวนทำไร่ การสาธิตงานศิลปหัตถกรรมและจักสาน การท่องเที่ยวชมทัศนียภาพระยะทางสั้น ๆ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นนั้นสามารถขยายรวมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนได้อีกด้วย แต่ทั้งนี้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกับบุคคลและองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดรูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนอันจะนำไปสู่การเติบโตด้านการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ชนบทอย่างยั่งยืน (Dewi, Hermawanto & Susanta, 2016)

2.6.4.5 การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว

กิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชน มีทั้งที่เกิดขึ้นเป็นประจำในชีวิตประจำวัน (Boonratana, 2010, p. 286) และเกิดขึ้นเฉพาะในโอกาสพิเศษต่าง ๆ (Aziz & Selamat, 2016, p.29) ซึ่งหาโอกาสชมได้ยาก โฮมสเตย์หลายแห่งจึงมีแนวคิดในการนำเสนอกิจกรรมพิเศษโดยนำเอากิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรมซึ่งปกติจะจัดขึ้นเฉพาะในโอกาสพิเศษมาจัดเป็นกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การทำบายศรีสู่ขวัญ การสาธิตประเพณีแต่งงานแบบชาวมาเลย์ การร่ายรำพื้นเมือง การแสดงสืลัต และการแสดงดนตรีพื้นเมือง (Jamaludin, Othman & Awang, 2012, p. 456) จากการศึกษาของ Jamal, Othman & Muhammad (2011, p.11) พบว่ากิจกรรมพิเศษทางวัฒนธรรมจะให้คุณค่าเชิงประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวในลักษณะการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมและสร้างความสนุกสนานแก่นักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า กิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรับรู้คุณค่าเชิงประสบการณ์ในการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6.5 ด้านการจัดการ

รูปแบบโฮมสเตย์และการจัดการเป็นตัวขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางของกิจการที่พักแบบโฮมสเตย์ (Lynch, 2003, p. 1) ซึ่งมีทั้งลักษณะการจัดการ 2 ลักษณะ คือ (1) ที่พักแบบเดี่ยว โดยดำเนินกิจการโฮมสเตย์แบบรายเดี่ยว เช่น โฮมสเตย์ส่วนใหญ่ในประเทศทางตะวันตก (Lynch, 2003) และ (2) ที่พักแบบกลุ่มโฮมสเตย์ เช่น โฮมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่ในประเทศแถบตะวันออก เป็นรูปแบบที่พักโฮมสเตย์ที่ชาวบ้านในชุมชนหลาย ๆ หลังรวมกันเป็นกลุ่มองค์กร (Peaty, 2010; Liu, 2006) มีชุมชนเป็นผู้ขับเคลื่อน การบริหารจัดการจะเน้นความมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ส่งเสริมการอนุรักษ์เพื่อนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว (เพชรศรี นนท์ศิริ, 2555, น.3) ตัวแปรด้านการจัดการในงานวิจัยนี้ จำแนกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้านที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยว คือ (1) ด้านบุคคลเน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น (2) ด้านสถานที่ และ (3) ด้านการจัดการข้อมูล โดยมีตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 3 ตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.6.5.1 การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อาเซียนเป็นการจัดการในรูปแบบกลุ่มองค์กรด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนโดยแนวคิดนี้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐของแต่ละประเทศในภูมิภาคและระดับประชาคมด้านการท่องเที่ยวแห่งอาเซียน คนในท้องถิ่นมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการ เริ่มต้นจากหน่วยที่พักผ่านบทบาทการเป็นเจ้าของบ้าน มีหน้าที่ดูแลจัดการภายในบ้านพักเพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการเข้าร่วมเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยองค์กรโฮมสเตย์ในการดูแลจัดการด้านการท่องเที่ยวในชุมชน (Boonratana, 2010, p.285) การจัดการโฮมสเตย์ควรมีกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในชุมชนทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ ทรัพยากรด้านการ

ห้องเที่ยว การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐาน ภาวะผู้นำ การตลาด และมาตรฐานการท่องเที่ยว (กชธมน วงศ์คำ, 2555, น. 161-168) ในขณะที่ Yassin, Ariff & Masram (2015) ศึกษาพบว่า การจัดการโฮมสเตย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ส่งผลให้โฮมสเตย์ในรัฐยะโฮร์ ประเทศมาเลเซีย ไม่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการจัดการในด้านต่าง ๆ อย่างยั่งยืน ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการชุมชนโฮมสเตย์ คือ ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จโดยส่วนใหญ่แล้วผู้นำชุมชนโฮมสเตย์จะเป็นคนในท้องถิ่นและเป็นบุคคลที่เคยผ่านประสบการณ์การเป็นผู้นำในชุมชนมาก่อน ประสบการณ์การบริหารจัดการชุมชนจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการชุมชนด้านการท่องเที่ยวเช่นกัน นอกจากนี้ผู้นำที่เป็นคนในท้องถิ่นยังทราบถึงคุณลักษณะของสิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นอย่างดีซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวในชุมชน (Kontogeorgopoulos, Churyen & Duangsaeng, 2014, p.116-117) สรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ควรมีการจัดการที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นทั้งผู้นำ กลุ่มสมาชิก และเจ้าของบ้านต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์

2.6.5.2 การมีศูนย์กลางสำหรับแสดงข้อมูลในชุมชน

การจัดการให้มีศูนย์ข้อมูลในท้องถิ่นสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญด้านสถานที่ในการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์ (Teare, Bandara & Jayawardena, 2013, pp. 473-474) โฮมสเตย์พื้นถิ่นจำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับให้บริการด้านข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมระหว่างที่พักอาศัย โดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในชุมชน (Aziz, Hassan & Jaafar, 2014, p. 35) การก่อสร้างอาคารเพื่อเป็นศูนย์กลางด้านข้อมูลย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมของชุมชนในแบบการก่อสร้างเพิ่มเติม (additional) ดังนั้น ในกระบวนการก่อสร้างควรเน้นใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น หรืออาจเลือกปรับปรุงอาคารเก่าที่มีอยู่เดิมมาปรับใช้เป็นอาคารศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว (transform) (Fatimah, 2015, pp. 571-572) ซึ่งนอกจากจะเกิดประโยชน์ใช้สอยจากอาคารแล้วยังช่วยสร้างบรรยากาศและช่วยสื่อสารแนวคิดเชิงอนุรักษ์ภายในชุมชนอีกด้วย แนวคิดนี้เป็นการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนด้านคุณค่าสิ่งแวดล้อมผ่านลักษณะองค์ประกอบของอาคารที่มาจากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น นอกจากนี้ อาคารศูนย์กลางด้านข้อมูล ยังเป็นสถานที่สำหรับจัดแสดงข้อมูลเพื่ออธิบายแนวคิดเชิงนิเวศของชุมชนเพิ่มเติมเป็นตัวหนังสือผ่านใบปิดและรูปภาพเพื่อสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในช่วงก่อนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (pre-experience) ในการท่องเที่ยว

ชุมชนเชิงนิเวศ (Reimer & Walter, 2013, p. 127-128) และนอกจากนี้ อาคารศูนย์กลางข้อมูลการท่องเที่ยวยุคใหม่ โดยส่วนใหญ่จะถูกใช้ประโยชน์อย่างหลากหลาย (multi-functional area) สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ใช้เป็นพื้นที่รับรองนักท่องเที่ยว เป็นที่พักผ่อนนั่งเล่น พบปะพูดคุย เป็นพื้นที่แสดงนิทรรศการ เป็นพื้นที่รับประทานอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น สรุปได้ว่า การจัดการให้มีศูนย์กลางสำหรับแสดงข้อมูลในชุมชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการสถานที่สำหรับนักท่องเที่ยวโดยตรง

2.6.5.3 การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว

การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองของนักท่องเที่ยวโดยการประเมินผลจากการเก็บข้อมูลการลงทะเบียน ข้อเสนอแนะ และข้อควรปรับปรุงในความเห็นของนักท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาการให้บริการด้านการท่องเที่ยวโดยจะสะท้อนให้ผู้ประกอบการทราบระดับสถานะงานบริการในปัจจุบันซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานทั้งด้านการบริการ และด้านสาธารณูปโภคในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป (Aziz, Hassan & Jaafar, 2014, p. 36) สรุปได้ว่า การจัดการด้านข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนากิจการโฮมสเตย์ให้ประสบความสำเร็จ

2.6.6 ด้านความปลอดภัย

ความปลอดภัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Saraithong & Chanchaoenchai, 2011, p. 124) ในการวิจัยนี้ จำแนกตัวแปรการรับรู้คุณค่าด้านความปลอดภัยตามลักษณะของสถานที่ คือ (1) ความรู้สึกปลอดภัยในบ้าน หมายถึง นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความปลอดภัยระหว่างที่พักอาศัยภายในบ้านร่วมกับเจ้าของบ้าน และ (2) ความรู้สึกปลอดภัยในชุมชน หมายถึง นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยในระหว่างทำกิจกรรมในชุมชน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.6.6.1 รู้สึกปลอดภัยในบ้าน

ความรู้สึกปลอดภัยในบ้านพักโฮมสเตย์เป็นปัจจัยที่สำคัญโดยเฉพาะกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ยังไม่คุ้นเคยกับวิถีชีวิตและสภาพบ้านเรือนในท้องถิ่น (Saraithong & Chanchaoenchai, 2011, p. 124) ในส่วนของตัวบ้าน องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน กำหนดคุณลักษณะของตัวบ้านให้บ้านพักโฮมสเตย์ต้องมีลักษณะแข็งแรงและควรมีอุปกรณ์เสริมความปลอดภัยภายในบ้าน (ASEAN Secretariat, 2016a) ในขณะเดียวกัน บ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศมาเลเซีย มีการจัดเตรียมกุญแจและอุปกรณ์สำหรับล็อคห้องพักและตู้เก็บของสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Kunjuraman & Hussin, 2013, p. 25) ซึ่งเป็นการรับรู้คุณภาพการบริการด้านความปลอดภัยผ่านคุณลักษณะที่จับต้องได้ (tangible) (Mohamad IA, Rahman, Rahman et al., 2014, p. 338) นอกจากนี้ การมีมาตรการด้านความปลอดภัยอื่น ๆ ภายในบ้านพัก เช่น การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าพัก

อาศัยในแต่ละบ้านเพื่อให้เจ้าของบ้านสามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง (Peaty, 2010, p. 41) การเตรียมเทียนไขและไม้ขีดไฟสำรองไว้ในกรณีไฟฟ้าดับ (Dutta, 2012, p. 7) และการดูแลเอาใจใส่อื่น ๆ จะช่วยลดความวิตกกังวลด้านความปลอดภัยจากความไม่คุ้นเคยในวิถีชีวิตชุมชนโดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ (Sraithong & Chancharoenchai, 2011, p. 124) จะเห็นได้ว่าความรู้สึกปลอดภัยในที่พักเป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Kunjuraman & Hussin, 2013, p. 28)

2.6.6.2 รู้สึกปลอดภัยในชุมชน

การท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล (rural tourism) ดังนั้นมาตรการด้านความปลอดภัยในพื้นที่จึงมีความสำคัญมาก การชี้แจงข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ส่งผลต่อความรู้สึกปลอดภัยในการท่องเที่ยวภายในชุมชน ประกอบรวมกับการมีมาตรการด้านความปลอดภัยและการจัดเตรียมอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเสี่ยง เช่น การกำหนดให้มีมัคคุเทศก์ดูแลนักท่องเที่ยวระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว การจัดเตรียมเสื้อชูชีพให้เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวขณะโดยสารเรือหรือมีกิจกรรมทางน้ำ (Aziz, Hassan & Jaafar, 2014, p. 34) การมีแสงสว่างเพียงพอ และมีจุดจอดรถในชุมชนที่ปลอดภัย (Hussin & Kunjuraman, 2014, p. 52) ซึ่งมาตรการในการเพิ่มความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในชุมชนจะส่งผลต่อการรับรู้ด้านการเอาใจใส่ (empathy) ของนักท่องเที่ยว (Mohamad IA, Rahman, Rahman et al., 2014, p. 338) นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยภายในชุมชนโฮมสเตย์อีกด้วย เพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และรู้สึกถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยวภายในชุมชนยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจโดยภาพรวมของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ (Sraithong & Chancharoenchai, 2011, p. 124) ในขณะเดียวกัน Ven (2015, pp. 6-7) ศึกษามุมมองของเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศกัมพูชา พบว่าปัจจัยด้านความปลอดภัยในชุมชนเป็นปัจจัยที่ชาวบ้านในชุมชนตระหนักและให้ความสำคัญซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ด้านการจัดการที่พักและวิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชุมชนเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาพักในชุมชนรู้สึกถึงความปลอดภัยนั่นเอง สรุปได้ว่า ความรู้สึกปลอดภัยในชุมชน เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการรับรู้คุณค่าด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชน

2.6.7 ด้านการตลาด

องค์ประกอบด้านการตลาดมีความสำคัญต่อการสร้างศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวชุมชน (Aziz, Hassan & Jaafar, 2014, p. 35) ปัจจัยด้านการตลาดในการวิจัยนี้ จำแนกเป็นปัจจัยเชิงคุณลักษณะ 4 ตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.6.7.1 การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

การบริการแบบแพ็คเกจทัวร์ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย โดยรวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการท่องเที่ยว เช่น ค่าที่พัก ค่ายานพาหนะ ค่าอาหาร ค่าเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ และการบริการอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งบริษัทนำเที่ยวหรือชุมชนท่องเที่ยวเป็นผู้วางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวทั้งหมด และจะดำเนินการตามโปรแกรมที่วางไว้ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพิ่มเติมแต่อย่างใดเพื่อส่งเสริมให้เกิดความสะดวกในการจัดการให้กับนักท่องเที่ยว (สุภาพร พรหมมะเริง, ฌักซ์ กุลิษฐ์ และ สุพาดา สิริกุดตา, 2554, น.174) การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวควรมีความหลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวตามกลุ่มเป้าหมายอย่างสอดคล้องกับกลยุทธ์การท่องเที่ยว โดยควรคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ ทั้งนี้การออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนควรรักษาไว้ซึ่งจุดเด่นในด้านวัฒนธรรมและความดั้งเดิม (สุรัชย์ จันทร์จรัส และอาร์ม นาครทรรพ, 2556, น. 164) นอกจากนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการตลาดควรมีการจัดทำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในลักษณะต่าง ๆ ให้กับชุมชนรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงที่น่าสนใจด้วย โดยการใช้สื่อหรือรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่โดดเด่นและชัดเจน เช่น การจัดทำปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยว การนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวในลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น (นนทิกัก เพียรโรจน์, สิริภัทร์ โชติช่วง และณัฐมน ราชรักษ์, 2558, น. 89 - 90) นอกจากนี้ โปรแกรมการท่องเที่ยวในแพ็คเกจทัวร์ยังเป็นตัวเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านบางเหริยงใต้ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา มีรายการนำเที่ยวแบบครึ่งวัน คือ การศึกษาเรียนรู้ การปลูกผักปลอดสารพิษ ณ บ้านบางเหริยงใต้/ ชมและเลือกซื้อสินค้าเกษตร/ อาหารว่างและเครื่องดื่ม 1 มื้อ อัตราค่าบริการ 200 บาทต่อคน เป็นต้น (สุจิตราภรณ์ จุสปาล, 2558, น. 99) สรุปได้ว่า การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายมีความสำคัญใน 4 นัย คือ (1) ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสะดวกในการจัดการการท่องเที่ยว (2) ช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเห็นความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน (3) เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนให้การจัดการด้านการตลาดบรรลุเป้าหมาย และ (4) เป็นตัวเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ที่น่าสนใจในชุมชนในเวลาที่ยากัด

2.6.7.2 การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี

การท่องเที่ยวในโฮมสเตย์พื้นที่ห่างไกลมีความจำเป็นต้องพึ่งพาเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยทัวร์เอเจนซีมีบทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์และแนะนำการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นที่โดยจัดแพ็คเกจทัวร์และพานักท่องเที่ยวมายังชุมชน ซึ่งในปัจจุบันการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ชุมชนโฮมสเตย์พื้นที่กับเครือข่ายการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วผ่านทางโทรศัพท์และช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ ชุมชนโฮมสเตย์จะแจ้งความต้องการซึ่งเป็นความเห็นส่วนรวมของชุมชนไปยังเครือข่ายและทัวร์เอเจนซี ตัวอย่างเช่น โฮมสเตย์กัมปุงเป-รอส

รัฐปะหัง ประเทศมาเลเซีย จะเลือกรับเฉพาะนักท่องเที่ยวแบบกรุปทัวร์กลุ่มใหญ่เท่านั้น เป็นต้น เนื่องจากทางชุมชนโฮมสเตย์ประเมินว่าการจัดเตรียมกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การสาธิต ประเพณีแต่งงานแบบชาวมาเลย์และการแสดงต่าง ๆ หากนักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จะไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมการต้อนรับ (Ngah, Kamarudin & Saad, 2016, p. 13-14)

โฮมสเตย์พื้นถิ่นนอกจากได้รับนักท่องเที่ยวผ่านทางทัวร์เอเจนซีที่ติดต่อทางโทรศัพท์แบบเดิมแล้ว ในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวยังสามารถติดต่อผ่านเครือข่ายการท่องเที่ยวอื่น ๆ ผ่านเว็บไซต์ประเภทตัวแทนขายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบออนไลน์ (online travel agency) หรือผ่านเว็บไซต์นายหน้าจองห้องพัก เช่น www.agoda.com หรือ www.booking.com ในปัจจุบันพบว่า มีโฮมสเตย์พื้นถิ่นหลายแห่งในภูมิภาคอาเซียนมีรูปแบบการจองห้องพักผ่านระบบออนไลน์ (ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556, น. 103) โดยนักท่องเที่ยวสามารถดำเนินการจองห้องพักผ่านเว็บไซต์นายหน้าแบบจองห้องพักได้ นอกจากนี้โฮมสเตย์พื้นถิ่นหลายแห่งยังให้ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านทางสื่อออนไลน์รวมถึงเว็บไซต์สังคมออนไลน์ ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ (Aziz, Hassan & Jaafar, 2014, p. 35)

2.6.7.3 การจัดการด้านการตลาดและส่งเสริมการขาย

การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขายมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์ซึ่งควรมีกยุทธ์ด้านการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะกลยุทธ์การตลาดแบบกลุ่มเฉพาะ (niche market) ในชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่นแต่ละแห่งซึ่งมีเสน่ห์ดึงดูดที่แตกต่างกันซึ่งนักท่องเที่ยวจะให้ความสนใจกับวิถีชีวิตและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่เรียบง่ายแต่มีความโดดเด่นเฉพาะตัว (Purisan & Xiao, 2013, p.13) การวางแผนเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ชุมชนต้องมีความพร้อมในปัจจัยที่สำคัญเบื้องต้น 4 ข้อ ได้แก่ (1) บริการด้านที่พัก (accommodation services) (2) บริการด้านนำเที่ยว (tour guides services) (3) บริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยว (tourists services) (4) การสนับสนุนจากภาครัฐ (assistance from the government) (Douangphosy, Han & Ping, 2015, p. 4) ในขณะเดียวกัน Jimenez et al. (2015, pp. 390-392) ศึกษาพบว่า แม้โฮมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลแต่ความห่างไกลมิได้เป็นอุปสรรคในการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบด้านอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมากกว่า นักท่องเที่ยวในชุมชนที่ห่างไกลส่วนใหญ่ต้องการหลีกเลี่ยงการใช้ชีวิตในเมืองแบบเดิมที่จำเจ มีความคาดหวังว่าปัจจัยด้านความห่างไกลจะนำไปสู่ประสบการณ์การท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการท่องเที่ยว ดังนั้นการประชาสัมพันธ์และการจัดการด้านการตลาดสำหรับโฮมสเตย์พื้นถิ่นควรนำเสนอคุณลักษณะและภาพลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นในทิศทางที่เหมาะสม แต่ทั้งนี้ นักการตลาดควรนำเสนอข้อมูลด้านการเดินทางเกี่ยวกับระยะเวลาในการเดินทาง

ระยะทาง และระบบสาธารณูปโภคในการเดินทาง รวมถึงลักษณะที่พักและวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายของชาวบ้านภายในชุมชนอย่างครบถ้วนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทราบก่อนตัดสินใจเดินทาง

2.6.7.4 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่ใช้ต้นทุนทางสังคม วัฒนธรรมและประเพณีในชุมชนเป็นต้นทุนหลักผนวกพร้อมกับสิ่งดึงดูดธรรมชาติที่มีอยู่ โดยนำเสนอในลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นรายละเอียดภายใต้รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (บุญยสกุลย์ อเนกสกุล, 2558, น.32) จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีนัยครอบคลุมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ สร้างความคาดหวังในประสบการณ์สำหรับนักท่องเที่ยว ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน (community-based ecotourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและการอนุรักษ์วิถีชีวิตในท้องถิ่นและวัฒนธรรมไว้ด้วยกัน (Reimer & Walter, 2013, p. 123) การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะบริสุทธิ์ดั้งเดิมโดยเฉพาะในพื้นที่อนุรักษ์ นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลผ่านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อความเข้าใจและไม่ก่อให้เกิดการรบกวนและความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว (Honey, 2008, p. 8) สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างความคาดหวังด้านคุณค่าในประสบการณ์สำหรับนักท่องเที่ยว

2.6.8 ด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน

ความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในกิจการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ คือ องค์ประกอบที่สำคัญของมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนภายใต้องค์ประกอบด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน ในกิจการโฮมสเตย์ในด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ (ASEAN Secretariat, 2016a) จำแนกเป็นปัจจัยเชิงคุณลักษณะ 6 ตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.6.8.1 การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

คุณลักษณะของนักท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพ คือ เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, น.139) ในขณะเดียวกันชุมชนโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะมีกฎระเบียบในการเข้าพักซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Vasayangkura & Kunphoommarl, 2016, p.94) ทั้งนี้ นัยด้านข้อควรปฏิบัติตามหลักศาสนาและวัฒนธรรมยังเป็นตัวกำหนดรูปแบบการปฏิบัติ ข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย (Rashidi, Hanie, Saufi et al., 2016; Mapjabil, Ismail, Rahman et al., 2015) ซึ่งข้อควรปฏิบัติและข้อ

ห้ามปฏิบัติยังมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในชุมชนเชิงนิเวศ (Reimer & Walter, 2013, p. 125) สรุปได้ว่ากฎระเบียบข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อความยั่งยืนทางสังคมในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น (ASEAN Secretariat, 2016a) และเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโฮมสเตย์พื้นถิ่นภายใต้ความเข้าใจและการถูกนำไปปฏิบัติโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย (Vasayangkura & Kunphoommarl, 2016, p.94)

2.6.8.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อม

การท่องเที่ยวโฮมสเตย์เชิงนิเวศจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ (place) และผู้คน (people) ในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะหาข้อมูลเชิงประสบการณ์ในเบื้องต้น (pre-experience information) ทั้งเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (Honey, 2008, p. 30) การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการใช้ชีวิตตามแบบวิถีชุมชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมจะช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจบริบทของการท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์เชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น (Walter, 2009) ทั้งนี้ ควรดำเนินการควบคู่ไปกับกิจกรรมเพื่อลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชนด้วย (Honey, 2008, p. 29) นอกจากนักท่องเที่ยวแล้ว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อมควรรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในชุมชนด้วย ตัวอย่าง เช่น มัคคุเทศก์ในชุมชนและเจ้าหน้าที่หน่วยลาดตระเวนดูแลรักษาป่าในเขตเทือกเขาคาร์ดามอม ประเทศกัมพูชา แต่เดิมเคยเป็นนายพรานล่าสัตว์ป่าหรือผู้ลักลอบตัดไม้มาก่อน จะเห็นว่าการมีรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศมีส่วนช่วยส่งเสริมให้คนในชุมชนกลับมามีส่วนร่วมในการรักษาสีงแวดล้อม เนื่องจากการตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในลักษณะการเป็นต้นทุนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอันเป็นที่มาของรายได้ให้กับคนในชุมชนนั่นเอง (Reimer & Walter, 2013, pp. 126-127)

2.6.8.3 การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย

การท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นนอกจากจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านในชุมชนผ่านการบริการด้านที่พักแล้ว ชาวบ้านในชุมชนยังมีรายได้เพิ่มเติมจากการจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองที่ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่มีอยู่ดั้งเดิมภายในชุมชน เช่น เครื่องจักสาน เป็นต้น (Peaty, 2010, p.41) การจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจ (economic impact) ในทิศทางบวกซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน (Yoon, Gursoy & Chen, 2001, pp. 366-369) นอกจากนี้ การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่ายยังเป็นคุณลักษณะหนึ่งขององค์ประกอบด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนอีกด้วย (ASEAN Secretariat, 2016a)

2.6.8.4 การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ

กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกที่มีแนวคิดแบบอิสระซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสนใจการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวแบบแบ็คแพ็คเกอร์ (backpackers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความยืดหยุ่นด้านการท่องเที่ยว มีความระมัดระวังในการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าที่สุด มักเดินทางท่องเที่ยวตามลำพังหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีความสนใจและชื่นชอบการมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตชุมชน (Locker, 1993, p. 33) แรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่สำคัญของกลุ่มแบ็คแพ็คเกอร์ คือ การพบปะผู้คนภายใต้กิจกรรมสันถนาการด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และการผจญภัย เพื่อค้นหาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่แบบดั้งเดิม แต่อาจจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากขาดความเข้าใจในบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม (Scheyvens, 2002, pp. 144-148) โดยเฉพาะพฤติกรรมตามแนวคิดการมีอิสระแห่งพฤติกรรม ซึ่งมักจะแสวงหามิตรภาพ ยาเสพติด และเรื่องเพศ ซึ่งเป็นแง่มุมทางด้านลบ แต่ในขณะเดียวกัน นักท่องเที่ยวแบบแบ็คแพ็คเกอร์ก็มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในประเทศโลกที่สามทางด้านเศรษฐกิจในชุมชนท่องเที่ยวโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่เดินทางเข้าถึงง่าย ค่าครองชีพต่ำ และมีความเป็นมิตร แต่ทั้งนี้ พฤติกรรมและทัศนคติของแบ็คแพ็คเกอร์ในด้านลบจะถูกทัศนคติของคนในชุมชนกำกับควบคุม (Scheyvens, 2002, p. 158) รวมถึงกฎหมายของภาครัฐในการกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ เพื่อกำหนดและควบคุมพฤติกรรมเชิงลบของนักท่องเที่ยว

2.6.8.5 การรักษาสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาในการท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศ โฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศเข้ามามีบทบาทที่สำคัญโดยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนมีแนวคิดที่จะรักษาสภาพแวดล้อม โดยตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ในแง่ของการเป็นแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน (Lama, 2013, p. 48; Reimer & Walter, 2013, p. 127) เช่นเดียวกับชุมชนโฮมสเตย์ในประเทศอินเดีย ชาวบ้านเลิกการล่าสัตว์แต่กลับมาตระหนักถึงคุณค่าของสัตว์ป่าตามธรรมชาติในลักษณะการเป็นต้นทุนทางทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยชาวบ้านในชุมชนหลังจากที่ภาครัฐดำเนินนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ (Peaty, 2010, p.40) ซึ่งจากความสำเร็จดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การรักษาสภาพแวดล้อมแบบดั้งเดิมในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่นเชิงนิเวศ (Reimer & Walter, 2013) และในทางกลับกัน การท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นเชิงนิเวศที่ประสบความสำเร็จก็มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชนได้เช่นกัน

2.6.8.6 การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การออกแบบอาคารสิ่งปลูกสร้างและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวในชุมชนโฮมสเตย์ควรมีลักษณะที่สอดคล้องต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมการใช้วัสดุแบบหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ การใช้วัสดุก่อสร้างที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นวัสดุหลัก การประหยัดการใช้ทรัพยากรและการลดปริมาณขยะ เป็นต้น (Honey, 2008, p. 29) ในขณะเดียวกัน ชุมชนโฮมสเตย์ทางตอนเหนือของประเทศอินเดีย สนับสนุนแนวคิดด้านการอนุรักษ์เพื่อควบคุมมิให้เกิดสิ่งปลูกสร้างที่มีความแปลกแยกกับลักษณะดั้งเดิมของชุมชน ในชุมชนจะไม่อนุญาตให้ก่อสร้างเกสต์เฮาส์หลังใหม่เพื่อเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว แต่จะใช้บ้านพักอาศัยที่มีอยู่เดิมในชุมชนเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวทดแทน โดยปรับปรุงให้เป็นบ้านพักโฮมสเตย์อย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งแนวคิดด้านการอนุรักษ์นี้ เป็นแนวคิดที่สำคัญต่อการลดผลกระทบด้านการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน (Peaty, 2010, p. 40) ในขณะที่ Reimer & Walter (2013, p. 127) ศึกษาลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนโฮมสเตย์จังหวัด ประเทศกัมพูชา พบว่า การออกแบบอาคารศูนย์กลางและสำนักงานการท่องเที่ยวชุมชนโครงสร้างส่วนใหญ่จะใช้วัสดุไม้ไผ่ที่หาได้ในท้องถิ่น รวมถึงการท่องเที่ยวมีส่วนสนับสนุนให้ชาวบ้านปรับปรุงบ้านพักและสร้างส้วมอย่างถูกสุขลักษณะเพื่อเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงจะเน้นใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นเช่นกัน ดังนั้นสรุปได้ว่า การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบเชิงคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นที่เชิงนิเวศและเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้โฮมสเตย์ประสบความสำเร็จในด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม

2.6.9 ด้านการเข้าถึง

การสามารถเข้าถึงได้เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN Secretariat, 2016a) โดยอธิบายลักษณะปัจจัยเชิงคุณลักษณะได้ดังนี้

2.6.9.1 การเข้าถึงได้โดยสะดวก

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวกเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (tourism product) องค์ประกอบ 5A ของ Tribe & Snaith (1998, p. 30) ซึ่งประกอบด้วย (1) สิ่งดึงดูดใจ (attraction) (2) ความสะดวกในการเดินทาง (access) (3) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) (4) ที่พัก (accommodation) และ (5) กิจกรรม (activities) องค์ประกอบด้านความสะดวกในการเดินทางเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทำเลที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ยากต่อการจัดการและควบคุม แต่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวตาม

แบบจำลองความสามารถในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว (tourism destination competitiveness: TDC) ของ Crouch & Ritchie (1999, p. 146) นอกจากนี้ การเข้าถึงได้โดยสะดวกยังรวมถึงขั้นตอนการขอวีซ่าและเอกสารการเดินทางที่เกี่ยวข้อง ความสะดวกในการเดินทางเข้าออกแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางเข้าออกประเทศ สภาพของถนนหนทาง จำนวนเที่ยวบิน เป็นต้น สรุปได้ว่า การเดินทางเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ

2.7 สรุปการทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน อาศัยแนวคิดเกี่ยวกับอาเซียนด้านการท่องเที่ยวที่ต้องการสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัวและได้มาตรฐาน โดยการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่อาเซียนให้ความสำคัญ โฮมสเตย์อาเซียนประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ใช้บ้านเรือนพักอาศัยของชาวบ้านเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว และมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยองค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนได้จัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนภายใต้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน ปี พ.ศ. 2554 – 2558 ซึ่งประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ 27 เกณฑ์หลัก 91 เกณฑ์ย่อย โดยในการวิจัยนี้ นำแนวคิดด้านมาตรฐานโฮมสเตย์มาทำการศึกษาในโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ภายใต้ที่พักที่เป็นบ้านเรือนที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและสร้างขึ้นเพื่อใช้สอยและอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่องวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นแต่ต้องปรับรูปแบบขยายขอบเขตการใช้สอยเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวตามแนวคิดของ Lynch (2005a, p. 535) และสอดคล้องตามแนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมของ Homans (1958) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลในสังคมเป็นการแลกเปลี่ยนผ่านองค์ประกอบที่สำคัญ 3 หน่วย คือ กิจกรรม การปฏิสัมพันธ์ และความรู้สึก ซึ่งบุคคลแต่ละคนมีความต้องการที่จำเป็นหลายอย่างในการดำรงชีวิต ต้องติดต่อสัมพันธ์กันเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของตน ในขณะที่ Blau (1964) ขยายของเขตการแลกเปลี่ยนให้กว้างขึ้นสู่ระดับมหภาค

การวิจัยนี้ ศึกษาการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนภายใต้ทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม (theory of value in social exchange) ของ Emerson (1982) ที่เริ่มต้นจากการรวบรวมลักษณะของกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในกลุ่มตามกรอบแนวคิด โดยคัดเลือกจากตัวแปรที่มีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทางสังคม และใช้หลักการลดจำนวนตัวแปรเพื่อจัดหมวดหมู่ โดยพิจารณาตามความสัมพันธ์เพื่อกำหนดเป็นประเภทขององค์ประกอบ สรุปเป็นปัจจัย

ความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศไทยประชาคมอาเซียนจำนวน 36 ตัวแปรใน 9 องค์ประกอบคือ ด้านที่พัก ด้านสุขอนามัยและความสะอาด ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด ด้านความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านการเข้าถึง ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐาน (primary variables) เพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อศึกษาหาปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศไทยประชาคมอาเซียนผ่านการรับรู้คุณค่า (perceived value) จากนักท่องเที่ยวต่อไป

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนด้านการท่องเที่ยวผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาแบบจำลองการวัด มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบและขั้นตอนการวิจัย

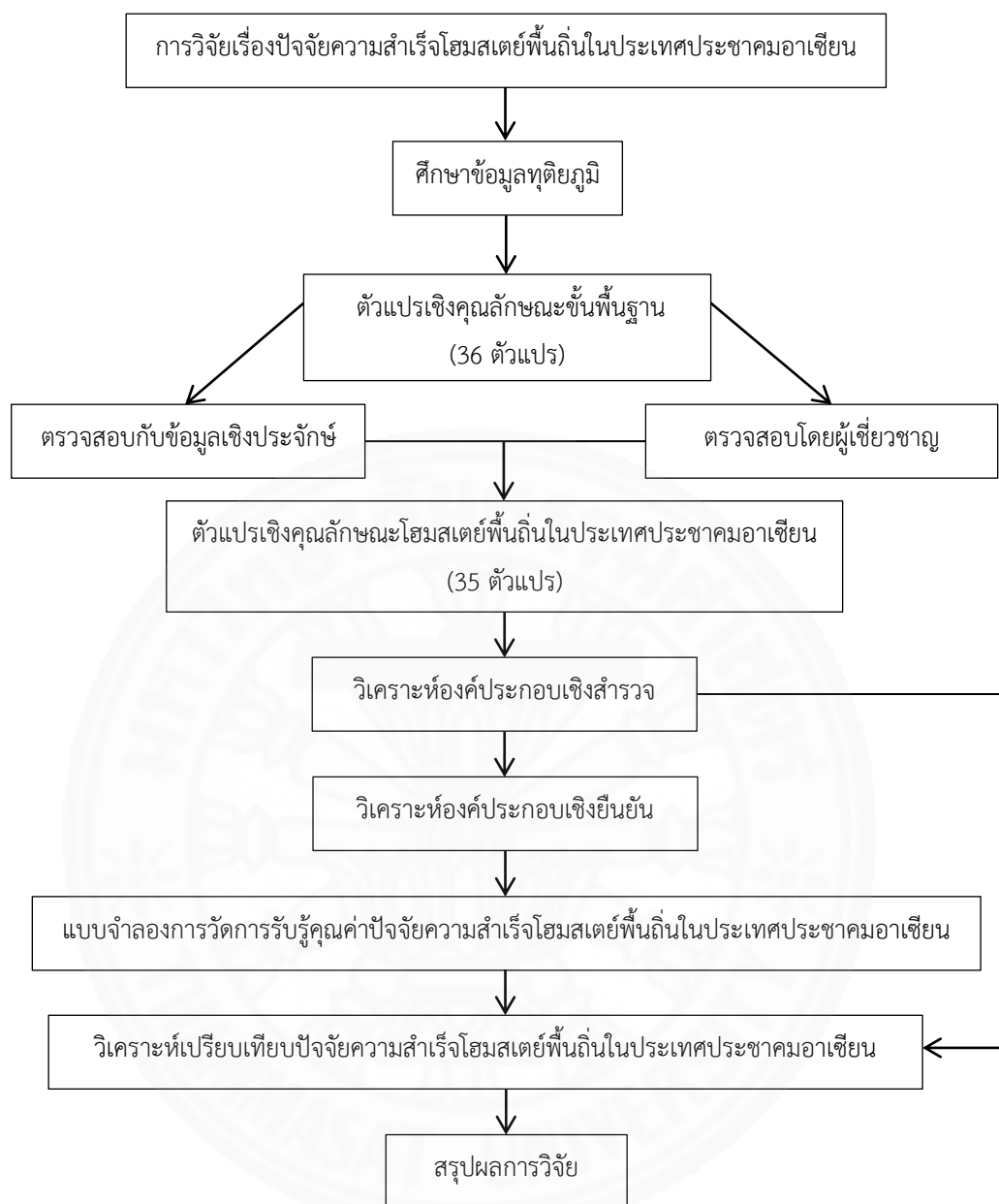
การวิจัยนี้ มีเป้าหมายเพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว และตรวจสอบโครงสร้างความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อให้ได้แบบจำลองการวัดปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

ตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในงานวิจัยนี้ ได้มาจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและการยืนยันคุณลักษณะของตัวแปรโดยการศึกษาโฮมสเตย์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จริงด้วยเทคนิคการเก็บข้อมูลปฐมภูมิเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของตัวแปรเชิงคุณลักษณะในสภาพปัจจุบัน นอกจากนี้ ตัวแปรเชิงคุณลักษณะในงานวิจัยยังถูกตรวจสอบเพื่อยืนยันความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านอีกด้วย

กลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์ระดับพื้นที่ คือ โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจากโฮมสเตย์พื้นถิ่น โดยการกำหนดคุณลักษณะในด้านมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ด้านการเป็นตัวอย่างหรือตัวแทน และคุณลักษณะด้านความเป็นพื้นถิ่น ทั้งนี้ หากปรากฏกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นประเทศละมากกว่าหนึ่งแห่ง กลุ่มตัวอย่างในชั้นภูมิสุดท้ายจะถูกคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงภายใต้คุณลักษณะที่กำหนดโดยคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญด้านโฮมสเตย์ของประเทศนั้น ๆ

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล คือ นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นแบบพักค้างคืน มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ยินดีและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าในปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นมาตรฐานอาเซียน เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อให้ได้ลักษณะปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

สรุปขั้นตอนการวิจัยส่วนตัวแปร ได้ตามภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย.

3.2 พื้นที่การวิจัย

พื้นที่ในการวิจัย คือ โฮมสเตย์พื้นถิ่นมาตรฐานอาเซียนในภูมิภาคอาเซียน 9 ประเทศ คือ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม ยกเว้นสิงคโปร์ เนื่องจากสิงคโปร์มิได้เข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์ด้านการท่องเที่ยว (Ministry of Tourism and Sports of Thailand, 2010; ASEAN National Tourism Organizations, 2013)

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างระดับพื้นที่

การวิจัยนี้ กำหนดคุณลักษณะของประชากรโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทย ประชาคมอาเซียน คือ เป็นโฮมสเตย์พื้นถิ่นที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ในขณะที่ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียนเพื่อใช้ในการวิจัย ใช้หลักการ สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เนื่องจากคุณสมบัติของประชากรที่ ศึกษามีความเป็นภาวะวิวิธพันธุ์ (heterogeneity) การใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายหรือแบบเป็นระบบ ไม่สามารถทำได้ตัวแทนที่เหมาะสมครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง ชั้นภูมิในการวิจัยครั้งนี้เริ่มจากการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยหลาย ๆ กลุ่มโดยเรียกแต่ละกลุ่ม ว่าชั้นภูมิ (stratum) ซึ่งมีหลักการในการแบ่งด้วยการให้หน่วยที่อยู่ในชั้นภูมิเดียวกันมีความคล้ายกัน หรือเหมือนกัน คือ มีความเป็นภาวะเอกพันธ์ (homogeneity) ในเรื่องที่สนใจศึกษา ส่วนหน่วยที่อยู่ ต่างชั้นภูมิกันมีความแตกต่างกันหรือมีความเป็นภาวะวิวิธพันธุ์ในเรื่องที่สนใจศึกษา (กัลยา วานิชย์ บัญชา, 2553, น. 16)

ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน แบบแบ่งชั้นภูมิ มีดังนี้

1. ชั้นภูมิที่ 1: โฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พิจารณาตามรายชื่อ โฮมสเตย์มาตรฐานอาเซียนที่ถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นทางการตามเกณฑ์ของมาตรฐานโฮมสเตย์ อาเซียน ปรากฏในหนังสือ ASEAN Homestay Directory 2010 รวบรวมและจัดทำโดยกรมการ ท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประเทศไทย พบว่ามีรายชื่อโฮมสเตย์จากบรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ไทย และเวียดนาม จำนวน 100 แห่ง รายละเอียดปรากฏใน ภาคผนวก ง

2. ชั้นภูมิที่ 2: ตัวอย่างหรือตัวแทนโฮมสเตย์ในระดับภูมิภาคอาเซียน พิจารณา ตามรายชื่อโฮมสเตย์ที่ถูกคัดเลือกปรากฏชื่อในเว็บไซต์อย่างเป็นทางการของการท่องเที่ยวอาเซียน (www.aseantourism.travel) สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ในหัวข้อการท่องเที่ยวเชิง มรดกวัฒนธรรมและโฮมสเตย์ ในหัวข้อย่อยโฮมสเตย์หรือแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่ามีรายชื่อ โฮมสเตย์ประเทศละ 3 แห่ง จาก 9 ประเทศ รวมเป็นโฮมสเตย์จำนวน 27 แห่ง รายละเอียดปรากฏ ในภาคผนวก จ

3. ชั้นภูมิที่ 3: โฮมสเตย์ที่มีคุณลักษณะความเป็นพื้นถิ่น พิจารณาจากกลุ่ม ตัวอย่างโฮมสเตย์ที่มีคุณลักษณะที่ซ้อนทับกันตามคุณลักษณะของชั้นภูมิที่ 1 และ 2 มีจำนวนเท่ากับ 8 โฮมสเตย์ และเมื่อผ่านการตรวจสอบคุณลักษณะปัจจัยด้านที่พักและกิจกรรมที่สะท้อนลักษณะ

ความเป็นพื้นถิ่นจากการสืบค้นข้อมูลทุติยภูมิ ตามนิยามของโฮมสเตย์พื้นถิ่นจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 โดยสรุปการตรวจสอบคุณลักษณะด้านความเป็นพื้นถิ่นได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

การตรวจสอบคุณลักษณะปัจจัยด้านที่พักและกิจกรรมที่สะท้อนความเป็นโฮมสเตย์พื้นถิ่น

ลำดับ	ปัจจัยด้านความเป็นพื้นถิ่น	ไทย		กัมพูชา			มาเลเซีย		บรูไน
		บ้านแม่กำปอง	บ้านลีเล็ด	จihat	เปรีเยห์รัมเคิล	จามบก	วาไลโตโกว	กัวลาเมดัง	ไบลูวาจายาห์
	ปัจจัยด้านที่พัก								
1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
4	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
	ปัจจัยด้านกิจกรรม								
5	เน้นประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
6	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์ดั้งเดิม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗

จากตารางที่ 3.1 ปรากฏว่า มี 7 โฮมสเตย์ จาก 3 ประเทศ คือ ประเทศไทย กัมพูชา และมาเลเซีย ที่มีคุณลักษณะด้านความเป็นพื้นถิ่นอย่างครบถ้วน ส่วนโฮมสเตย์จากประเทศบรูไน มีลักษณะเป็นโฮมสเตย์สมัยใหม่แบบเน้นความสะดวกสบาย โดยรายชื่อโฮมสเตย์พื้นถิ่นจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ มีดังต่อไปนี้

ประเทศไทย

- (1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (Baan Mae Kampong)
- (2) โฮมสเตย์ลีเล็ด (Lelet)

ประเทศกัมพูชา

- (3) การท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศจihat (Chi Phat)
- (4) การท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศเปรีเยห์รัมเคิล (Preah Rumkel)
- (5) การท่องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศจามบก (Chambok)

ประเทศมาเลเซีย

- (6) โฮมสเตย์วาไลโตโกว กัมปุงซินิเซียน (Walai Tokou Sinisian)
- (7) โฮมสเตย์กัมปุงกัวลาเมดัง (Kampung Kuala Medang)

เนื่องจากคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นจากแต่ละประเทศมีความเป็นภาวะวิวิธพันธุ์ (heterogeneity) และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายด้านพื้นที่ภายใต้ขอบเขตด้านระยะเวลาที่มีจำกัด ดังนั้น จึงกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นมาตรฐานอาเซียนในการศึกษานี้มีลักษณะความเป็นตัวแทนประเทศละ 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 3 แห่ง จากกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์อาเซียนที่ผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (1) เป็นบุคลากรภาครัฐ ผู้ดูแลนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของแต่ละประเทศ (2) เป็นสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน (ASEAN NTOs) และ (3) เป็นคณะกรรมการด้านมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

ผู้เชี่ยวชาญด้านโฮมสเตย์ของประเทศไทย กัมพูชาและมาเลเซีย ซึ่งปรากฏรายชื่อในภาคผนวก ฉ ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นของแต่ละประเทศภายใต้คุณลักษณะในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ “ต้นแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน”

ตารางที่ 3.2

กลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

ลำดับ	ชื่อโฮมสเตย์	ประเทศ
1	การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ (Chiphat Community-Based Ecotourism)	กัมพูชา
2	โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน (Homestay Walai Tokou, Kampung Sinisian)	มาเลเซีย
3	โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (Baan Mae Kampong Homestay)	ประเทศไทย

ภาพที่ 3.2 แผนที่แสดงตำแหน่งกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน.

ดัดแปลงและปรับปรุงจาก <http://pixgood.com/asean-map.html>

3.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล

ประชากรระดับบุคคลในการวิจัยนี้ คือ นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทย ประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างระดับบุคคลได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยกำหนดคุณลักษณะของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น ดังนี้ (1) เป็นนักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทย ประชาคมอาเซียน (2) เป็นนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างแรมในบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่นอย่างน้อย 1 คืน และ (3) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการพัฒนาแบบจำลองการวัด (measurement model) Hair et al. (2010) ระบุว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีขนาดไม่ต่ำกว่า 100 คน แต่จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Thomson (2004) และ Comrey & Lee (1992) กำหนดว่ากลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวนมากกว่า 200 คน และ 300 คน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Loehlin (1992) ที่ระบุว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีจำนวนอยู่ระหว่าง 200 ถึง 400 คน

สรุปได้ว่า การวิจัยนี้ควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในแต่ละประเทศ ประเทศละไม่ต่ำกว่า 300 คน และควรอยู่ในระยะเวลาการเก็บข้อมูลแห่งละไม่เกิน 2 เดือน ในช่วงฤดูท่องเที่ยว เพื่อควบคุมปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นจำแนกเป็นรายประเทศ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3

จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน

ลำดับที่	โฮมสเตย์	จำนวน (คน)	ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล
1	โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย	348	ตุลาคม – พฤศจิกายน 2558
2	โฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา	55	เมษายน – มิถุนายน 2559
3	โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน ประเทศมาเลเซีย	316	พฤษภาคม 2559
	รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	719	ตุลาคม 2558 – มิถุนายน 2559

จากตารางที่ 3.3 พบว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในประเทศไทย และ ประเทศมาเลเซีย มีจำนวนเท่ากับ 316 คน และ 348 คน ตามลำดับ มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามแนวคิดของ Hair et al. (2010) Thomson (2004) Comrey & Lee (1992) และ Loehlin (1992) ในขณะที่ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชา มีจำนวนเพียง 55 คน เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูลครบ 2 เดือนตามเกณฑ์ที่กำหนด ก่อนจะเข้าสู่ช่วงฤดูฝนซึ่งมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนน้อย จึงยุติการเก็บข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบต่อไป

3.4 ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยนี้ เป็นตัวแปรเชิงคุณลักษณะเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรกลุ่มหนึ่งเพื่อระบุโครงสร้างที่อยู่เบื้องหลัง (underlying structure) ของตัวแปรกลุ่มนั้น จะไม่มีตัวแปรใดทำหน้าที่ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรตาม แต่เป็นการศึกษาลักษณะการรวมตัวของกลุ่มตัวแปรเชิงคุณลักษณะในลักษณะเส้นตรง (สุวิมล ติรกันันท์, 2555, น. 15)

ก่อนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในระดับบุคคล ผู้วิจัยกำหนดให้มีกระบวนการตรวจสอบตัวแปรเชิงคุณลักษณะแบบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) เพื่อยืนยันความเหมาะสมของตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน จาก (1) ข้อมูลทฤษฎี (2) ข้อมูลเชิงประจักษ์ และ (3) การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียด มีดังนี้

1. ข้อมูลทฤษฎี ตัวแปรเชิงคุณลักษณะจากการศึกษาข้อมูลตามกรอบแนวคิดทฤษฎีแห่งคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม (theory of value in social exchange) ของ Emerson (1982) และแนวคิดระดับฐานรากทางทฤษฎีของ Homans (1958) และ Blau (1964) ซึ่งมีหน่วยที่สำคัญ คือ กิจกรรม การปฏิสัมพันธ์ และความรู้สึก ในมิติแห่งสังคมในด้านการท่องเที่ยวชุมชนแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นและจากการทบทวนวรรณกรรมรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กลุ่มตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐาน (primary variables) จากองค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ จำนวน 36 ตัวแปร

2. การตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการลงพื้นที่จริงในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์ระดับพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง คือ (1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (2) โฮมสเตย์จิตต์ และ (3) โฮมสเตย์วาไลโตโกว เพื่อศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนด้วยเทคนิคเชิงคุณภาพและตรวจสอบความครบถ้วนและลักษณะความสอดคล้องของตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานทั้ง 36 ตัวแปรกับคุณลักษณะในสภาพพื้นที่จริง เป็นรายชื่อว่า มี (1) หรือ ไม่มี (2) ในแต่ละพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง

3. การตรวจสอบข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการนำตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานพร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบตัวแปร นิยามคำศัพท์เฉพาะ และข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังมีรายชื่อปรากฏในภาคผนวก ฉ ซึ่งมีคุณวุฒิและประสบการณ์ด้านโฮมสเตย์จากภาครัฐและภาควิชาการ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของตัวแปรเชิงคุณลักษณะเป็นรายชื่อในการศึกษาการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยวว่า เหมาะสม (1) หรือ ไม่เหมาะสม (2) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องภายในข้อ

คำถาม (Index Conference: IC) ของตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโดยเปรียบเทียบผลตามเกณฑ์มาตรฐานความเที่ยงตรงดัชนีความสอดคล้องของแบบจำลองดัชนีวัดผลสำเร็จตามทัศนะของ Kirkendall, Gruber & Johnson (1987, p. 124) ปรากฏรายละเอียดในภาคผนวก ข

เมื่อผ่านกระบวนการตรวจสอบตัวแปรเชิงคุณลักษณะแบบสามเส้าด้านข้อมูล พบว่าตัวแปรเชิงคุณลักษณะที่ถูกนำไปใช้มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (0.90 – 1.00) มีจำนวน 35 ตัวแปร ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4

ตัวแปรเชิงคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

องค์ประกอบหลัก	สัญลักษณ์ตัวแปร	ชื่อตัวแปรเชิงคุณลักษณะ
1. ด้านที่พัก	var1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
	var2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น
	var3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม
	var4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย
	var5	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน
	var6	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องน้ำ
	var7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน
	var8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น
2. ด้านสุขอนามัยและความสะอาด	var9	ที่พักมีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ
	var10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะ
3. ด้านการปฏิสัมพันธ์	var11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร
	var12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง
	var13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการที่ดี
	var14	เจ้าของบ้านแนะนำให้อ่านจกสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน
	var15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร
4. ด้านกิจกรรม	var16	ประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติ
	var17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม
	var18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม
	var19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง
	var20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปรเชิงคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน

องค์ประกอบหลัก	สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปรเชิงคุณลักษณะ
5. ด้านการจัดการ	var21 var22 var23	การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลในชุมชน การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว
6. ด้านความปลอดภัย	var24 var25	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน รู้สึกปลอดภัยในชุมชน
7. ด้านการตลาด	var26 var27 var28 var29	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
8. ด้านความยั่งยืน ขั้นพื้นฐาน	var30 var31 var32 var33 var34 var35	การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม การมีสินค้าท้องถิ่นจำหน่าย การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ มีการรักษาสภาพแวดล้อม การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บข้อมูลภาคสนามในการวิจัยนี้ จำแนกได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นตอนการสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียนเพื่อนำข้อมูลไปตรวจสอบและยืนยันความตรงเชิงเนื้อหาของตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียนในสภาพปัจจุบัน และ (2) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

3.5.1 การสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์

ในขั้นตอนการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์คุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน ใช้เครื่องมือแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีโครงสร้างดังนี้

3.5.1.1 แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่นและชุมชน เพื่อสำรวจเกี่ยวกับคุณลักษณะและองค์ประกอบของ (1) บ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น ในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะกายภาพด้านที่พัก ลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพัก รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านพัก ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก และพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ และ (2) ชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น สำรวจในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของชุมชนโฮมสเตย์ ผังชุมชน ที่ตั้งบ้านพักโฮมสเตย์ แนวคิดในการจัดการ การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้านกิจกรรม และการจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจะเข้าไปสำรวจด้วยเทคนิคการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในชุมชนโฮมสเตย์ประกอบการบันทึกภาพ การวาดภาพแปลนบ้านและบริเวณเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับประมวลผลร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รายละเอียดแบบสำรวจชุมชนปรากฏในภาคผนวก ซ และรายละเอียดแบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ปรากฏในภาคผนวก ฉ

3.5.1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไป ประวัติความเป็นมาของชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น (2) ลักษณะการจัดการองค์กร การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้านกิจกรรม การจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และ (3) ลักษณะความสำเร็จและปัจจัยความสำเร็จของชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่นในมุมมองของผู้นำชุมชน รายละเอียดแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ปรากฏในภาคผนวก จ

3.5.1.3 แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ คือ (1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกในบ้าน (2) ความเป็นมาและเหตุจูงใจในการเข้าร่วมกิจการบ้านพักโฮมสเตย์ (3) ลักษณะการเตรียมการปรับปรุงและการจัดการภายในบ้านพัก และ (4) ลักษณะการต้อนรับการปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมกับนักท่องเที่ยว รายละเอียดแบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ปรากฏในภาคผนวก ก

3.5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่หนึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลและภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ สถานที่อยู่อาศัย จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมา ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยว (มาด้วยตนเองหรือผ่านทัวร์เอเจนซี) ผู้ร่วมเดินทาง จำนวนคืนที่พัก และค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันโดยประมาณ ตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก และภาคผนวก ข

3.6 การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน เป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการพัฒนาแบบจำลองการวัดปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียนผ่านการรับรู้คุณค่าในมิติด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือแบบสอบถาม มีดังนี้

3.6.1 การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ

นิยามเชิงปฏิบัติการ (operational definition) สำหรับการวิจัยนี้ กำหนดจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียนหรือตัวแปรสังเกตได้ และเพื่อความสะดวกในการแปลความหมาย กำหนดมาตรวัดเรียงลำดับ 6 ลำดับและให้มิฉะนั้นตั้งแต่ 1 ถึง 6 เพื่อความละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการแปลความหมาย ทิพย์สุตา จันทร์แจ่มหล้า (2554, น. 3-6) ได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อให้เข้าใจง่ายไว้ 3 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
1.00 – 2.66	ระดับน้อย
2.67 – 4.33	ระดับปานกลาง
4.34 – 6.00	ระดับมาก

ลักษณะข้อคำถามของตัวแปรเชิงคุณลักษณะ คือ การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน แนวข้อคำถามจะสะท้อนนัยของการประเมินตามแนวคิดของ Zeithaml (1988) ในภาพรวมของปัจจัยความสำเร็จที่นักท่องเที่ยวรู้สึกได้รับรู้ตรงตามสิ่งที่ต้องการในสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวประเภทโฮมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียน โดยนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์แบบพักค้างคืนจะเป็นผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้ มาตรวัดแบบ 6 ระดับเหมาะสำหรับการเก็บข้อมูลโดยเฉพาะสำหรับในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ (Chomeya, 2008) ในเรื่องที่น่าสนใจศึกษาโดยเน้นการให้ข้อมูลแบบปฏิเสธค่ากลาง (Baron, 1996)

ในขณะเดียวกัน ค่าน้ำหนักปัจจัยจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน สามารถนำมาประเมินค่าตามแนวคิดของ Comrey & Lee (1992) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าน้ำหนักปัจจัย ดังนี้

ระดับค่าน้ำหนัก	ความหมาย
≥ 0.71	ยอดเยี่ยม
0.63 – 0.70	ดีมาก
0.55 – 0.62	ดี

0.45 – 0.54

พอใช้

0.32 – 0.44

ต่ำ

ในกรณีที่ค่าน้ำหนักปัจจัยมีค่าน้อย Tabachnick & Fidell (2007) ระบุว่าค่าน้ำหนักที่ต่ำกว่า 0.30 อาจไม่ต้องนำมาแปลความหมายเนื่องจากค่าน้ำหนักอยู่ในระดับที่ต่ำมาก

3.6.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

แบบสอบถามถูกทดลองใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงสภาพ (face validity) และเป็นการทดลองใช้เพื่อนำข้อมูลไปตรวจสอบความเที่ยง โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างด้านบุคคลของการวิจัยนี้ คือ เคยมีประสบการณ์เดินทางไปท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองแบบพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน และมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ผลการทดลองใช้แบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจข้อความ และประเด็นคำถามดี ส่วนการวิเคราะห์แบบสอบถามด้านความเที่ยง (reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า ความเที่ยงของแบบสอบถามมีค่าในระดับสูง คือ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.81 ส่วนการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยจะตรวจสอบความตรงด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโปรแกรมลิสเรล ซึ่งผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในบทที่ 4 ในแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นต่อไป

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยเดินทางไปเก็บข้อมูลในพื้นที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 แห่ง คือ (1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย (2) โฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา และ (3) โฮมสเตย์วาลโดโกว ชุมชนซินิเซียน ประเทศมาเลเซีย มีวิธีการเก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงสำรวจในบ้านพักและในชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะแนะนำตัวแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลและขออนุญาตเจ้าของบ้านพักและผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ก่อนการสำรวจโดยวาดผัง ถ่ายภาพ ฝัาส่งเกต สัมภาษณ์เจ้าของบ้านและผู้นำชุมชน ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลบ้านพักโฮมสเตย์จะเก็บแบบครบทุกหลัง

2. การเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยกำหนดคุณลักษณะนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำแนกคุณลักษณะคือ (1) เป็นนักท่องเที่ยวในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน (2) มีอายุตั้งแต่ 18 ปี และ (3) มาพักแบบ

ค่างแรมในบ้านพักโฮมสเตย์อย่างน้อย 1 คีน เน้นเก็บข้อมูลในช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวสะดวกในการให้ข้อมูล คือ หลังรับประทานอาหารเย็นเสร็จที่บ้านพักโฮมสเตย์หรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เฉพาะนักท่องเที่ยวที่ยินดีและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นที่ในเขตประเทศประชาคมอาเซียนเพื่อตรวจสอบกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นที่ขึ้นพื้นฐานจากการทบทวนวรรณกรรม โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ข้อมูลจากภาพถ่าย มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและความหมายอย่างเป็นระบบภายใต้หมวดหมู่ตามประเภทของตัวแปรเชิงคุณลักษณะขึ้นพื้นฐาน เพื่อทวนสอบตัวแปรในสภาพจริงของโฮมสเตย์แต่ละแห่ง นอกจากนี้ ยังช่วยให้เกิดความเข้าใจในชุดข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการเชื่อมโยงและอธิบายสนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3.8.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 การเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 การเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ในขั้นแรกเป็นการประมวลผล โดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบจำนวนและความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบ จากนั้นนำแบบสอบถามมาลงรหัสตามที่กำหนดไว้ กรณีที่มีข้อมูลขาดหาย (missing data) แบบสอบถามฉบับนั้นจะไม่ถูกนำมาลงข้อมูล ในขั้นที่สองเป็นการสร้างแฟ้มข้อมูล โดยสร้างแฟ้มข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งรวมข้อมูลตัวแปรทั้งหมดไว้ในแฟ้มเดียวกันเพื่อสะดวกในการรวมค่าตัวแปร ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพข้อมูล ด้านความเที่ยง (reliability) ของตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) และการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของแบบจำลองการวัดโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรมลิซเรล

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) เพื่อดูลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปร และการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ของสถิติวิเคราะห์ที่ใช้ ได้แก่ ลักษณะการแจกแจงแบบปกติ (normality) ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร (linearity) ภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (homogeneity of variance) ความเป็นเอกพันธ์ของการกระจาย (homoscedasticity) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window

(2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกลุ่มรวมตัวแปรเชิงคุณลักษณะโสมสเทย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนที่สังเกตได้ (observed variables) ตามลักษณะความสัมพันธ์ร่วมกันภายใต้บริบทแห่งการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวโสมสเทย์พื้นถิ่นแต่ละกลุ่มตัวอย่างระดับพื้นที่ผ่านการวิเคราะห์เพื่อระบุลักษณะโครงสร้างที่อยู่เบื้องหลัง (underlying structure) โดยอาศัยหลักการความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (interdependence) ของกลุ่มตัวแปรโดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจจะได้กลุ่มตัวแปรคุณลักษณะแฝงแบบมีโครงสร้าง (construct variables) ที่เป็นผลจากการรวมตัวเชิงเส้นตรงของตัวแปรสังเกตได้ ทั้งนี้ ตัวแปรคุณลักษณะแฝงที่ได้จากการวิเคราะห์ จะปรากฏเป็นตัวแปรองค์ประกอบภายในโครงสร้างของตัวแปรการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโสมสเทย์พื้นถิ่นของแต่ละกลุ่มตัวอย่างระดับพื้นที่

(3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของแบบจำลองการวัดตัวแปรคุณลักษณะแฝงจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน คือ การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสมเรลเพื่อพัฒนาแบบจำลองการวัด (measurement model) การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโสมสเทย์พื้นถิ่นของกลุ่มตัวอย่างโสมสเทย์พื้นถิ่นทั้งสามประเทศ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อสรุปผลการวิจัย

3.9 สรุปขั้นตอนการวิจัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปเป็นขั้นตอนการวิจัยโดยรวม ได้ดังภาพที่ 3.3 โดยอธิบายโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่น ได้มาจากการศึกษาทฤษฎีภูมิและการยืนยันคุณลักษณะของตัวแปรโดยการศึกษาโฮมสเตย์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จริงด้วยเทคนิคการเก็บข้อมูลปฐมภูมิเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของตัวแปรเชิงคุณลักษณะในสภาพปัจจุบัน นอกจากนี้ ตัวแปรเชิงคุณลักษณะในงานวิจัยยังถูกตรวจสอบเพื่อยืนยันความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านอีกด้วย

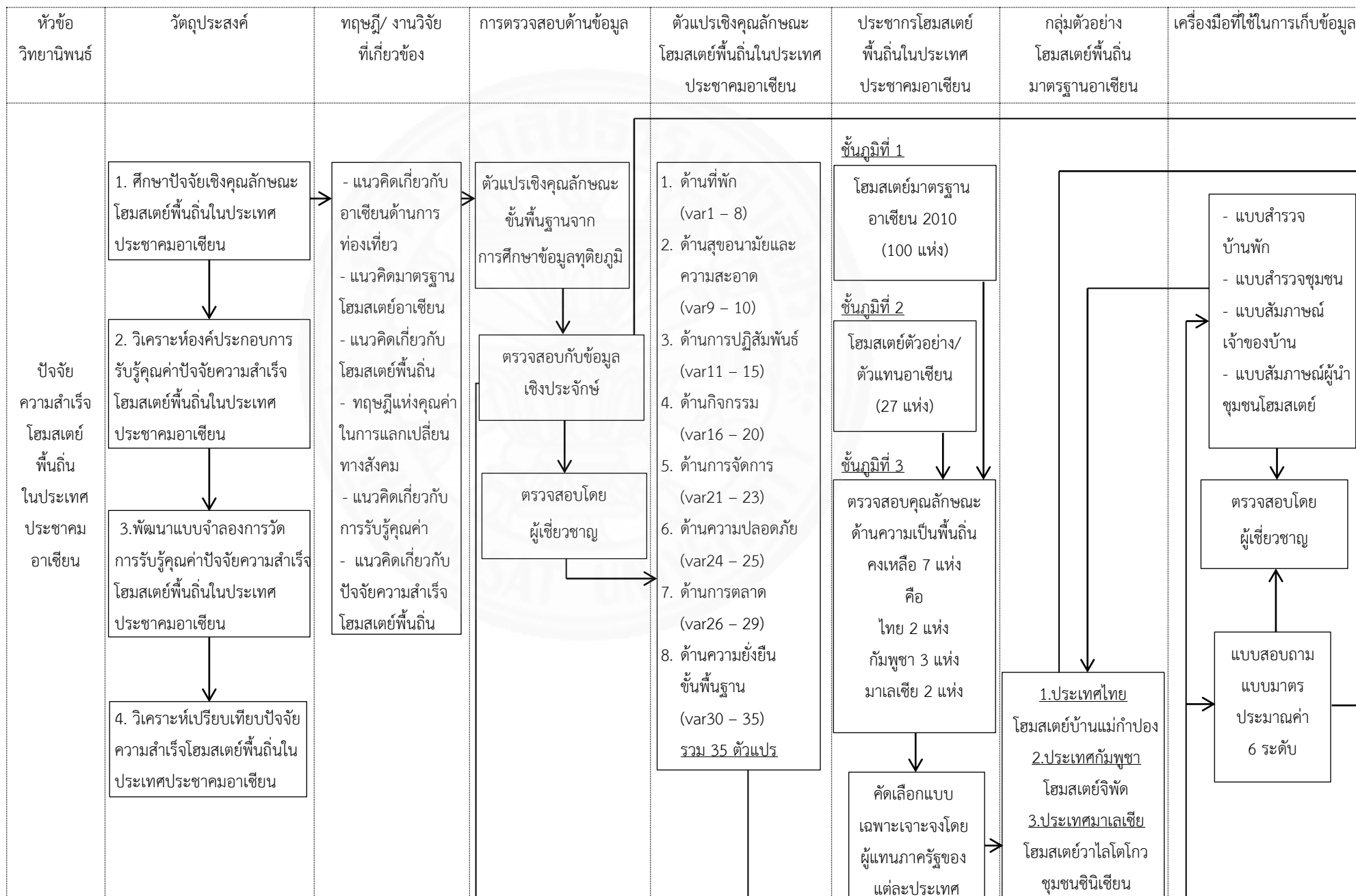
2. กลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์ระดับพื้นที่ คือ โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจากโฮมสเตย์พื้นถิ่น โดยการกำหนดคุณลักษณะในด้านมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ด้านการเป็นตัวอย่างหรือตัวแทน และคุณลักษณะด้านความเป็นพื้นถิ่น ทั้งนี้ หากปรากฏกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นประเทศละมากกว่าหนึ่งแห่ง กลุ่มตัวอย่างในชั้นภูมิสุดท้ายจะถูกคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงภายใต้คุณลักษณะที่กำหนดโดยคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญด้านโฮมสเตย์ของประเทศนั้น ๆ

3. เครื่องมือหลักที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนผ่านการรับรู้คุณค่าในมิติด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว และ เครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ และแบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์และชุมชน

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงสภาพและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 30 คน ที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างด้านบุคคลในการวิจัยนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจข้อความและประเด็นคำถามดี และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามมีค่าในระดับสูง

5. การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างระดับบุคคล คือ นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นแบบพักค้างคืน มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ยินดีและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าในปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นมาตรฐานอาเซียน เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อให้ได้ลักษณะปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน (2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อจัดกลุ่มรวมตัวแปรเชิงคุณลักษณะที่สังเกตได้ตามลักษณะความสัมพันธ์ร่วมกันโดยใช้โปรแกรม SPSS for window (3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบจำลองการวัดตัวแปรคุณลักษณะแฝงจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ด้วยโปรแกรม Lisrel เพื่อพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นอาเซียน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ตัวแปรในการวิจัยนี้ เป็นตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนจำนวนทั้งสิ้น 35 ตัวแปร ได้มาจากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิผ่านกระบวนการการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ และการตรวจสอบข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ ตัวแปรนี้ใช้สำหรับเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น รวมทั้งสิ้น 719 คน จากกลุ่มตัวอย่างระดับพื้นที่โฮมสเตย์พื้นถิ่นมาตรฐานอาเซียนจำนวน 3 แห่ง ใน 3 ประเทศ จำแนกเป็นประเทศไทย 348 คน ประเทศกัมพูชา 55 คน และประเทศมาเลเซีย 316 คน ซึ่งนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อระบุโครงสร้างของตัวแปรสรุปเป็นแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในแต่ละประเทศกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดถูกนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์คุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย

โดยในแต่ละแห่งในตอนที่ 2 – 4 มีลำดับการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว
2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว
3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว
4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันผ่านแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ผลการสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์คุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

การสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์คุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นทั้ง 3 แห่ง คือ (1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย (2) โฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา และ (3) โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินิเซียน ประเทศมาเลเซีย ในประเด็นที่เกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่น ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม และด้านการจัดการโดยรวม โดยนำเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

4.1.1 ด้านที่พัก ความสะอาดและสุขอนามัย

ลักษณะเรือนที่พักโฮมสเตย์พื้นถิ่นในแต่ละพื้นที่ มีลักษณะรูปแบบของเรือนในชุมชนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่กลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นปัจเจก โดยสรุปได้ดังนี้ (ดูข้อมูลโดยละเอียดในภาคผนวก ก ข และ ค)

(1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง เรือนที่พักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเรือนพื้นถิ่นแบบประยุกต์ เป็นเรือนไม้สองชั้น หลังคาแบบลาดเอียงน้อย พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยห้องนอนสำหรับเจ้าของบ้าน ห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว ห้องครัว ห้องน้ำ โถงบ้าน ระเบียง ภายในเรือนมีการดัดแปลงเสริมความเป็นสมัยใหม่ เช่น มีการปรับปรุงห้องน้ำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะอาดสบายมากขึ้น แม้ว่าที่พักแบบโฮมสเตย์ในบ้านแม่กำปองส่วนใหญ่จะถูกปรับปรุงให้มีความสะอาดสบายและทันสมัยมากขึ้น แต่ลักษณะเรือนก็ยังมิข้อยู่ถึงความเป็นเรือนพื้นถิ่น สังเกตได้จากลักษณะวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง บ้านเรือนทุกหลังจะใช้ไม้เป็นวัสดุก่อสร้างหลักซึ่งหาได้ในท้องถิ่น

ภาพที่ 4.1 ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นถิ่นประยุกต์ โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย.

ลักษณะการจัดการภายในบ้านพักโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพักส่วนใหญ่จัดให้นักท่องเที่ยวพักในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านเน้นการใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกันเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับเจ้าของบ้าน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงพื้นที่

ส่วนใหญ่ในเรือนได้เกือบทุกพื้นที่ยกเว้นเพียงห้องนอนส่วนตัวของเจ้าของบ้านเท่านั้น (รายละเอียดดูภาพที่ ก. 14)

2. ห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบเรียบง่าย ประกอบด้วย ฝ้าปูที่นอน หมอน ผ้าห่ม และปลั๊กไฟ โดยส่วนใหญ่ไม่มีเตียง เจ้าของบ้านจะจัดในนอนบนพื้นห้อง การเตรียมที่นอนเจ้าของบ้านจะปูฟูกนอนแบบเย็บมือลงบนเสื่อทอมือในห้องนอนแบบเป็นสัดส่วน หรืออาจจัดพื้นที่บริเวณโถงเรือนเป็นพื้นที่สำหรับหลับนอนของนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดเตรียมผ้าม่านบังตากันเป็นขอบเขตให้ดูเป็นสัดส่วน

3. ห้องน้ำ บ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะมีการต่อเติมปรับปรุงห้องน้ำเพื่อความสะอาดสบายสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเจ้าของบ้านจะเปลี่ยนโถส้วมจากชนิดนั่งยองแบบเดิมเป็นโถส้วมนั่งราบแบบชักโครก และติดตั้งเครื่องทำน้ำอุ่นพร้อมฝักบัว นอกจากนี้ยังมีการจัดเตรียมผ้าเช็ดตัวที่สะอาดไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนเครื่องใช้อื่น ๆ เช่น สบู่เหลว แชมพู นักท่องเที่ยวสามารถใช้ร่วมกับเจ้าของบ้านได้

(2) โฮมสเตย์จิฟัด ลักษณะบ้านพักโฮมสเตย์ในชุมชนจิฟัดส่วนใหญ่เป็นเรือนพื้นดินแบบประยุกต์ เป็นเรือนไม้ชั้นเดียวมีใต้ถุนค่อนข้างเตี้ย หลังคาเป็นแบบลาดเอียงมุงด้วยสังกะสี มีชายคาสั้น มุมเอียงแบบหลังคาน้ำจั่วแต่ไม่ชัน ลักษณะโครงสร้างเรือนเป็นโครงสร้างไม้ สร้างจากวัสดุส่วนใหญ่ที่หาได้ในท้องถิ่น ใช้เสาไม้วางถ่ายน้ำหนักลงบนตอม่อคอนกรีตฐานแบบแผ่กว้างวางบนดิน ลานบ้านมีลักษณะเป็นดินอัดแน่น

ภาพที่ 4.2 ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นดินประยุกต์ โฮมสเตย์จิฟัด ประเทศกัมพูชา.

ลักษณะการจัดการภายในบ้านพักโฮมสเตย์จิฟัด สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพัก ส่วนใหญ่จัดให้นักท่องเที่ยวพักในเรือนชายคาหลังเดียวกับกับเจ้าของบ้านเน้นการใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมี

ปฏิสัมพันธ์พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับเจ้าของบ้าน โดยที่ชั้นบนของเรือนส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ห้องนอนเจ้าของบ้าน ห้องนอนนักท่องเที่ยว โถงบ้าน และระเบียง

2. ห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว ในเรือนพักทุกหลัง เจ้าของบ้านจะจัดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวพักในห้องนอนอย่างเป็นสัดส่วนภายในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องนอนประกอบด้วย เตียงนอน พุกที่นอน หมอน มุ้ง ผ้าห่ม โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ และปลั๊กไฟ

3. ห้องน้ำ จะสร้างแยกจากเรือนพักอาศัย เป็นเรือนยกพื้นแบบมีใต้ถุนเตี้ย ใช้วัสดุโครงสร้างเป็น ไม้ไผ่ พื้นและฐานต่อม่อเป็นคอนกรีต ผนังใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น หลังคามุงสังกะสี มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานภายในห้องน้ำ ประกอบด้วย ถังบรรจุน้ำสำหรับตักอาบขนาด 200 ลิตร โถส้วมนั่งราบแบบตุ๊กราต ชั้นน้ำ ตอนเริ่มดำเนินการโฮมสเตย์ เจ้าของบ้านที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับแจกอุปกรณ์โถส้วม โดยก่อนหน้านี้นักชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีห้องน้ำใช้ (แคมป์สอน, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2559)

(3) **โฮมสเตย์วาไลโตโก** บ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มีลักษณะรูปทรงเป็นเรือนพื้นถิ่นแบบประยุกต์เสริมความเป็นสมัยใหม่ และเรือนแบบสมัยใหม่ ลักษณะเรือนเป็นเรือนแบบครึ่งตึกครึ่งไม้ มีการต่อเติมห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบสร้างต่อเติมจากเรือน และแบบสร้างเพิ่มเติมแยกจากเรือนพักอาศัยของเจ้าของบ้านในบริเวณพื้นที่บ้าน

ภาพที่ 4.3 ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นถิ่นประยุกต์ โฮมสเตย์วาไลโตโก ประเทศมาเลเซีย.

ลักษณะการจัดการภายในบ้านพักโฮมสเตย์วาไลโตโก สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพัก ส่วนใหญ่จัดให้นักท่องเที่ยวพักแบบพักหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน แต่แบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกันแบบแบ่งส่วน เนื่องจากรูปแบบการดำเนินชีวิตภายใต้หลักศาสนาอิสลามของเจ้าของบ้าน ส่งผลให้ลักษณะการจัดการด้านพื้นที่ในบ้านมีการแยกส่วนกันอย่างชัดเจน มีการแบ่งแยกสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเจ้าของบ้านและส่วน

สำหรับนักท่องเที่ยวออกจากกัน รวมถึงการมีประกาศข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวภายในบ้านพักให้สอดคล้องกับกรอบแนวทางการปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลามที่เคร่งครัด (Din, 1989)

2. ห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว ในเรือนพักทุกหลัง เจ้าของบ้านจะจัดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวพักในห้องนอนอย่างเป็นสัดส่วน ในห้องนอนมีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบสมัยใหม่ใกล้เคียงกับมาตรฐานโรงแรม 1 – 3 ดาวของกรมการท่องเที่ยว (2557, น. 26-39) ซึ่งประกอบด้วยเตียงนอนขนาดมาตรฐาน ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน มุ้งลวด โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เสื้อผ้า กระจกเงา ปลั๊กไฟ ก๊าซน้ำร้อนไฟฟ้า พัดลม กระจาดชำระ แก้วน้ำที่สะอาด 2 ใบ ถึงขยะที่สะอาด และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น โทรทัศน์ เพิ่มเติมให้อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามธรรมเนียมปฏิบัติของนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม คือ การจัดเตรียมผ้าละหมาดและผ้าปูละหมาดไว้ภายในห้องพัก

3. ห้องน้ำ ลักษณะของห้องน้ำภายในบ้านพักมีการแยกส่วนกันระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องน้ำจะประกอบด้วย โถส้วมแบบชักโครก อ่างล้างหน้า ฝักบัวอาบน้ำ เครื่องทำน้ำอุ่น ก๊อกน้ำ พัดลมระบายอากาศ กระจกเงา และราวสำหรับแขวนผ้า นอกจากนี้ เจ้าของบ้านยังจัดเตรียมผ้าเช็ดตัวที่สะอาดและกระจาดชำระไว้ให้อีกด้วย

สรุปได้ว่า การจัดการด้านที่พักโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทยประชาคมอาเซียน มีการผสมผสานรูปแบบมาตรฐานด้านที่พักกับสภาพพื้นถิ่นอย่างเป็นปัจเจกตามสภาพสังคม วัฒนธรรมของแต่ละชุมชน จากการสำรวจพบว่า องค์ประกอบด้านที่พัก สุขอนามัยและความสะอาดส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นถิ่นจากการทบทวนวรรณกรรม

4.1.2 ด้านการปฏิสัมพันธ์

รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว ในโฮมสเตย์ทั้ง 3 แห่ง มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการด้านพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวภายในบ้าน โดยเฉพาะลักษณะการจัดพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.5 ข.5 และ ค.5) คุณลักษณะด้านการปฏิสัมพันธ์ของเจ้าของบ้านประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเล่าเรื่อง การต้อนรับและการให้บริการที่ดี การแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน และความเป็นมิตรของเจ้าของบ้าน

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการด้านที่พักซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคม และวัฒนธรรม จะส่งผลต่อโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า การจัดพื้นที่ในบ้านพักแบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (กัมพูชาและไทย) จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าของบ้าน และเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านมากที่สุด ในขณะที่การจัดพื้นที่ในบ้านแบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน (มาเลเซีย) ซึ่งรูปแบบเป็นไปตามหลักข้อควรปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม จะส่งผลให้โอกาสใน

การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวมีน้อยกว่า แต่ทั้งนี้ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนจะเกิดขึ้นในรูปแบบกิจกรรมสาธารณะในพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนที่จัดเตรียมไว้เป็นการทดแทน

4.1.3 ด้านกิจกรรม

รูปแบบของกิจกรรมโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนมีความสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแต่ละชุมชน สังเกตได้จากรูปแบบของกิจกรรม คือ กิจกรรมวิถีชีวิตชุมชน กิจกรรมท่องเที่ยวเดินป่า กิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม มีการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อนำเสนอตามความสนใจของนักท่องเที่ยว (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.6.2 ข.6.2 และ ค.6.2)

สรุปได้ว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เรียนรู้วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติรวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษแบบสาธิต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม เน้นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมในชุมชน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นถิ่นจากการทบทวนวรรณกรรม

4.1.4 ด้านการตลาด

การจัดการด้านตลาดในชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่มีการจัดการโดยการสนับสนุนจากภาครัฐผ่านการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการโดยองค์การภาครัฐที่เกี่ยวข้องและการประชาสัมพันธ์ผ่านระบบโซเชียลเน็ตเวิร์ค (Watiman, 2016; พรหม เสีอง, 2559) แต่มีรูปแบบการจัดการและเข้าถึงนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จำแนกได้ดังนี้

(1) มีผู้นำชุมชนโฮมสเตย์เป็นแกนหลัก (บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย) ในการติดต่อกับส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ นักท่องเที่ยว บริษัทท่องเที่ยว เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ กลุ่มให้บริการที่เกี่ยวข้อง และองค์กรผู้สนับสนุนภาครัฐ

(2) มีองค์กรการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นแกนหลัก (จีพัต ประเทศกัมพูชา) ในการติดต่อกับส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยองค์กรจะจำแนกกลุ่มนักท่องเที่ยวตามอุปสงค์ด้านที่พัก เป็น 3 ประเภท คือ (1) ต้องการพักแบบบังกะโลร์รีสอร์ท (2) ต้องการพักแบบเกสต์เฮาส์ และ (3) ต้องการพักแบบโฮมสเตย์ เน้นการจัดการผ่านระบบออนไลน์ ทั้งการจองผ่านตัวแทนขายแบบออนไลน์และการจองผ่านองค์กรโดยตรงแบบออนไลน์ โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการประสานงานระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์

(3) มีเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์เป็นแกนหลัก (วาไลโดโกว ประเทศมาเลเซีย) แม้ว่าการประชาสัมพันธ์จะเน้นการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ www.sabahhomestay.com แต่การติดต่อที่พักที่พักของนักท่องเที่ยวจะเน้นการติดต่อผ่านเจ้าของบ้านพักโดยตรง สังเกตได้จากรูปแบบการจองที่พักผ่านตัวแทนขายออนไลน์ที่เว็บไซต์ www.agoda.com ชื่อที่พักจะปรากฏชื่อเจ้าของบ้านต่อท้ายชื่อโฮมสเตย์ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกจองที่พักโดยระบุบ้านพักหลังที่ต้องการ ทั้งนี้ เจ้าของบ้านต้องแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเข้ากองกลางเพื่อประโยชน์ในกิจการส่วนรวมและส่วนหนึ่งเป็นค่าบริหารจัดการของกลุ่ม

สรุปได้ว่า การจัดการด้านการตลาดโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน มีความหลากหลายภายใต้การสนับสนุนและการประชาสัมพันธ์โดยองค์กรภาครัฐ ทั้งนี้ ความแตกต่างในการจัดการด้านการตลาดเป็นไปตามรูปแบบโครงสร้างขององค์กรของแต่ละแห่งอย่างเป็นปัจเจก แต่มีความสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นถิ่นจากการทบทวนวรรณกรรม คือ มีการจัดแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย มีศูนย์กลางชุมชนสำหรับติดต่อ และจัดแสดงข้อมูลชุมชนสำหรับนักท่องเที่ยว รวมถึงมีการเก็บข้อมูล การลงทะเบียน ข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการด้านการตลาดต่อไป

4.1.5 ด้านความปลอดภัย

ในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว มีองค์ประกอบด้านความปลอดภัย 2 ลักษณะที่ครอบคลุม และสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานจากการทบทวนวรรณกรรม คือ

(1) ความปลอดภัยในบ้านพัก นักท่องเที่ยวจะรู้สึกปลอดภัยจากลักษณะทางกายภาพของบ้านพัก ได้แก่ ห้องพักที่เป็นสัดส่วนมิดชิด มีอุปกรณ์กุญแจสำหรับล็อกประตูห้องพัก และตู้เก็บของ มีกลอนประตู เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kunjuraman & Hussin (2013, p. 25) รวมถึงความรู้สึกปลอดภัยผ่านการปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของบ้านผ่านการพูดคุยแนะนำให้รู้จักสมาชิกในบ้านและพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ภายในบ้าน การให้บริการที่ดี และความเป็นมิตร

(2) ความรู้สึกปลอดภัยในชุมชน ในการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงชุมชน นักท่องเที่ยวจะรู้สึกปลอดภัยผ่านมาตรการด้านความปลอดภัยในกิจกรรมและการมีอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน รวมถึงมาตรการด้านความปลอดภัยภายในชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านที่พัก วิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้าน และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของคนในชุมชน

4.1.6 ด้านการจัดการและความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน

การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น ตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่

ในท้องถิ่น ทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ บ้านเรือนในชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม (พรมินทร์ พวงมาลา และคณะ, 2544, น. 16) มีการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเหมาะสมโดยความร่วมมือของคนในชุมชน ภายใต้การกำหนดกติกาเพื่อควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและยั่งยืนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวแปรขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นที่ด้านความยั่งยืนจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย การมีข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษา สภาพแวดล้อม การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ การรักษาสภาพแวดล้อม และการออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม

การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นที่เพื่อความยั่งยืน ในภาพรวมของโฮมสเตย์ทั้ง 3 แห่ง สรุป ได้ดังนี้

(1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย คณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนดกติกาเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินงานในแบบเฉพาะชุมชน มีการกำหนดรูปแบบการลงทุนด้านที่พัก โดยไม่อนุญาตให้มีการลงทุนในรูปแบบรีสอร์ทภายในชุมชน หรือไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารบ้านพักที่มีรูปลักษณะแบบแปลกแยกภายในชุมชน แต่ในขณะเดียวกันเน้นให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรมรวมถึงรูปแบบบ้านเรือนพื้นถิ่นซึ่งอาจจำเป็นต้องผสมผสานไว้ด้วยความสะดวกสบายสำหรับนักท่องเที่ยวโดยที่สภาพบ้านเรือนควรมีการปรับปรุงอย่างเหมาะสม นอกจากนี้คนในชุมชนยังเห็นคุณค่าของทุนทางวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยสังเกตได้จาก การช่วยกันรักษาสภาพป่าไม้ในชุมชนที่เขียวชอุ่มตลอดปี การชงยกกันรักษาความสะอาดของลำธารที่ไหลผ่านชุมชน การปรับใช้อาคารโรงอาหารเดิมของโรงเรียนเป็นอาหารสำหรับแสดงดนตรีและร่ายรำแบบพื้นเมือง การนำเอาประเพณีบายศรีสู่ขวัญและการรับประทานอาหารแบบขันโตกมาเป็นสิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ คนในชุมชนตระหนักรู้ว่าเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่คนในชุมชนต้องช่วยกันรักษาไว้เพื่อความยั่งยืนต่อไป

(2) โฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา การจัดการด้านการท่องเที่ยวแห่งนี้ เน้นให้สมาชิกองค์กรเห็นคุณค่าของต้นทุนและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวผ่านผลลัพธ์ คือ (1) การมีรายได้จากการท่องเที่ยวและ (2) สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ดีขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งสองเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้ชาวบ้านในชุมชนช่วยกันรักษาสภาพผืนป่าในเขตภูเขาคาตามอม (Cadamom) ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าขนาดใหญ่ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Clemants et al., 2008) ทดแทนการประกอบอาชีพรับจ้างตัดไม้ ก่อนเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรการท่องเที่ยวจิตต์ชาวบ้านจะต้องกล่าวปฏิญาณตนและลงนามในสัญญากับทางองค์กรก่อนว่าจะไม่ตัดไม้ ไม่เผาป่า และไม่จับสัตว์ป่า (พรม เธิ่อง, สัมภาษณ์, 16 เมษายน 2559) ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกิจการการ

ห้องเที่ยวชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ เกิดขึ้นภายใต้การจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ตามบริบทเฉพาะตัวของพื้นที่และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ Donohue & Needham (2006, p. 192) ภายใต้องค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ คือ (1) ธรรมชาติ (2) การอนุรักษ์ (3) การศึกษา (4) ความยั่งยืน (5) การกระจายรายได้ และ (6) จริยธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและการตระหนัก โดยมีชาวบ้านในชุมชนเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ ผ่านการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่สมาชิก มีการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ ชาวบ้านในชุมชนยอมรับกติกา การมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้โฮมสเตย์ที่ห่างไกลความเจริญแห่งนี้ประสบความสำเร็จ

(3) โฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย คือ ต้นแบบบ้านพักโฮมสเตย์ในชุมชนชาวมุสลิมที่มีหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งโดยพฤตินัยแล้วการพักอาศัยร่วมกันในบ้านกับนักท่องเที่ยวขัดต่อหลักข้อควรประพฤติตามพระคัมภีร์แห่งศาสนาอิสลาม เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์เกือบทั้งหมดเลือกที่จะให้นักท่องเที่ยวพักแบบแยกหลังกับเจ้าของบ้าน หรือพักหลังเดียวกันแต่มีการแบ่งแยกพื้นที่ใช้สอยระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังกำหนดข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การห้ามนำผลิตภัณฑ์อาหารจากสุกรเข้ามาในชุมชน การห้ามนำสุราในบ้านพัก เป็นต้น นอกจากนี้ ชุมชนยังมีจุดเด่นที่เป็นภาพลักษณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่นของชาวดูซัน (Dusun) ที่กำลังจะสูญหายไปให้คงอยู่สืบไป

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในแต่ละชุมชนมีบริบทที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโฮมสเตย์เชิงนิเวศของ Reimer & Walter (2013, p. 131) ที่ศึกษาพบว่า แบบจำลองความสำเร็จการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนหนึ่งอาจไม่สามารถนำไปใช้กับอีกชุมชนหนึ่งได้ เนื่องจากความแตกต่างในปัจจัยด้านต่าง ๆ ของแต่ละพื้นที่

4.1.7 ด้านการเข้าถึง

การเข้าถึงพื้นที่โฮมสเตย์พื้นถิ่นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 แห่ง ปรากฏดังนี้

(1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตั้งเมืองเชียงใหม่ประมาณ 50 กิโลเมตร แต่เนื่องจากลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ทางเข้าชุมชนเป็นถนนคอนกรีตและถนนลาดยางแบบสองช่องจราจรค่อนข้างแคบและลาดชัน ไม่มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการ

(2) โฮมสเตย์จิตต์ ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา การเข้าถึงชุมชนจิตต์ สามารถโดยสารรถรับจ้างส่วนบุคคล หรือนั่งรถโดยสารสาธารณะสายเกาะกง - กรุงพนมเปญ จากเมืองเกาะกง มุ่งหน้าไปตามทางหลวงหมายเลข 48 เป็นระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร ถึงหมู่บ้านอันโดงตีก จากนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางต่อไปยังหมู่บ้านจิตต์ได้ 2 รูปแบบ คือ (1) ทางบก เดินทางโดยรถจักรยานยนต์รับจ้างไปตามถนนลูกรัง เป็นระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร ใช้

เวลาประมาณ 40 นาที และ (2) ทางน้ำ เดินทางโดยเรือรับจ้างไปตามแม่น้ำสตีงปิด เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที

(3) โสมสเตย์วาไลโตโกว ตั้งอยู่ใกล้เมืองกุนดาซัง รัฐซาบาห์ ประเทศมาเลเซีย การเข้าถึงชุมชนสามารถเดินทางโดยรถยนต์รับจ้างหรือรถตู้โดยสารสาธารณะจากเมืองโคตาคินาบาลู (Kota Kinabalu) มุ่งหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามทางหลวงหมายเลข AH150 ไปยังเมืองกุนดาซัง เป็นระยะทางประมาณ 98 กิโลเมตร โสมสเตย์วาไลโตโกว ตั้งอยู่ห่างจากเมืองกุนดาซังเพียง 750 เมตร และตั้งอยู่ห่างจากอุทยานแห่งชาติคินาบาลู เพียง 7 กิโลเมตร

สรุปได้ว่า การเข้าถึงชุมชนโสมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่เข้าถึงด้วยความลำบาก เนื่องจากโสมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล

จากผลการสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์คุณลักษณะโสมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ในกลุ่มตัวอย่างโสมสเตย์พื้นถิ่นทั้ง 3 แห่ง สรุปได้ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

การตรวจสอบตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	แม่ กำปอง	จิตต์	วาไล โตโกว	ความถี่ ร้อยละ	แปรผล คะแนน
องค์ประกอบด้านที่พัก						
1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	✓	✓	✓	100	คงไว้
2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น	✓	✓	✓	100	คงไว้
3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม	✓	✓	✓	100	คงไว้
4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย	✓	✓	✓	100	คงไว้
5	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน	✓	✓	✓	100	คงไว้
6	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องน้ำ	✓	✓	✓	100	คงไว้
7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน	✓	✓	✓	100	คงไว้
8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านสุขอนามัยและความสะอาด						
9	ที่พักมีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ	✓	✓	✓	100	คงไว้
10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์						
11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร	✓	✓	✓	100	คงไว้
12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง	✓	✓	✓	100	คงไว้
13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการที่ดี	✓	✓	✓	100	คงไว้
14	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน	✓	✓	✓	100	คงไว้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

การตรวจสอบตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	แม่ กำปอง	จิตต์	วาไล โตโกว	ความถี่ ร้อยละ	แปรผล คะแนน
15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านกิจกรรม						
16	ประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นที่เป็นปกติ	✓	✓	✓	100	คงไว้
17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม	✓	✓	✓	100	คงไว้
18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม	✓	✓	✓	100	คงไว้
19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง	✓	✓	✓	100	คงไว้
20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านการจัดการ						
21	การมีส่วนร่วมของคนของในท้องถิ่น	✓	✓	✓	100	คงไว้
22	การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลในชุมชน	✓	✓	✓	100	คงไว้
23	การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านความปลอดภัย						
24	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน	✓	✓	✓	100	คงไว้
25	รู้สึกปลอดภัยในชุมชน	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านการตลาด						
26	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย	✓	✓	✓	100	คงไว้
27	การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี	✓	✓	✓	100	คงไว้
28	การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขาย	✓	✓	✓	100	คงไว้
29	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน						
30	การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	100	คงไว้
31	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อม	✓	✓	✓	100	คงไว้
32	การมีสินค้าท้องถิ่นจำหน่าย	✓	✓	✓	100	คงไว้
33	การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ	✓	✓	✓	100	คงไว้
34	มีการรักษาสภาพแวดล้อม	✓	✓	✓	100	คงไว้
35	การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม	✓	✓	✓	100	คงไว้
องค์ประกอบด้านการเข้าถึง						
36	การเข้าถึงได้โดยสะดวก	-	-	✓	33.33	เอาออก

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีคุณลักษณะ, - หมายถึง ไม่มีคุณลักษณะ

จากตารางที่ 4.1 เมื่อผ่านกระบวนการตรวจสอบตัวแปรโดยการตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ตัวแปรเชิงคุณลักษณะที่มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (0.90 – 1.00) มีจำนวน

35 ตัวแปร และจากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าตัวแปรเชิงคุณลักษณะที่มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (0.90 – 1.00) มีจำนวน 35 ตัวแปร เช่นกัน

สรุปได้ว่า ตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน มีจำนวน 35 ตัวแปร สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัยนี้ แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

สัญลักษณ์แทนตัวแปร

ลำดับ	สัญลักษณ์ตัวแปร	ชื่อตัวแปร
1	PV_TH	การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย
2	PV_KH	การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา
3	PV_MY	การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์วาไลโดโกว ประเทศมาเลเซีย
4	V_TH_1	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง
5	V_TH_2	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง
6	V_TH_3	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง
7	V_TH_4	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง
8	V_TH_5	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง
9	V_KH_1	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โฮมสเตย์จิตต์
10	V_KH_2	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์จิตต์
11	V_KH_3	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โฮมสเตย์จิตต์
12	V_KH_4	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โฮมสเตย์จิตต์
13	V_KH_5	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โฮมสเตย์จิตต์
14	V_KH_6	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โฮมสเตย์จิตต์
15	V_MY_1	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โฮมสเตย์วาไลโดโกว
16	V_MY_2	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์วาไลโดโกว
17	V_MY_3	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โฮมสเตย์วาไลโดโกว
18	V_MY_4	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โฮมสเตย์วาไลโดโกว
19	V_MY_5	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โฮมสเตย์วาไลโดโกว
20	V_MY_6	ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โฮมสเตย์วาไลโดโกว

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สัญลักษณ์แทนตัวแปร

ลำดับ	สัญลักษณ์ตัวแปร	ชื่อตัวแปร
21	var1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น
22	var2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น
23	var3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม
24	var4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย
25	var5	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอน
26	var6	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำ
27	var7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน
28	var8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น
29	var9	มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ
30	var10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว
31	var11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร
32	var12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง
33	var13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการที่ดี
34	var14	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ภายในบ้าน
35	var15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร
36	var16	การได้รับประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติ
37	var17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม
38	var18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม
39	var19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง
40	var20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว
41	var21	การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม
42	var22	การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลด้านวัฒนธรรมในชุมชน
43	var23	การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว
44	var24	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน
45	var25	รู้สึกปลอดภัยในชุมชน
46	var26	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย
47	var27	การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี
48	var28	การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขาย
49	var29	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สัญลักษณ์แทนตัวแปร

ลำดับ	สัญลักษณ์ตัวแปร	ชื่อตัวแปร
50	var30	มีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว
51	var31	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อม
52	var32	มีสินค้าท้องถิ่นจำหน่าย
53	var33	มีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ
54	var34	มีการรักษาสภาพแวดล้อม
55	var35	การออกแบบบริการ/สาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ แบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง รายละเอียดของการวิเคราะห์ มีดังนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน จากการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน ในโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ซึ่งเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ของตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ สถานที่อยู่อาศัย จำนวนครั้งที่เคยมา การจัดการการท่องเที่ยว ผู้ร่วมเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง จำนวนคืนที่พัก ค่าใช้จ่าย/คน/วันโดยประมาณ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3

จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ($n = 348$ คน)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	1.1 ชาย	137	39.37
	1.2 หญิง	211	60.63
2. อายุ	2.1 18 – 25 ปี	185	53.16
	2.2 26 – 35 ปี	94	27.01
	2.3 36 – 45 ปี	48	13.79
	2.4 46 – 55 ปี	21	6.04
3. สัญชาติ	3.1 ไทย	320	91.95
	3.2 อื่น ๆ	28	8.05
4. สถานที่อยู่อาศัย	4.1 เชียงใหม่	178	51.15
	4.2 กรุงเทพฯและปริมณฑล	75	21.55
	4.3 ภาคเหนือ (ยกเว้นเชียงใหม่)	41	11.78
	4.4 อื่น ๆ	54	15.52
5. จำนวนครั้งที่เคยมา (รวมครั้งนี้)	5.1 1 ครั้ง	261	75.00
	5.2 2 – 3 ครั้ง	67	19.25
	5.3 มากกว่า 3 ครั้ง	20	5.75
6. การจัดการการท่องเที่ยว	6.1 จัดการด้วยตัวเอง	334	95.98
	6.2 ผ่านบริษัททัวร์	14	4.02
7. ผู้ร่วมเดินทาง	7.1 เพื่อน	239	68.69
	7.2 ครอบครัว	74	21.26
	7.3 คู่รัก	30	8.62
	7.4 ไม่มี	5	1.43
8. จำนวนผู้ร่วมเดินทาง (รวมผู้ให้ข้อมูล)	8.1 1 คน	5	1.43
	8.2 2 คน	76	21.85
	8.3 3 – 6 คน	200	57.47
	8.4 มากกว่า 6 คน	67	19.25
9. จำนวนคืนที่พัก	9.1 1 คืน	314	90.23
	9.2 2 – 3 คืน	34	9.77
10. ค่าใช้จ่าย/คน/วัน (โดยประมาณ)	10.1 น้อยกว่า 400 บาท	124	35.63
	10.2 400 – 800 บาท	155	44.54
	10.3 801 – 1,200 บาท	69	19.83

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 348 คน สามารถแยกอธิบายตามลักษณะข้อมูลทั่วไป ดังนี้

1. ข้อมูลเพศและอายุ เมื่อจำแนกเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 60.63 เป็นเพศหญิง และอีกร้อยละ 39.37 เป็นเพศชาย เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.16 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.01 และอายุระหว่าง 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.79 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.04

2. ข้อมูลสัญชาติ เมื่อจำแนกตามสัญชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคนสัญชาติไทย คิดเป็นร้อยละ 91.95 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 8.05 ถือเป็นสัญชาติอื่น ๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 2.01 อังกฤษ ร้อยละ 1.15 และอื่น ๆ ได้แก่ เยอรมัน ออสเตรเลีย รัสเซีย อิตาลี สวีเดน เนเธอร์แลนด์ และแคนาดา

3. ข้อมูลการจัดการด้านการท่องเที่ยว เมื่อจำแนกตามลักษณะการจัดการด้านการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดการการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 95.98 ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.02 จัดการผ่านบริษัททัวร์ และเมื่อจำแนกตามจำนวนคืนที่มาพัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกพัก 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 90.23 รองลงมาคือ พัก 2 – 3 คืน คิดเป็นร้อยละ 9.77 ในขณะเดียวกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาที่นี่เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ มาที่นี่ 2 – 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.25 และมาที่นี่มากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.75

4. ข้อมูลผู้ร่วมเดินทาง เมื่อจำแนกตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางรวมผู้ให้ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่มตั้งแต่ 3 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 57.47 รองลงมาคือ มา 2 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และมาเป็นกลุ่มมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 19.25 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ กลุ่มผู้ที่มาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.43 เมื่อจำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลกับผู้ร่วมเดินทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 68.69 รองลงมาคือ มากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 21.26 และมากับคู่รัก คิดเป็นร้อยละ 8.62 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ กลุ่มผู้ที่มาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 1.43

5. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวันโดยประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 400 – 800 บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 44.54 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 400 บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 39.63 และกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 801 – 1,200 บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 19.83 ตามลำดับ

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะทั้งหมด 35 ตัวแปร สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

สัญลักษณ์ตัวแปร	ชื่อตัวแปรสังเกตได้	mean	S.D.	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผลค่า mean
var1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	4.75	0.933	79.17	มาก
var2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น	4.41	0.948	73.50	มาก
var3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม	4.20	0.980	70.00	ปานกลาง
var4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย	4.33	0.946	72.17	ปานกลาง
var5	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอน	4.20	1.098	70.00	ปานกลาง
var6	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำ	4.12	1.087	68.67	ปานกลาง
var7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน	4.31	0.981	71.83	ปานกลาง
var8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น	4.22	0.996	70.33	ปานกลาง
var9	มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ	4.43	0.989	73.83	มาก
var10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกต้องลักษณะ	3.94	1.269	65.67	ปานกลาง
var11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร	4.25	1.101	70.83	ปานกลาง
var12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง	4.17	1.096	69.50	ปานกลาง
var13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการบริการที่ดี	4.03	1.152	67.17	ปานกลาง
var14	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน	3.96	1.177	66.00	ปานกลาง
var15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร	4.27	1.277	71.17	ปานกลาง
var16	การได้รับประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติ	4.54	1.082	75.67	มาก
var17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม	4.28	1.233	71.33	ปานกลาง
var18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.56	0.984	76.00	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปรสังเกตได้	mean	S.D.	ค่าmean ใน scale 100%	แปลผล ค่า mean
var19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมกับพื้นที่ใกล้เคียง	4.55	0.951	75.83	มาก
var20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว	4.85	1.046	80.83	มาก
var21	การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดย คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม	4.34	1.050	72.33	มาก
var22	การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลด้านวัฒนธรรม ในชุมชน	4.10	1.093	68.33	ปานกลาง
var23	การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะ จากนักท่องเที่ยว	4.05	1.160	67.50	ปานกลาง
var24	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน	3.91	1.115	65.17	ปานกลาง
var25	รู้สึกปลอดภัยในชุมชน	4.50	1.104	75.00	มาก
var26	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับ กลุ่มเป้าหมาย	3.90	1.147	65.00	ปานกลาง
var27	การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี	3.95	1.208	65.83	ปานกลาง
var28	การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขาย	3.97	1.132	66.17	ปานกลาง
var29	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.09	1.174	68.17	ปานกลาง
var30	การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับ นักท่องเที่ยว	4.17	1.133	69.50	ปานกลาง
var31	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อม	4.14	1.170	69.00	ปานกลาง
var32	การมีสินค้าท้องถิ่นจำหน่าย	4.18	1.122	69.67	ปานกลาง
var33	การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการ ทางเพศ	4.21	1.286	70.17	ปานกลาง
var34	มีการรักษาสภาพแวดล้อม	4.21	1.095	70.17	ปานกลาง
var35	การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้าน การท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม	4.24	1.099	70.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะ
ขั้นพื้นฐานของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

พบว่า ในภาพรวมตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 35 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.90 – 4.85 คิดเป็นร้อยละ 65.00 – 80.83 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยตัวแปรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.90 – 4.33 มีจำนวน 26 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 74.29 ส่วนตัวแปรที่อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.34 – 4.85 จำนวน 9 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 25.71 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ (1) ตัวแปร var15 เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร (mean = 4.85, S.D. = 1.046) รองลงมา คือ (2) ตัวแปร var1 การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น (mean = 4.75, S.D. = 0.933) และ (3) ตัวแปร v24 รู้สึกปลอดภัยในบ้าน (mean = 4.56, S. D. = 0.984) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ (1) ตัวแปร var10 การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว (mean = 3.94, S.D. = 1.269) รองลงมาคือ (2) ตัวแปร var20 การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว (mean = 3.91, S.D. = 1.115) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ (3) ตัวแปร var26 การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย (mean = 3.90, S.D. = 1.147)

4.2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อสร้างปัจจัยร่วม โดยใช้วิธีสกัดองค์ประกอบแบบวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ร่วมกับการหมุนแบบตั้งฉากด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระ ผลการตรวจสอบข้อตกลงความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมเบื้องต้น ปรากฏตามตาราง 4.5

ตารางที่ 4.5

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมด้วย *Kasier-Meyer-Olkin (KMO)* และ *Bartlett's Test of Sphericity* โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

วิธีการทดสอบ	ผลการทดสอบ
Kasier-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy	0.955
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. χ^2 9645.755
	Df 595
	Sig. 0.000

จากตารางที่ 4.5 การตรวจสอบพบว่า ค่า KMO ซึ่งใช้ประเมินความเหมาะสมของข้อมูลมีค่าเท่ากับ 0.955 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546, น. 13) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วย Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 9645.755 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ α เท่ากับ 0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่า ตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสัมพันธ์กันเพียงพอ เหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

การสกัดองค์ประกอบเพื่อลดจำนวนตัวแปรและหาองค์ประกอบมุขสำคัญด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวหรือค่าไอเกน (Eigenvalues) โดยการพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ผลการวิเคราะห์ที่ได้ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percentage of variance) และค่าร้อยละความแปรปรวนสะสม (accumulative percentage of variance) ของแต่ละองค์ประกอบ ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

ค่าความแปรปรวนที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งและค่าความแปรปรวนทั้งหมดที่อธิบายได้ (total variance explained) โทมัสเตย์บ้านแม่กำปอง

ค่าความแปรปรวนเดิมที่สามารถอธิบายได้ (Eigenvalues)			
องค์ประกอบ	ผลรวม	ร้อยละของ ความแปรปรวน (% of variance)	ร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม (Cumulative %)
1	16.990	48.542	48.542
2	2.216	6.332	54.874
3	1.577	4.507	59.381
4	1.375	3.930	63.311
5	1.311	3.745	67.056

การระบุจำนวนองค์ประกอบนอกจากจะพิจารณาค่าไอเกนที่มีค่ามากกว่า 1 แล้ว ยังควรพิจารณาควบคู่กับค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมที่ได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบมุขสำคัญที่สกัดได้นั้นครอบคลุมประเด็นที่ทำการศึกษา โดยในทางสังคมศาสตร์สามารถหยุดสกัดองค์ประกอบได้เมื่อค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมไม่ต่ำกว่าร้อยละ

60 (สุวิมล ตีรกาพันธ์, 2555, น. 32 - 33) จากตารางที่ 4.6 พบว่า ที่ 5 องค์ประกอบ มีค่าร้อยละ ความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 67.056 สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ระบุ

ตารางที่ 4.7

ตัวประกอบประกอบของตัวแปรแฝง PV_TH หลังการหมุนแบบมุมฉากด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax)

สัญลักษณ์ตัวแปร	องค์ประกอบ					ค่าความ ร่วมกัน
	1	2	3	4	5	
var28	0.772			0.311		0.747
var27	0.735	0.217		0.283		0.678
var29	0.723	0.218			0.277	0.706
var31	0.715		0.277		0.283	0.694
var23	0.693	0.298		0.302		0.685
var26	0.689			0.403		0.702
var22	0.655	0.248	0.272		0.288	0.669
var32	0.633	0.244				0.551
var34	0.629		0.250			0.520
var30	0.612		0.363		0.385	0.691
var21	0.607	0.318	0.348		0.211	0.637
var35	0.600		0.428		0.313	0.675
var33	0.567	0.211			0.362	0.552
var13	0.319	0.752		0.246		0.776
var15		0.744	0.280		0.254	0.745
var11	0.350	0.730		0.216		0.722
var24	0.228	0.695	0.359		0.229	0.727
var25	0.260	0.685	0.339		0.211	0.702
var14	0.434	0.611		0.307		0.691
var12	0.371	0.609		0.305	0.280	0.700
var9	0.202		0.736	0.218		0.703
var1		0.291	0.722		0.207	0.665
var2	0.215	0.206	0.682	0.282		0.668
var4	0.261		0.642	0.433		0.703
var3	0.322		0.552	0.319		0.550
var5	0.237			0.723	0.252	0.693
var10	0.284			0.666	0.219	0.622
var6	0.264	0.244	0.253	0.645		0.633
var8		0.212	0.273	0.616		0.549
var7		0.262	0.392	0.519		0.526

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ตัวประกอบประกอบของตัวแปรแฝง PV_TH หลังการหมุนแบบมุมฉากด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax)

สัญลักษณ์ตัวแปร	องค์ประกอบ					ค่าความ ร่วมกัน
	1	2	3	4	5	
var17	0.258	0.214	0.258	0.215	0.746	0.781
var16		0.339	0.293		0.725	0.777
var18	0.414	0.230		0.277	0.665	0.762
var19	0.369			0.304	0.625	0.638
var20	0.466	0.202		0.364	0.472	0.630

จากตารางที่ 4.7 เมื่อพิจารณาค่าความร่วมกันของตัวแปร (communality) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.520 – 0.781 แสดงว่าความแปรปรวนของตัวแปรที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบร่วมกันอยู่ในระดับสูงมากคือมากกว่า 0.49 (ชัยวิชิต เขียวชนะ, 2558, น. 47) และเมื่อหมุนแกนเรียบร้อยแล้ว การคัดเลือกตัวแปรไว้ในแต่ละองค์ประกอบमुखสำคัญโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้้องค์ประกอบमुखสำคัญจำนวน 5 องค์ประกอบ และตั้งชื่อใหม่ในเบื้องต้น คือ (1) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โสมสเดย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_1) (2) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โสมสเดย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_2) (3) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โสมสเดย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_3) (4) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โสมสเดย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_4) และ (5) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โสมสเดย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_5) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.3.1 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โสมสเดย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_1) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 13 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.567 – 0.772 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 7.597 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 21.707 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 13 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 1 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มตัวแปรด้านการจัดการ (management) จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ var21, var22 และ var23 (2) กลุ่มตัวแปรด้านการตลาด (marketing) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ var26, var27, var28, var29 และ (3) กลุ่มตัวแปรด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน (sustainability principles) จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ var30, var31, var32, var33, var34 และ var35

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โสมสเดย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_1) คือ “*ปัจจัยด้านการจัดการโดยรวม*” ซึ่งแสดงว่านักท่องเที่ยวนั้นเห็นคุณค่าด้านการจัดการชุมชนโสมสเดย์ในภาพรวม ทั้งด้าน (1) การจัดการที่สอดคล้อง

กับบริบทของท้องถิ่น คือ มีการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับลักษณะของท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีการเก็บข้อมูลการลงทะเบียนและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปวิเคราะห์ปรับปรุงและมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (var21, 22, 23) (2) การจัดการด้านการตลาด คือ มีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย มีเครือข่ายการท่องเที่ยว มีการส่งเสริมการขาย และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (26, 27, 28, 29) และ (3) การจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม คือ เน้นการรักษาสภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม มีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย มีการกำหนดข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวรวมถึงการมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ (var30, 31, 32, 33, 34, 35) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันด้านการจัดการโดยรวม

4.2.3.2 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_2) ซึ่ง

บรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจุบันอยู่ระหว่าง 0.609 – 0.752 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.697 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 13.421 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 2 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่มตัวแปร คือ (1) กลุ่มตัวแปรด้านการปฏิสัมพันธ์ (host-guest interaction) จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ var11, var12, var13, var14 และ var15 และ (2) กลุ่มตัวแปรด้านความปลอดภัย (safety) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var24 และ var25

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_2) คือ *“ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย”* ซึ่งแสดงนัยแห่งคุณค่าในด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว อธิบายได้ดังนี้ (1) ด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว คือ เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร ทักษะการเล่าเรื่อง มีการต้อนรับและการให้บริการที่ดี มีการแนะนำให้รู้จักสมาชิกภายในบ้านและพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน และเจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร (var11, 12, 13, 14, 15) และ (2) ด้านความปลอดภัย คือ ความรู้สึกปลอดภัยในบ้านและในชุมชน (var24, 25) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันได้ผ่านมุมมองด้านคุณค่าในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในบ้านและในชุมชนภายใต้ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย

4.2.3.3 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_3) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจุบันอยู่ระหว่าง 0.552 – 0.736 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 3.959 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 11.311 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 3 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ (1) กลุ่มตัวแปรด้านที่พัก (accommodation) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ var1, var2, var3 และ var4 (2) กลุ่มตัวแปรด้านสุขอนามัยและความสะอาด (hygiene and cleanliness) จำนวน 1 ตัวแปร คือ var9

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_3) คือ *“ปัจจัยด้านที่พักและสุขอนามัย”* ซึ่งแสดงนัยเกี่ยวกับคุณค่าด้านที่พักที่มีความสะอาดถูกสุขอนามัยสำหรับนักท่องเที่ยว ดังนี้ (1) ด้านกายภาพของที่พัก คือ การสะท้อนเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่น ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม มีการปรับปรุงที่เพื่อความสะอาดสวยงามแต่ยังคงสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น (var1, 2, 3, 4, 5) และ (2) ที่พักต้องมีความสะอาดอย่างถูกสุขลักษณะ (var9) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันด้านที่พักและสุขอนามัย

4.2.3.4 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_4) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจุบันอยู่ระหว่าง 0.519 – 0.723 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 3.742 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 10.693 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 4 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ (1) กลุ่มตัวแปรด้านที่พัก (accommodation) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ var5, var6, var7 และ var8 (2) กลุ่มตัวแปรด้านสุขอนามัยและความสะอาด (hygiene and cleanliness) จำนวน 1 ตัวแปร คือ var10

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_4) คือ *“ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก”* ซึ่งแสดงนัยแห่งคุณค่าในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว อธิบายได้ดังนี้ (1) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก คือ มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานภายในห้องนอน ห้องน้ำ มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน รวมถึงการผสมผสานสิ่งอำนวยความสะดวกตามสภาพพื้นถิ่น (var5, 6, 7, 8) และ (2) การจัดเตรียมเครื่องใช้สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น สบู่ แชมพู ผ้าเช็ดตัว (var10) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

4.2.3.5 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_5) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.472 – 0.746 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 3.474 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 9.924 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 5 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 1 กลุ่มตัวแปร คือ (1) กลุ่มตัวแปรด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต (activities) จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ var16, var17, var18, var19 และ var20

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง (V_TH_5) คือ “ปัจจัยด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต” ซึ่งแสดงนัยเกี่ยวกับคุณค่าด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการได้เรียนรู้วิถีชีวิตผ่านกิจกรรมในบ้านพักและในชุมชนที่มีเอกลักษณ์เน้นให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม ได้เรียนรู้วิถีชีวิตพื้นถิ่นของชาวบ้านที่เป็นปกติ มีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีความร่วมมือด้านกิจกรรมกับพื้นที่ใกล้เคียง และการมีกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว (var16, 17, 18, 19, 20) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในมุมมองด้านคุณค่าในปัจจัยด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต

4.2.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโยมสเตย์พื้นถิ่น โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการนำผลลัพธ์ที่เกิดจากการสกัดตัวแปรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจไปใช้สร้างตัวแปรใหม่แบบมาตราประเมินรวมค่า (summated rating scale) โดยการใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบแต่ละตัว (สุวิมล ติรกานันท์, 2555, น.39) และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใหม่ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโยมสเตย์พื้นถิ่นน โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง (PV_TH) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ตัวแปรสังเกตได้ใหม่ภายใต้ตัวแปรแฝง PV_TH มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 ถึง ที่ 5 โยมสเตย์บ้านแม่กำปอง โดยปรากฏชื่อใหม่ตามคุณลักษณะจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คือ (1) ปัจจัยด้านการจัดการโดยรวม (V_TH_1) (2) ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย (V_TH_2) (3) ปัจจัยด้านที่พักและสุขอนามัย (V_TH_3) (4) ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (V_TH_4) และ (5) ปัจจัยด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต (V_TH_5) สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์เบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ผลการวิเคราะห์ ปรากฏดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์
พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (PV_TH)

สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	mean	S.D.	skewness	kurtosis	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผล ค่า mean
V_TH_1	ด้านการจัดการในภาพรวม	4.119	0.893	-0.349	-0.343	68.65	ปานกลาง
V_TH_2	ด้านการปฏิสัมพันธ์และ ความปลอดภัย	4.507	0.913	-0.485	-0.065	75.12	มาก
V_TH_3	ด้านที่พักและสุขอนามัย	4.423	0.780	-0.139	-0.346	73.72	มาก
V_TH_4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.159	0.860	-0.342	0.092	69.32	ปานกลาง
V_TH_5	ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต	4.064	0.948	-0.372	0.177	67.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการ
รับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง โดยภาพรวมตัวแปรทั้ง 5 ตัว
แปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.064 – 4.507 คิดเป็นร้อยละ 67.73 – 75.12 อยู่ในระดับปานกลางถึง
ระดับมาก โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ (1) ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย
รองลงมาคือ (2) ด้านที่พักและสุขอนามัย (3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (4) ด้านการจัดการโดยรวม
และ (5) ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าความเบ้และความโด่งของทั้ง 5 ตัวแปร
พบว่า ทุกตัวแปรมีความเบ้เป็นลบแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คะแนนการรับรู้คุณค่าสูงกว่า
ค่าเฉลี่ย โดยสรุปได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลองการวัดมีการแจกแจงใกล้เคียงกับการแจกแจง
แบบโค้งปกติ จึงนำตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวไปใช้วิเคราะห์โดยอนุมานว่าตัวแปรทุกตัวไม่ฝืนข้อตกลง
เบื้องต้นของสถิติเรื่องการแจกแจงแบบโค้งปกติ

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
สังเกตได้ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น
โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (PV_TH) เพื่อยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบร่วมกัน โดยจากผลการ
พิจารณาพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวในองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงและเป็นทางบวก
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง
0.593 – 0.736 รายละเอียดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9

เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ
โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

ตัวแปรสังเกตได้	V_TH_1	V_TH_2	V_TH_3	V_TH_4	V_TH_5
V_TH_1	1.000				
V_TH_2	0.722**	1.000			
V_TH_3	0.614**	0.638**	1.000		
V_TH_4	0.647**	0.635**	0.650**	1.000	
V_TH_5	0.734**	0.668**	0.595**	0.634**	1.000
mean	4.119	4.507	4.423	4.159	4.064
S.D.	0.893	0.913	0.780	0.860	0.948

หมายเหตุ. **ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

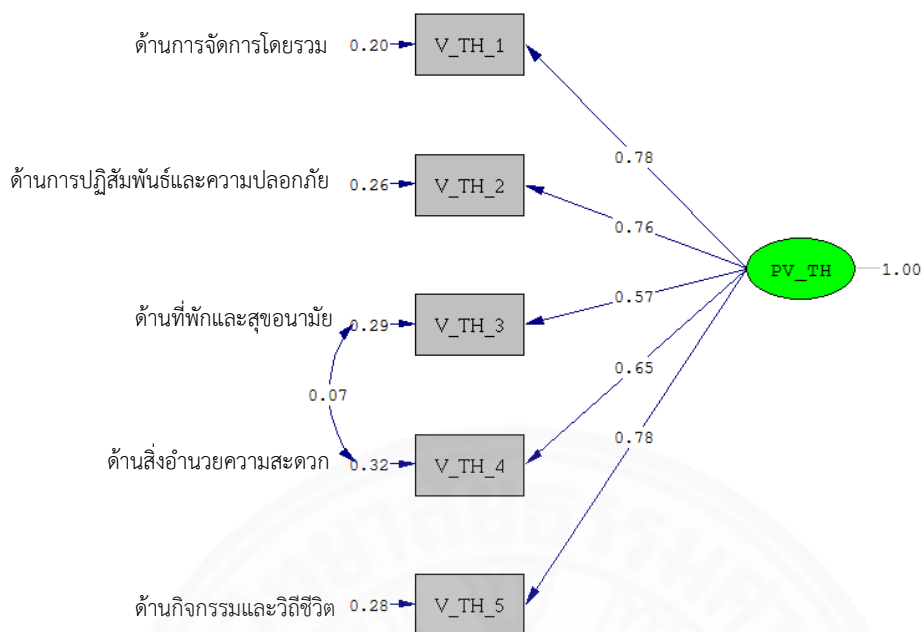
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (PV_TH) ปรากฏดังตารางที่ 4.10 และภาพที่ 4.4

ตารางที่ 4.10

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ
โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

ลำดับ	สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	องค์ประกอบ PV_TH				แปลผลค่า น้ำหนัก
			λ	SE	t	R ²	
1	V_TH_1	ด้านการจัดการโดยรวม	0.78	0.04	19.71	0.75	ยอดเยี่ยม
2	V_TH_5	ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต	0.78	0.04	18.29	0.68	ยอดเยี่ยม
3	V_TH_2	ด้านการปฏิสัมพันธ์และความ ปลอดภัย	0.76	0.04	18.38	0.69	ยอดเยี่ยม
4	V_TH_4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.65	0.04	15.98	0.57	ดีมาก
5	V_TH_3	ด้านที่พักและสุขอนามัย	0.57	0.04	15.12	0.53	ดี

หมายเหตุ. ค่า $\chi^2 = 6.44$, df = 4, p-value = 0.16874, RMSEA = 0.042

Chi-Square=6.44, df=4, P-value=0.16874, RMSEA=0.042

ภาพที่ 4.4 แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (PV_TH).

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝง PV_TH มีค่าระหว่าง 0.57 – 0.78 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (R^2) แสดงว่าองค์ประกอบย่อย V_TH_1, V_TH_2, V_TH_5, V_TH_4 และ V_TH_3 แต่ละตัวมีความแปรปรวนร่วมกันเท่ากับ 0.75, 0.69, 0.68, 0.57 และ 0.53 ตามลำดับ ได้ค่า $\chi^2 = 6.44$, df = 4, ค่า p-value = 0.1687 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสถิติไค-สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการยืนยันสมมติฐานศูนย์ เป็นข้อบ่งชี้ในเบื้องต้นว่าแบบจำลองการวัดองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในขณะที่ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน GFI = 0.99, AGFI = 0.97, CFI = 1.00, NFI = 1.00 และค่าสถิติวัดระดับความคลาดเคลื่อนของแบบจำลอง RMSEA = 0.042, RMR = 0.0094, SRMR = 0.012 แสดงว่าแบบจำลองการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตารางสรุปค่าดัชนีทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับค่าแสดงความสอดคล้องที่กำหนด (Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003, p. 52) ดังนี้

ตารางที่ 4.11

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบจำลองการวัด การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (PV_TH)

ดัชนี	ค่าดัชนี	ค่าที่แสดงความสอดคล้อง*	ผลของดัชนี
p-value	0.1687	p-value > 0.05	สอดคล้องกลมกลืนดี
χ^2 / df	1.610	$0 < (\chi^2 : df) \leq 2$	สอดคล้องกลมกลืนดี
GFI	0.99	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
AGFI	0.97	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
CFI	1.00	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
NFI	1.00	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
RMSEA	0.042	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี
RMR	0.0094	$0 \leq RMR \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี
SRMR	0.012	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี

หมายเหตุ. * Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003, p. 52)

ในขณะที่ค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (construct reliability: p_c) การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง สามารถประเมินได้โดยใช้ค่าน้ำหนักตัวแปรและค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน โดยการคำนวณตามสูตร

$$p_c = \frac{(\sum \lambda)^2}{(\sum \lambda)^2 + \sum (\Theta)}$$

ส่วนค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (average variance extracted: p_v) สามารถหาค่าได้โดยคำนวณจากสูตร

$$p_v = \frac{\sum \lambda^2}{\sum \lambda^2 + \sum (\Theta)}$$

ผลจากการคำนวณพบว่าแบบจำลองการวัดองค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง มีค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (p_c) เท่ากับ 0.903 อยู่ในระดับสูง (ค่ามากกว่า 0.60) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (p_v) ซึ่งเท่ากับ 0.653 (ค่ามากกว่า 0.50) อธิบายได้ว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่อธิบายความแปรปรวนของแบบจำลองการวัดองค์ประกอบได้ในระดับสูง (สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนิกุล ภิญญานานูวัฒน์, 2557, น. 153)

สรุปได้ว่าแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง (PV_TH) มีองค์ประกอบย่อย 5 ปัจจัย มีค่าน้ำหนักอยู่ในระดับยอดเยี่ยมถึงระดับดี เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการจัดการโดยรวม ($\lambda = 0.78, R^2 = 0.75$)
2. ปัจจัยด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต ($\lambda = 0.78, R^2 = 0.68$)
3. ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย ($\lambda = 0.76, R^2 = 0.69$)
4. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\lambda = 0.65, R^2 = 0.57$)
5. ปัจจัยด้านที่พักและสุขอนามัย ($\lambda = 0.57, R^2 = 0.53$)

4.3 โฮมสเตย์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ แบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ รายละเอียดของการวิเคราะห์ มีดังนี้

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 55 คน จากการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน ในโฮมสเตย์จิตต์ ซึ่งเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 12 เมษายน 2559 ถึงวันที่ 12 มิถุนายน 2559 รวมเป็นระยะเวลา 2 เดือน โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ของตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ จำนวนครั้งที่เคยมา การจัดการการท่องเที่ยว ผู้ร่วมเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง จำนวนคืนที่พัก ค่าใช้จ่าย/คน/วันโดยประมาณ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.12 ดังนี้

ตารางที่ 4.12

จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์จีพัต ($n = 55$ คน)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	1.1 ชาย	31	56.36
	1.2 หญิง	24	43.64
2. อายุ	2.1 20 – 25 ปี	13	23.64
	2.2 26 – 35 ปี	31	56.36
	2.3 36 – 45 ปี	6	10.91
	2.4 46 – 55 ปี	2	3.64
	2.5 56 – 65 ปี	3	5.45
3. สัญชาติ	3.1 ฝรั่งเศส	13	23.64
	3.2 อังกฤษ	11	20.00
	3.3 เยอรมัน	8	14.54
	3.4 เนเธอร์แลนด์	5	9.09
	3.5 สวิสเซอร์แลนด์	2	3.64
	3.6 สหรัฐอเมริกา	7	12.73
	3.7 แคนาดา	4	7.27
	3.8 ออสเตรเลีย	3	5.45
	3.9 นิวซีแลนด์	1	1.82
	3.10 กัมพูชา	1	1.82
4. จำนวนครั้งที่เคยมา (รวมครั้งนี้)	4.1 1 ครั้ง	53	96.36
	4.2 2 ครั้ง	2	3.64
5. การจัดการการท่องเที่ยว	5.1 จัดการด้วยตัวเอง	51	92.73
	5.2 ผ่านทัวร์เอเจนซี	4	7.27
6. ผู้ร่วมเดินทาง	6.1 เพื่อน	25	45.45
	6.2 คู่รัก	15	27.27
	6.3 ครอบครัว	10	18.18
	6.4 ไม่มี	5	9.09
7. จำนวนผู้ร่วมเดินทาง (รวมผู้ให้ข้อมูล)	7.1 1 คน	5	9.09
	7.2 2 คน	32	58.18
	7.3 3 – 4 คน	8	14.55
	7.4 5 – 6 คน	10	18.18

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์จีพัด ($n = 55$ คน)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
8. จำนวนคืนที่พัก	8.1 2 คืน	17	30.91
	8.2 3 คืน	26	47.27
	8.3 4 คืน	7	12.73
	8.4 5 คืน	5	9.09
9. ค่าใช้จ่าย/คน/วัน(โดยประมาณ)	9.1 15 – 20 USD	26	47.27
	9.2 21 – 30 USD	18	32.73
	9.3 31 – 40 USD	4	7.27
	9.4 41 – 50 USD	7	12.73

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 55 คน สามารถแยกอธิบายตามลักษณะข้อมูลทั่วไป ดังนี้

1. ข้อมูลเพศและอายุ เมื่อจำแนกเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 56.36 เป็นเพศชาย และอีกร้อยละ 43.64 เป็นเพศหญิง เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.36 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 20 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.64 อายุระหว่าง 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.91 และอายุระหว่าง 56 – 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.45 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีระหว่าง 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.64

2. ข้อมูลสัญชาติ เมื่อจำแนกตามสัญชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากประเทศแถบภูมิภาคยุโรป คิดเป็นร้อยละ 70.91 จำแนกเป็นรายประเทศตามลำดับ ได้แก่ ฝรั่งเศส คิดเป็นร้อยละ 23.64 อังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 20.00 เยอรมัน คิดเป็นร้อยละ 14.54 เนเธอร์แลนด์ คิดเป็นร้อยละ 9.09 และสวิสเซอร์แลนด์ คิดเป็นร้อยละ 3.64 รองลงมาคือ ประเทศแถบภูมิภาคอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 20 จำแนกเป็นรายประเทศตามลำดับ ได้แก่ อเมริกา คิดเป็นร้อยละ 12.73 และ แคนาดา คิดเป็นร้อยละ 7.27 ตามลำดับ ตามมาด้วยประเทศแถบภูมิภาคเอเชียเนียบ คิดเป็นร้อยละ 7.27 จำแนกเป็นรายประเทศตามลำดับ คือ ออสเตรเลีย คิดเป็นร้อยละ 5.45 และ นิวซีแลนด์ คิดเป็นร้อยละ 1.82 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มตัวอย่างในประเทศ คิดเป็นร้อยละ 1.82

3. ข้อมูลการจัดการด้านการท่องเที่ยว เมื่อจำแนกตามลักษณะการจัดการด้านการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดการการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 96.36 และอีกร้อยละ 3.64 จัดการการท่องเที่ยวผ่านเอเจนซีทัวร์ เมื่อจำแนกตามจำนวนคืนที่มาพัก พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกพัก 3 คืน คิดเป็นร้อยละ 47.27 รองลงมาคือ พัก 2 คืน คิดเป็นร้อยละ 30.91 พัก 4 คืน คิดเป็นร้อยละ 12.73 และ พัก 5 คืน คิดเป็นร้อยละ 9.09 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาที่นี่เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 96.36 รองลงมาคือ มาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 3.64

4. ข้อมูลผู้ร่วมเดินทาง เมื่อจำแนกตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางรวมผู้ให้ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มา 2 คน คิดเป็นร้อยละ 58.18 รองลงมาคือ มาเป็นกลุ่ม 5 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 และ มาเป็นกลุ่ม 3 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.55 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 9.09 เมื่อจำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับผู้ร่วมเดินทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ มากับคู่รัก คิดเป็นร้อยละ 27.27 และมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 18.18 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 9.09 เช่นกัน

5. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวันโดยประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 15 – 20 USD ต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 47.27 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 21 – 30 USD คิดเป็นร้อยละ 32.73 กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 41 – 50 USD คิดเป็นร้อยละ 12.73 และ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 31 – 40 USD คิดเป็นร้อยละ 7.27 ตามลำดับ

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตพิศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะทั้งหมด 35 ตัวแปร สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จันท

สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	mean	S.D.	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผล ค่า mean
var1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	4.82	1.038	80.33	มาก
var2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น	4.51	1.153	75.17	มาก
var3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม	4.58	1.197	76.33	มาก
var4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย	4.60	1.047	76.67	มาก
var5	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอน	4.78	1.257	79.67	มาก
var6	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำ	4.29	1.383	71.50	ปานกลาง
var7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน	4.65	1.158	77.50	มาก
var8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น	4.56	1.371	76.00	มาก
var9	ที่พักมีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ	4.42	1.212	73.67	มาก
var10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะ	3.71	1.595	61.83	ปานกลาง
var11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร	4.42	1.257	73.67	มาก
var12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง	4.18	1.492	69.67	ปานกลาง
var13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการที่ดี	5.00	1.072	83.33	มาก
var14	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน	4.24	1.478	70.67	ปานกลาง
var15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร	5.22	0.975	87.00	มาก
var16	การได้รับประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติ	4.71	0.916	78.50	มาก
var17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม	4.91	0.986	81.83	มาก
var18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม	4.62	1.080	77.00	มาก
var19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง	4.62	1.130	77.00	มาก
var20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว	4.47	1.103	74.50	มาก
var21	การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม	5.04	0.962	84.00	มาก
var22	การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลด้านวัฒนธรรม	4.71	1.227	78.50	มาก
var23	การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว	4.25	1.250	70.83	ปานกลาง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิพัต

สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	mean	S.D.	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผล ค่า mean
var24	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน	5.44	0.764	90.67	มาก
var25	รู้สึกปลอดภัยในชุมชน	5.42	0.712	90.33	มาก
var26	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับ กลุ่มเป้าหมาย	4.42	1.257	73.67	มาก
var27	การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี	3.91	1.431	65.17	ปานกลาง
var28	การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขาย	4.13	1.375	68.83	ปานกลาง
var29	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.05	1.380	67.50	ปานกลาง
var30	การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับ นักท่องเที่ยว	4.09	1.323	68.17	ปานกลาง
var31	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อม	4.16	1.198	69.33	ปานกลาง
var32	การมีสินค้าท้องถิ่นจำหน่าย	3.75	1.518	62.50	ปานกลาง
var33	การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการ ทางเพศ	5.02	1.163	83.67	มาก
var34	มีการรักษาสภาพแวดล้อม	4.91	1.175	81.83	มาก
var35	การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้าน การท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการต่อสภาพแวดล้อม	4.96	1.088	82.67	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิพัต พบว่า ในภาพรวมตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 35 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.71 – 5.44 คิดเป็นร้อยละ 61.86 – 90.67 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยตัวแปรส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.42 – 5.44 จำนวน 24 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 68.57 ส่วนตัวแปรที่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.71 – 4.29 มีจำนวน 11 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 31.43 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ (1) ตัวแปร var24 รู้สึกปลอดภัยในบ้าน (mean = 5.44, S.D. = 0.764) รองลงมา คือ (2) ตัวแปร var25 รู้สึกปลอดภัยในชุมชน (mean = 5.42, S.D. = 0.712) และ (3) ตัวแปร var15 เจ้าของ

บ้านมีความเป็นมิตร (mean = 5.22, S. D. = 0.975) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ (1) ตัวแปร var27 การมีเครือข่ายท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี (mean = 3.91, S.D. = 1.431) รองลงมาคือ (2) ตัวแปร var32 การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย (mean = 3.75, S.D. = 1.518) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ (3) ตัวแปร var10 การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับนักท่องเที่ยว (mean = 3.71, S.D. = 1.595)

4.3.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อสร้างปัจจัยร่วม โดยใช้วิธีสกัด องค์ประกอบแบบวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ร่วมกับการหมุนแบบตั้งฉากด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระ ผลการ ตรวจสอบข้อตกลงความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวม ปรากฏดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมด้วย *Kasier-Meyer-Olkin (KMO)* และ *Bartlett's Test of Sphericity* โฮมสเตย์จิตต์

วิธีการทดสอบ	ผลการทดสอบ
Kasier-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy	0.787
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. χ^2 1851.218
	Df 595
	Sig. 0.000

จากตารางที่ 4.14 การตรวจสอบพบว่า ค่า KMO ซึ่งใช้ประเมินความเหมาะสมของข้อมูล มีค่าเท่ากับ 0.787 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546, น. 13) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วย Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 1851.218 ตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ α เท่ากับ 0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ ตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสัมพันธ์กันเพียงพอเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

การสกัดองค์ประกอบเพื่อลดจำนวนตัวแปรและหาองค์ประกอบमुखสำคัญด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวหรือค่าไอเกน (Eigenvalues) โดยการพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ผลการวิเคราะห์ที่ได้ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percentage of variance) และค่าร้อยละความแปรปรวนสะสม (accumulative percentage of variance) ของแต่ละองค์ประกอบ ดังปรากฏในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15

ค่าความแปรปรวนที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งและค่าความแปรปรวนทั้งหมดที่อธิบายได้ (total variance explained) โฮมสเตย์จีพัด

ค่าความแปรปรวนเดิมที่สามารถอธิบายได้ (Eigenvalues)			
องค์ประกอบ	ผลรวม	ร้อยละของ ความแปรปรวน (% of variance)	ร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม (Cumulative %)
1	14.677	41.934	41.934
2	3.490	9.972	51.906
3	2.696	7.702	59.608
4	2.044	5.839	65.447
5	1.796	5.131	70.578
6	1.315	3.757	74.335
7	1.196	3.417	77.751

การระบุจำนวนองค์ประกอบนอกจากจะพิจารณาค่าไอเกนที่มีค่ามากกว่า 1 แล้ว ยังควรพิจารณาควบคู่กับค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมที่ได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบमुखสำคัญที่สกัดได้นั้นครอบคลุมประเด็นที่ทำการศึกษา โดยในทางสังคมศาสตร์สามารถหยุดสกัดองค์ประกอบได้เมื่อค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 (สุวิมล ติरणันท์, 2555, น. 32 - 33) จากตารางที่ 4.15 พบว่า ที่ 6 องค์ประกอบ มีค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 74.335 สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ระบุและจำนวนของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบสอดคล้องกับผลจากการหมุนแกนตามตารางที่ 4.16 การคัดเลือกตัวแปรไว้ในแต่ละองค์ประกอบमुखสำคัญโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ สรุปได้องค์ประกอบमुखสำคัญจำนวน 6 องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 74.335

ตารางที่ 4.16

ตัวแปรองค์ประกอบ PV_KH หลังการหมุนแบบมุมฉากด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) โหมดสเตยจีฟัด

สัญลักษณ์ตัวแปร	องค์ประกอบ							ค่าความ ร่วมกัน
	1	2	3	4	5	6	7	
var15	0.818	0.203					0.207	0.776
var13	0.811	0.201				0.206		0.824
var14	0.776				0.269	0.226		0.774
var12	0.760			0.240	0.235	0.306	- 0.225	0.867
var11	0.740	0.252		0.270		0.300		0.801
var3	0.206	0.808			0.294			0.809
var1		0.771				0.205		0.682
var24	0.384	0.618		0.242			0.389	0.802
var2		0.606	0.257	0.304			- 0.322	0.713
var25	0.419	0.595		0.285			0.449	0.848
var16		0.589			0.517	0.352		0.792
var17	0.451	0.512			0.442	0.314		0.792
var4	0.310	0.500	0.367	0.384				0.679
var26		0.221	0.858					0.814
var27			0.858	0.210				0.801
var23			0.797			0.275	0.285	0.848
var28			0.783	0.316				0.771
var32	0.299		0.669		0.409			0.749
var29			0.546	0.404	0.242	0.208	0.511	0.827
var6		0.357		0.835				0.887
var9		0.468		0.776				0.871
var5				0.769			0.283	0.724
var7	0.206		0.288	0.743				0.705
var10		0.460	0.217	0.586		0.217		0.699
var8	0.343			0.467	0.326			0.490
Var19		0.351			0.834			0.891
Var18		0.377			0.814			0.880
Var31	0.222		0.279		0.697	0.374		0.774
Var30			0.226	0.250	0.672	0.414		0.826
Var20	0.521			0.286	0.576			0.710
Var35	0.308				0.246	0.795		0.853
Var34		0.320			0.246	0.750		0.808
Var21	0.444	0.233	0.211		0.278	0.649		0.810
Var33	0.269	0.364			0.234	0.592		0.646
Var22	0.206		0.261	0.384	0.279	0.414	0.397	0.673

จากตารางที่ 4.16 เมื่อพิจารณาค่าความร่วมกันของตัวแปร (communality) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.490 – 0.887 แสดงว่าความแปรปรวนของตัวแปรที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบร่วมกันอยู่ในระดับสูงมากคือมากกว่า 0.49 (ชัยวิชิต เขียรชนะ, 2558, น. 47) และเมื่อหมุนแกนเรียบร้อยแล้ว การคัดเลือกตัวแปรไว้ในแต่ละองค์ประกอบमुखสำคัญโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ต้ององค์ประกอบमुखสำคัญจำนวน 6 องค์ประกอบ และตั้งชื่อใหม่ในเบื้องต้น คือ (1) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_1) (2) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_2) (3) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_3) (4) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_4) (5) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_5) และ (6) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_6) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.3.1 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_1) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.740 – 0.818 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.944 ค่าร้อยละของความแปรปรวน คิดเป็นร้อยละ 14.125 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 1 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 1 กลุ่มตัวแปร คือ กลุ่มตัวแปรด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว (host-guest interaction) จำนวนตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ var11, var12, var13, var14 และ var15

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_1) คือ *“ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์”* ซึ่งแสดงนัยด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว โดยเจ้าของบ้านจะต้องมีทักษะการสื่อสาร มีทักษะการเล่าเรื่อง มีการต้อนรับและการให้บริการที่ดี มีการแนะนำให้รู้จักสมาชิกในบ้านและพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน รวมถึงเจ้าของบ้านต้องมีความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว (var11, 12, 13, 14, 15) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันผ่านมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์

4.3.3.2 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_2) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.500 – 0.808 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.693 ค่าร้อยละของความแปรปรวน คิดเป็นร้อยละ 13.408 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 2 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 3 กลุ่มตัวแปร ดังนี้ (1) กลุ่มตัวแปรด้านที่พัก (accommodation) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ var1, var2, var3 และ var4 (2) กลุ่มตัวแปรด้านความปลอดภัย (safety) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var24 และ var25 และ (3) กลุ่มตัวแปรด้านกิจกรรม (activities) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var16 และ var17

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_2) คือ “ปัจจัยด้านที่พัก ความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่น” ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านที่พัก คือ ที่พักที่มีลักษณะสะท้อนเอกลักษณ์ความเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มีการปรับปรุงเพื่อความสะอาดสบายสำหรับนักท่องเที่ยวแต่เน้นรักษาสภาพดั้งเดิมเพื่อความสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น (var1, 2, 3, 4) (2) ด้านความปลอดภัย คือ ที่พักและชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าพักอาศัยต้องสะท้อนนัยด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ความรู้สึกปลอดภัยของนักท่องเที่ยวรับรู้ผ่านคุณลักษณะทางกายภาพของห้องพัก เช่น ที่หลับนอนต้องมีลักษณะเป็นห้องมิดชิด มีกลอน มีกุญแจสำหรับล็อค รวมถึงการมีมาตรการด้านความปลอดภัยทั้งภายในบ้านพักและภายในชุมชน (var24 25) และ (3) ด้านกิจกรรม คือ การได้รับประสบการณ์วิถีชีวิตแบบพื้นถิ่นในสภาพวิถีชีวิตแบบปกติภายในบ้านพักโหมสเตย์ในชุมชนที่มีเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม (var16, 17) โดยตัวแปรเหล่านี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันผ่านมุมมองด้านคุณค่าในปัจจัยด้านที่พัก ความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นของนักท่องเที่ยว

4.3.3.3 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_3) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.546 – 0.858 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.374 ค่าร้อยละของความแปรปรวน คิดเป็นร้อยละ 12.497 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 3 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 3 กลุ่มตัวแปร ดังนี้ (1) กลุ่มตัวแปรด้านการตลาด (marketing) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ var26, var27, var28 และ var29 (2) ตัวแปรด้านการจัดการ (management) จำนวน 1 ตัวแปร คือ var23 และ (3) ตัวแปรด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน (sustainability principles) จำนวน 1 ตัวแปร คือ var32

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_3) คือ “ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน” ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการตลาด มีการจัดรูปแบบการขายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการท่องเที่ยว ได้แก่ การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย การมีเครือข่ายการท่องเที่ยวทัวร์เอเจนซี การส่งเสริมการขาย และการประชาสัมพันธ์ (var26, 27, 28, 29) มีการเก็บข้อมูลเพื่อสรุปทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายและเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประเภทโหมสเตย์ (var23) และ (2) ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจในชุมชน โดยมีกิจกรรมการซื้อขายระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับนักท่องเที่ยว สนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจในชุมชน ได้แก่ ปัจจัยการมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย (var32) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันด้านการจัดการด้านการตลาด

4.3.3.4 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_4) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.467 – 0.835 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.279 ค่าร้อยละของความแปรปรวน คิดเป็นร้อยละ 12.226 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 4 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่มตัวแปร ดังนี้ (1) กลุ่มตัวแปรด้านที่พัก (accommodation) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ var5, var6, var7 และ var8 (2) กลุ่มตัวแปรด้านสุขอนามัยและความสะอาด (hygiene and cleanliness) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var9 และ var10

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_4) คือ *“ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและสุขอนามัย”* ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในที่พัก ได้แก่ อุปกรณ์ชั้นพื้นฐานภายในห้องนอน เช่น พัดลม ปลั๊กไฟ มุ้ง เป็นต้น อุปกรณ์ชั้นพื้นฐานภายในห้องน้ำ เครื่องเรือน และสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น (var5, 6, 7, 8) และ (2) ด้านความสะอาดถูกสุขอนามัยของที่พักและการจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขอนามัยสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ผ้าเช็ดตัว สบู่ แชมพู ถังขยะ ปอกลมอมอน ผ้าปูที่นอนที่สะอาด เป็นต้น (var9, 10) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและสุขอนามัย

4.3.3.5 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_5) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.576 – 0.834 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.115 ค่าร้อยละของความแปรปรวน คิดเป็นร้อยละ 11.756 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 5 นี้ได้ดีที่สุด ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่มตัวแปร ดังนี้ (1) กลุ่มตัวแปรด้านกิจกรรม (activities) จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ var18, var19 และ var20 และ (2) กลุ่มตัวแปรด้านความยั่งยืนชั้นพื้นฐาน (sustainability principles) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var30 และ var31

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_5) คือ *“ปัจจัยด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม”* เกี่ยวกับคุณค่าในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการรักษาสภาพแวดล้อม แสดงนัยที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านกิจกรรม คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม มีกิจกรรมแบบผสมผสานกับพื้นที่ใกล้เคียง และมีการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว (var18, 19 และ 20) และ (2) ด้านความยั่งยืนทางสภาพแวดล้อม คือ การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในกิจกรรมรักษาสภาพแวดล้อม (var30, 31)

ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจัยด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม

4.3.3.6 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_6) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.414 – 0.795 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 3.371 ค่าร้อยละของความแปรปรวน คิดเป็นร้อยละ 9.632 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 6 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่มตัวแปร ดังนี้ (1) ตัวแปรด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน (sustainability principles) จำนวน 3 ตัวแปร คือ var33, var34, var35 และ (2) ตัวแปรด้านการจัดการ (management) จำนวน 2 ตัวแปร คือ var 21 และ var22

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โหมสเตย์จิตต์ (V_KH_6) คือ “ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม” เกี่ยวกับการจัดการที่สนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยความร่วมมือของคนในท้องถิ่น ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญในด้านความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ การรักษาสภาพแวดล้อม และการออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม (var33, 34, 35) โดยมีการจัดการที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมโดยมีศูนย์ชุมชนสำหรับจัดแสดงข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จในการรักษาสภาพแวดล้อมและข้อมูลอื่น ๆ ที่น่าสนใจในชุมชน (var21, 22) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.3.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโหมสเตย์พื้นถิ่น โหมสเตย์จิตต์

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการนำผลลัพธ์ที่เกิดจากการสกัดตัวแปรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจไปใช้สร้างตัวแปรใหม่แบบมาตราประเมินรวมค่า (summated rating scale) โดยการใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบแต่ละตัว (สุวิมล ติรกานันท์, 2555, น.39) และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใหม่ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโหมสเตย์พื้นถิ่น โหมสเตย์จิตต์ (PV_KH) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ตัวแปรสังเกตได้ใหม่ภายใต้ตัวแปรแฝง PV_KH มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวแปร คือ ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 ถึง ที่ 6 ของโหมสเตย์จิตต์ โดยปรากฏชื่อใหม่ตามคุณลักษณะจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คือ (1) ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์ (V_KH_1) (2) ปัจจัยด้านที่พัก

ความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิต (V_KH_2) (3) ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาด (V_KH_3) (4) ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย (V_KH_4) (5) ปัจจัยด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม (V_KH_5) และ (6) ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (V_KH_6) สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ผลการวิเคราะห์ ปรากฏดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์
พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ (PV_KH)

สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	mean	S.D.	skewness	kurtosis	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผล ค่า mean
V_KH_1	ด้านการปฏิสัมพันธ์	4.611	1.111	-0.682	0.511	76.83	มาก
V_KH_2	ด้านที่พัก ความปลอดภัยและ ประสบการณ์วิถีชีวิต	4.873	0.767	-0.670	0.093	81.17	มาก
V_KH_3	ด้านการจัดการด้านการตลาด และเศรษฐกิจชุมชน	4.085	1.137	-0.334	-0.033	68.16	ปานกลาง
V_KH_4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และสุขอนามัย	4.403	1.047	-0.237	-0.726	73.33	มาก
V_KH_5	ด้านกิจกรรมและการรักษา สภาพแวดล้อม	4.393	0.982	-0.182	-0.523	73.17	มาก
V_KH_6	ด้านการจัดการด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม	4.927	0.912	-0.829	0.355	82.17	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผลจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ (PV_KH) โดยภาพรวมตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.085 – 4.927 คิดเป็นร้อยละ 6.16 – 82.17 อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยตัวแปรส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ 5 ตัวแปร และส่วนที่เหลือ 1 ตัวแปร อยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ (1) ด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ (2) ด้านที่พัก ความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิต (3) ด้านการปฏิสัมพันธ์ (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย (5) ด้านกิจกรรมและการรักษา

สภาพแวดล้อม และ (6) ด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ค่าความเบ้และความโด่งของทั้ง 6 ตัวแปร พบว่า ทุกตัวแปรมีความเบ้เป็นลบแสดงว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้คะแนนการรับรู้คุณค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยสรุปตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลองการวัดมีการ แจกแจงใกล้เคียงกับการแจกแจงแบบโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวไปใช้วิเคราะห์โดย อนุโลมว่าตัวแปรทุกตัวไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติเรื่องการแจกแจงแบบโค้งปกติ

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สังเกตได้ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิฟัด (PV_KH) เพื่อยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบร่วมกัน โดยจากผลการพิจารณา พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวในองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงและเป็นทางบวกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.354 – 0.680 รายละเอียดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.18

เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิฟัด

ตัวแปรสังเกตได้	V_KH_1	V_KH_2	V_KH_3	V_KH_4	V_KH_5	V_KH_6
V_KH_1	1.000					
V_KH_2	0.637**	1.000				
V_KH_3	0.354**	0.477**	1.000			
V_KH_4	0.472**	0.613**	0.543**	1.000		
V_KH_5	0.569**	0.558**	0.477**	0.431**	1.000	
V_KH_6	0.647**	0.665**	0.449**	0.492**	0.680**	1.000
mean	4.611	4.873	4.085	4.403	4.393	4.927
S.D.	1.111	0.767	1.137	1.047	0.982	0.912

หมายเหตุ. **ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

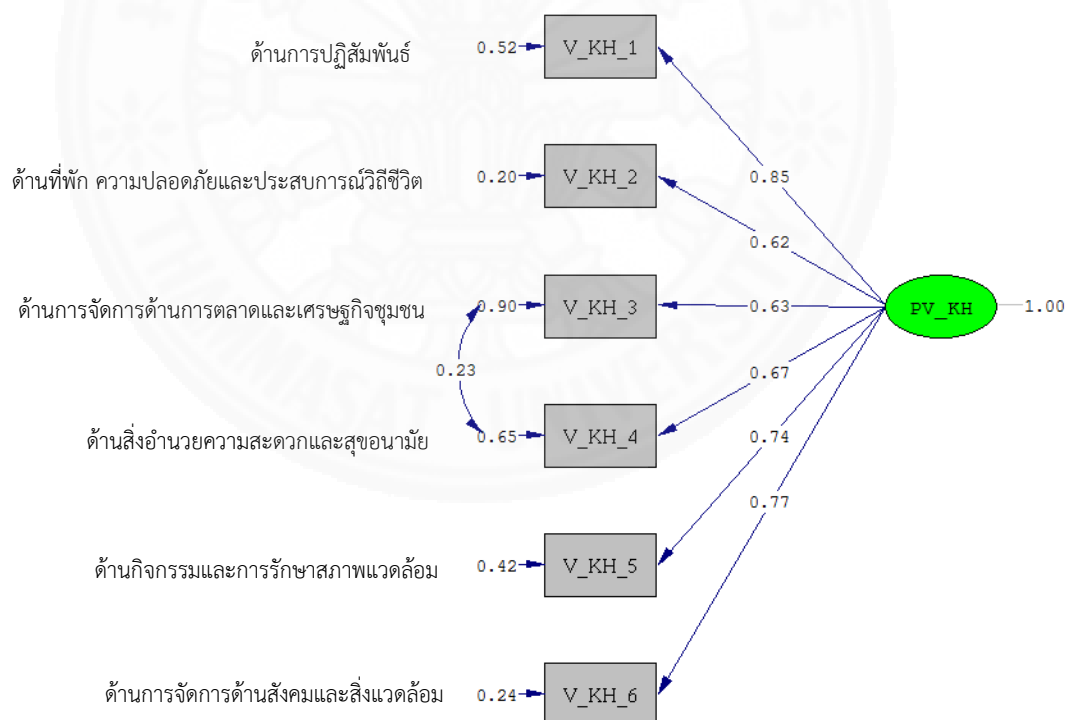
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการ รับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์ชุมชนจิฟัด (PV_KH) ปรากฏดังตารางที่ 4.19 และภาพที่ 4.5

ตารางที่ 4.19

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ
โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิพัด

ลำดับ	สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	องค์ประกอบ PV_KH				แปลผลค่า น้ำหนัก
			λ	SE	t	R ²	
1	V_KH_1	ด้านการปฏิสัมพันธ์	0.85	0.13	6.34	0.58	ยอดเยี่ยม
2	V_KH_6	ด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	0.77	0.10	7.32	0.71	ยอดเยี่ยม
3	V_KH_5	ด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม	0.74	0.12	6.20	0.56	ยอดเยี่ยม
4	V_KH_4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย	0.67	0.13	4.96	0.40	ดีมาก
5	V_KH_3	ด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน	0.63	0.15	4.17	0.31	ดี
6	V_KH_2	ด้านที่พัก ความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิต	0.62	0.09	6.90	0.66	ดี

หมายเหตุ. ค่า $\chi^2 = 7.81$, df = 8, p-value = 0.45238, RMSEA = 0.000

Chi-Square=7.81, df=8, P-value=0.45238, RMSEA=0.000

ภาพที่ 4.5 แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิพัด (PV_KH).

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝง PV_KH มีค่าระหว่าง 0.62 – 0.85 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัวแปร ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (R^2) แสดงว่าองค์ประกอบย่อย V_KH_2, V_KH_1, V_KH_3, V_KH_6, V_KH_4 และ V_KH_5 แต่ละตัวมีความแปรปรวนร่วมกันเท่ากับ 0.66, 0.58, 0.31, 0.71, 0.40 และ 0.56 ตามลำดับ ได้ค่า $\chi^2 = 7.81$, $df = 8$ และค่า p-value = 0.452 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสถิติไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการยืนยันสมมติฐานศูนย์ สรุปเป็นข้อบ่งชี้ในเบื้องต้นว่าแบบจำลองการวัดองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในขณะที่ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน GFI = 0.95, AGFI = 0.88, CFI = 1.00, NFI = 0.97 และค่าสถิติวัดความคลาดเคลื่อนของแบบจำลอง RMSEA = 0.00, RMR = 0.036, SRMR = 0.037 แสดงว่าแบบจำลองการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตารางสรุปค่าดัชนีทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับค่าแสดงความสอดคล้องที่กำหนด (Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003, p. 52) ตามตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิต (PV_KH)

ดัชนี	ค่าดัชนี	ค่าที่แสดงความสอดคล้อง*	ผลของดัชนี
p-value	0.452	p-value > 0.05	สอดคล้องกลมกลืนดี
$\chi^2 : df$	0.976	$0 < (\chi^2 : df) \leq 2$	สอดคล้องกลมกลืนดี
GFI	0.95	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
AGFI	0.88	$0.85 \leq AGFI \leq 0.90$	ยอมรับได้ว่ามีความสอดคล้อง
CFI	1.00	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
NFI	0.97	$0.90 \leq NFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
RMSEA	0.00	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี
RMR	0.036	$0 \leq RMR \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี
SRMR	0.037	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี

หมายเหตุ. * อ้างอิงจาก Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003, p. 52)

ในขณะที่ค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (construct reliability: p_c) การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ สามารถประเมินได้โดยใช้ค่าน้ำหนักตัวแปร และค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน โดยการคำนวณตามสูตร

$$p_c = \frac{(\sum \lambda)^2}{(\sum \lambda)^2 + \sum (\Theta)}$$

ส่วนค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (average variance extracted: p_v) สามารถหาค่าได้โดยคำนวณจากสูตร

$$P_v = \frac{\sum \lambda^2}{\sum \lambda^2 + \sum (\Theta)}$$

ผลจากการคำนวณพบว่าแบบจำลองการวัดองค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ มีค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (p_c) เท่ากับ 0.862 ค่าอยู่ในระดับสูง (ค่ามากกว่า 0.60) และจากค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (p_v) ซึ่งเท่ากับ 0.514 อธิบายได้ว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่อธิบายความแปรปรวนของแบบจำลองการวัดองค์ประกอบได้ในระดับสูง (ค่ามากกว่า 0.50) (สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนีกุล ภิญโญภานูวัฒน์, 2557, น. 153)

สรุปได้ว่า แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์ (PV_KH) ประกอบด้วยการรับรู้คุณค่าใน 6 ปัจจัย ด้วยค่าน้ำหนักในระดับยอดเยี่ยมถึงระดับดี เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์ (V_KH_1) ($\lambda = 0.85$, $R^2 = 0.58$)
2. ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ($\lambda = 0.77$, $R^2 = 0.71$)
3. ปัจจัยด้านกิจกรรมและการรักษาภาพแวดล้อม ($\lambda = 0.74$, $R^2 = 0.56$)
4. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย ($\lambda = 0.67$, $R^2 = 0.40$)
5. ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน ($\lambda = 0.63$, $R^2 = 0.31$)
6. ปัจจัยด้านที่พัก ความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิต ($\lambda = 0.62$, $R^2 = 0.66$) ตามลำดับ

4.4 โสมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน รัฐซาบ่าห์ ประเทศมาเลเซีย

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ แบ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวโสมสเตย์พินถิ่น โสมสเตย์วาไลโตโกว การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโสมสเตย์พินถิ่น โสมสเตย์วาไลโตโกว การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโสมสเตย์พินถิ่น โสมสเตย์วาไลโตโกว และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโสมสเตย์พินถิ่น โสมสเตย์วาไลโตโกว รายละเอียดของการวิเคราะห์ มีดังนี้

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโสมสเตย์พินถิ่น

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 คน จากการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน ในโสมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน ซึ่งเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 28 เมษายน 2559 ถึงวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ของตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ จำนวนครั้งที่เคยมา การจัดการการท่องเที่ยว ผู้ร่วมเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง จำนวนคืนที่พัก ค่าใช้จ่าย/คน/วันโดยประมาณ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.21 ดังนี้

ตารางที่ 4.21

จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโสมสเตย์วาไลโตโกว ($n = 316$ คน)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	1.1 ชาย	196	62.03
	1.2 หญิง	120	37.97
2. อายุ	2.1 18 – 25 ปี	132	41.77
	2.2 26 – 35 ปี	76	24.05
	2.3 36 – 45 ปี	52	16.46
	2.4 46 – 55 ปี	41	12.97
	2.5 56 – 65 ปี	15	4.75
3. สัญชาติ	3.1 มาเลเซีย	292	92.40
	3.2 บรูไน	14	4.43
	3.3 อินโดนีเซีย	6	1.90
	3.4 สิงคโปร์	4	1.27

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ว่าไลโตโกว ($n = 316$ คน)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
4. สถานที่อยู่อาศัย	4.1 มาเลเซียฝั่งตะวันออก	194	61.39
	4.2 มาเลเซียฝั่งตะวันตก	98	31.01
	4.3 อื่น ๆ	24	7.60
5. จำนวนครั้งที่เคยมา (รวมครั้งนี้)	5.1 1 ครั้ง	153	48.42
	5.2 2 ครั้ง	78	24.68
	5.3 3 ครั้ง	32	10.13
	5.4 มากกว่า 3 ครั้ง	53	16.77
6. การจัดการการท่องเที่ยว	6.1 จัดการด้วยตัวเอง	280	88.61
	6.2 ผ่านทัวร์เอเจนซี	36	11.39
7. ผู้ร่วมเดินทาง	7.1 เพื่อน	175	55.38
	7.2 ครอบครัว	102	32.28
	7.3 คู่รัก	32	10.13
	7.4 ไม่มี	7	2.21
8 จำนวนผู้ร่วมเดินทาง (รวมผู้ให้ข้อมูล)	8.1 1 คน	7	2.21
	8.2 2 คน	36	11.39
	8.3 3 – 4 คน	110	34.81
	8.4 5 – 6 คน	65	20.57
	8.5 7 – 8 คน	58	18.35
	8.6 มากกว่า 8 คน	40	12.66
9 จำนวนคืนที่พัก	9.1 1 คืน	48	15.19
	9.2 2 คืน	167	52.85
	9.3 3 คืน	100	31.65
	9.4 4 คืน	1	0.31
10 ค่าใช้จ่าย/คน/วัน (โดยประมาณ)	10.1 ต่ำกว่า 20 USD	4	1.27
	10.2 20 – 40 USD	142	44.94
	10.3 41 – 60 USD	85	26.90
	10.4 61 – 80 USD	63	19.94
	10.5 มากกว่า 80 USD	22	6.96

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 316 คน สามารถแยกอธิบายตามลักษณะข้อมูลทั่วไป ดังนี้

1. ข้อมูลเพศและอายุ เมื่อจำแนกเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 62.03 เป็นเพศชาย และอีกร้อยละ 37.97 เป็นเพศหญิง เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.77 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.05 อายุระหว่าง 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.46 และอายุระหว่าง 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.97 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีระหว่าง 56 – 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.75

2. ข้อมูลสัญชาติ เมื่อจำแนกตามสัญชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเป็นนักท่องเที่ยวสัญชาติมาเลเซีย คิดเป็นร้อยละ 92.40 ส่วนที่เหลือ คือ กลุ่มตัวอย่างสัญชาติบรูไน คิดเป็นร้อยละ 4.43 กลุ่มตัวอย่างสัญชาติอินโดนีเซีย คิดเป็นร้อยละ 1.90 และอีกร้อยละ 1.27 เป็นกลุ่มตัวอย่างสัญชาติสิงคโปร์ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างสัญชาติมาเลเซียส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากมาเลเซียฝั่งตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 61.39 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มาจากมาเลเซียฝั่งตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 31.01

3. ข้อมูลการจัดการด้านการท่องเที่ยว เมื่อจำแนกตามลักษณะการจัดการด้านการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดการการท่องเที่ยวด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 88.61 และอีกร้อยละ 11.39 จัดการการท่องเที่ยวผ่านเอเจนซีทัวร์ เมื่อจำแนกตามจำนวนคืนที่มาพัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกพัก 2 คืน คิดเป็นร้อยละ 52.85 รองลงมาคือ พัก 3 คืน คิดเป็นร้อยละ 31.65 พัก 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 15.19 และ พัก 4 คืน คิดเป็นร้อยละ 0.31 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาที่นี้เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 48.42 รองลงมาคือ มาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 24.68 มาเป็นครั้งที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 10.13 และมาที่นี้มากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.77

4. ข้อมูลผู้ร่วมเดินทาง เมื่อจำแนกตามจำนวนผู้ร่วมเดินทางรวมผู้ให้ข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม 3 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 34.81 รองลงมาคือ มาเป็นกลุ่ม 5 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.57 มาเป็นกลุ่ม 7 – 8 คน คิดเป็นร้อยละ 18.35 และมาเป็นกลุ่มมากกว่า 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12.66 ในขณะที่มาท่องเที่ยว 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.39 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 2.21 เมื่อจำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลกับผู้ร่วมเดินทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 55.38 รองลงมาคือ มากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 32.28 และมากับคู่รัก คิดเป็นร้อยละ 10.13 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 2.21

5. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวันโดยประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 20 – 40 USD ต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 44.94 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 41 – 60 USD คิดเป็นร้อยละ 26.90 กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 61 – 80 USD คิดเป็นร้อยละ 19.94 กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 80 USD คิดเป็นร้อยละ 6.96 และ กลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 20 USD คิดเป็นร้อยละ 1.27 ตามลำดับ

4.4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะทั้งหมด 35 ตัวแปร สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 4.22

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรของคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว

สัญลักษณ์ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	mean	S.D.	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผลค่า mean
var1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	5.03	0.694	83.83	มาก
var2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น	5.02	0.645	83.67	มาก
var3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม	5.10	0.678	85.00	มาก
var4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย	5.16	0.672	86.00	มาก
var5	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอน	4.99	0.655	83.17	มาก
var6	มีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำ	4.99	0.685	83.17	มาก
var7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน	5.05	0.706	84.17	มาก
var8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น	4.99	0.758	83.17	มาก
var9	มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ	5.06	0.666	84.33	มาก
var10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกต้องลักษณะ	5.09	0.710	84.83	มาก
var11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร	5.34	0.658	89.00	มาก
var12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง	5.37	0.642	89.50	มาก
var13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการที่ดี	5.39	0.635	89.83	มาก

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรของคุณลักษณะของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโดโกว

สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	mean	S.D.	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผล ค่า mean
var14	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน	5.39	0.646	89.83	มาก
var15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร	5.48	0.645	91.33	มาก
var16	การได้รับประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นที่ที่เป็นปกติ	5.03	0.727	83.83	มาก
var17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์ ให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม	5.25	0.614	87.50	มาก
var18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5.27	0.647	87.83	มาก
var19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง	5.27	0.649	87.83	มาก
var20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว	5.28	0.658	88.00	มาก
var21	การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม	5.42	0.630	90.33	มาก
var22	การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลด้านวัฒนธรรมในชุมชน	5.12	0.633	85.33	มาก
var23	การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว	5.19	0.667	86.50	มาก
var24	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน	5.43	0.656	90.50	มาก
var25	รู้สึกปลอดภัยในชุมชน	5.47	0.644	91.17	มาก
var26	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย	5.02	0.596	83.67	มาก
var27	การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี	5.02	0.694	83.67	มาก
var28	การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขาย	5.03	0.644	83.83	มาก
var29	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	5.09	0.620	84.83	มาก
var30	การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว	5.08	0.669	84.67	มาก
var31	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสีงแวดล้อม	5.27	0.644	87.83	มาก
var32	การมีสินค้าท้องถิ่นจำหน่าย	5.24	0.650	87.33	มาก
var33	การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ	5.16	0.906	86.00	มาก
var34	มีการรักษาสภาพแวดล้อม	5.32	0.619	88.67	มาก
var35	การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม	5.27	0.659	87.83	มาก

จากตารางที่ 4.22 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโว (PV_MY) พบว่า ในภาพรวมตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 35 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.99 – 5.48 คิดเป็นร้อยละ 83.17 – 91.33 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ (1) ตัวแปร var15 เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร (mean = 5.48, S.D. = 0.645) รองลงมา คือ (2) ตัวแปร var25 รู้สึกปลอดภัยในชุมชน (mean = 5.47, S.D. = 0.644) และ (3) ตัวแปร var24 รู้สึกปลอดภัยในบ้าน (mean = 5.43, S. D. = 0.656) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับสุดท้าย คือ (1) ตัวแปร var6 การมีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำ (mean = 4.99, S.D. = 0.685) (2) ตัวแปร var5 การมีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอน (mean = 4.99, S.D. = 0.655) และตัวแปร var8 การมีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น (mean = 4.99, S.D. = 0.758) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเท่ากัน

4.4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโว

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นโฮมสเตย์วาไลโตโว โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อสร้างปัจจัยร่วม โดยใช้วิธีสกัดองค์ประกอบแบบวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) ร่วมกับการหมุนแบบตั้งฉากด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระ ผลการตรวจสอบข้อตกลงความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมเบื้องต้น ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.23

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในภาพรวมด้วย *Kasier-Meyer-Olkin (KMO)* และ *Bartlett's Test of Sphericity* โฮมสเตย์วาไลโตโว

วิธีการทดสอบ	ผลการทดสอบ
Kasier-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy	0.907
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. χ^2 7137.141
	Df 595
	Sig. 0.000

จากตารางที่ 4.23 การตรวจสอบพบว่า ค่า KMO ซึ่งใช้ประเมินความเหมาะสมของข้อมูลมีค่าเท่ากับ 0.907 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเหมาะสม

กับข้อมูลที่มีอยู่ (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2546, น. 13) และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วย Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 7137.141 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ α เท่ากับ 0.000 แสดงว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ ตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสัมพันธ์กันเพียงพอเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบต่อไป

การสกัดองค์ประกอบเพื่อลดจำนวนตัวแปรและหาองค์ประกอบमुखสำคัญด้วยวิธีวิเคราะห์หองค์ประกอบหลัก โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้ด้วยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวหรือค่าไอเกน (Eigenvalues) โดยการพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ผลการวิเคราะห์ที่ได้ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percentage of variance) และค่าร้อยละความแปรปรวนสะสม (accumulative percentage of variance) ของแต่ละองค์ประกอบ ดังปรากฏในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24

ค่าความแปรปรวนที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งและค่าความแปรปรวนทั้งหมดที่อธิบายได้ (total variance explained) โสมสเตอร์ยวาไลโตโกว

ค่าความแปรปรวนเดิมที่สามารถอธิบายได้ (Eigenvalues)			
องค์ประกอบ	ผลรวม	ร้อยละของ ความแปรปรวน (% of variance)	ร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม (Cumulative %)
1	11.678	33.365	33.365
2	4.366	12.476	45.840
3	2.972	8.493	54.333
4	1.496	4.273	58.606
5	1.343	3.836	62.442
6	1.083	3.094	65.537

การระบุจำนวนองค์ประกอบนอกจากต้องพิจารณาค่าไอเกนที่มากกว่า 1 แล้ว ยังควรพิจารณาควบคู่กับค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมที่ได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบमुखสำคัญที่สกัดได้นั้นครอบคลุมประเด็นที่ทำการศึกษา โดยในทางสังคมศาสตร์สามารถหยุดสกัดองค์ประกอบได้เมื่อค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมไม่ต่ำกว่าร้อยละ

60 (สุวิมล ติรภานันท์, 2555, น. 32 - 33) จากตารางที่ 4.24 พบว่า ที่ 6 องค์ประกอบ มีค่าร้อยละ ความแปรปรวนสะสมเท่ากับร้อยละ 65.537 สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ระบุ

ตารางที่ 4.25

ตัวแปรองค์ประกอบ PV_MY หลังการหมุนด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) โนมสเตยร์ว่าไลโตโกว

สัญลักษณ์ตัวแปร	องค์ประกอบ						ค่าความ ร่วมกัน
	1	2	3	4	5	6	
var7	0.721		0.279				0.662
var3	0.716					0.394	0.694
var1	0.710						0.603
var5	0.701		0.270				0.613
var4	0.685	0.257	0.365				0.683
var8	0.685		0.366				0.640
var2	0.670					0.388	0.666
var9	0.636						0.473
var4	0.633				0.332	0.213	0.593
var10	0.559	0.296		0.211			0.489
var24		0.822					0.751
var13		0.816					0.688
var15		0.807					0.703
var25		0.782					0.693
var14	0.218	0.763					0.666
var12	0.243	0.755					0.641
var11	0.283	0.748					0.660
var26	0.226		0.808				0.739
var28			0.793				0.729
var27	0.280		0.764				0.684
var29	0.228		0.733		0.268	0.214	0.722
var23			0.631	0.242	0.340		0.605
var22	0.290		0.581	0.217	0.334		0.601
var32			0.243	0.730			0.655
var34		0.210		0.700	0.219		0.631
var21			0.234	0.659		0.443	0.729
var33				0.657	0.226	-0.208	0.533
var35			0.209	0.623		0.505	0.733
var31	0.253		0.354	0.544	0.209		0.549

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ตัวแปรองค์ประกอบ PV_MY หลังการหมุนด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) โสมสเตย์วาไลโตโกว

สัญลักษณ์ตัวแปร	องค์ประกอบ						ค่าความ ร่วมกัน
	1	2	3	4	5	6	
var19				0.314	0.764		0.756
var18			0.213		0.763		0.717
var20			0.233	0.248	0.701		0.666
var17			0.243		0.693		0.639
var30	0.254		0.482	0.318		0.528	0.692
var16	0.213		0.387		0.403	0.516	0.639

จากตารางที่ 4.25 เมื่อพิจารณาค่าความร่วมกันของตัวแปร (communality) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.473 – 0.751 แสดงว่าความแปรปรวนของตัวแปรที่อธิบายได้ด้วย องค์ประกอบร่วมกันส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงคือมีค่ามากกว่า 0.49 ยกเว้นตัวแปร var9 และ var10 มีค่าเท่ากับ 0.473 และ 0.489 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง ($0.25 \leq r^2 \leq 0.49$) (ชัยวิชิต เขียรชนะ, 2558, น. 47) และเมื่อหมุนแกนเรียบร้อยแล้ว การคัดเลือกตัวแปรไว้ในแต่ละองค์ประกอบ मुखสำคัญโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้องค์ประกอบ मुखสำคัญจำนวน 6 องค์ประกอบ และตั้งชื่อใหม่ในเบื้องต้น คือ (1) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_1) (2) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_2) (3) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_3) (4) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_4) (5) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_5) และ (6) ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_6) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.4.3.1 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_1) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.559 – 0.721 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 5.403 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 15.438 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปร เป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัย ความสำเร็จที่ 1 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มตัวแปรด้านที่พัก (accommodation) จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ var1, var2, var3, var4, var5, var6, var7 และ var8 (2) กลุ่มตัวแปรด้านสุขอนามัยและความสะอาด (hygiene and cleanliness) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var9 และ var10

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัย ความสำเร็จที่ 1 โสมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_1) คือ “ปัจจัยด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและ

สุขอนามัย” เกี่ยวกับคุณค่าด้านที่พักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก สะอาดและถูกสุขอนามัย ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญ 3 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านกายภาพของที่พัก คือ บ้านพักโฮมสเตย์มีการสะท้อนลักษณะเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มีการปรับปรุงบ้านพักเพื่อความสะอาดสบายสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่นและเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม (var1, 2, 3, 4) (2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก คือ การมีอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอนและห้องน้ำ การมีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐานผสมรวมกับการปรับใช้สิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่นอย่างเหมาะสม เช่น พูกนอนแบบเย็บมือ เสื้อทอ เป็นต้น (var5, 6, 7, 8) และ (3) ด้านสุขอนามัยและความสะอาด คือ ที่พักต้องมีความสะอาดถูกสุขอนามัยและมีการจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ผ้าเช็ดตัว สบู่ แชมพู กระจาดชำระ ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอนที่สะอาด เป็นต้น (var9, 10) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ มีความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยว ในปัจจัยด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย

4.4.3.2 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_2) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.748 – 0.822 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.951 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 14.145 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปร เป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 2 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มตัวแปรด้านการปฏิสัมพันธ์ (host-guest interaction) จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ var11, var12, var13, var14 และ var15 และ (2) กลุ่มตัวแปรด้านความปลอดภัย (safety) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var24 และ var25

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 2 โฮมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_2) คือ *“ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย”* เกี่ยวกับคุณค่าด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญ 2 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการปฏิสัมพันธ์ คือ เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร มีทักษะการเล่าเรื่อง มีการต้อนรับและการให้บริการที่ดี มีการแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน และมีความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว (var11, 12, 13, 14, 15) และ (2) ด้านความปลอดภัย คือ ความรู้สึกปลอดภัยในบ้านและในชุมชน (var24, 25) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ อธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันได้ผ่านมุมมองด้านคุณค่าในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยในบ้านพักและในชุมชนผ่านการรับรู้คุณค่าในปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย

4.4.3.3 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โฮมสเตย์วาไลโตโกว (V_MY_3) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.581 – 0.808

หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.533 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 12.950 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร เป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 3 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะ 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มตัวแปรด้านการจัดการ (management) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ var22 และ var23 และ (2) กลุ่มตัวแปรด้านการตลาด (marketing) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ var26, var27, var28 และ var29

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 3 โหมสเตอร์วาไลโตโกว (V_MY_2) คือ “*ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาด*” เกี่ยวกับคุณค่าในการจัดการด้านข้อมูลและด้านการตลาดในภาพรวม ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญ ดังนี้ (1) ด้านการจัดการด้านข้อมูล คือ การเก็บและแสดงข้อมูล มีการเก็บข้อมูลและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว และมีการจัดแสดงข้อมูลที่น่าสนใจของชุมชนด้านการท่องเที่ยวในสถานที่จัดแสดงที่เหมาะสม (var22, 23) เพื่อสนับสนุนด้านการตลาด และ (2) ด้านการตลาดในภาพรวม คือ มีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย มีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี มีการจัดการด้านการตลาด การส่งเสริมการขาย และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว (var26, 27, 28, 29) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันได้ผ่านมุมมองด้านคุณค่าในปัจจัยด้านการจัดการด้านตลาดของนักท่องเที่ยว

4.4.3.4 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โหมสเตอร์วาไลโตโกว (V_MY_4) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.544 – 0.730 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 4.533 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 12.950 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร เป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 4 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐาน 2 กลุ่ม คือ (1) ตัวแปรด้านการจัดการ (management) จำนวน 1 ตัวแปร คือ var21 และ (2) กลุ่มตัวแปรความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน (sustainability principles) จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ var31, var32, var33, var34 และ var35

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 4 โหมสเตอร์วาไลโตโกว (V_MY_6) คือ “*ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจชุมชน*” ซึ่งแสดงนัยที่สำคัญ 3 ด้าน คือ (1) ด้านความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาสภาพแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสภาพแวดล้อม รวมถึงการออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม (var31, 34, 35) และ (2) ด้านความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย (var32) และ (3) ด้านความยั่งยืนทางสังคม ได้แก่ การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ (var33) และการจัดการที่

สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม (var21) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองด้านคุณค่าของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจชุมชน

4.4.3.5 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โหมสเตยวาไลโตโกว (V_MY_5) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจุบันอยู่ระหว่าง 0.693 – 0.764 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 3.108 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 8.881 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร เป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 5 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานในกลุ่มตัวแปรด้านกิจกรรม (activities) จำนวน 4 ตัวแปร คือ var17, var18, var19 และ var20

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 5 โหมสเตยวาไลโตโกว (V_MY_5) คือ “ปัจจัยด้านกิจกรรม” ซึ่งแสดงนัยด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมชุมชนที่มีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม การมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมกับพื้นที่ใกล้เคียง และการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว (var17, 18, 19, 20) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันด้านกิจกรรม

4.4.3.6 ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โหมสเตยวาไลโตโกว (V_MY_6) ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในปัจจุบันอยู่ระหว่าง 0.516 – 0.528 หลังจากหมุนแกนแล้วมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 1.647 ค่าร้อยละของความแปรปรวนคิดเป็นร้อยละ 4.705 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร เป็นส่วนประกอบที่ร่วมกันบรรยายปัจจัยความสำเร็จที่ 6 นี้ได้ดีที่สุด ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐาน 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มตัวแปรด้านกิจกรรม (activities) จำนวน 1 ตัวแปร คือ var16 และ (2) กลุ่มตัวแปรด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน (sustainability principles) จำนวน 1 ตัวแปร คือ var30

จากการพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปร พบว่า ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 6 โหมสเตยวาไลโตโกว (V_MY_6) คือ “ปัจจัยด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ” ซึ่งแสดงนัยในด้านธรรมเนียมวิถีชีวิตและการปฏิบัติภายในชุมชนที่เป็นปกติซึ่งประกอบด้วยข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว (var16, 30) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันในมุมมองด้านคุณค่าในปัจจุบันด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติของนักท่องเที่ยว

4.4.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการนำผลลัพธ์ที่เกิดจากการสกัดตัวแปรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจไปใช้สร้างตัวแปรใหม่แบบมาตราประเมินรวมค่า (summated rating scale) โดยการใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบแต่ละตัว (สุวิมล ติรกันันท์, 2555, น.39) และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใหม่ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว (PV_MY) ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ตัวแปรสังเกตได้ใหม่ภายใต้ตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว (PV_MY) มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวแปร คือ ตัวแปรปัจจัยความสำเร็จที่ 1 – 6 โฮมสเตย์วาไลโตโกว โดยปรากฏชื่อใหม่ตามคุณลักษณะจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ คือ (1) ปัจจัยด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย (V_MY_1) (2) ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย (V_MY_2) (3) ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาด (V_MY_3) (4) ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจชุมชน (V_MY_4) (5) ปัจจัยด้านกิจกรรม (V_MY_5) และ (6) ปัจจัยด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ (V_MY_6) สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ปรากฏดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว (PV_MY)

สัญลักษณ์ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	mean	S.D.	skewness	kurtosis	ค่า mean ใน scale 100%	แปลผลค่า mean
V_MY_1	ด้านที่พักสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย	5.047	0.507	-0.708	0.966	84.12	มาก
V_MY_2	ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย	5.410	0.529	-1.224	2.608	90.17	มาก
V_MY_3	ด้านการจัดการด้านการตลาด	5.080	0.522	-0.716	1.035	84.67	มาก
V_MY_4	ด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจชุมชน	5.280	0.506	-0.612	0.991	88.00	มาก
V_MY_5	ด้านกิจกรรม	5.267	0.536	-0.835	1.635	87.78	มาก
V_MY_6	ด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ	5.057	0.608	-1.179	4.485	84.28	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผลจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว โดยภาพรวมตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.047 – 5.410 คิดเป็นร้อยละ 84.12 – 90.17 อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ (1) ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย รองลงมา คือ (2) ด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจชุมชน (3) ด้านกิจกรรม (4) ด้านการจัดการด้านการตลาด (5) ด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ และ (6) ด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าความเบ้และความโด่งของทั้ง 6 ตัวแปร พบว่า ทุกตัวแปรมีค่าความเบ้เป็นลบแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คะแนนการรับรู้คุณค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยที่ตัวแปรด้านปฏิสัมพันธ์มีค่าความเบ้สูงที่สุด เท่ากับ -1.224 และเมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่าทุกตัวแปรมีค่าความโด่งเป็นบวก โดยที่ตัวแปรด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติมีค่าความโด่งสูงที่สุดเท่ากับ 4.485 จากการตรวจสอบค่าความเบ้และค่าความโด่ง พบว่า ค่าความเบ้สูงสุด -1.224 มีค่าน้อยกว่า 2.00 และ ค่าความโด่งสูงสุด 4.487 มีค่าน้อยกว่า 7.00 (เสรี ชัดแจ้ง, 2547, น. 22; West, Finch & Curan, 1995) แสดงว่าลักษณะการแจกแจงข้อมูลยังเป็นแบบโค้งปกติ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลองการวัดมีการแจกแจงใกล้เคียงกับการแจกแจงแบบโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวไปใช้วิเคราะห์โดยอนุมานว่าตัวแปรทุกตัวไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติเรื่องการแจกแจงแบบโค้งปกติ

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว (PV_MY) เพื่อยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบร่วมกัน โดยจากผลการพิจารณาพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ในองค์ประกอบส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูงและเป็นทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย (V_MY_2) กับ ตัวแปรด้านการจัดการด้านการตลาด (V_MY_3) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย (V_MY_2) กับตัวแปรด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ (V_MY_6) ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.307 – 0.643 และ 0.121 กับ 0.084 สำหรับความสัมพันธ์ 2 คู่ดังกล่าว รายละเอียดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27

เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จ
โฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไรตี้ (PV_MY)

ตัวแปรสังเกตได้	V_MY_1	V_MY_2	V_MY_3	V_MY_4	V_MY_5	V_MY_6
V_MY_1	1.000					
V_MY_2	0.469**	1.000				
V_MY_3	0.540**	0.121*	1.000			
V_MY_4	0.347**	0.347**	0.508**	1.000		
V_MY_5	0.413**	0.307**	0.552**	0.566**	1.000	
V_MY_6	0.475**	0.084	0.643**	0.484**	0.527**	1.000
mean	5.047	5.410	5.080	5.280	5.267	5.057
S.D.	0.507	0.529	0.522	0.506	0.536	0.608

หมายเหตุ. **ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการพัฒนาแบบจำลองการรับรู้คุณค่า
ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไรตี้ (PV_MY) ปรากฏดังตารางที่ 4.28 และภาพที่
4.6

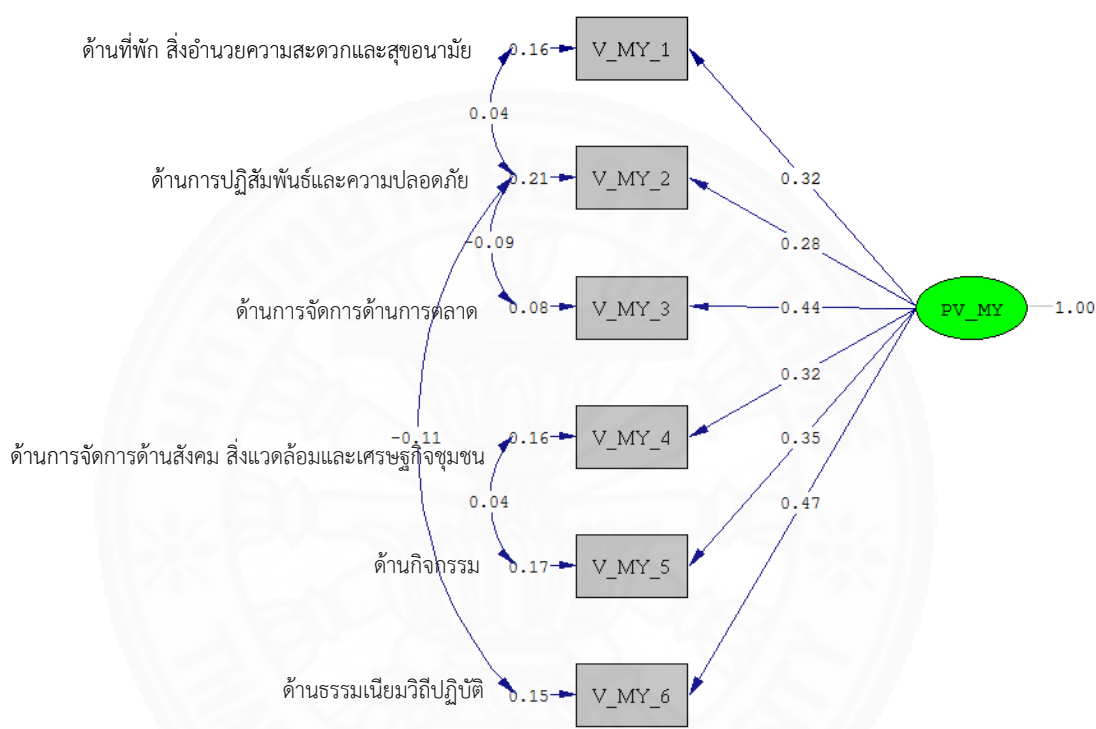
ตารางที่ 4.28

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบจำลองการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์
พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไรตี้ (PV_MY)

ลำดับ	สัญลักษณ์ ตัวแปร	ชื่อตัวแปร	องค์ประกอบ PV_MY				แปลผลค่า น้ำหนัก
			λ	SE	t	R ²	
1	V_MY_6	ด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ	0.47	0.03	14.98	0.60	พอใช้
2	V_MY_3	ด้านการจัดการด้านการตลาด	0.44	0.03	16.68	0.70	ต่ำ
3	V_MY_5	ด้านกิจกรรม	0.35	0.03	12.08	0.42	ต่ำ
4	V_MY_4	ด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจชุมชน	0.32	0.03	11.71	0.39	ต่ำ
5	V_MY_1	ด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย	0.32	0.03	11.43	0.39	ต่ำ
6	V_MY_2	ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย	0.28	0.04	7.05	0.28	ต่ำมาก

หมายเหตุ. ค่า $\chi^2 = 5.24$, $df = 5$, $p\text{-value} = 0.38721$, $RMSEA = 0.012$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแฝง PV_MY มีค่าระหว่าง 0.28 – 0.47 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (R^2) บ่งชี้ว่าองค์ประกอบย่อย V_MY_1, V_MY_2, V_MY_3, V_MY_4, V_MY_5 และ V_MY_6 มีความแปรปรวนร่วมกันเท่ากับ 0.39, 0.28, 0.70, 0.39, 0.42 และ 0.60 ตามลำดับ

Chi-Square=5.24, df=5, P-value=0.38721, RMSEA=0.012

ภาพที่ 4.6 แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่โฮมสเตย์วาไลโตโกว (PV_MY).

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ค่า $\chi^2 = 5.24$, $df = 5$, $p\text{-value} = 0.387$ ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าค่าสถิติไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการยืนยันสมมติฐานศูนย์ เป็นข้อบ่งชี้ในเบื้องต้นว่าแบบจำลองการวัดองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในขณะที่ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $CFI = 1.00$, $NFI = 0.99$ และค่าสถิติวัดความคลาดเคลื่อนของแบบจำลอง $RMSEA = 0.012$, $RMR = 0.0045$, $SRMR = 0.016$ แสดงว่าแบบจำลองการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตารางสรุปค่าดัชนีทางสถิติเมื่อ

เปรียบเทียบกับค่าแสดงความสอดคล้องที่กำหนด (Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003, p. 52) ดังแสดงตามตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แบบจำลองการวัด การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์ว่าไลโตโก

ดัชนี	ค่าดัชนี	ค่าที่แสดงความสอดคล้อง*	ผลของดัชนี
p-value	0.387	p-value > 0.05	สอดคล้องกลมกลืนดี
$\chi^2 : df$	1.048	$0 < (\chi^2 : df) \leq 2$	สอดคล้องกลมกลืนดี
GFI	0.99	$0.95 \leq GFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
AGFI	0.98	$0.90 \leq AGFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
CFI	1.00	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
NFI	0.99	$0.95 \leq NFI \leq 1.00$	สอดคล้องกลมกลืนดี
RMSEA	0.012	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี
RMR	0.0045	$0 \leq RMR \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี
SRMR	0.016	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	สอดคล้องกลมกลืนดี

หมายเหตุ. * อ้างอิงจาก Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Muller (2003, p. 52)

ในขณะที่ค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (construct reliability: p_c) การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์ว่าไลโตโก สามารถประเมินได้โดยใช้ค่าน้ำหนักตัวแปรและค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน โดยการคำนวณตามสูตร

$$p_c = \frac{(\sum \lambda)^2}{(\sum \lambda)^2 + \sum (\Theta)}$$

ส่วนค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (average variance extracted: p_v) สามารถหาค่าได้โดยคำนวณจากสูตร

$$P_v = \frac{\sum \lambda^2}{\sum \lambda^2 + \sum (\Theta)}$$

ผลจากการคำนวณพบว่าองค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์ว่าไลโตโก มีค่าความเที่ยง (p_c) เท่ากับ 0.836 อยู่ในระดับสูง (ค่ามากกว่า 0.60) และจากค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (p_v) ซึ่งเท่ากับ 0.469 อธิบายได้ว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่

อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแฝง PV ได้ในระดับค่อนข้างสูง (ค่าสูงจะมากกว่า 0.50) (สุภมาศ อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชณีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์, 2557, น. 153)

สรุปได้ว่า ตัวแปรการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์ วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน ประกอบด้วยคุณค่าใน 6 ปัจจัย เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านธรรมเนียมปฏิบัติ ($\lambda = 0.47, R^2 = 0.60$)
2. ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาด ($\lambda = 0.44, R^2 = 0.70$)
3. ปัจจัยด้านกิจกรรม ($\lambda = 0.35, R^2 = 0.42$)
4. ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจชุมชน ($\lambda = 0.32, R^2 = 0.39$)
5. ปัจจัยด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย ($\lambda = 0.32, R^2 = 0.39$)
6. ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย ($\lambda = 0.28, R^2 = 0.28$)

4.5 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ 4 ประการ ได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเพื่อกำหนดตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐาน (primary variables) จำนวนทั้งสิ้น 36 ตัวแปร ในองค์ประกอบ 9 ด้าน ภายใต้บริบทโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ซึ่งต่อมาได้ดำเนินการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูลจาก (1) การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (2) การตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในกลุ่มตัวอย่างด้านพื้นที่ และ (3) การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ สรุปเป็นผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ได้ตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะจำนวน 35 ตัวแปร ในองค์ประกอบ 8 ด้าน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN Secretariat, 2016a) ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสุขอนามัย ด้านกิจกรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านการจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด และด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน อธิบายคุณลักษณะตัวแปรจากการสำรวจข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ได้ดังนี้

1. ด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และสุขอนามัย มีการผสมผสานรูปแบบการจัดการด้านที่พักตามมาตรฐานกับสภาพแวดล้อมอย่างเป็นปัจเจกตามรูปแบบของสังคม วัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นจากการทบทวนวรรณกรรม

2. *ด้านการปฏิสัมพันธ์* คุณลักษณะของเจ้าของบ้านด้านการปฏิสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการด้านพื้นที่ภายในบ้านพัก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมและ วัฒนธรรม จำแนกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (1) แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน ส่วนใหญ่ พบในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์ในประเทศไทยและกัมพูชา ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์ พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าของบ้านมากที่สุด (2) แบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอย ส่วนใหญ่แยกกัน ส่วนใหญ่พบในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งรูปแบบเป็นไปตามหลัก ข้อควรปฏิบัติทางศาสนาอิสลาม จะส่งผลให้โอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับ นักท่องเที่ยวมีน้อยกว่า แต่รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ถูกจัดให้เกิดขึ้นในรูปแบบระหว่างนักท่องเที่ยวกับ คนในชุมชนทดแทนในพื้นที่จัดกิจกรรมส่วนกลางที่จัดเตรียมไว้

3. *ด้านกิจกรรม* ลักษณะการจัดการกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประสบการณ์การ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เรียนรู้วิถีชีวิตแบบพื้นถิ่นที่เป็นปกติและแบบที่จัดขึ้นแสดงเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชนที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม ซึ่ง คุณลักษณะของกิจกรรมเหล่านี้มีความสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นถิ่น

4. *ด้านการตลาด* รูปแบบการจัดการด้านการตลาดในแต่ละพื้นที่มีความหลากหลาย ภายใต้อาณัติสนับสนุนและการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ลักษณะการจัดการด้านการตลาดและการ เข้าถึงนักท่องเที่ยวจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ (1) มีผู้นำชุมชนโฮมสเตย์เป็นแกนหลัก (2) มีองค์กรการ ท่องเที่ยวชุมชนเป็นแกนหลัก และ (3) มีเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์เป็นแกนหลัก ในการติดต่อกับภาค ส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ทั้งหมดมีความสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์ พื้นถิ่น คือ มีการจัดแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย มีศูนย์กลางชุมชน สำหรับติดต่อและให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว มีการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นประโยชน์ในการ จัดการด้านตลาดต่อไป

5. *ด้านความปลอดภัย* ลักษณะการจัดการด้านความปลอดภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยใน 2 ลักษณะ คือ (1) รู้สึกปลอดภัยในบ้าน และ (2) รู้สึกปลอดภัยใน ชุมชน โดยตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการด้านที่พัก วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทิศนคติต่อการท่องเที่ยวของคนชุมชน และมาตรการด้านความปลอดภัยภายในชุมชนและในกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นถิ่น

6. *ด้านการจัดการและความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน* การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ พื้นถิ่นตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่าคนในชุมชนทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจาก การท่องเที่ยว ดังนั้นควรนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนการท่องเที่ยวโดยมีการ จัดการที่เหมาะสม เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นเกิดความยั่งยืนต่อไป โดยมี คุณลักษณะด้านการจัดการที่สำคัญได้แก่ การกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนอย่างเหมาะสม ได้รับความ

ร่วมมือจากคนในชุมชน มีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย มีการกำหนดกติกาเพื่อควบคุมทิศทางการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของชุมชน นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงการจัดการขั้น พื้นฐานอื่น ๆ เช่น การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ การมีมาตรการเพื่อ รักษาสภาพแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้มีความ สอดคล้องกับตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นที่ที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรม

7. *ด้านการเข้าถึง* รูปแบบการเข้าถึงโฮมสเตย์พื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่สะดวกสบาย เนื่องจากโฮมสเตย์พื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล ดังนั้นจากการสำรวจพบว่าคุณลักษณะ ด้านการเข้าถึงโดยสะดวกในโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศประชาคมอาเซียนจึงยังไม่สอดคล้องกับ คุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นที่จากการทบทวนวรรณกรรม

สรุปรายละเอียดชื่อตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศประชาคม อาเซียนได้ โดยแสดงในตารางที่ 4.2 ซึ่งตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศ ประชาคมอาเซียนจะถูกนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัย ความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศประชาคมอาเซียน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัย ความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศประชาคมอาเซียน

การวิเคราะห์องค์ประกอบการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศ ประชาคมอาเซียนใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) โดยตัวแปรตั้งต้น คือ ตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศประชาคม อาเซียน จำนวน 35 ตัวแปร ผลการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างด้านพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง พบว่า ตัวแปรเชิง คุณลักษณะทั้งหมดมีการประกอบรวมกันอย่างครบถ้วนทุกแห่งเป็นปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ ในประเทศประชาคมอาเซียนของแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน เนื่องจาก ในแต่ละปัจจัยเกิดจากการ ประกอบรวมกันตัวแปรเชิงคุณลักษณะที่แตกต่างกัน (ดูรายละเอียดตามตารางที่ 4.29) ตามลักษณะ การรับรู้คุณค่าของกลุ่มนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นที่ที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า นัยของปัจจัยความสำเร็จในแต่ละแห่งมีลักษณะเป็นปัจเจก ภายใต้บริบท เดียวกัน คือ “โฮมสเตย์พื้นที่ในประเทศประชาคมอาเซียน” ดังผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในแต่ละพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย ประกอบด้วยปัจจัยความสำเร็จ โดย เรียงลำดับความสำคัญ คือ (1) ด้านการจัดการโดยรวม (2) ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย (3) ด้านที่พักและสุขอนามัย (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ (5) ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต

2. โฮมสเตย์จิฟัด ประเทศกัมพูชา ประกอบด้วยปัจจัยความสำเร็จ โดยเรียงลำดับความสำคัญ คือ (1) ด้านการปฏิสัมพันธ์ (2) ด้านที่พัก ความปลอดภัย และวิถีชีวิตพื้นถิ่น (3) ด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน (4) สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย (5) ด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม และ (6) ด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

3. โฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วยปัจจัยความสำเร็จ โดยเรียงลำดับความสำคัญ คือ (1) ด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย (2) ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย (3) ด้านการจัดการด้านการตลาด (4) ด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจชุมชน (5) ด้านกิจกรรม และ (6) ด้านธรรมเนียมปฏิบัติ

ตารางที่ 4.30

การเปรียบเทียบโครงสร้างตัวแปรเชิงคุณลักษณะภายในตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นที่ในภาคประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว

ชื่อ	ตัวแปรแฝง	สัญลักษณ์ปัจจัย	ชื่อปัจจัย	ตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐาน (var1 – var35)																							
				ที่พัก				สิ่งอำนวยความสะดวก				สุขอนามัย		การปฏิสัมพันธ์					กิจกรรม					การจัด			
				var1	var2	var3	var4	var5	var6	var7	var8	var9	var10	var11	var12	var13	var14	var15	var16	var17	var18	var19	var20	var21	var22		
โฮมสเตย์บ้านแม่กาบอง	PV_TH	V_TH_1	ด้านการจัดการโดยรวม																						5	5	
		V_TH_2	ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย												3	3	3	3	3								
		V_TH_3	ด้านที่พักและสุขอนามัย	1	1	1	1						1														
		V_TH_4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					2	2	2	2		2														
		V_TH_5	ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต																	4	4	4	4	4			
โฮมสเตย์จิตต์	PV_KH	V_KH_1	ด้านการปฏิสัมพันธ์											3	3	3	3	3									
		V_KH_2	ด้านที่พักความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิต	1	1	1	1												1	1							
		V_KH_3	ด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน																								
		V_KH_4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย					2	2	2	2	2	2														
		V_KH_5	ด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม																			4	4	4			
		V_KH_6	ด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม																							7	7
โฮมสเตย์วาไลโดโก	PV_MY	V_MY_1	ด้านที่พักสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1														
		V_MY_2	ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย												3	3	3	3	3								
		V_MY_3	ด้านการจัดการด้านการตลาด																								6
		V_MY_4	ด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจชุมชน																							7	
		V_MY_5	ด้านกิจกรรม																		4	4	4	4			
		V_MY_6	ด้านธรรมเนียมปฏิบัติ																	8							

สัญลักษณ์แสดงองค์ประกอบหลักของปัจจัย

1

ด้านที่พัก

5

ด้านการจัดการโดยรวม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การพัฒนาแบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวต่อปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

การพัฒนาแบบจำลองการวัดใช้เทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ได้แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในกลุ่มตัวอย่าง 3 แห่ง คือ (1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย (2) โฮมสเตย์จิตต์ ประเทศกัมพูชา และ (3) โฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย พบว่า โครงสร้างแบบจำลองการวัดในแต่ละแห่งประกอบด้วยปัจจัยความสำเร็จที่แตกต่างกันและมีความสำคัญตามค่าน้ำหนักปัจจัยที่แตกต่างกันภายใต้บริบทโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน สรุปได้ดังตารางที่ 4.31

ตารางที่ 4.31

ลำดับความสำคัญของปัจจัยความสำเร็จในโครงสร้างตัวแปรแฝง PV_TH, PV_KH และ PV_MY

ชื่อ	สัญลักษณ์ตัวแปร	ลำดับความสำคัญของปัจจัย	ชื่อปัจจัย	λ	R^2	ผลการแปลค่าน้ำหนัก
โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	PV_TH	1	ด้านการจัดการโดยรวม	0.78	0.75	ยอดเยี่ยม
		2	ด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต	0.78	0.68	ยอดเยี่ยม
		3	ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย	0.76	0.69	ยอดเยี่ยม
		4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.65	0.57	ดีมาก
		5	ด้านที่พักและสุขอนามัย	0.57	0.53	ดี
โฮมสเตย์จิตต์	PV_KH	1	ด้านการปฏิสัมพันธ์	0.85	0.58	ยอดเยี่ยม
		2	ด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	0.77	0.71	ยอดเยี่ยม
		3	ด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม	0.74	0.56	ยอดเยี่ยม
		4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย	0.67	0.40	ดีมาก
		5	ด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน	0.63	0.31	ดี
		6	ด้านที่พัก ความปลอดภัยและประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่น	0.62	0.66	ดี
โฮมสเตย์วาไลโตโกว	PV_MY	1	ด้านธรรมเนียมปฏิบัติ	0.47	0.60	พอใช้
		2	ด้านการจัดการด้านการตลาด	0.44	0.70	ต่ำ
		3	ด้านกิจกรรม	0.35	0.42	ต่ำ
		4	ด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจชุมชน	0.32	0.39	ต่ำ
		5	ด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย	0.32	0.39	ต่ำ
		6	ด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย	0.28	0.28	ต่ำมาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผลการแปลค่าน้ำหนักปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านแม่กำปอง ประเทศไทย และโฮมสเตย์จิพัต ประเทศกัมพูชามีค่าระดับไปทางสูง (ยอดเยี่ยม - ดี) แต่ผลการแปลค่าน้ำหนักปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นวาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย มีค่าระดับไปทางต่ำ (พอใช้ - ต่ำมาก) และเมื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้ง 3 แห่ง (รายละเอียดดูภาคผนวก ก ข และ ค) จะเห็นว่า ลักษณะการจัดการด้านที่พักในโฮมสเตย์วาไลโตโกวส่วนใหญ่จัดให้นักท่องเที่ยวพักแบบพักหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านแต่แบ่งพื้นที่ใช้สอยแยกกันแบบแบ่งส่วน ซึ่งแตกต่างจากลักษณะการจัดการด้านที่พักของโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองและโฮมสเตย์จิพัตที่ส่วนใหญ่เป็นแบบจัดให้นักท่องเที่ยวพักหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านเน้นการใช้พื้นที่ใช้สอยภายในบ้านร่วมกัน

ทั้งนี้ การจัดการด้านพื้นที่ภายในบ้านพักโฮมสเตย์แบบแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน และแบบพักแยกหลังกับเจ้าของบ้าน ในโฮมสเตย์วาไลโตโกว เกิดขึ้นภายใต้กรอบข้อกำหนดด้านการปฏิบัติตามหลักของศาสนาอิสลามที่เคร่งครัด (Din, 1989) ส่งผลให้มีการกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านส่วนใหญ่เป็นแบบแบ่งพื้นที่ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว ปรากฏเป็นรูปแบบของที่พักที่มีลักษณะคล้ายกับบ้านพักแบ่งให้เช่าแบบรายวันมากกว่าบ้านพักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการรับรู้คุณค่าในองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวเช่นกัน

นอกจากนี้ ยังพบว่า การรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในปัจจุบันด้านที่พักมีค่าน้ำหนักอยู่ในลำดับท้าย ๆ อธิบายได้ว่า นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นเป็นนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะที่ไม่เน้นให้ความสำคัญกับรูปแบบของที่พัก (Kruja & Gjyzezi, 2011, p. 77) แต่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม ด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ และด้านการจัดการต่าง ๆ มากกว่า ดังนั้น การปรับปรุงเรือนพื้นถิ่นดั้งเดิมของชาวบ้านให้เป็นบ้านพักโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานสำหรับนักท่องเที่ยวจึงไม่มีความจำเป็น แต่ในขณะเดียวกัน ชุมชนควรรักษาลักษณะบ้านเรือนแบบดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเอาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรลักษณะบ้านเรือนที่สะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและการปรับปรุงบ้านเรือนได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่นของทั้ง 3 แห่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน 3 แห่ง ภายใต้ชุดตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นเดียวกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนเกิดจากการรวมกันของตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนอย่างครบถ้วน จำนวน 35 ตัวแปร ภายใต้องค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบ

2. การรวมกลุ่มของปัจจัยการรับรู้คุณค่าความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนมีลักษณะเป็นปัจเจก ตัวแปรเชิงคุณลักษณะทั้งหมดมีการประกอบรวมเป็นปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในแต่ละแห่งที่แตกต่างกันส่งผลให้แต่ละปัจจัยมีนัยที่แตกต่างกันตามลักษณะการรับรู้คุณค่าของแต่ละกลุ่มนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น

3. แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนมีลักษณะเป็นปัจเจก ใน 2 ลักษณะ คือ (1) มีโครงสร้างปัจจัยที่แตกต่างกัน และ (2) มีระดับค่าน้ำหนักการรับรู้คุณค่าในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกัน ปรากฏเป็นปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นของแต่ละแห่งที่มีลำดับความสำคัญในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกัน

4. ลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในพื้นที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 แห่ง มีความแตกต่างกัน เนื่องจาก (1) มีโครงสร้างองค์การในการจัดการที่แตกต่างกัน (2) มีรูปแบบวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และ (3) มีรูปแบบทางกายภาพของบ้านเรือนที่พักที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนอยู่ภายใต้กรอบทฤษฎีที่ใช้สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนให้ประสบความสำเร็จ โดยลักษณะปัจจัยความสำเร็จเกิดจากการรวมกันของตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนอย่างครบถ้วน แต่มีลักษณะเป็นปัจเจกที่แตกต่างกัน ตามบริบทด้านการท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น เกิดเป็นโครงสร้างปัจจัยภายใต้ตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนที่มีระดับค่าน้ำหนักการรับรู้คุณค่าในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกัน ปรากฏเป็นปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นที่มีลำดับความสำคัญในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ซึ่งมีนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะที่แตกต่างกัน กล่าวโดยสรุปได้ว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนเป็นการท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะ (niche tourism) ซึ่งนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มจะให้ความสำคัญในแต่ละปัจจัยด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันและมีมุมมองในองค์ประกอบของแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกันด้วย โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกในลำดับท้าย ๆ ดังนั้นการปรับปรุงบ้านเรือนพื้นถิ่นเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจึงควรปรับปรุงอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่น เน้นรักษารูปแบบเรือนแบบดั้งเดิม เพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมที่สะท้อนวิถีชีวิตแบบพื้นถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ต่อไป

4.5 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พินถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน พบว่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พินถิ่นในแต่ละพื้นที่มีลักษณะเป็นปัจเจก โดยมีลักษณะปัจจัยที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Homans, 1958) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลในสังคมเป็นการแลกเปลี่ยนในระดับจุลภาค ผ่านองค์ประกอบที่สำคัญ 3 หน่วย ได้แก่ (1) กิจกรรม (activities) (2) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (interaction) และ (3) ความรู้สึก (sentiments) และลักษณะปัจจัยความสำเร็จจากการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซียของ Jamal et al. (2011) ที่ศึกษาพบว่า ลักษณะคุณค่าที่มีความสำคัญ คือ คุณค่าเชิงประสบการณ์ (experiential value) ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านกิจกรรม และคุณค่าเชิงการใช้สอย (functional value) ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านที่พักและสภาพแวดล้อม และด้านราคา ในขณะที่ลักษณะความสำคัญของปัจจัยด้านการจัดการ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชนของ Kontogeorgopoulos et al. (2014) และ Armstrong (2012) ซึ่งสรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนที่มีความสามารถ การสนับสนุนจากเครือข่ายการท่องเที่ยว การวางแผนด้านการตลาด การตรวจวัดและการประเมินผลเพื่อพัฒนาการให้บริการ คือ ปัจจัยความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชนตามนัยด้านการจัดการ

ในขณะเดียวกัน หากพิจารณาปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พินถิ่นในแต่ละพื้นที่ พบว่าการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พินถิ่นควรให้ความสำคัญกับปัจจัยต่าง ๆ อย่างเป็นปัจเจกตามลักษณะความน่าสนใจเป็นพิเศษของแต่ละแห่งด้านการท่องเที่ยว (special interest tourism) โดยที่นักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านที่พักน้อยที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Kruja & Gjyzezi (2011, p. 77) ที่พบว่า ในการท่องเที่ยวตามความสนใจเป็นพิเศษ นักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะ มิได้ต้องการที่พักที่สะดวกสบายได้มาตรฐานแบบโรงแรมหรือที่พักที่มีราคาแพง แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้แสวงหาความงามและธรรมชาติแบบดั้งเดิมตามแบบที่แต่ละชุมชนท่องเที่ยวมีอยู่อย่างหลากหลาย และมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่น่าสนใจแตกต่างกัน

ในขณะที่จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พินถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนแต่ละแห่งมีความแตกต่างทั้งในลักษณะโครงสร้างองค์ประกอบและลำดับความสำคัญของปัจจัยอย่างเป็นปัจเจก ซึ่งข้อสรุปนี้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะ (niche tourism) ของ Novelli (2005) และแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ ของ Read (1980) เกี่ยวกับความสนใจพิเศษในกิจกรรมและวัฒนธรรมด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีกลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดเล็กเป็นกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการท่องเที่ยวจะแตกต่างกันไป

จากการท่องเที่ยวกระแสหลักแบบเดิม ในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะมีเอกลักษณ์ที่สำคัญ คือกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มจะมีคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์กันแบบเป็นเอกพันธ์ (relatively homogeneous groups) ที่แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันตามสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว ที่แต่ละกลุ่มให้ความสนใจเป็นพิเศษ

ในขณะเดียวกัน หากมองในภาพกว้างจะเห็นว่าการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น คือผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (tourism product) ประเภทหนึ่ง ซึ่งหมายถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่นักท่องเที่ยวได้รับในแต่ละครั้ง (Weiermair, 2004, p. 4) ที่เกิดขึ้นกับสินค้าหรือบริการด้านการท่องเที่ยว (Soteriades, 2012, p. 108) แต่จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น มีความแตกต่างจากแนวคิดองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในภาพรวมแบบ 5A (Tribe & Snaith, 1998; Dickman, 1996) ซึ่งประกอบด้วย (1) สิ่งดึงดูดใจ (attraction) (2) ที่พัก (accommodation) (3) สิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) (4) กิจกรรม (activities) และ (5) การเข้าถึงได้โดยสะดวก (accessibility) โดยอธิบายได้จากผลการศึกษาตามข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า การเข้าถึงโฮมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่สะดวก เนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล ดังนั้นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่จึงยังขาดองค์ประกอบด้านการเข้าถึงได้โดยสะดวก (accessibility) แต่ในขณะเดียวกัน พบว่า ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นมีความสอดคล้องในองค์ประกอบด้านเจ้าของบ้านในฐานะของผู้แสดง (actors) ตามแนวคิดองค์ประกอบด้านการตลาดในการท่องเที่ยวปลายทางประเทศโลกที่สาม (third world tourism) แบบ 4A ของ Echtner (2002) ซึ่งประกอบด้วย (1) สิ่งดึงดูดใจ (attractions) คือ ธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น (2) ผู้แสดง (actors) คือ ผู้ดูแลต้อนรับและนักท่องเที่ยว (3) การกระทำ (actions) และ (4) บรรยากาศแวดล้อม (atmosphere)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบทางกายภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นจะประกอบไปด้วยปัจจัยเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นจะอยู่ภายใต้กระบวนการจัดการเพื่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนทั้งในด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้าน เศรษฐกิจภายในชุมชน แต่ทั้งนี้ องค์ประกอบด้านการรับรู้คุณค่าของโฮมสเตย์พื้นถิ่นแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันอย่างเป็นปัจเจก ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาโฮมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนควรให้ความสำคัญทั้งในด้านกายภาพควบคู่ไปกับการรับรู้คุณค่าของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการแข่งขันทางธุรกิจ (Shen, 2016; กุลดา เพ็ชรวรรณ, 2556) ซึ่งมีกลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดเล็กเป็นกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการท่องเที่ยวจะแตกต่างไปจากการท่องเที่ยวกระแสหลักแบบเดิม นักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะ มีได้ต้องการที่พักที่สะดวกสบายได้มาตรฐานแบบโรงแรมหรือที่พักที่มีราคาแพง แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เสาะแสวงหาความงามและธรรมชาติแบบดั้งเดิมตามแบบที่แต่ละชุมชนท่องเที่ยวมีอยู่อย่างหลากหลาย และมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่น่าสนใจแตกต่างกัน ดังนั้น การ

ปรับปรุงบ้านเรือนเพื่อผสานรูปแบบบ้านเรือนแบบดั้งเดิมในชุมชนกับรูปแบบที่พักสำหรับ
นักท่องเที่ยว จึงควรเน้นรักษาเอกลักษณ์บ้านเรือนพื้นถิ่นให้เป็นเสน่ห์ดึงดูดด้านการท่องเที่ยวที่มี
เอกลักษณ์เฉพาะตัวของพื้นที่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและพัฒนาแบบจำลองการวัด การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ด้านพื้นที่ ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิภายใต้คุณสมบัติด้านมาตรฐานโฮมสเตย์ อาเซียน การเป็นโฮมสเตย์ตัวอย่างหรือตัวแทนของแต่ละประเทศ และคุณลักษณะด้านความเป็น พื้นถิ่น โดยผ่านการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโดยตัวแทนภาครัฐของแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิก คณะทำงานจัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน สรุปได้กลุ่มตัวอย่างด้านพื้นที่จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ (1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย (2) โฮมสเตย์จีพัด จังหวัดเกาะกง ประเทศ กัมพูชา และ (3) โฮมสเตย์วาลโตโกว ชุมชนซินิเซีย รัฐซาบาห์ ประเทศมาเลเซีย ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างด้านบุคคล คือ นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นแบบพักค้าง แรมอย่างน้อย 1 คืนและมีอายุมากกว่า 18 ปี

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคม อาเซียน จำนวน 35 ตัวแปร ใน 8 กลุ่มปัจจัย ประกอบด้วย ด้านที่พัก ด้านสุขอนามัยและความ สะอาด ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด และ ด้านความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องโดยประยุกต์จาก แนวคิดทฤษฎีด้านคุณค่าในการแลกเปลี่ยนทางสังคม (theory of value in social exchange) (Emerson, 1982)

ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรเชิงคุณลักษณะทั้งหมด จะก่อรูปเป็นปัจจัย (factors) ผ่าน กระบวนการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) และถูกตรวจสอบความ ถูกต้องด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ภายใต้โครงสร้าง แบบจำลองการวัดของตัวแปรแฝง (latent variables) การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์ พื้นถิ่นของแต่ละกลุ่มตัวอย่างโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน จำแนกผลการวิจัยตาม กลุ่มตัวอย่างด้านพื้นที่ และปัจจัยที่มีความสำคัญตามลำดับ ได้ดังต่อไปนี้

(1) โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย

1. ปัจจัยด้านการจัดการโดยรวม แสดงคุณค่าในด้านการจัดการโฮมสเตย์ในภาพรวม ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น มีการจัดการด้านการตลาด และการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
2. ปัจจัยด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต แสดงคุณค่าในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวและการได้เรียนรู้วิถีชีวิตผ่านกิจกรรมในบ้านพักและในชุมชนที่มีเอกลักษณ์เน้นประสบการณ์แบบดั้งเดิม มีการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
3. ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย แสดงคุณค่าในด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวผ่านทักษะด้านต่าง ๆ และความเป็นมิตรที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกปลอดภัย
4. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แสดงคุณค่าในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน ห้องน้ำ เครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน รวมถึงการผสมผสานกับสิ่งอำนวยความสะดวกตามสภาพพื้นที่ และการจัดเตรียมเครื่องใช้สำหรับนักท่องเที่ยว
5. ปัจจัยด้านที่พักและสุขอนามัย แสดงคุณค่าในด้านที่พักที่สะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมแบบพื้นที่ที่มีความสะอาดถูกสุขลักษณะ

(2) โฮมสเตย์จิพัด ประเทศกัมพูชา

1. ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์ แสดงคุณค่าในด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว ผ่านทักษะด้านต่าง ๆ และความเป็นมิตรของเจ้าของบ้าน
2. ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม แสดงคุณค่าในด้านการจัดการที่สนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยความร่วมมือของคนในท้องถิ่น
3. ปัจจัยด้านกิจกรรมและการรักษาสภาพแวดล้อม แสดงคุณค่าในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยกิจกรรมจะต้องเน้นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม และเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนทางสภาพแวดล้อม
4. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสุขอนามัย แสดงคุณค่าในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก ได้แก่ อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน ห้องน้ำ เครื่องเรือนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และด้านความสะอาดถูกสุขลักษณะของที่พักและการจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูสุขอนามัยสำหรับนักท่องเที่ยว
5. ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาดและเศรษฐกิจชุมชน แสดงคุณค่าในด้านการจัดการด้านการตลาด คือ มีการจัดรูปแบบการขายผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวการประชาสัมพันธ์ การ

ออกแบบแพ็คเกจทัวร์ได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย การเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยว เป็นต้น และด้านความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจชุมชน คือ การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย

6. ปัจจัยด้านที่พัก ความปลอดภัย และประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่น แสดงคุณค่าในด้านกายภาพของที่พัก โดยที่พักและชุมชนที่นักท่องเที่ยวเข้าพักอาศัยต้องสะท้อนนัยด้านความปลอดภัย โดยการรับรู้ผ่านลักษณะทางกายภาพของห้องพัก และอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยต่าง ๆ รวมถึงการมีมาตรการด้านความปลอดภัยทั้งภายในบ้านและภายในชุมชน โดยที่ระหว่างการเข้าพัก นักท่องเที่ยวประสงค์ที่จะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์วิถีชีวิตแบบพื้นถิ่น

(3) โฮมสเตย์วาไลโดโกว ประเทศมาเลเซีย

1. ปัจจัยด้านธรรมเนียมวิถีปฏิบัติ แสดงคุณค่าในด้านธรรมเนียมวิถีชีวิตและหลักการปฏิบัติภายในชุมชนที่เป็นปกติ ประกอบด้วย ข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

2. ปัจจัยด้านการจัดการด้านการตลาด แสดงคุณค่าในด้านการจัดการด้านข้อมูล คือ ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวและการจัดแสดงข้อมูลที่น่าสนใจของชุมชน และการจัดการด้านการตลาดในภาพรวม คือ มีแพ็คเกจทัวร์ มีเครือข่าย มีการส่งเสริมการขาย และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

3. ปัจจัยด้านกิจกรรม แสดงคุณค่าในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมชุมชนที่มีเอกลักษณ์ การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ความร่วมมือด้านกิจกรรมกับพื้นที่ใกล้เคียง และการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว

4. ปัจจัยด้านการจัดการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจชุมชน แสดงคุณค่าในองค์ประกอบที่สนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ และความยั่งยืนทางสังคม

5. ปัจจัยด้านที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และสุขอนามัย แสดงคุณค่าในองค์ประกอบด้านที่พักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก สะอาดและถูกสุขลักษณะ

6. ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์และความปลอดภัย แสดงคุณค่าในด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวผ่านทักษะด้านต่าง ๆ และความเป็นมิตรที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกปลอดภัย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า

1. ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน เกิดจากการรวมกันของตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะอย่างครบถ้วน ภายใต้ปัจจัยเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนเดียวกัน การวิจัยพบว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคม

อาเซียนที่ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการประกอบรวมตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานทั้งหมดไว้ภายใต้ความสัมพันธ์ในปัจจัยต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

2. นัยของปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนมีลักษณะเป็นปัจเจก ตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานทั้งหมดมีการประกอบรวมตัวอย่างครบถ้วนเป็นปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนในแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน โดยที่แต่ละปัจจัยเกิดจากตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้แต่ละปัจจัยมีนัยที่แตกต่างกันตามลักษณะการรับรู้คุณค่าของแต่ละกลุ่มนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น

3. แบบจำลองการวัดการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนในแต่ละแห่งมีลักษณะเป็นปัจเจก โดยมีความแตกต่างกันใน 2 ลักษณะ คือ (1) มีโครงสร้างการรับรู้คุณค่าปัจจัยตามนัยที่แตกต่างกัน และ (2) มีระดับการรับรู้ในแต่ละปัจจัยที่ต่างกัน ส่งผลให้ในภาพรวมของการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน

4. นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นเป็นนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะที่ไม่เน้นให้ความสำคัญกับรูปแบบของที่พัก แต่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม ด้านธรรมเนียมปฏิบัติ และด้านการจัดการต่าง ๆ มากกว่า ดังนั้น การปรับปรุงเรือนพื้นถิ่นดั้งเดิมของชาวบ้านให้เป็นบ้านพักโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานสำหรับนักท่องเที่ยวจึงไม่มีความจำเป็น แต่ในขณะเดียวกัน ชุมชนควรรักษาลักษณะบ้านเรือนแบบดั้งเดิมเอาไว้ เป็นสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์

สรุปได้ว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนมีความแตกต่างของลักษณะโครงสร้างและลำดับความสำคัญของปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นอย่างเป็นปัจเจก ภายใต้มุมมองของนักท่องเที่ยวในแต่ละแห่งที่ต่างกันสนับสนุนข้อค้นพบของการวิจัยที่ว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนเป็นการท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะ (niche tourism) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญในแต่ละปัจจัยด้านการท่องเที่ยวที่ต่างกันและมีมุมมองในองค์ประกอบของแต่ละปัจจัยที่ต่างกันด้วย โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านที่พักในลำดับท้าย ๆ ดังนั้น มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนในภาพรวมที่กำหนดองค์ประกอบเกี่ยวกับรูปแบบของที่พักที่เน้นความสะดวกสบายอาจไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการกำหนดคุณภาพของที่พักแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น ที่เน้นให้บริการด้านที่พักตามสภาพวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะเสาะแสวงหา

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการโฮมสเตย์พื้นถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียน สามารถนำรูปแบบการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้กับโฮมสเตย์พื้นถิ่นของตน ดังนี้

5.2.1.1 ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนเกิดจากตัวแปรเชิงคุณลักษณะทุกตัวแปร แต่ทั้งนี้ อิทธิพลเรื่องการท่องเที่ยวตามความสนใจเป็นพิเศษของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (niche tourists) จะส่งผลต่อทิศทางของปัจจัยตามคุณลักษณะแบบเฉพาะตัวที่มีความสัมพันธ์กันแบบเป็นเอกพันธ์ (relatively homogeneous groups) เกิดเป็นค่านิยมของกลุ่มตามสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่แต่ละกลุ่มให้ความสนใจเป็นพิเศษซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

5.2.1.2 จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนที่ประสบความสำเร็จนั้นมีรูปแบบการจัดการด้านกายภาพที่สอดคล้องกับปัจจัยการรับรู้คุณค่าความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ประกอบการโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนสามารถนำข้อค้นพบในการศึกษานี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโฮมสเตย์พื้นถิ่นให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

5.2.1.3 ในการปรับปรุงเรือนพื้นถิ่นดั้งเดิมของชาวบ้านให้เป็นบ้านพักโฮมสเตย์ชุมชนควรเน้นรักษาลักษณะบ้านเรือนแบบดั้งเดิมเอาไว้ เป็นสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนเกิดจากการรวมกันของตัวแปรเชิงคุณลักษณะใน 8 ด้าน คือ ด้านที่พัก ด้านสุขอนามัยและความสะอาด ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด และด้านความยั่งยืนทางสังคมและสภาพแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านคุณภาพการท่องเที่ยวและการจัดทำมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2554 – 2558 (ASEAN Tourism Strategic Plan – ASTP) แต่จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนพบว่า ตัวแปรปัจจัยเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นจะมีความสัมพันธ์และรวมตัวกันเป็นองค์ประกอบปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนในมุมมองของนักท่องเที่ยวอย่าง

ครบถ้วนแต่มีน้อยของปัจจัยในแต่ละแห่งที่เป็นปัจเจก มีรูปแบบโครงสร้างการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จในปัจจัยที่แตกต่างกันและให้ความสำคัญในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกัน ดังนั้น อาเซียนควรมีมุมมองเกี่ยวกับโฮมสเตย์พื้นถิ่นด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างไปจากโฮมสเตย์กระแสหลักที่เน้นความสะดวกสบาย โฮมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชนบทควรจะเน้นการให้บริการด้านที่พักตามสภาพวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น

5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงองค์ความรู้

โฮมสเตย์พื้นถิ่นส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกลและยังขาดองค์ประกอบทางกายภาพด้านความสะดวกสบายเกี่ยวกับที่พักซึ่งแตกต่างจากโฮมสเตย์กระแสหลัก ดังนั้นการดำรงอยู่ได้ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ในแต่ละชุมชนท่องเที่ยวที่แตกต่างกันเพื่อให้การท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่นในแต่ละชุมชนเกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (sustainable tourism) ซึ่งแนวคิดในการพัฒนาที่ยั่งยืนควรรักษาเอาเศรษฐกิจ (economy) กับ นิเวศวิทยา (ecology) มาบูรณาการกัน โดยผสมผสานร่วมกับแนวคิดการพัฒนาเชิงวัฒนธรรม (cultural development) ซึ่งนำเอาองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม อันเน้นที่ตัวคนและสภาพชุมชนเข้ามาบูรณาการร่วมด้วย (พระพรหมคุณาภรณ์, 2556, น. 220) การพัฒนาแบบองค์รวมที่สมดุลในการท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น คือ การสมดุล 3 ส่วน ระหว่าง (1) นักท่องเที่ยว (2) ชาวบ้านในชุมชน และ (3) การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันย่อมต้องมีส่วนผสมภายใต้กระแสแนวคิดแบบตะวันตก ดังนั้นแนวคิดขั้นฐานรากกับแนวคิดขั้นปฏิบัติการอาจไม่สอดคล้องกัน กระบวนการจัดการจะถูกนักท่องเที่ยวและชาวบ้านในชุมชนในฐานะคู่สัมพันธ์แลกเปลี่ยนกันผ่านกิจกรรม การปฏิสัมพันธ์ และความรู้สึก ภายใต้แนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Homans, 1958, p. 606) จากนั้นกระบวนการจัดการจะถูกปรับเปลี่ยนเกิดผลลัพธ์เป็นการท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่สมดุลอย่างยั่งยืน ภายใต้สภาวะการณ์ในแต่ละชุมชนที่แตกต่างกัน

ดังนั้น การเพิ่มคุณภาพด้านการท่องเที่ยวโดยกำหนดคุณลักษณะทางกายภาพด้านวัตถุเพื่อเน้นความสะดวกสบายอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบดั้งเดิมของชุมชน ซึ่งเป็นที่เข้าใจแล้วว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนเป็นการท่องเที่ยวแบบกลุ่มเฉพาะ (niche tourism) นักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวในชุมชนแต่ละแห่งที่ต่างกันอย่างมีมุมมองในองค์ประกอบของแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นอาเซียนควรสนับสนุนให้ชุมชนรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งรูปแบบบ้านเรือนและแหล่งท่องเที่ยวที่มีแตกต่างกันภายใต้การให้บริการด้านที่พักในบ้านเรือนแบบพื้นถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะได้เข้าถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นตามวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่นที่ต่างกัน

ดังนั้นการกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมคุณภาพด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้โฮมสเตย์ในภูมิภาคอาเซียนมีมาตรฐานเดียวกันตามกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) อาจ

ไม่เหมาะกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นซึ่งผลจากการศึกษานี้พิสูจน์แล้วว่า โฮมสเตย์พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนภายใต้ตัวแปรขั้นพื้นฐานในบริบทด้านคุณภาพและความเป็นพื้นถิ่นเดียวกัน โฮมสเตย์พื้นถิ่นจะมีคุณลักษณะปัจจัยความสำเร็จที่เป็นปัจเจกตามลักษณะการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเฉพาะ ดังนั้นการพัฒนาโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนควรเป็นไปตามกระแสท้องถิ่นวิถีวัฒนธรรม (localization) เพื่อเน้นรักษาริบทที่น่าสนใจของชุมชนในภูมิภาคอาเซียนที่มีความหลากหลายให้คงอยู่ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

5.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตมีดังนี้

1.2.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงเนื้อหา เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากแนวคิดด้านความเป็นพื้นถิ่นและคุณภาพด้านการท่องเที่ยว อาจขยายขอบเขตด้านเนื้อหาไปสู่ปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น คุณค่าด้านราคา คุณค่าด้านอารมณ์ (Jamal et al., 2011) หรือเพิ่มขอบเขตของแบบจำลองโดยศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรแฝงการรับรู้คุณค่า เป็นแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนที่ครอบคลุมประเด็นที่ให้ความสนใจ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและการนำไปปฏิบัติเพื่อให้กิจการโฮมสเตย์ พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนเกิดประสิทธิผลและประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในชุมชนอื่น ๆ ทั้งในภูมิภาคอาเซียน และเป็นการตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของข้อค้นพบในการศึกษานี้ นอกจากนี้ยังสามารถนำแนวทางการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในภูมิภาคอื่น ๆ ได้อีกด้วย

1.2.3.3 ข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการ เพื่อให้เกิดความลึกซึ้งในรายละเอียดของแต่ละปัจจัย อาจขยายขอบเขตการศึกษาโดยใช้แนวคิดและนำปัจจัยที่มีความสำคัญไปศึกษาเชิงลึกต่อไป

รายการอ้างอิง

หนังสือ

- กรมการท่องเที่ยว. (2557). *มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว (เล่มที่ 2) ประเภทโรงแรม ระดับ 1 – 4 ดาว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงแรมองค์การส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). *หลักสถิติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลดา เพ็ชรวรรณ. (2556). *การท่องเที่ยวเชิงเทศกาล*. เชียงใหม่ : ลีออคอินดีไซน์เวิร์ค.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2557). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยวิชิต เขียรชนะ. (2558). *การใช้สถิติหลายตัวแปรเพื่อการวิจัย: การออกแบบ การวิเคราะห์ และ การตีความหมาย*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- นิตา ชัชกุล. (2557). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- บุญยสฤกษ์ อเนกสุข. (2558). *ยล เยี่ยม เยือน เหยา: แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปฐมฤกษ์ เกตุทัต. (2555). Community. ใน ชัสรา ชมะวรรณ มุกดาวิจิตร และภิญโญ ไตรสุริย-ธรรมา (บรรณาธิการ), *อาเซียนภาควัฒนธรรม ทักษะต่อประชาคมในกระแสความขัดแย้ง และความหวัง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- พรสุข เกิดสว่าง. (2558). *เส้น สี ชีวิต อัจฉริยะทางศิลปะของชนชาติพันธุ์ในแดนเหนือ*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2556). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอลคิมทอง.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี. (2556). *รูปแบบบ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ในอุษาคเนย์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เลิศพร ภาระสกุล, (2555). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลอสม สถาปิตานนท์, (2553). *องค์ประกอบ: สถาปัตยกรรมพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. (2525). *สถาปัตยกรรมไทยพื้นถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุภมาส อังศุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2557). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สุวิมล ตีรกานนท์. (2555). *การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: บริษัท ชีระฟิล์ม และไซเท็กซ์จำกัด.
- อรศิริ ปาณินท์. (2538). *บ้านและหมู่บ้านพื้นถิ่น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- ฤทัย ใจจงรัก. (2546). *เรือนไทยภาคกลางใน เอกสารประกอบการอบรมระยะสั้น สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร. (น.15-26)

บทความวารสาร

- กชธมน วงศ์คำ. (2554). กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 6(3), 161-172.
- ขจรศักดิ์ เจ้ากรมทอง. (2557). สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนนทบุรี : ความสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลง. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 15(2), 49-59.
- ณัฐธินิ กาญจนานาถ. (2558). Living Otherworldliness. *Folders Architecture Journal*, 1(1), 108-113.
- นนทิกัด เพียรโรจน์, สิริภัทร์ โชติช่วง และณัฐมน ราชรักษ์. (2558). การเชื่อมโยงเส้นทางและการส่งเสริมการตลาดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่ม 4 จังหวัด

- ในภาคใต้ของประเทศไทย. *Journal of Management Sciences*, 32(2), 89-115.
- เพชรศรี นนทศิริ, (2555). รูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 2(8), 1-24.
- ภาณุวัฒน์ ภักดีอักษร และจักรพันธ์ ชัดชุ่มแสง (2557). ปฏิบัติการของชุมชนเมืองภูเก็ตต่อธุรกิจสถานบันเทิงยามราตรีในฐานะสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยว. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 37(141), 1-21.
- วินัย หมั่นคดิธรรม. (2553). การวิเคราะห์รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นกรณีศึกษา : อาคารที่พักแบบโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 2(2), 4-13.
- วิวัฒน์ เตมียพันธ์. (2541). เรือนพักอาศัย รูปแบบสำคัญของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น. *อาษา*, (มกราคม 2541), 53-65.
- วีระ อินพันทัง. (2554). การอนุรักษ์เรือนพักอาศัยพื้นถิ่นไทย. *วารสารธนาคารอาคารสงเคราะห์*, 17(66), 7-12.
- ศนิ ลิ้มทองสกุล. (2549). ภูมิทัศน์พื้นถิ่นของหมู่บ้านชนบทในชุมชนชาวมุสลิมในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย. *Journal of Architectural/Planning Research and Studies*, 4(2), 143-154.
- สุจิตราภรณ์ จุสปาโล, (2558). การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านบางเหริยงใต้ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปะ*, 35(2), 89-103.
- สุภาพร พรหมเมธี, ณัฏ กุณิสร์ และสุพาดา สิริกุดตา. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการการท่องเที่ยวแบบแพ็คเกจทัวร์ของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 3(5), 172-184.
- สุรัชย์ จันทร์จรัส และอาร์ม นาครทรพ. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อระยะเวลาการกลับมาเที่ยวซ้ำ เชียงคานของนักท่องเที่ยว. *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง*, 9(3), 145-166.
- เสรี ชัดเข้ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. *วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา*, 2(1), 15 -42.
- อิสรชัย บุรณะอรุณ และเกรียงไกร เกิดศิริ. (2558). องค์รวมของการตั้งถิ่นฐานและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่อยู่อาศัยในลุ่มน้ำโตนเลสาบ จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 14(2), 13-25.

วิทยานิพนธ์

ธเนศ เฮ่ประโคน (2556). ต้นแบบมาตรฐานโฮมสเตย์เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านการท่องเที่ยว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง.

รายงานการวิจัย

ฐิติ ฐิติจำเริญพร และคณะ (2554). *โครงการวิจัยการจัดการขีดความสามารถการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่เอน จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่ 1*. สืบค้นจาก http://elibrary.trf.or.th/download_fullstep1TRFN.asp

ทิพย์สุดา จันท์แจ่มหล้า. (2554). *โครงการโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย*. สืบค้นจาก http://elibrary.trf.or.th/download_fullstep1.asp

พรมมินทร์ พวงมาลา และคณะ (2544). *โครงการรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน บ้านแม่กำปอง หมู่ 3 ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่เอน จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นจาก http://elibrary.trf.or.th/download_fullstep1TRFN.asp

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมการท่องเที่ยว (12 มิถุนายน 2558). มาตรฐานโฮมสเตย์. สืบค้นจาก <http://www.homestaythai.net/Homepages/ReadPage/2/มาตรฐานโฮมสเตย์>
ศรัณยา หล่อมณีนพรัตน์. (30 ตุลาคม 2559). การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อศึกษาคติความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือนเขมร. สืบค้นจาก www.land.arch.chula.ac.th/data/file_20090921161906.pdf

การสัมภาษณ์

แคม สำนอง. เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์จิตต์. (15 เมษายน 2559). สัมภาษณ์.

พรม เฮื่อง. ผู้นำชุมชน โฮมสเตย์จิตต์. (16 เมษายน 2559). สัมภาษณ์.

Books

- ASEAN Secretariat. (2016a). *ASEAN homestay standard*. Jakarta: The ASEAN Secretariat.
- ASEAN Secretariat. (2016b). *ASEAN tourism strategic plan 2016 – 2025*. Jakarta: The ASEAN Secretariat.
- ASEAN Secretariat. (2011). *ASEAN tourism strategic plan 2011 – 2015*. Jakarta: The ASEAN Secretariat.
- Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. New York: Wiley.
- Buzzell, R. D. and Gale, B. T. (1987). *The PIMS principles: Linking strategy to performance*. New York: The Free Press.
- Cambell, A. (2010). Strategic destination Marketing, Nagigi style: Olivia's homestay in Fiji. In Acolla L. C. & Sherma R. (Eds.) *Marketing Island Destinations: Concepts and Cases* (pp. 97-108). London: Elsevier.
- Clemants, T., John, A., Nielsen, K., Vicheka, C., Sokha, E. and Piseth, M. (2008). *Tmatboey community-based ecotourism project, Cambodia*. Ministry of Environment, Cambodia, WCS Cambodia.
- Chomeya, R. (2008). Comparison study to quality psychology test between Likert scale 5 points and 6 points. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Comrey, A. L. & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Dhiradityakul, K. & Hummel, J. (2013). Community based tourism in ASEAN – an overview per country. In Hummel, J., Jong, H. D. & Dhiradityakul, K. (Eds.), *Innovating CBT in ASEAN: current directions and new horizons* (pp. 5-34). Chiang Mai: Wanida Karnpim Limited Partnership.
- Dickman, S. (1996). *Tourism: an introduction text*. Melbourne: Hodder Education.
- Emerson, R. M. (1982). Toward a theory of value in social exchange. K. S. Cook (Ed.), *Social Exchange Theory* (pp. 11-46). London: Sage Publications.
- Frommenwiler, S. & Varga, P. (2015, June 17-21). A modified value chain analysis of tourism development in the Inlay Lake region, Myanmar. R. Hay (Ed.), *BEST EN Think Tank XV The Environment-People Nexus in Sustainable Tourism: Finding the Balance* (pp. 101-117). Townsville, Australia: James Cook University.

- Gale, B. T. (1994). *Managing customer value: Creating quality and service that customers can see*. New York: The Free Press.
- Hair, J. F., Anderson, R.E., Tatham, R. L. & Black, W.C. (1998). *Multivariate data analysis*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Black W. C., Babin B. J. & Anderson R. E. (2010). *Multivariate data analysis: a global perspective*. New Jersey, Pearson Prentice Hall.
- Hasanyi, J. C. (1977). *Bargaining behavior in games and social situations*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- Hussin, R. & Kunjuraman, V. (2014). Sustainable community-based tourism (CBT) through homestay programme in Sabah, East Malaysia. In M. B. Basri, M. S. M. Salleh, S. R. Arshad & CW. S. B. CW. Ahmad (Eds.), *Proceeding of the Social Sciences Research ICSSR 2014, Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia* (pp. 41-61). Selangor: Worldconferences.net.
- Honey, M. (2008). *Ecotourism and Sustainable Development: Who own paradise?* Washington DC. : Island Press.
- Hotch, R. & Glassman C. (2005). *How to start & run your own bed & breakfast inn*. Mechanicsburg, PA: Stackpolebooks.
- Joreskog, K. G. & Sorbom, D. (1993). LISREL8 : *Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Chicago : Scientific Software International, Inc.
- Keller, K. R. (1998). *Strategic brand management, building, measuring and managing brand equity*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Kirkendall, D., Gruber, J. and Johnson, R. (1987). *Measurement and evaluation for physical Educator*. Champaign : Human Kinetics Publishers.
- Kunjuraman, V. & Hussin, R. (2013). Satisfaction of domestic tourists with the homestay programme in Mesilou village, Kundasang, Sabah. In *3rd Regional Conference on Tourism Research 2013* (pp. 18-27). Bayview Hotel, Langkawi, Malaysia.
- Loker, L. (1993). *The Backpacker Phenomenon II: More Answers to Further Questions*. North Queensland: James Cook University.

- Loehlin, J C. (1992). *Latent variable models: a guidelines for sample size estimation needs for statistical introduction to factor, path and structural analysis techniques rather than mathematical computation*. (2Ed), Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Maimunah, S. & Abdul Rahim, A. (2009). Criteria and standards in the Malaysian homestay. *International Seminar on Community-Based Tourism: Learning from the Homestay Programme in Malaysia*. Shah Alam: INTEKMA.
- McKercher, B. and Du Cros, H. (2002). *Cultural Tourism*. New York: The Harworth Hospitality Press.
- Meimand, S. E. & Ismail, H. N. (2011). Feasibility of operation homestay in rural areas: a case study of Meimand, Iran. In A. Bahauddin (Ed.), *Proceedings of 2nd Regional Conference on Tourism Research: Venturing Into New Tourism Research* (pp. 88-93). Penang: Universiti Sains Malaysia.
- Ministry of Tourism and Sports of Thailand. (2010). *ASEAN homestay directory 2010*. Bangkok: (n.p.).
- Mohamad IA, N. B., Rahman, S. B. B. A., Rahman, I. R. B. A., Nasruddin, M. N. B. M. (2014). Service quality factor for the success of home stay agro tourism in Malaysia, In *Malaysia Indonesia International Conference on Economics, Management and Accounting (MICEMA 2014)* (pp. 338-352). Putrajaya, Malaysia: International Islamic College, Quest International University Perak & Universiti Tenaga Nasional.
- MOTOUR (2012). *Ministry of Tourism Annual Report of 2010*. Kuala Lumpur: Kementerian Pelancongan Malaysia
- Ngah, I., Kamarudin, K. H. & Saad, H. (2016). Rural Transformation and Rural-Urban Linkages: The case of Kampung Peruas, Malaysia. *The 13th International Asian Urbanization Conference 2016*, January 6-8 2016, Universitas Gadjah Mada, Yogyakarta, Indonesia.
- Novelli, M. (2005). *Niche tourism: contemporary issues, trends and cases*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

- Oliver, P. (2003). *Dwellings: the vernacular house worldwide*. New York: Phaidon Press Inc.
- Pearce, D. (1989). *Tourist Development*. Harlow: Longman Scientific & Technical.
- Pearce, P. L. (1985). *The Social psychology of tourist behavior*. Oxford: Pergamon Press.
- Rapoport, A. (1969). *House form and culture*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Read, S.E. (1980). A prime force in the expansion of tourism in the next decade: Special interest tourism. In D. E. Hawkins, E. L. Shafor & J. M. Rovelstad (Eds.), *Tourism marketing and management issues* (pp. 193-202). Washington DC: George Washington Press.
- Ritzer, G. (1992). *Contemporary sociological theory*. New York: McGraw-Hill, Inc.
- Saraithong, W. & Chanchaoenchai, K. (2011). Tourists' behavior in Thai homestay business. In B. J. Davies, C. Vignali & T. Vranesevic (Eds.), *International Journal of Management Case: Special Issue CIRCLE Conference, University of Dubrovnik, Croatia*. UK: Access Press.
- Sheth, J. N., Newman, B. I. & Gross, B. L. (1991). *Consumption values and market choice*. Ohio: South Western Publishing.
- Tabachnick, B. G. & Fidell L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. New York: Harper Collins.
- Turner, J. H. (1977). *The structure of sociological theory*. Illinois: The Dorsey Press.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: understanding concepts and applications*. Washington DC: American Psychological Association.
- Walter, P. (2013). Experiential and transformative learning in community-based ecotourism. In C. Kawalilak & J. Groen (Eds.), *Proceedings of the 32nd National Conference of the Canadian Association for the Study of Adult Education*. Victoria, Canada: University of Victoria.
- Waterson, R. (2009). *The Living House: An Anthropology of Architecture in South-East Asia*. Singapore: Tuttle Publishing.

- West, S. G., Finch, J. F. & Curan, P. J. (1995). *Structural equation models with non-normal variables: Problems and remedies*. In R. H. Hoyle (Eds.), *Structural equation modeling: Concepts, issues and applications* (pp. 56-75). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- Woodruff, R. B. and Gardial, S. F. (1996). *Know your customer: New approaches to understanding customer value and satisfaction*. Cambridge, MA: Blackwell Publishers.
- Yassin, A Md., Ariff, N. & Masram, H. (2015). Motivation towards homestay entrepreneurs: case study in state of Johor. In *21st Pacific RIM Real Estate Society (PRRES 2015) Conference*, 18-21 January 2015, Hotel Istana, Kuala Lumpur, Malaysia.

Journal Papers

- Acharya, B. P. & Halpenny, E. A. (2013). Homestay as an alternative tourism product for sustainable community development: a case study of women-managed tourism product in rural Nepal. *Tourism Planning & Development*, 10(4), 367-387.
- Amin, A. & Ibrahim, Y. (2015). Model of sustainable community participation in homestay program. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(3), 539-545.
- Andereck, K. L., Valentine, K. M., Knopf, R. C. & Vogt, C. A. (2005). Resident perceptions of community tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 32(4), 1056-1076.
- Aziz, F. S. H. & Selamat, N. H. (2016). Constructing authenticity through hospitality: examining host-guest relations of Malay homestay program. *Asian Journal of Tourism Research*, 1(Sep.), 16-38.
- Aziz, N. I. A., Hassan, F & Jaafar, M. (2014). Exploring tourist experiences in Kampung Beng homestay programme. *Asia-Pacific Journal of Innovation in Hospitality and Tourism*, 3(1), 21-40.
- Baron, H. (1996). Strengths and limitations of Ipsative measurement. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 69, 49-56.

- Beerli, A. & Martin, J. D. (2004). Tourists' characteristics and the perceived image of tourist destinations: a quantitative analysis – a case study of Lanzarote, Spain. *Tourism Management*, 25, 623-636.
- Bojanic, D. C. (1996). Consumer perceptions of price, value and satisfaction in the hotel industry: an exploratory study. *Journal of Hospitality and Leisure Marketing*, 4 (1), 5-22.
- Boonratana, R. (2010). Community-based tourism in Thailand: The need and justification for an operational definition. *Kasetsart Journal (Soc. Sci.)*, 31, (280-289).
- Bhuiyan, M. A. H., Siwar, C., Ismail, S. M. & Islam, R. (2011). The role of home stay for ecotourism development in East Coast Economic Region. *American Journal of Applied Sciences*, 8(6), 540-546.
- Chen, C. F. & Chen F. S. (2010). Experience quality, perceived value, satisfaction and behavioral intentions for heritage tourists. *Tourism Management*, 31(1), 29-35.
- Chin, C. H., Lo, M. C., Songan, P. & Nair, V. (2014). Rural tourism destination competitiveness: A study on Annah Rais longhouse homestay, Sarawak. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 144, 35-44.
- Cohen, E. (1989). Primitive and remote: hill tribe trekking in Thailand. *Annals of Tourism Research*, 16(1), 30-61.
- Cohen, E. (2008). Southeast Asian ethnic tourism in a changing world. *Asian Anthropology*, 7(1), 25-56.
- Crouch, G. I. & Ritchie, J. R. B. (1999). Tourism, competitiveness and social prosperity. *Journal of Business Research*, 44, 137-152.
- Din, K. H. (1989). Islam and tourism: patterns, issue and options. *Annals of Tourism Research*, 16(4), 542-563.
- Dewi, M. A., Hermawanto, A. & Susanta, S. I. (2016). Building partnership between state and non-state actor in tourism village of Yogyakarta. *Journal Renaissance*, 1(2), 94-102.
- Donohue, H. & Needham, R. (2006). Ecotourism: the evolving contemporary definition. *Journal of Ecotourism*, 5(3), 192-210.

- Douangphosy, B., Han, C. H. & Ping, C. K. (2015). Community-based ecotourism for assessment potential and planning at Phou Khao Khouay National Protected Area, Loa PDR. *International Journal of Sciences*, 4,(3), 1-8.
- Echtner, C. M. (2002). The content of third world tourism marketing: a 4A approach. *International Journal of Tourism Research*. 4(6), 413-434.
- Fatimah, T. (2015). The impacts of rural tourism initiatives on cultural landscape sustainability in Borobudur area. *Procedia Environmental Sciences*, 28, 567-577.
- Füller, J., Bartl, M., Ernst, H. & Mühlbacher, H. (2006). Community based innovation: how to integrate members of virtual communities into new product development. *Electronic Commerce Research Journal*, 6(1), 57-73.
- Gutel, H. (2008). The home stay: a gendered perspective. *Frontiers Journal*, 15, 173-188.
- Homans, G. C. (1958). Social behavior as exchange. *American Journal of Sociology*, 63(6), 97-106.
- Homans, G. C. (1964). Bringing men back in. *American Sociological Review*, 29(5), 809-818.
- Hu, Y. C., Wang, J. H. & Wang R. Y. (2012). Evaluating the performance of Taiwan homestay using analytic network process. *Mathematical Problems in Engineering*, 2012, 1-24.
- Jamal, S. A., Othman, N. A. & Muhammad, N. M. N. (2011). Tourist perceived value in a community-based homestay visit: An investigation into the functional and experiential aspect of value. *Journal of Vacation Marketing*, 17(1), 5-15.
- Jamaludin, M., Othman, N. & Awang, A. R. (2012). Community based homestay programme: a personal experience. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 42, 451-459.
- Kasuma, J., Esmado, M. I., Yacob, Y., Kanyan, A. & Nahar, H. (2016). Tourist perception towards homestay businesses: Sabah experience. *Journal of Scientific Research and Development*, 3(2), 7-12.

- Kayat, K. (2002). Exploring factors influencing individual participation in community-based tourism: the case of Kampung Relau homestay program, Malaysia. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 7(2), 19-27.
- Kontogeorgopoulos, N., Churyen, A. & Duangsaeng, V. (2015). Homestay tourism and the commercialization of the rural home in Thailand. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 20(1), 29-50.
- Kontogeorgopoulos, N., Churyen, A. & Duangsaeng, V. (2014). Success factors in community-based tourism in Thailand: the role of luck, external support and local leadership. *Tourism Planning & Development*, 11(1), 106-124.
- Kumar, R., Gill, S. S. & Kunasekaran, P. (2012). Tourism as a poverty eradication tool for rural areas in Selangor, Malaysia. *Global Journal of Human Social Science*, 12(7), 21-26.
- Kruja, D. & Gjyrezi, A. (2011). The special interest tourism development and the small regions. *Turizam*, 15(2), 77-89.
- Kwaramba, H. M., Lovett, J. C., Louw, L. & Chipumuro, J. (2012). Emotional confidence levels and success of tourism development for poverty reduction: the South African Kwam eMakana home-stay project. *Tourism Management*, (33), 885-894.
- Lanier, P. & Berman, J. (1993). Bed-and-breakfast inns come of ages. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 34(2), 15-23.
- Lavarack, G. & Thangphet, S. (2007). Building community capacity for locally managed ecotourism in Northern Thailand. *Oxford University Press and Community Development Journal*, 44(2), 172-185.
- Lui A. (2006). Tourism in rural areas: Kedah Malaysia. *Tourism Management*, 27, 878-889.
- Lynch, P. A. (2003). Resource guide: homestay accommodation sector. *LTSN Hospitality Leisure Sport & Tourism*, 6, 1-15.
- Lynch, P. A. (2005). The commercial home enterprise and host: a United Kingdom perspective. *Hospitality Management*, 24(4), 533-553.
- Lynch, P. A. (2005a). Sociological impressionism in a hospitality context. *Annual of Tourism Research*, 23(3), 527-548.

- Mapjabil, J., Ismail, S. C., Rahman, B. A., Masron, T., Ismail, R. & Zainol, R. M. (2015). Homestays – Community programme or alternative accommodation? A re-evaluation of concept and execution. *Malaysian Journal of Society and Space*, 11(12), 1-8.
- Meimand, S. E., Khalifah, Z. & Hakemi, H. G. (2013). Expectation and experience gap for Japanese travelers visiting Malaysian homestay, utilizing holiday satisfaction model. *Indian Journal of Science and Technology*, 6(12), 5593-5599.
- Mura, P. (2015). Perceptions of authenticity in a Malaysian homestay – a narrative analysis. *Tourism Management*, 51, 225-233.
- Othman, F., Sazali, F. & Mohamed, B. (2013). Rural and community based tourism development in Malaysia: prospects for homestays as social economy enterprise. *TEAM Journal of Hospitality and Tourism*, 10(1). 65-76.
- Oranratmanee, R. (2011). Re-utilizing space: accommodating tourists in homestay houses in northern Thailand. *JARS*, 8(1), 35-54.
- Ozturk, A. B. & Qu, H. (2008). The impact of destination images on tourists' perceived value, expectation and loyalty. *Journal of Quality Assurance in Hospitality and Tourism*, 9(4), 275-297.
- Pakshir, L. & Nair, V. (2011). Sustainability of homestay as a form of community-based tourism (CBT): a case study of the rural community in Bavanat-Iran. *TEAM Journal of Hospitality and Tourism*, 8(1), 5-18.
- Peaty, D. (2010). Community-based tourism in the Indian Himalaya: homestays and lodges. *Journal of Ritsumeikan Social Sciences and Humanities*, (2), 25-44.
- Petrick, J. F. & Backman, S. J. (2002). An examination of the construct of perceived value for the prediction of golf travelers' intentions to repurchase. *Journal of Travel Research*, 41(1), 38-45.
- Pusiran, A. K. & Xiao, H. (2013). Challenges and community development: a case study of homestay in Malaysia. *Asian Social Science*, 9(5), 1-17.

- Rashidi, O., Hanie, M. L. N., Saufi, M. D., Zubaidah, A. K. S., Zainul, M. B. & Syakirin, H. H. K. (2015). Muslim-Friendly's homestay in Malaysia: issues and challenges. *Advanced Science Letters*, 21(6), 1655-1657.
- Razzaq, A. R. A., Hadi, M. Y., Mustafa, M. Z., Hamzah, A, Khalifah, Z & Mahamad, N. H. (2011). Local community participation in homestay program development in Malaysia. *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 7(12), 1418-1429.
- Reimer, J. K. & Walter P. (2013). How do you know it when you see it? Community-based tourism in the Cardamom mountains of southwestern Cambodia. *Tourism Management*, 34, 122-132.
- Samsudin, P. Y. & Maliki, N. Z. (2015). Preserving cultural landscape in homestay programme towards sustainable tourism: brief critical review concept. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 170, 433-441.
- Jimenez, Y. S., Sun, Y. Y., Hernandez, J. M. & Vega, R. S. (2015). The influence of remoteness and isolation in the rural accommodation rental price among Eastern and Western destination. *Journal of Travel Research*, 54(3), 380-395.
- Schemelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. & Muller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation model: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological research online*, 8 (2), 23-74.
- Scheyvens, R. (2002). Backpacker tourism and third world development. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 144-164.
- Shannonhouse, L., Bardeb, S. & Mobley, A. K. (2015). Qualitative outcomes of a homestay immersion with critical reflection. *Counselor Education and Supervision*, 54(4), 302-319.
- Slater, S. F. (1997). Developing a customer value-based theory of a firm. *Journal of a Academy of Marketing Science*, 25(2), 162-167.
- Soteriades, M. (2012). Tourism destination marketing: approaches improving effectiveness and efficiency. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 3(2), 107-120.
- Spiteri, J. M. and Dion, P. A. (2004). Customer value, overall satisfaction, end-user loyalty and market performance in detail intensive industries. *Industrial Marketing Management*, 33, 675-687.

- Sternberg, E. (1997). The iconography of the tourism experience. *Annals of Tourism Research*, 24(4), 951-969.
- Subash, T. (2014). Homestays – an instrument for community based tourism development in Kerala. *Tactful Management Research Journal*, 2(7), 1-8.
- Sujaritchai, S & Artnarong, W. (2016). Assessment of tourism attraction potentials in 3 eastern borders provinces. *Journal of Thai Interdisciplinary Research*, 11(6), 14-19.
- Suebsuk, N. & Nakagawa, O. (2015). Sustainable infrastructure and conservation ideas on homestay modification: owners' motivation and tourists' satisfaction in Amphawa, Thailand. *International Journal of Engineering and Technology*, 6(5), 414-419.
- Sweeney, J. C. & Soutar, G. N. (2001). Consumer perceived value: the development of a multiple item scale. *Journal of Retailing*, 77, 203-220.
- Teare, R., Bandara, C. (C.) & Jayawardena, C. (2013). Engaging the rural communities of Sri Lanka in sustainable tourism. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 5(5), 464-476.
- Timothy, D. J. (1999). Participatory planning. *Annals of Tourism Research*. 26(2), pp. 371-391.
- Tribe, J. & Snaith, T. (1998). From SERQUAL to HOLSAT: holiday satisfaction in Varadero, Cuba. *Tourism Management*, 19(1), 25-34.
- Tucker, H. & Lynch, P. (2005). Host-guest dating: the potential of improving the customer experience through host-guest psychographic matching. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 5(2-4), 11-32.
- Vasayangkura, C. & Kunphoommarl, M. (2016). The model of cultural based tourism management in urban community: a case study of Thai-Vietnamese community in Mukdahan Province, Thailand. *Mekong-Salween Civilization Studies Journal*, 7(1), 87-112.
- Ven, S. (2015). Host residents' attitude toward community-based ecotourism: empirical study in Southwestern Cambodia. *Journal of Tourism & Hospitality*, 4(1). 1-11.

- Walter, P. (2009). Local knowledge and adult learning in environmental adult education: community-based ecotourism in southern Thailand. *International Journal of Lifelong Education*, 28(4), 513-532.
- Walter, P. & Reimer, J. K. (2012): The ecotourism Curriculum and visitor learning in community-based ecotourism: case studies from Thailand and Cambodia. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 17(5), 551-561.
- Yoon, Y., Gursoy, D & Chen, J. S. (2001). Validating a tourism development theory with structural equation modeling. *Tourism Management*, 22, 363-372.
- Zabkar, V., Brencic, M. M. and Dmitrovic, T. (2010). Modeling perceived quality, visitor satisfaction and behavioral intentions at the destination level. *Tourism Management*, 31(2010), 537 – 546.
- Zeithaml, V. (1988). Consumer perceptions of price, quality and value: a means-end model and synthesis of evidence. *Journal of Marketing*, 52, 2-22.

Thesis

- Canaffan, S. J. (2010). Peru: land of the Incas?: development and culture in responsible, homestay tourism in Peru. (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://theses.ncl.ac.uk/dspace/bitstream/10443/1043/1/Carnaffan%2010.pdf>
- Lama, M. (2013). Community homestay programmes as a form of sustainable tourism development in Nepal. (Master's thesis). Centria University of Applied Sciences, Degree Programme in Tourism.
- Macek, I. C. (2012). Homestays as livelihood strategies in rural economies: the case of Johar Valley Uttarakhand India. (Master's thesis). Retrieved from https://dlib.lib.washington.edu/researchworks/bitstream/handle/1773/21845/Macek_washington_02500_10331.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Wong, O. Y. (2014). Towards sustainable community development: A case study of homestay tourism in Sabah. (Master's thesis). King's College London, University of London, Department of Geography.

Technical and Research Reports

- Armstrong, R. (2012). *An analysis of the conditions for success of community based tourism enterprises. ?* (ICRT Occasional Paper 21) Leeds: The International Centre for Responsible Tourism (ICRT) & Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ).
- ASEAN National Tourism Organizations. (2013, September). *ASEAN homestay standard assessment form: homestay provider*. Papers presented at the meeting of ASEAN Homestay Standard Audit Process and Certification Body, Putrajaya, Malaysia.
- Dutta, P. K. (2012, August). *Guidelines for promotion of homestays in Arunachal Pradesh*. Supported under: GOI-UNDP CCF-II Project “Biodiversity conservation through community based natural resource management in Arunachal Pradesh.
- Ministry of Tourism and Culture Malaysia. (2013, September). *ASEAN homestay standard assessment guidelines (draft)*. Papers presented at the meeting of ASEAN Homestay Standard Audit Process and Certification Body, Putrajaya, Malaysia.
- Panyalert, P. (2015). *A comparison of using English language in the homestay business for preparing into ASEAN between Samutsonḡkram province, Thailand, and Hoi An province, the Socialist Republic of Vietnam*. Retrieved from <http://hdl.handle.net/123456789/529>

Electronic Media

- Jamal, S. A. and Othman, N. (2009). Consumer Perceived Value: A Multiple Item Scale in Community-based Homestay Tourism. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/236944587_Consumer_Perceived_Value_A_Multiple_Item_Scale_in_Community-based_Homestay_Tourism

- Kantamneni, S. P. and Coulson, K. R. (1996). Measuring perceived value: Findings from preliminary research. Retrieved from <http://www.sbanet.ucs.edu/docs/proceedings/96swm019.txt>.
- Merriam-Webster Incorporated (2015, August 11). Merriam-Webster Dictionary. Retrieved from <http://www.merriam-webster.com/dictionary/homestay>
- Ministry of Tourism and Culture Malasia (2015, August 12). Malaysian Homestay Programme: What types of activities are offered in a homestay programme? Retrieved from <http://www.motac.gov.my/en/faqs/141-malaysian-homestay-programme>
- Richardson, K. (2015, August 12). International education: Homestay theory versus practice. In *Educational Research, Risks and Dilemmas: NZARE/AARE Conference on Nov. 29, 2003*. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.214.8933&rep=rep1&type=pdf>
- Shen, Y. (2017, January 10). Perceived value in tourism experience. In Tourism and Travel Research Association: Advancing Tourism Research Globally Conference on June 3, 2016. Retrieved from http://scholarworks.umass.edu/ttra/2016/Grad_Student_Workshop/8
- Weiermair, K. (2004). Product improvement or innovation: what is the key to success in tourism? Innovations in Tourism UNWTO Conference. Retrieved from <https://search.oecd.org/cfe/tourism/34267947.pdf>

Interviews

- Watiman, E. K. Homestay leader, Walai Tokou Homestay. (2016, April 30). Interview.
- Jinin, A. Homestay provider, Walai Tokou Homestay. (2016, April 30). Interview.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ประเทศไทย

การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย จะศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับภาพรวมของชุมชนและตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศไทย ประเทศประชาคมอาเซียน ได้แก่ ลักษณะทั่วไปและความเป็นมา ลักษณะกายภาพด้านที่พัก การจัดการพื้นที่ในบ้านพัก ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก พื้นที่สำหรับการต้อนรับและปฏิสัมพันธ์ ลักษณะการจัดการ การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้านกิจกรรม และการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ก.1 ลักษณะทั่วไปและความเป็นมา

โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ประมาณ 50 กิโลเมตร พิกัดอยู่ที่ละติจูด $18^{\circ} 51' 56.54''$ เหนือ, ลองจิจูด $99^{\circ} 21' 12.44''$ ตะวันออก (ดูภาพที่ ก.1) ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,045 เมตร ชุมชนบ้านแม่กำปองเริ่มต้นแนวคิดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในปี พ.ศ. 2543 โดยมุ่งหวังที่จะพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ เนื่องจากชุมชนมีสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม มีระบบนิเวศด้านป่าไม้ที่มีความสมบูรณ์ มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี ถือได้ว่ามีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ (ฐิติ ฐิติจำเริญพรและคณะ, 2554, น. 13) สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐที่จะสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โฮมสเตย์บ้านแม่กำปองได้รับความสำเร็จจากการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านโฮมสเตย์ โดยในปี พ.ศ. 2547 ผ่านการตรวจประเมินและได้รับการรับรองโฮมสเตย์มาตรฐานไทยจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และผ่านการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุโฮมสเตย์มาตรฐานไทยมาโดยตลอด รวมถึงได้รับการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน 2010 และมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน 2015 อีกด้วย

การเข้าถึงโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง สามารถเดินทางจากตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่ผ่านอำเภอสันกำแพง และอำเภอแม่ออน เป็นระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร และอีกเส้นทางหนึ่งผ่านอำเภอดอยสะเก็ด เลี้ยวขวาตรงสามแยกโป่งดิน ระยะทางประมาณ 51 กิโลเมตร ทางเข้าชุมชนเป็นถนนลาดยางและถนนคอนกรีต สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล

ชุมชนบ้านแม่กำปองมีจุดเริ่มต้นจากการอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อมาหาที่ทำกิน ประวัติมีอยู่ว่า พ่ออู่ป่า กิ่งแก้ว ชาวบ้านดอกแดง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่อพยพมาที่บ้านแม่กำ

ปองครั้งแรกเพราะต้องการพื้นที่ทำสวนเมี่ยง (ใบชา) ต่อมาญาติพี่น้องก็อพยพย้ายตามมาด้วย เนื่องจากพื้นที่บ้านแม่กำปองมีภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะแก่การเพาะปลูกเมี่ยง ชาวบ้านในพื้นที่ดอยสะเก็ดที่มีอาชีพปลูกเมี่ยงทำเมี่ยงอยู่แล้วก็อพยพย้ายตามมาด้วย จากนั้นจึงมีการขยายชุมชนออกไปเรื่อย ๆ ชาวบ้านที่อยู่โดยมากจึงเป็นชาวล้านนาพื้นที่แถบดอยสะเก็ด ชุมชนบ้านแม่กำปองมีอายุร่วมสองร้อยปี (พรมมินทร์ พวงมาลา และคณะ, 2544, น. 60)

ภาพที่ ก.1 แผนที่บริเวณภาคเหนือของประเทศไทยแสดงที่ตั้งโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่. ดัดแปลงจาก <https://www.google.co.th/maps>

ปัจจุบัน บ้านแม่กำปอง มีชาวบ้านอาศัยอยู่ทั้งสิ้น 135 ครัวเรือน ชาวบ้านจะตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ชิดกันตามที่ราบเนินเขาติดกับลำห้วยและแนวถนนเป็นกลุ่มบ้าน ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ปोक” หรือ “ปาง” แบ่งเป็น 6 ปาง ได้แก่ ปางในหนึ่ง ปางในสอง ปางกลาง ปางนอก ปางโตน และปางขอน ลักษณะบ้านเรือนเป็นแบบเรือนพื้นถิ่นประยุกต์แบบสมัยใหม่ อาชีพหลักของชาวบ้าน คือ การเก็บเมี่ยง ปลูกพืชสมุนไพร และปลูกกาแฟ แต่ในปัจจุบันหลังจากที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนเริ่มเข้ามามีบทบาทในบ้านแม่กำปอง ส่งผลให้เกิดอาชีพใหม่สร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน เช่น ทำหมอนใบชาขายเป็นของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว หมอนวาดแผนโบราณ รวมถึงการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ โดยปัจจุบันมีสมาชิกเข้าร่วมโครงการที่พักแบบโฮมสเตย์จำนวน 26 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่

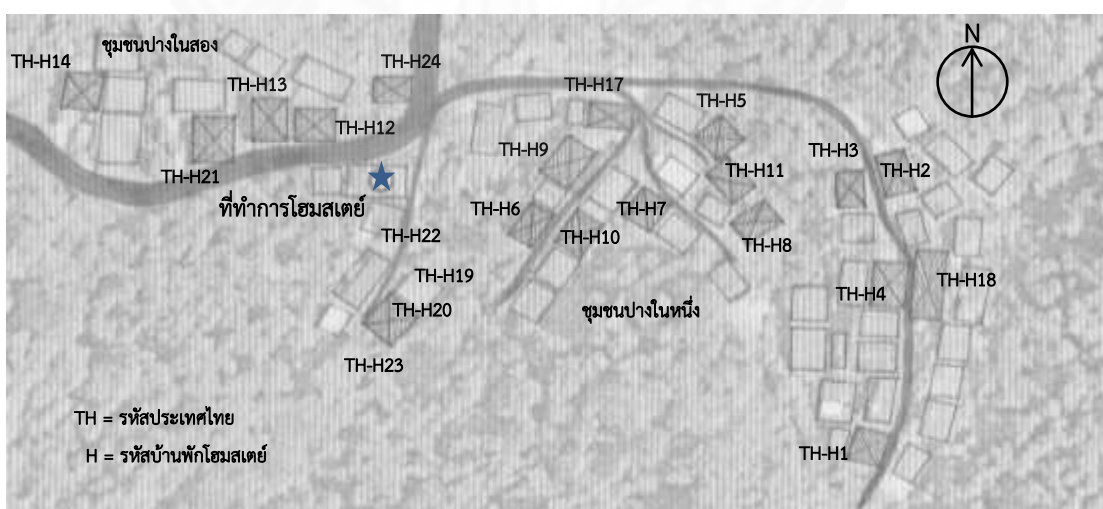
กระจายตัวอยู่ในชุมชนปางใน ตามภาพที่ ก.2 และรายละเอียดภาพขยายแสดงที่ตั้งบ้านพักโฮมสเตย์ตามภาพที่ ก.4

ภาพที่ ก.2 การกระจายตัวของบ้านพักโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านแม่กำปอง. ปรับปรุงจาก <https://www.google.co.th/maps/@18.8653331,99.3502541,869m/data=!3m1!1e3>

ภาพที่ ก.3 สภาพชุมชนปางใน บ้านแม่กำปอง.

ภาพที่ ก.4 ผังแสดงที่ตั้งบ้านพักโฮมสเตย์ในชุมชนปางใน โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง. ปรับปรุงจาก <https://www.google.co.th/maps/@18.8653331,99.3502541,869m/data=!3m1!1e3>

ก.2 ลักษณะกายภาพด้านที่พัก

ที่พักแบบโฮมสเตย์ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนปางในหนึ่งและปางในสอง ลักษณะรูปทรงเรือนที่พักแบบโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านแม่กำปอง ส่วนใหญ่เป็นเรือนไม้สองชั้นหลังคาแบบลาดเอียงน้อย พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย ห้องนอนสำหรับเจ้าของบ้าน ห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว ห้องครัว ห้องน้ำ โถงบ้าน และระเบียง มีลักษณะเป็นเรือนพื้นถิ่นแบบประยุกต์เสริมความเป็นสมัยใหม่ เรือนส่วนใหญ่ที่มีพื้นที่ใต้ถุนบ้านจะต่อเติมชั้นล่างเทพื้นคอนกรีต ก่อผนังฉาบปูน ปิดล้อมพื้นที่ใต้ถุนบ้านเพียงบางส่วนของพื้นที่โดยยังคงรักษาพื้นที่ส่วนหนึ่งเพื่อการใช้งานเปิดโล่งแบบอนุรักษณ์บริเวณใต้ถุนบ้าน ส่วนพื้นที่ปิดล้อมส่วนใหญ่จะกันเพื่อเป็นห้องนอนหรือห้องน้ำ

ภาพที่ ก.5 การปรับปรุงพื้นที่ใต้ถุนบ้านแบบกันพื้นที่ใต้ถุนบ้านบางส่วน (TH-H1) และ(TH-H15).

ภาพที่ ก.6 การปรับปรุงพื้นบ้านชั้นล่างของบ้านไม้สองชั้นเป็นพื้นเทคอนกรีต (TH-H9).

แม้ว่าที่พักแบบโฮมสเตย์ในบ้านแม่กำปองส่วนใหญ่จะถูกปรับปรุงให้มีความสะดวกสบายและทันสมัยมากขึ้น แต่ลักษณะเรือนก็ยังมีข้อบ่งชี้ถึงความเป็นเรือนพื้นถิ่น สังเกตได้จากลักษณะวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง บ้านเรือนทุกหลังจะใช้ไม้เป็นวัสดุก่อสร้างหลักที่หาได้ในชุมชนโดยส่วนใหญ่จะตัดไม้ในสวนเมี่ยงของตนเองมาสร้างบ้านเรือน แบบแผนการก่อสร้างจะใช้ช่างก่อสร้างใน

ชุมชนเป็นคนสร้างและออกแบบตามลักษณะพื้นที่ใช้สอยที่เจ้าของบ้านต้องการ เช่น เจ้าของบ้านจะแจ้งความประสงค์เกี่ยวกับรูปแบบเรือนโดยอธิบายบอกช่างว่าต้องการเรือนไม้ มีใต้ถุน แบบ 2 ห้องนอน มีบันไดลงด้านหน้า (TH-H10) เป็นต้น สภาพภายในที่พักยังคงสะท้อนเอกลักษณ์และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต เช่น ยังมีบ่อหมักเมี่ยงแบบดั้งเดิมในเรือน (TH-H13) แม้ว่าในปัจจุบันจะไม่ได้ใช้งานแล้วแต่ชาวบ้านก็ยังอนุรักษ์ไว้เป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญของการท่องเที่ยวแบบชนบท (rural tourism) (Chin et al., 2014, p. 40)

ภาพที่ ก.7 สภาพภายในเรือน TH-H13 ยังมีบ่อหมักเมี่ยงแบบดั้งเดิม (ซ้าย) เชาสัตว์เขวนตากแห้ง (กลาง) และ ครั้วแบบดั้งเดิม (ขวา).

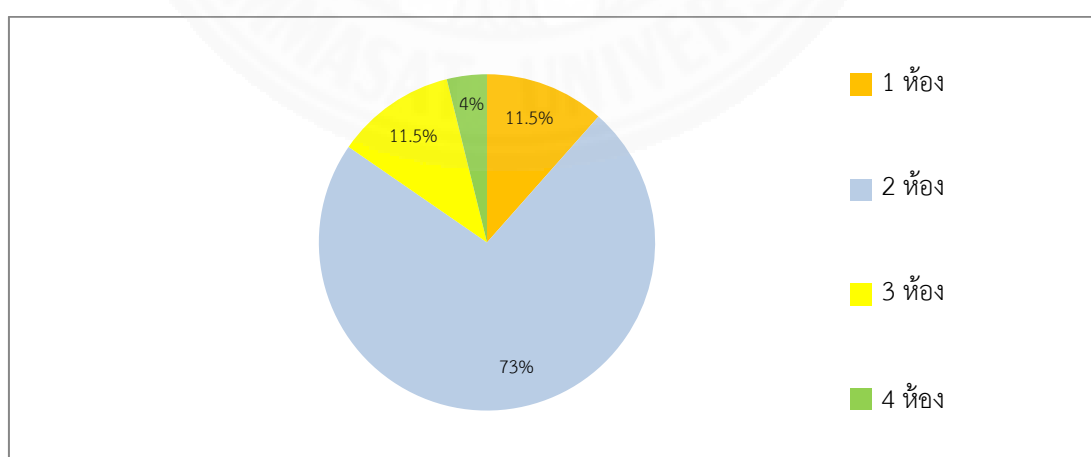

ภาพที่ ก.8 ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นถิ่นแบบประยุกต์โดยต่อเติมใต้ถุนบ้าน (TH-H13).

ภาพที่ ก.9 ตัวอย่างลักษณะเรือนพื้นถิ่นประยุกต์โดยต่อเติมซุ้มระเบียงด้านหน้า (TH-H17).

ตามข้อกำหนดด้านกายภาพของที่พักตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนจะเน้นในเรื่องโครงสร้างของเรือนต้องอยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัย และมีการใช้วัสดุก่อสร้างและตกแต่งที่สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์และสถาปัตยกรรมแบบท้องถิ่น ลักษณะที่พักแบบโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านแม่กำปองส่วนใหญ่จะมีคุณลักษณะที่สอดคล้องตามข้อกำหนดด้านตัวบ้านดังกล่าว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเกณฑ์คุณสมบัติขั้นพื้นฐานในการเข้าสู่มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน คือ จำเป็นต้องมีการจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในเรือนชายคาเดียวกันกับเจ้าของบ้าน และภายในเรือนจะต้องมีห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวไม่เกิน 4 ห้อง (ASEAN Secretariat, 2016a, pp. 4 - 6) ซึ่งรายละเอียดปรากฏตามภาพที่ ก.10

ภาพที่ ก.10 สัดส่วนจำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวในบ้านพักโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง.

ที่พักแบบโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านแม่กำปอง ส่วนใหญ่จะจัดให้นักท่องเที่ยวพักในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน โดยจัดห้องว่างที่มีอยู่ภายในเรือนเพื่อใช้เป็นห้องพักสำหรับ

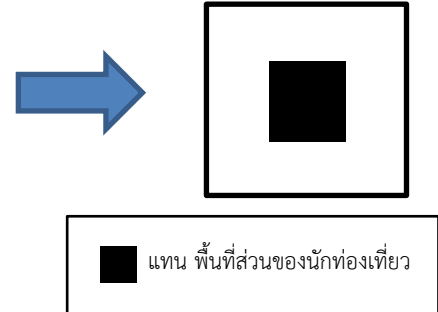
นักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวหลังละ 2 ห้อง แต่หากมีนักท่องเที่ยวมาพักกันคราวละหลายคนและประสงค์จะพักในเรือนหลังเดียวกัน เจ้าของบ้านจะจัดพื้นที่เอนกประสงค์บริเวณโถงในเรือน เป็นที่อาศัยหลับนอนชั่วคราวสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีฉากม่านกันบังตาพอให้ดูเป็นสัดส่วน

ก.3 ลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพัก

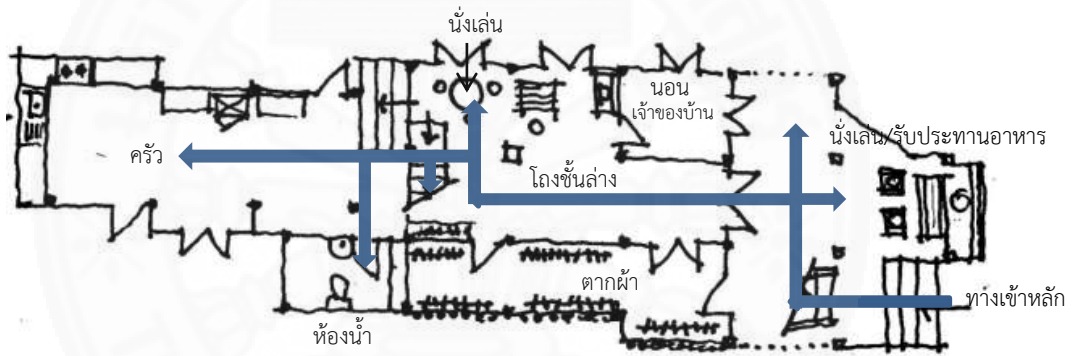
จากแนวคิดในการสร้างผลิตภัณฑ์ประเภทโฮมสเตย์ของ Lynch (2005, p. 533) พบว่า ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านที่พัก (accommodation) ในบ้านพักส่วนบุคคล (private house) ภายใต้การจัด (setting) โดยกำหนดรูปแบบกติกาการเข้าพักอาศัยในที่พักของนักท่องเที่ยวตามรูปแบบของแต่ละประเภทของโฮมสเตย์ การจัดจะส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว จากการสำรวจโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง พบว่า การจัดรูปแบบลักษณะการเข้าพักอาศัยในที่พักของนักท่องเที่ยว มีทั้งแบบให้นักท่องเที่ยวพักแยกหลังและแบบพักในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน สัดส่วนตามภาพที่ ก.10 นอกจากนี้ ที่พักโฮมสเตย์แบบพักในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน ยังสามารถจำแนกตามลักษณะการจัดการพื้นที่ใช้สอยในที่พักเป็นแบบ (1) เน้นให้นักท่องเที่ยวใช้พื้นที่ใช้สอยในเรือนร่วมกัน และ (2) แบบแบ่งพื้นที่ใช้สอยในเรือนส่วนใหญ่แยกกันระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว รายละเอียดการจำแนกประเภทของบ้านพักโฮมสเตย์ตามลักษณะการแบ่งส่วนพื้นที่ใช้สอยภายในที่พัก สรุปได้ดังนี้

ก.3.1 แบบพักหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน

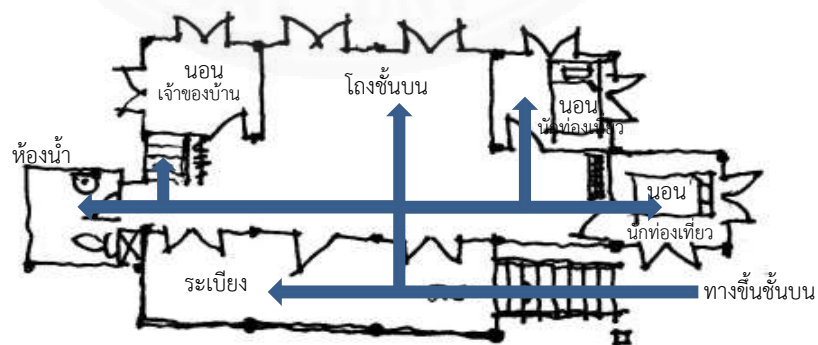
ก.3.1.1 แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน () แทนลักษณะที่พักแบบโฮมสเตย์ประเภทที่เจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวพักอาศัยในเรือนชายคาเดียวกัน โดยเจ้าของบ้านแบ่งห้องว่างในเรือนเป็นห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว พื้นที่ใช้สอยในเรือนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ใช้สอยร่วมกันเว้นไว้แต่ห้องพักส่วนตัวของเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว โดยในการศึกษาคั้งนี้ ใช้สัญลักษณ์แสดงลักษณะการแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งในเรือนเป็นพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวโดยถูกล้อมรอบด้วยพื้นที่ใช้สอยร่วมกันในเรือนของเจ้าของบ้าน (สีดำแทนพื้นที่ส่วนนักท่องเที่ยว, สีขาวแทนพื้นที่เรือน) เมื่อนักท่องเที่ยวออกจากห้องพักจะเข้าสู่บริเวณพื้นที่ใช้สอยร่วมกันในเรือนทันที การใช้พื้นที่ใช้สอยในที่พักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกันจะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีปฏิสัมพันธ์พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าของบ้าน รวมถึงได้มีโอกาสเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านมากที่สุด

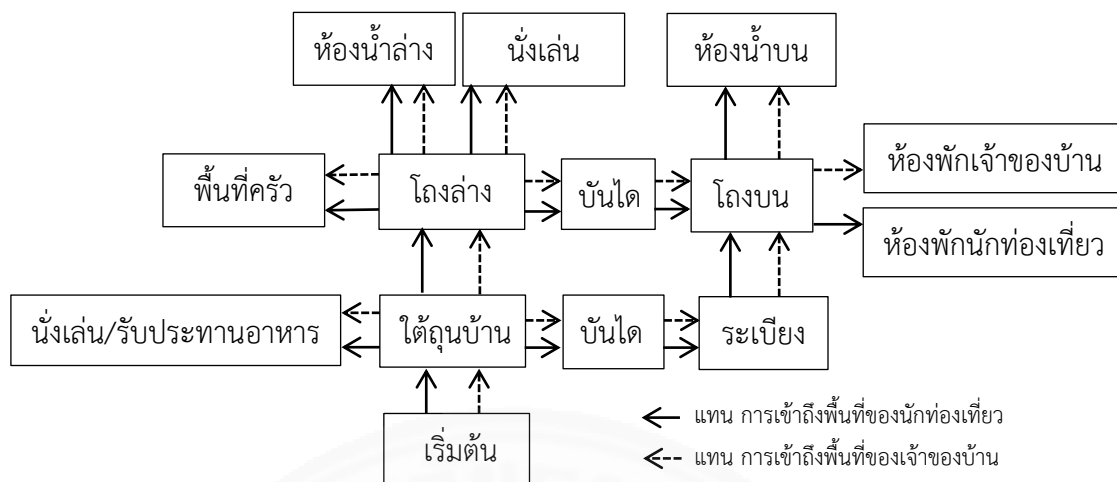
ภาพที่ ก.11 ตัวอย่างที่พักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (TH-H22) และรูปแบบสัญลักษณ์.

ภาพที่ ก.12 ผังพื้นที่ชั้นล่างและการเข้าถึงพื้นที่ภายในเรือนของนักท่องเที่ยว (TH-H2).

ภาพที่ ก.13 ผังพื้นที่ชั้นบนและการเข้าถึงพื้นที่ภายในเรือนของนักท่องเที่ยว (TH-H2).

ภาพที่ ก. 14 รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในที่พักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (TH-H2) .

รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในที่พักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกัน/พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ร่วมกัน นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ในเรือนได้เกือบทุกพื้นที่ยกเว้นเพียงพื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของบ้านคือห้องนอนเท่านั้น การเข้าถึงห้องพักของนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องผ่านพื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (sharing space) ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับแขกที่มาพัก (host-guest interaction area) จากภาพที่ ก.12 – ก.14 นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกเส้นทางการเข้าถึงห้องพักทั้งแบบเน้นผ่านพื้นที่ปฏิสัมพันธ์มาก (จากใต้ถุนไปโถงล่างไปบันไดไปโถงบนไปห้องพัก) หรือแบบเน้นความเป็นส่วนตัวได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว (จากใต้ถุนบ้านไปบันไดไประเบียงไปโถงบนไปห้องพัก)

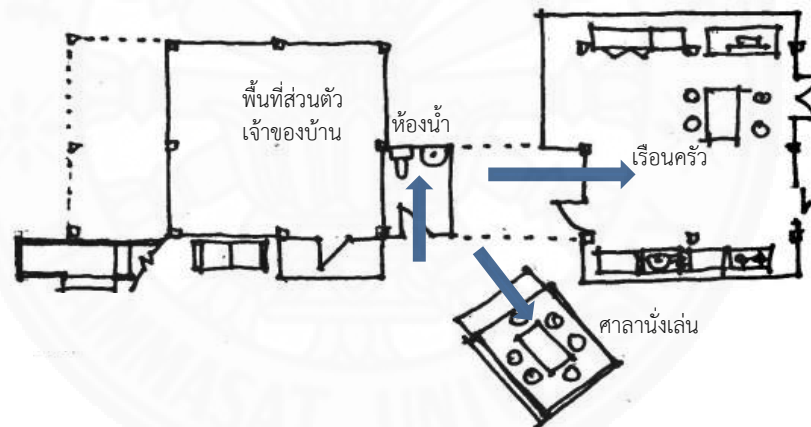
ก.3.1.2 แบบพักหลังเดียวกัน แบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน ()

แทนลักษณะการแบ่งพื้นที่ใช้สอยแบบแบ่งพื้นที่ชั้นบนของเรือนให้เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว มีการจัดพื้นที่ในลักษณะที่เจ้าของบ้านกำหนดให้นักท่องเที่ยวพักอาศัยในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน แต่เจ้าของบ้านจะแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งของเรือนรวมห้องพักและพื้นที่ใช้สอยอีกส่วนให้เป็นพื้นที่ใช้สอยแบบส่วนตัวโดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยว (tourists' private space) อย่างเป็นสัดส่วนส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ชั้นบนทั้งหมดของเรือนให้เป็นพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการพื้นที่ภายในเรือนในลักษณะนี้จะส่งผลให้เจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น แต่ยังคงกำหนดพื้นที่ส่วนหนึ่งไว้เป็นพื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (sharing space) สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของที่พักแบบโฮมสเตย์ เช่น ชานระเบียง ใต้ถุนบ้าน หรือศาลา

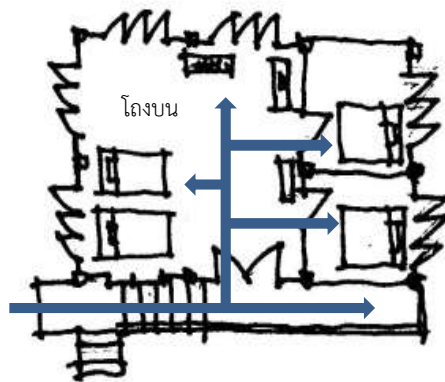
พักผ่อน และส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ใช้สอยร่วมกันตามความจำเป็น เช่น ห้องน้ำเนื่องจากในบ้านมีห้องน้ำเพียงห้องเดียว

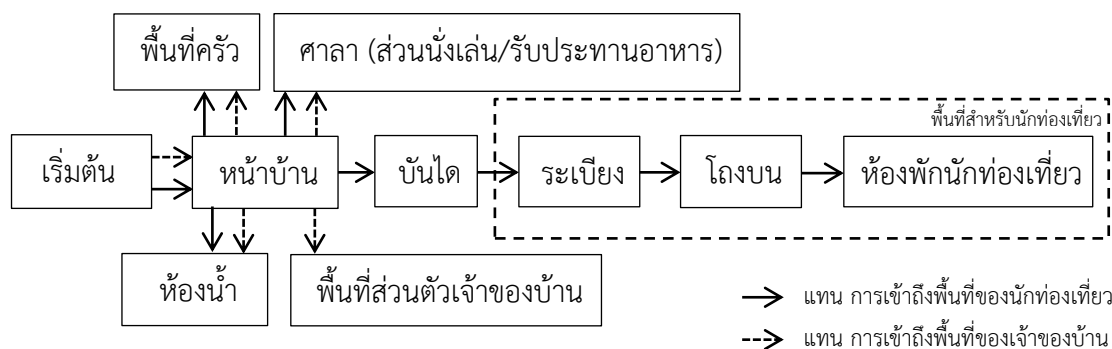
ภาพที่ ก.15 ตัวอย่างที่พักโฮมสเตย์รูปแบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกันโดยแบ่งพื้นที่ชั้นบนให้เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว (TH-H20) และรูปแบบสัญลักษณ์.

ภาพที่ ก.16 ผังพื้นที่ชั้นล่างและการเข้าถึงพื้นที่ในที่พักของนักท่องเที่ยว (TH-H20).

ภาพที่ ก.17 ผังพื้นที่ชั้นบนถูกจัดเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบยกชั้น (TH-H20).

ภาพที่ ก.18 รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในที่พักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ แยกกัน .

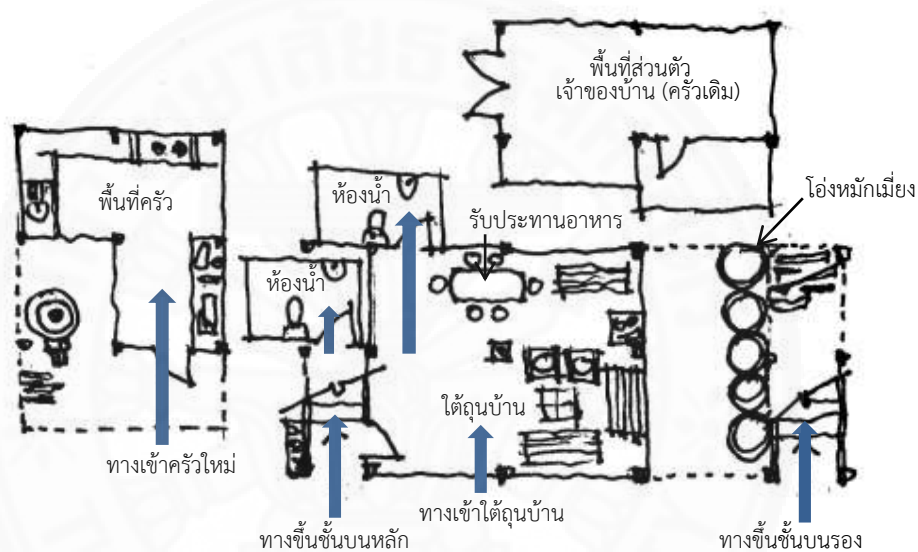
รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในที่พักแบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ แยกกัน นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงห้องพักตามรูปแบบเส้นทางที่เจ้าของบ้านจัดรูปแบบไว้ ลักษณะการเข้าถึงพื้นที่จะมีเส้นทางที่ชัดเจนตามที่เจ้าของบ้านกำหนดไว้แบบกำหนดทิศทาง หากพิจารณาเปรียบเทียบกับแบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน พบว่า มีรูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านมีความซับซ้อนน้อยกว่า และพื้นที่ส่วนตัวสำหรับนักท่องเที่ยวจะมีพื้นที่มากกว่า

ก.3.2 แบบพักแยกหลัง (หรือ) แทนลักษณะที่พักแบบโฮมสเตย์ประเภทที่เจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวแยกพักอาศัยในเรือนคนละหลัง โดยเจ้าของบ้านแบ่งเรือนที่ว่างหรือยกเรือนที่เจ้าของบ้านเคยพักอาศัยหรือสร้างเรือนที่พักหลังใหม่สำหรับให้นักท่องเที่ยวพักอาศัยโดยเฉพาะอย่างเป็นส่วน รูปแบบนี้พักอาศัยในลักษณะนี้จะเน้นความเป็นส่วนตัวของเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวมากเป็นพิเศษ แต่ยังคงจัดให้มีพื้นที่ใช้สอยร่วมกันระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง เช่น ลานระเบียง ศาลา ใต้ถุนบ้าน เป็นต้น เป็นพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์พูดคุยสนทนา ในโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองมีที่พักโฮมสเตย์แบบแยกหลังในสัดส่วนที่เท่ากับที่พักรโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน แต่มีน้อยกว่าแบบพักหลังเดียวกัน

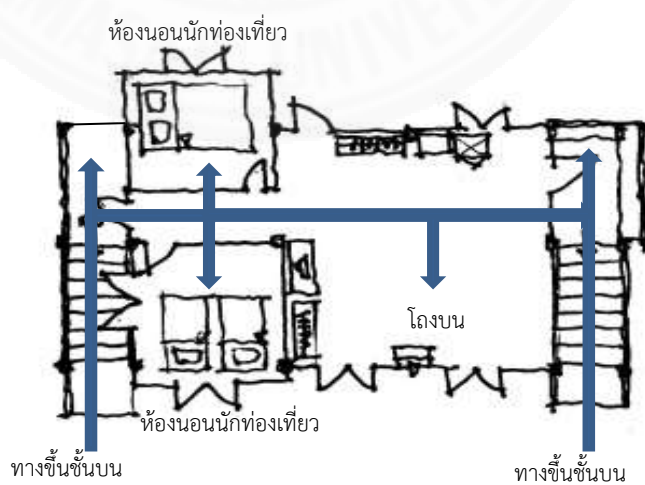
เน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (ดูภาพที่ ก.23) โดยรูปแบบการจัดพื้นที่มีทั้งแบบยกเรือนที่เจ้าของบ้านเคยพักอาศัยเป็นประจำให้นักท่องเที่ยวเข้าพักทั้งหลัง ในขณะที่เจ้าของบ้านเลือกไปสร้างต่อเติมชั้นใต้ถุนหรือปรับปรุงเรือนหลังอื่น ๆ ในบ้าน เช่น เรือนครัว (บ้านหลุม) เป็นที่พักประจำสำหรับเจ้าของบ้านทดแทน และแบบที่เจ้าของบ้านยังพักอยู่ในเรือนหลังเดิม แต่สร้างเรือนหลังใหม่หรือปรับปรุงเรือนหลังอื่นอีกหลังสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวนบ้านพักแบบ และ ในชุมชนมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

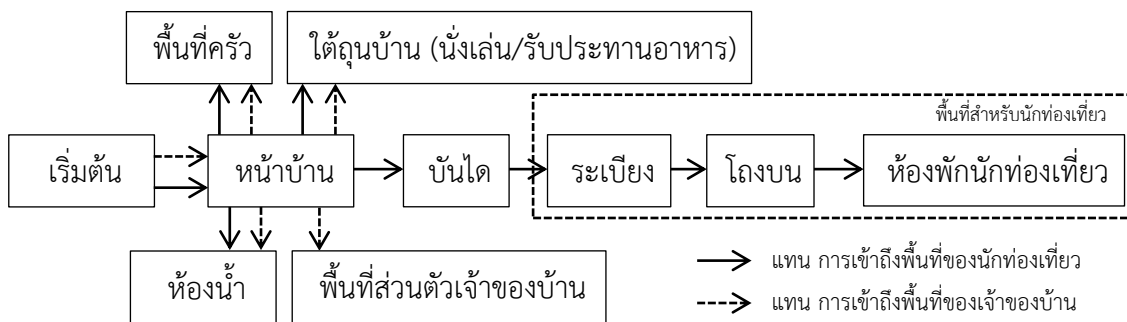
ภาพที่ ก.19 ตัวอย่างที่พักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลัง (TH-H1) และรูปแบบสัญลักษณ์.

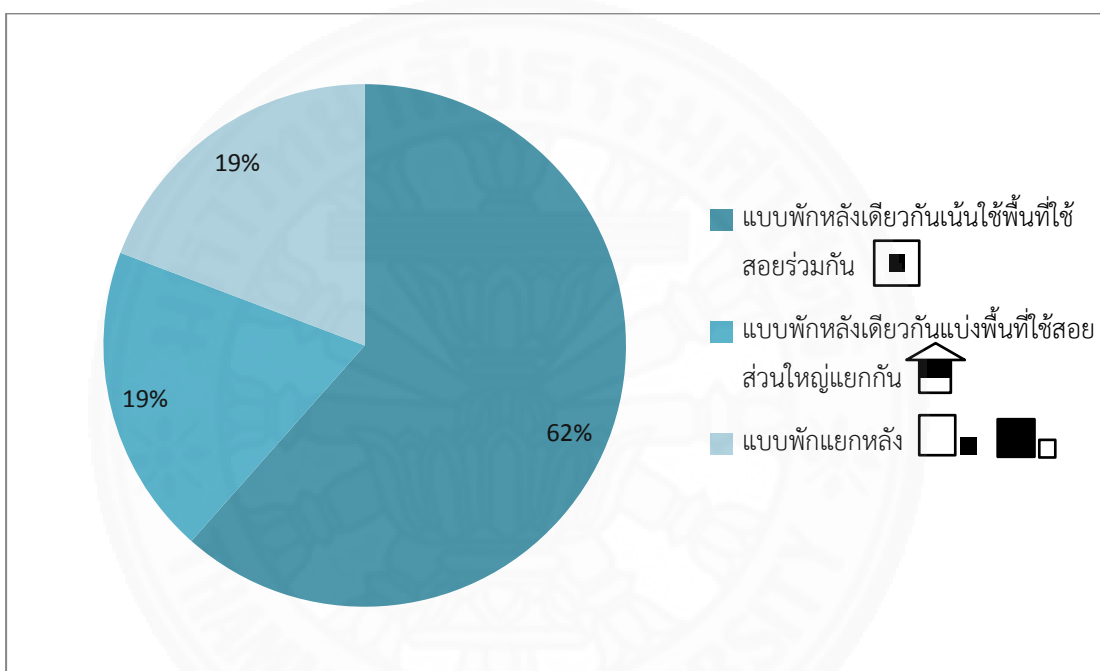
ภาพที่ ก.20 ผังพื้นที่ชั้นล่างและการเข้าถึงพื้นที่ภายในเรือนของนักท่องเที่ยว (TH-H1).

ภาพที่ ก.21 ผังพื้นที่ชั้นบนและการเข้าถึงพื้นที่ภายในเรือนของนักท่องเที่ยว (TH-H1).

ภาพที่ ก.22 รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ของนักท่องเที่ยวในที่พักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลัง

ภาพที่ ก.23 สัดส่วนลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพักโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง.

เมื่อพิจารณารูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในที่พักโฮมสเตย์ทั้งแบบพักแยกหลังกับแบบพักเรือนหลังเดียวกันแต่แบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน และแบบพักเรือนหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน สรุปได้ว่า

1. การจัดรูปแบบการใช้พื้นที่ในที่พักโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองส่วนใหญ่ให้นักท่องเที่ยวพักอาศัยในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านแบบเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยภายในเรือนร่วมกัน
2. ลักษณะการแบ่งพื้นที่ภายในที่พักโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองประกอบด้วย (1) ห้องนอนสำหรับเจ้าของบ้าน (2) ห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว (3) ชานระเบียง (4) โถงบ้าน (5) พื้นที่ครัว (6) ห้องน้ำ และ (7) บันได โดยพื้นที่ครัวและห้องน้ำอาจเป็นเรือนแยกจากเรือนพักอาศัยแต่บาง

หลังอาจมีองค์ประกอบเพิ่มเติม เช่น มีใต้ถุนบ้าน มีศาลา หรือมีที่นั่งเล่นบริเวณระเบียงบ้าน สำหรับเป็นพื้นที่ในการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างเจ้าของกับนักท่องเที่ยว

3. การจัดรูปแบบด้านพื้นที่ของที่พักโฮมสเตย์โดยการกำหนดพื้นที่ตามลักษณะความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้ จำแนกได้ดังนี้ (1) พื้นที่ใช้สอยสำหรับนักท่องเที่ยว (2) พื้นที่ใช้สอยร่วมกันระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว และ (3) พื้นที่ใช้สอยส่วนตัวของเจ้าของบ้าน

4. ที่พักโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวแบบพักแยกหลังกับแบบพักเรือนหลังเดียวกันแต่แบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน มีรูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในที่พักของนักท่องเที่ยวที่คล้ายคลึงกัน

ก.4 ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก

เนื่องจากเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มีแนวคิดที่นักท่องเที่ยวที่มาพักค้างแรมควรได้รับความสะดวกสบาย ดังนั้นบ้านพักส่วนใหญ่จึงถูกปรับปรุงเพื่อตอบสนองต่อนักท่องเที่ยวในด้านความสะดวกสบาย สืบเนื่องได้จากลักษณะบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะเป็นเรือนพื้นดินแบบประยุกต์เสริมความสะดวกสบาย ส่งผลให้ภายในบ้านพักส่วนใหญ่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างผสมผสานทั้งรูปแบบสมัยใหม่และรูปแบบดั้งเดิม แต่ทั้งนี้สิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านพักโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยวยังมีลักษณะเป็นเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Jamal and Othman, 2009, p. 12: Mapjabil et al., 2015, p. 4) ปรากฏตามลักษณะกิจวัตรและกิจกรรมภายในบ้านพักของนักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ใช้สอยในบ้าน ดังต่อไปนี้

(1) **ห้องนอน** สิ่งอำนวยความสะดวกภายใต้ความเรียบง่ายในห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวมีลักษณะไม่แตกต่างจากสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องนอนของเจ้าของบ้าน ซึ่งประกอบด้วย เสื่อ ฟูกนอน ผ้าปูที่นอน หมอน ผ้าห่ม และปลั๊กไฟ บ้านพักส่วนใหญ่จะไม่มีมุ้ง เนื่องจากที่บ้านแม่กำปองจะมียุ้งเฉพาะช่วงหว่าน คำนึงถึงการเตรียมที่นอนสำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะปูที่นอนบนพื้นห้องโดยจะปูเสื่อและปูฟูกเย็บมือแบบบางคลุมด้วยผ้าปูที่นอนพร้อมวางผ้าห่มและหมอนไว้บนที่นอน บางหลังอาจมีเตียงนอนสำหรับนักท่องเที่ยว (TH-8, TH-11, TH-19 และ TH-26) เจ้าของบ้านให้เหตุผลว่า “เตียงนอนเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติและผู้สูงอายุ ช่วยให้ลุกขึ้นจากเตียงไม่ลำบาก” การทำเตียงจะใช้ไม้ในสวนเมี่ยงและจ้างช่างในหมู่บ้านทำแบบเรียบง่าย ในห้องนอนอาจมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น พัดลม มุ้ง หรือมุ้งลวด เป็นต้น ในขณะที่โต๊ะเครื่องแป้ง ตู้ ส่วนใหญ่เจ้าของบ้านจะวางไว้ที่โถงบ้าน ในกรณีที่นักท่องเที่ยวมาพักหลายคนและประสงค์ต้องการพักในบ้านหลังเดียวกันซึ่งมีห้องนอนไม่เพียงพอ เจ้าของบ้านส่วนใหญ่เตรียมพร้อมที่จะจัดพื้นที่บริเวณโถงบ้านให้เป็นที่พักผ่อนชั่วคราวสำหรับนักท่องเที่ยว มีการจัดเตรียมฉากม่านบังตาสำหรับกันให้เป็นขอบเขตพื้นที่พอให้ดูเป็นสัดส่วน

ภาพที่ ก.24 เครื่องนอนแบบพื้นถิ่น พูกนอน หมอนหนุนและผ้าห่มแบบเย็บมือ (TH-H1 และ TH-H4).

ภาพที่ ก.25 การจัดเตรียมที่นอนสำหรับนักท่องเที่ยวในห้องพัก (TH-H1) และ (TH-H15).

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องนอน สรุปได้ว่าภายในห้องนอนมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแบบเรียบง่าย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับเกณฑ์ด้านห้องนอนในองค์ประกอบด้านที่พักตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ได้แก่ โต๊ะพัดลม ปลั๊กไฟ มีผ้าปูที่นอนและปลอกหมอนที่สะอาด ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกที่บ้านพักส่วนใหญ่ไม่มีตามที่มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนกำหนด ได้แก่ เตียงนอนขนาดมาตรฐานพร้อมพูกที่นอนและหมอนตามขนาดมาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่าบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มีการกันพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถนอนบริเวณโถงบ้านได้ ซึ่งหากพิจารณาตามเกณฑ์ด้านตัวบ้านในองค์ประกอบด้านที่พักในมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนนั้น เจ้าของบ้านจำเป็นต้องมีห้องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นส่วน

ภาพที่ ก.26 การจัดเตรียมที่นอนสำหรับนักท่องเที่ยวบริเวณโถงบ้าน (TH-H11 และ TH-H20).

(2) ห้องน้ำ ลักษณะห้องน้ำในบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะมีการต่อเติมปรับปรุงมีทั้งแบบต่อเติมไว้บนบ้าน แบบต่อเติมไว้ใต้ถุนบ้านและแบบสร้างใหม่ชนิดแยกหลังนอกตัวบ้าน เจ้าของบ้านมีมุมมองว่าความสะดวกสบายในการใช้ห้องน้ำของนักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับบ้านพักแบบโฮมสเตย์ ดังนั้นขั้นตอนในช่วงแรกที่สำคัญของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโฮมสเตย์คือ การปรับปรุงห้องน้ำ โดยเจ้าของบ้านจะเปลี่ยนโถ้วมชนิดเดิมแบบนั่งยองเป็นโถ้วมนั่งราบแบบชักโครกหรือแบบตักราด และติดตั้งเครื่องทำน้ำอุ่นพร้อมฝักบัวสำหรับนักท่องเที่ยว ในขณะที่เจ้าของบ้านบางหลังตัดสินใจสร้างห้องน้ำเพิ่มขึ้นมาใหม่เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบทางกายภาพของห้องน้ำกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พบว่า องค์ประกอบส่วนใหญ่สอดคล้องกับเกณฑ์ด้านห้องน้ำตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน กล่าวคือ มีสุขภัณฑ์ชนิดนั่งราบภายในตัวบ้านหรือหากอยู่นอกบ้านให้อยู่ไม่ไกลจากตัวบ้านนัก มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐาน เช่น ฝักบัว อ่างล้างหน้า และมีน้ำสะอาดพร้อมใช้ตลอดเวลา แต่ในเกณฑ์ด้านตัวบ้าน (รวมครัว ห้องนอน ห้องน้ำ) ในองค์ประกอบด้านสุขอนามัยและความสะอาด พบว่า ในส่วนของห้องน้ำ เจ้าของบ้านมีการจัดเตรียมผ้าเช็ดตัวที่สะอาด แต่นักท่องเที่ยวสามารถใช้สบู่เหลว แชมพูร่วมกับเจ้าของบ้านได้

ภาพที่ ก.27 ห้องน้ำเพิ่มแบบแยกหลัง TH-H1 (ชาย) และแบบต่อเติมที่ใต้ถุนบ้าน TH-H13 (ขวา).

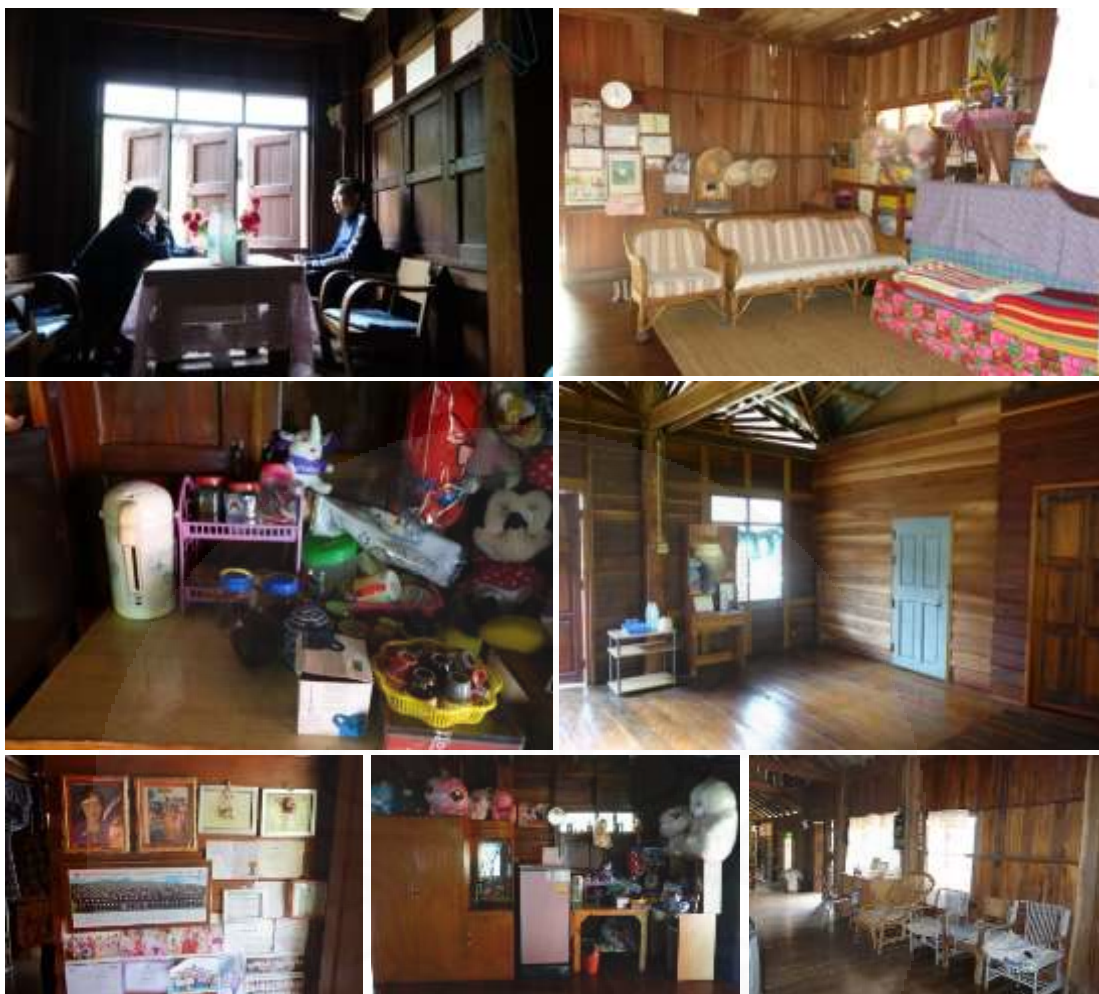

ภาพที่ ก.28 ห้องน้ำแบบใช้ร่วมกันกับเจ้าของบ้านภายในบ้าน TH-H7 (ซ้าย) TH-H26 (กลาง) และห้องสุขาแบบแยกเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยว TH-H23 (ขวา).

ก.5 พื้นที่สำหรับการต้อนรับและการปฏิสัมพันธ์

โรงบ้านและชานระปียง คือ พื้นที่เอนกประสงค์สำหรับนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน ขึ้นอยู่กับการจัดการการใช้พื้นที่ในบ้านของเจ้าของบ้านแต่ละหลัง โดยส่วนใหญ่โรงบ้านจะถูกใช้เป็นพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน พูดคุยสนทนา หรือทำกิจกรรมที่ต้องใช้พื้นที่ เช่น ทำบายศรีสู่ขวัญ นวดแผนไทย เป็นต้น นอกจากนี้ บางครั้งโรงบ้านยังถูกใช้เป็นที่พักผ่อนหลับนอนชั่วคราวสำหรับนักท่องเที่ยวในกรณีที่นักท่องเที่ยวมาพักกันหลายคนและต้องการพักบ้านหลังเดียวกัน เจ้าของบ้านส่วนใหญ่มักจะวางเครื่องนอนเตรียมไว้พร้อมซึ่งเชือกทำฉากผ้ากันเป็นพื้นที่กั้นปิดล้อมที่โรงบ้าน ลักษณะการจัดพื้นที่โรงบ้านเป็นที่นอนชั่วคราวสำหรับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับธรรมเนียมปฏิบัติตามแบบวิถีชีวิตของชาวชนบทในประเทศไทย ที่จะจัดที่นอนบริเวณโรงบ้านสำหรับแขกที่มาพักค้างคืนในบ้าน (Oranratmanee, 2011, p.40)

สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวภายในโรงบ้านจะมีเครื่องเรือน เช่น โต๊ะ เก้าอี้รับแขกสำหรับนั่งสนทนา เป็นต้น มีมุมเครื่องดื่ม ชากาแฟ น้ำดื่ม กระจกน้ำร้อน กระจกชำระบริการสำหรับนักท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกัน โรงบ้านยังคงถูกใช้วางข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวของเจ้าของบ้าน เช่น ตู้เสื้อผ้า ตู้เย็น โต๊ะเครื่องแป้ง หิ้งพระ ตู้เก็บของ ตู้โชว์เก็บรวบรวมของสะสมของเจ้าของบ้าน ที่ผนังจะมีรูปภาพแขวนอยู่มากมาย เช่น รูปภาพของสมาชิกในครอบครัว ปริญญาบัตร ใบประกาศเกียรติคุณต่าง ๆ เป็นต้น จากรูปแขวนเหล่านี้ เจ้าของบ้านมักจะใช้เป็นเรื่องสนทนาบอกเล่าเรื่องราวของสมาชิกในบ้านตามภาพให้ฟังเสมือนเป็นการแนะนำให้รู้จักสมาชิกในบ้าน

ภาพที่ ก.29 พื้นที่สำหรับการนั่งสนทนา TH-H4 (บนซ้าย) TH-17 (บนขวา) มุมเครื่องดื่มชากาแฟ มุมบริการน้ำดื่ม TH-H1 (กลางซ้าย) TH-H9 (กลางขวา) สภาพโดยทั่วไปของโถงบ้าน TH-H1 (ล่างซ้ายและกลาง) TH-H21 (ล่างขวา).

ส่วนชานระเบียง เป็นพื้นที่ส่วนเชื่อมต่อระหว่างบันไดกับกับโถงบ้าน พบในบ้านแบบมีใต้ถุนหรือบ้านแบบต่อเติมปิดล้อมพื้นที่ใต้ถุนด้วยผนังคอนกรีต บ้านที่มีชานระเบียงกว้างจะถูกใช้เป็นพื้นที่กึ่งสาธารณะ (semi-public space) เสมือนเป็นพื้นที่รับแขก มีที่นั่ง โต๊ะ เก้าอี้สำหรับพูดคุยสนทนา ในขณะที่บ้านที่มีชานระเบียงแคบ ชานระเบียงจะถูกใช้เป็นเพียงแคพื้นที่กึ่งสาธารณะสำหรับให้นักท่องเที่ยวเชื่อมผ่านไปยังห้องรับแขกที่จัดเตรียมไว้ในโถงบ้าน

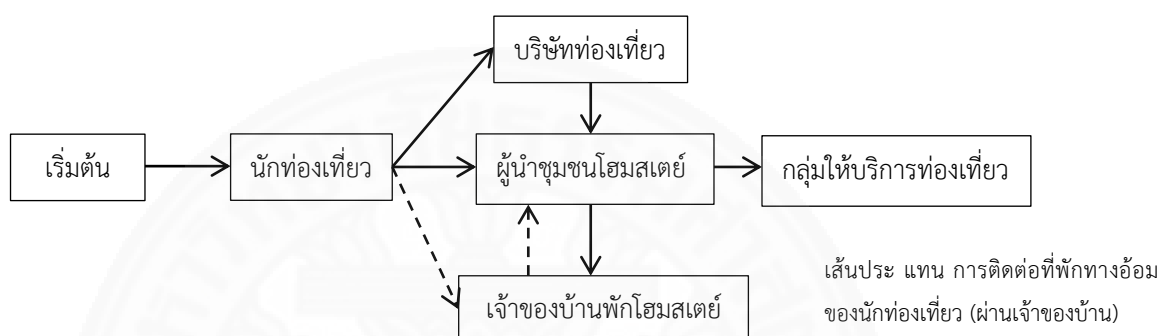
ภาพที่ ก.30 พื้นที่รับแขกบริเวณชานระเบียง TH-H15 (บน) TH-H16 (ล่าง).

ก.6 ลักษณะการจัดการ

การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในชุมชนบ้านแม่กำปอง ตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งด้านธรรมชาติ และวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่เป็นบ้านพักในชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม (พรมมินทร์ พวงมาลา และคณะ, 2544, น. 16) ความสำเร็จของการบริหารจัดการอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้นำชุมชนด้านการท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kontogeorgoulo et al. (2015, p. 40) และ Lavarack & Thangphet (2007, p.181) พบว่าผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลให้โฮมสเตย์บ้านแม่กำปองประสบความสำเร็จ ผู้นำชุมชนเป็นผู้เริ่มต้นแนวคิดในกิจการโฮมสเตย์ในรูปแบบที่มีการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างเหมาะสม ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ได้รับการยอมรับและเป็นที่ไว้วางใจจากสมาชิกกลุ่มโฮมสเตย์ในชุมชน ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์เป็นบุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพ เคยดำรงตำแหน่งเป็นพ่อหลวง (ผู้ใหญ่บ้าน) ในชุมชนมากกว่า 12 ปีในช่วงปี พ.ศ. 2539 ถึง ปี พ.ศ. 2556 และปัจจุบันยังคงดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชนโฮมสเตย์

ก.6.1 การจัดการด้านการตลาด ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์เป็นแกนหลักในการติดต่อประสานงานด้านการตลาดกับบริษัทท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยว รวมถึงเป็นผู้รับผิดชอบประสานงานในการติดต่อห้องพักจากนักท่องเที่ยวโดยตรงและจากบริษัทท่องเที่ยว

เป็นผู้ดูแลจัดลำดับในการให้บริการพักโฮมสเตย์อย่างเหมาะสมดูแลเลือกลักษณะบ้านพักตามความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม โดยอัตราค่าที่พักในโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองรวมอาหาร 3 มื้อ เริ่มต้นที่ 550 บาทต่อคนต่อวัน หากพักต่อจากนี้คิดอัตราค่าที่พักรวมอาหารวันละ 350 บาทต่อคนต่อวัน ราคาไม่รวมค่าบริการนำเที่ยว ค่ากิจกรรมทำบายศรีสู่ขวัญ การพ่อน้ำตม การแสดงดนตรีพื้นเมือง ส่วนหนึ่งของรายได้จากการเข้าพักโฮมสเตย์จะถูกหักเข้ากองกลางของหมู่บ้านเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการของชุมชนและส่วนหนึ่งเป็นค่าบริหารจัดการตามข้อตกลงของกลุ่ม

ภาพที่ ก.31 รูปแบบการติดต่อที่พักและบริการโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

การติดต่อที่พักโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองยังคงใช้การติดต่อสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ จากภาพที่ ก.31 นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อที่พักโดยโทรติดต่อโดยตรงไปยังผู้นำชุมชนโฮมสเตย์ ณ ที่ทำการโฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง หรือโทรติดต่อไปที่เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่รู้จักหรือประสงค์จะเข้าพัก หรือติดต่อผ่านบริษัทท่องเที่ยวก็ได้ จากนั้นข้อมูลการจองจากทุกแหล่งจะถูกส่งผ่านไปยังผู้นำชุมชนโฮมสเตย์เพื่อลงทะเบียนและประสานงานไปยังเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์รวมถึงผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตามลำดับ ตั้งแต่รถรับส่ง มัคคุเทศก์ และผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ

ก.6.2 การจัดการด้านกิจกรรม มีการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเดินป่า ทั้งแบบระยะใกล้ 2 ชั่วโมง เพื่อเดินเที่ยวในชุมชน ชมสวนสมุนไพร สวนเมี่ยง และแบบระยะไกล 6 ถึง 7 ชั่วโมง เน้นเดินป่า โดยกำหนดเส้นทางเดินไปยังห้วยรากไม้เหลือง ไปดอยม่อนล้าน มีการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน และแบบ 3 วัน 2 คืน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับ (1) ด้านวิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรม ได้แก่ ดูการทำหมวก ทำเครื่องเรือนไม้ไผ่ การจักสาน การหมักเมี่ยง นึ่งเมี่ยง มัดเมี่ยง ชมสวนเมี่ยง เรียนรู้วิธีการเก็บเมี่ยง ไปเยี่ยมเด็ก ๆ ที่โรงเรียน ไปกราบพระที่วัด ชมโบสถ์กลางน้ำ รับประทานขันโตกร่วมกับเจ้าของบ้าน ทำบุญตักบาตร ชมการพ่อน้ำตม ดนตรีพื้นเมือง และกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น (2) ด้านธรรมชาติ ได้แก่ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ชมทิวทัศน์บนยอดดอยม่อนล้าน พักผ่อนและชมน้ำตกแม่กำปอง เป็นต้น

ภาพที่ ก.32 การทำบายศรีสู่ขวัญและการรับประทานอาหารแบบขันโตก. จาก *โครงการรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน บ้านแม่กำปอง หมู่ 3 ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่* (น. 112 – 113), โดย พรหมินทร์ พวงมาลาและคณะ, 2544, สืบค้นจาก http://elibrary.trf.or.th/download_fullstep1TRFN.asp

ภาพที่ ก.33 การทำบุญตักบาตรและโบสถ์วัดแก้ววัดคันธาพฤกษา บ้านแม่กำปอง.

ก.6.3 การจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง เป็นการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรด้านธรรมชาติ ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวโดยอาศัยบ้านพักของคนในชุมชนมาจัดรูปแบบเป็นโฮมสเตย์ มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นต้นทุนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมโดยความร่วมมือของคนในชุมชน เอกลักษณ์ อย่างเป็นทางการหนึ่งของโฮมสเตย์พื้นถิ่นบ้านแม่กำปอง คือ ลักษณะความเรียบง่ายของบ้านเรือนพื้นถิ่นแบบประยุกต์ตามแบบเรือนคนล้านนาแต่ตั้งอยู่บนดอยสูง ลักษณะบ้านเรือนที่ยังสะท้อนลักษณะชาติพันธุ์ตามเรื่องเล่าเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นของคนโดยสะเทิมเกิดมาตามหาพื้นที่ปลูกเมี่ยง อันเป็นสินค้าเศรษฐกิจที่ได้รับความนิยมในยุคนั้น แม้ปัจจุบันความนิยมบริโภคเมี่ยงจะลดลง ส่งผลให้ลักษณะการประกอบอาชีพของคนแม่กำปองเปลี่ยนไป แต่ก็ยังมีการปลูกเมี่ยง ปลูกกาแฟบ้าง แม้ส่วนใหญ่จะหันมานิยมประกอบอาชีพที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวตามกระแสนิยมที่เกิดขึ้น เช่น ทำหมอนใบชา เป็น

มัคคุเทศก์ เล่นดนตรีพื้นเมือง ขายของที่ระลึก นวดแผนโบราณ และให้บริการบ้านพักโฮมสเตย์ ชาวบ้านตระหนักรู้ วัฒนธรรมดั้งเดิมที่ยังหลงเหลือในชุมชน เช่น บ่อหมักเมี่ยงแบบดั้งเดิมในบ้านที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ คือ ต้นทุนทางวัฒนธรรมที่ควรอนุรักษ์ แต่ในขณะเดียวกัน ชาวบ้านก็มีความเข้าใจว่า ความสะดวกสบายด้านที่พักคือปัจจัยที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ส่งผลให้เกิดการผสานทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมในท้องถิ่นกับวัฒนธรรมภายนอกด้านการท่องเที่ยว แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของบ้านเรือนจะเป็นเรื่องปกติ บ้านเรือนพื้นถิ่นก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแต่จะเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Oliver, 2003, p. 14) ตามสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ชุมชนบ้านแม่กำปองจะยิ่งถูกเร่งให้มีการเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นจากกระแสการท่องเที่ยวในชุมชนแม่กำปอง คณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนดกติกาการลงทุนด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ไม่อนุญาตให้มีการลงทุนก่อสร้างที่พักแบบรีสอร์ทภายในชุมชนที่แปลกแยก ในขณะที่การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จในชุมชนก็ยังส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วกายภาพของบ้านเรือนพื้นถิ่นและวิถีชีวิตของคนในชุมชน การเน้นให้ชุมชนตระหนักรู้ถึงคุณค่า ความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรมรวมถึงรูปแบบบ้านเรือนพื้นถิ่นและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมแต่ผสานไว้ซึ่งความสะดวกสบายด้านที่พักที่เป็นมาตรฐานอย่างเหมาะสม คนในชุมชนเห็นคุณค่าของทุนทางทรัพยากรสังคมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และไม่ควรสร้างขึ้นมาใหม่อย่างแปลกแยก เช่น การใช้บ้านเรือนที่มีอยู่ในชุมชนเป็นจุดให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและที่ทำกรโฮมสเตย์ การปรับใช้อาคารโรงอาหารเดิมของโรงเรียนเป็นอาคารสำหรับการแสดงดนตรีและรำจำแบบพื้นถิ่น การช่วยกันรักษาสภาพป่าไม้ในชุมชนที่เขียวชอุ่มตลอดทั้งปีและลำธารจากน้ำตกที่ไหลผ่านบ้านแม่กำปองล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวและจะดำเนินต่อไปอย่างยั่งยืน

ภาพที่ ก.34 แหล่งท่องเที่ยว สินค้าที่ระลึก และกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงชุมชนแม่กำปอง.

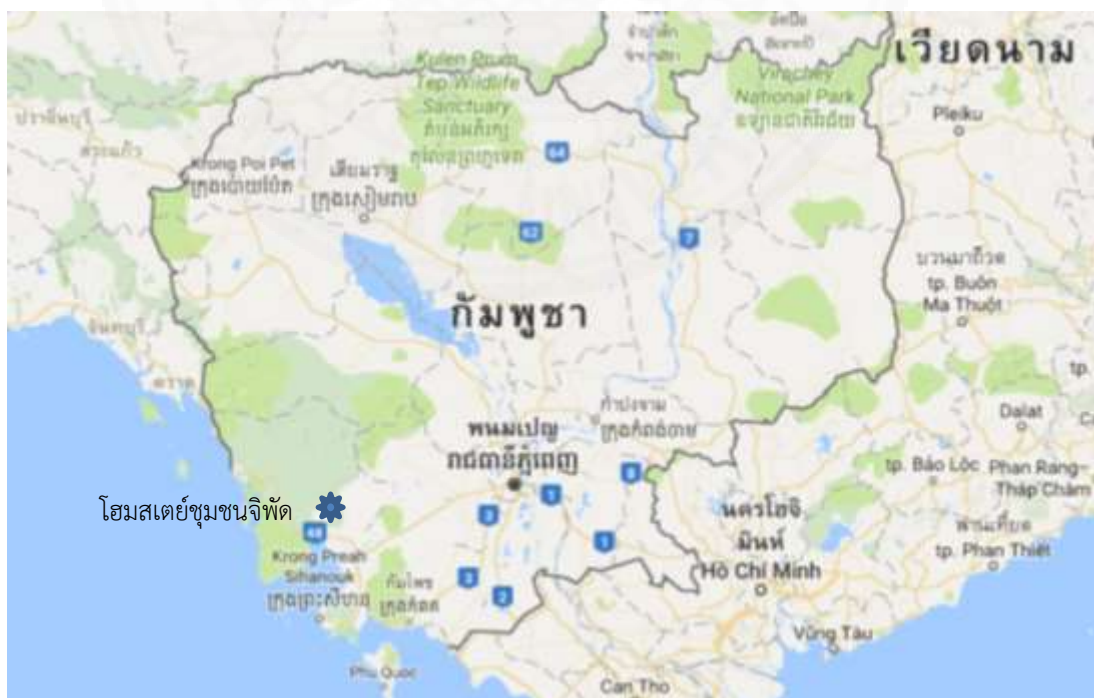
ภาคผนวก ข

การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์จิพัด ประเทศกัมพูชา

การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์จิพัด จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา จะศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับภาพรวมของชุมชนและตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ได้แก่ ลักษณะทั่วไปและความเป็นมา ลักษณะกายภาพด้านที่พัก การจัดการพื้นที่ในบ้านพัก ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก พื้นที่สำหรับการต้อนรับและปฏิสัมพันธ์ ลักษณะการจัดการ การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้านกิจกรรม และการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเสนอเป็นลำดับดังนี้

ข.1 ลักษณะทั่วไปและความเป็นมา

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิพัด ตั้งอยู่ในอำเภอทอมบอง จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา ตั้งอยู่พิกัดที่ละติจูด $11^{\circ} 32' 91.11''$ เหนือ, ลองจิจูด $103^{\circ} 52' 39.49''$ ตะวันออก ห่างจากชายแดนประเทศไทย บ้านหาดเล็ก จังหวัดตราดประมาณ 100 กิโลเมตร ชุมชนบ้านจิพัด ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสตึงปิปด (Steung Pipot) ในเขตภูเขาคาร์ตามอม (Cadamom) ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าขนาดใหญ่ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าหลายชนิด (Clemants et al., 2008)

ภาพที่ ข.1 แผนที่แสดงที่ตั้งโฮมสเตย์ชุมชนจิพัด จังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา. ดัดแปลงจาก

<https://www.google.co.th/maps/@11.3244572,103.5342486,15z>

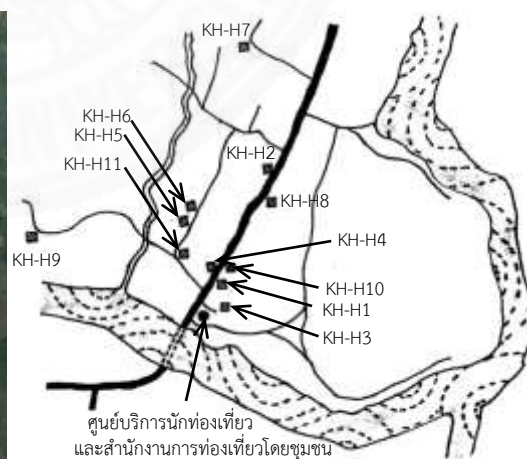
การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิฟัด ประกอบด้วยสมาชิก 4 หมู่บ้าน ดังนี้ (1) บ้านจิฟัด (Chi Phat) (2) บ้านชอมสลา (Chaom Sla) (3) บ้านกำหลอด (Kam Lort) และ (4) บ้านตีกะลอก (Teuk La-ork) โดยที่ทำการสำนักงานการท่องเที่ยวและศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านจิฟัด การเข้าถึงชุมชนจิฟัด หากเดินทางจากบ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สามารถนั่งรถรับจ้างส่วนบุคคลไปยังหมู่บ้านอันโดงตีก (Andoung Teuk) หรือนั่งรถโดยสารสาธารณะสายเกาะกง – กรุงพนมเปญ ซึ่งผ่านหมู่บ้านอันโดงตีกเช่นกัน จากจังหวัดเกาะกงมุ่งหน้าไปตามทางหลวงหมายเลข 48 เป็นระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร ถึงหมู่บ้านอันโดงตีก หรือหากเดินทางจากกรุงพนมเปญมุ่งหน้าไปตามถนนหมายเลข 48 ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นระยะทางประมาณ 187 กิโลเมตร จากหมู่บ้านอันโดงตีกสามารถเดินทางต่อไปยังหมู่บ้านจิฟัดได้ 2 รูปแบบคือ (1) ทางบก เดินทางโดยรถจักรยานยนต์รับจ้างไปตามถนนดินลูกรังเป็นระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 40 นาที ถึงจุดสิ้นสุดทางที่ริมฝั่งแม่น้ำสตีงปิด จากนั้นต่อเรือข้ามฟากไปยังหมู่บ้านจิฟัด (2) ทางน้ำ เดินทางโดยเรือรับจ้างไปตามแม่น้ำสตีงปิด เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที

ปัจจุบัน ชุมชนจิฟัดมีประชากรอาศัยอยู่ 2,283 คน มี 632 ครัวเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ปลูกกล้วย และปลูกข้าวโพด (พรม เฮอร์, สัมภาษณ์, 16 เมษายน 2559) ชุมชนจิฟัดเป็นชุมชนเกิดขึ้นใหม่ ชาวบ้านเริ่มอพยพเข้ามาอาศัยในหมู่บ้านจิฟัด เมื่อกลางปี ค.ศ. 1990 เพื่อประกอบอาชีพรับจ้างตัดไม้ให้กับนายทุนในเขตพื้นที่ป่าคาร์ดามอม ต่อมาการตัดไม้ในพื้นที่ต้องได้รับการสัมปทานพื้นที่อย่างถูกต้องและหลังจากนั้นรัฐบาลมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในบริเวณภูเขาคาร์ดามอม จึงประกาศยกเลิกสัมปทานในที่สุดเพื่อรักษาผืนป่า พื้นที่ป่าไม้ส่วนที่ถูกทำลายจึงกลายเป็นหมู่บ้านจิฟัดและหมู่บ้านใกล้เคียงในปัจจุบัน การตั้งถิ่นฐานมีลักษณะเป็นแนวยาวตามเส้นทางสัญจรหลักจากชุมชนจิฟัดไปยังชุมชนชอมสลา (ดูภาพที่ ข.3) มีการปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ติดกับเส้นทางสัญจร และถัดไปทางด้านหลังจะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมขนาดเล็กและเป็นผืนป่า รากเหง้าของคนในชุมชนมาจากการอพยพย้ายถิ่นมาจากหลายจังหวัดในกัมพูชาเพื่อมาประกอบอาชีพตัดไม้ (Reimer & Walter, 2013) ต่อมา องค์กรไวด์ไลฟ์อัลโลอานซ์ (Wildlife Alliance) เริ่มเข้ามาในพื้นที่ เมื่อ ค.ศ. 2002 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางแผนและหาแนวทางจัดการชุมชนเพื่อช่วยกันอนุรักษ์ผืนป่า และเมื่อวันที่ 26 มกราคม ค.ศ. 2007 เริ่มก่อตั้งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิฟัด (Chi Phat Community Based Eco-Tourism: Chi Phat CBET) ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อ (1) รักษาผืนป่าและธรรมชาติ (2) รักษาโบราณสถานในพื้นที่ป่า (3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว และ (4) สร้างงานให้กับคนในชุมชน และ (5) ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในช่วงเริ่มต้น ทางองค์กรเป็นผู้สนับสนุนด้าน

เงินทุนและการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการทั้งส่วนการจัดการองค์กรและการจัดการชุมชนและบ้านเรือนเพื่อการท่องเที่ยว สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการต้องกล่าวปฏิญาณตนและลงนามในสัญญากับทางองค์กรว่าจะไม่ตัดไม้ทำลายป่า จะไม่เผาป่า จะไม่จับสัตว์ป่า และจะช่วยกันรักษาผืนป่าและธรรมชาติ ต่อมา ในปี ค.ศ.2013 ทางองค์กรวายดีไลฟ์อัลไลอานซ์ ประเมินว่ากิจการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้เป็นอย่างดี ชาวบ้านมีงานทำ มีรายได้จากนักท่องเที่ยว ชาวบ้านตระหนักรู้ว่าผืนป่าที่สมบูรณ์คือต้นทุนทางธรรมชาติที่มีค่าซึ่งทุกคนจะต้องช่วยกันรักษาเอาไว้ ทางองค์กรจึงส่งมอบกิจการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงอนุรักษ์นี้ให้กับชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป ปัจจุบันมีชาวบ้านในชุมชนเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนทั้งสิ้น 315 ครัวเรือน คิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด ก่อให้เกิดอาชีพและสร้างรายได้แก่ชาวบ้านในชุมชนมากมาย (พรม เอื้อง, สัมภาษณ์, 16 เมษายน 2559)

ภาพที่ ข.2 สภาพชุมชนในชุมชนจิตต์.

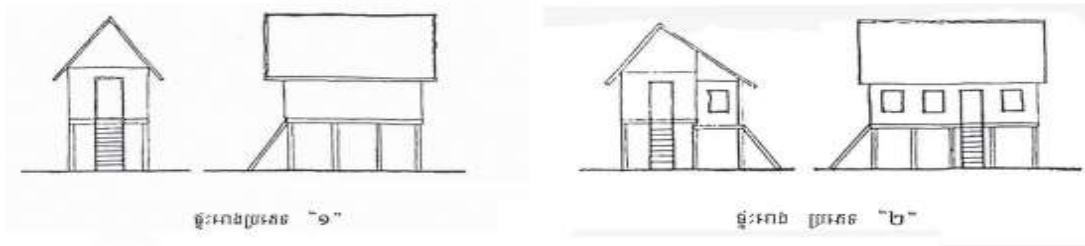
ภาพที่ ข.3 ผังแสดงตำแหน่งบ้านพักโฮมสเตย์ในชุมชนจิตต์. ดัดแปลงจาก <https://www.google.co.th/maps>

ข.2 ลักษณะกายภาพด้านที่พัก

นิยามของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ หมายถึง ที่พักราคาประหยัดที่กำหนดรูปแบบให้นักท่องเที่ยวพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านในเรือนชายคาหลังเดียวกัน มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งจัดเตรียมโดยเจ้าของบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตแบบชาวเขมรในชนบท ลักษณะบ้านพักแบบโฮมสเตย์ในชุมชนจิตต์ส่วนใหญ่เป็นเรือนพื้นดินแบบประยุกต์ เป็นเรือนไม้ชั้นเดียวมีใต้ถุนค่อนข้างเตี้ย ใต้ถุนถูกใช้เป็นพื้นที่ใช้สอยแบบเอนกประสงค์ทั้งใช้เป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อนโดยเจ้าของบ้านจะผูกเปลวางแคร่สำหรับนั่งเล่นนอนเล่น หรือใช้เป็นพื้นที่ครัว ในขณะที่บางหลังที่ใต้ถุนเตี้ยมากจะใช้เป็นพื้นที่ใช้สำหรับเก็บของหลังคาเป็นแบบลาดเอียงมุงสังกะสี ชายคาสั้น บางส่วนมีการคลุมหลังคาแบบลาดเอียงน้อยโดยมีการตัดแปงจากเรือนแบบโรง (Rong House) ซึ่งเป็นเรือนพักอาศัยของชุมชนเกษตรกรรมของชาวเขมรที่นิยมสร้างในสมัยสงครามเนื่องจากเป็นรูปแบบที่ก่อสร้างง่าย ไม่สิ้นเปลืองวัสดุ (อิสริชัย บุรณะอรุณ และเกรียงไกร เกิดศิริ, 2558, น. 22) ลักษณะเด่นของเรือนแบบโรง คือ หลังคาสั้น มุมเอียงแบบหลังคาจั่วแต่ไม่ชัน การก่อสร้างประหยัดเพราะใช้ไม้ชายคาน้อยกว่า (ศรีธญา หล่อมฉินพรัตน์, ม.ป.ป., น.70)

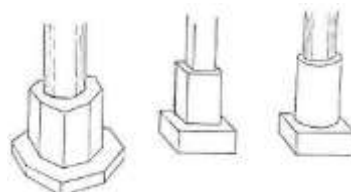
ภาพที่ ข.4 ตัวอย่างเรือนแบบโรง. จาก *องค์รวมของการตั้งถิ่นฐานและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่อยู่อาศัยในลุ่มน้ำโตนเลสาบ จังหวัดเสียมเรียบ ราชอาณาจักรกัมพูชา* (น. 23), โดยอิสริชัย บุรณะอรุณ และเกรียงไกร เกิดศิริ, 2558, *วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

ภาพที่ ข.5 รูปด้านเรือนแบบโรง. จาก *Khmer habitat*. โดย Ministry of Royal Palace. อ้างถึงในการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อศึกษาทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือนเขมร (น.71), โดยศรัณยา หล่อมณีนพรัตน์, (ม.ป.ป.), สืบค้นจาก www.land.arch.chula.ac.th/data/file_20090921161906

ภาพที่ ข.6 ตัวอย่างที่พักโฮมสเตย์ในชุมชนจิตต์ KH-H1 (บนซ้าย) KH-H5 (บนขวา) KH-H3 (ล่างซ้าย) และ KH-H6 (ล่างขวา).

ภาพที่ ข.7 ฐานต่อม่อวางบนดิน.จาก *Khmer habitat*. โดย Ministry of Royal Palace. อ้างถึงในการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อศึกษาทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกเรือนเขมร (น.94), โดย ศรัณยา หล่อมณีนพรัตน์, (ม.ป.ป.), สืบค้นจาก www.land.arch.chula.ac.th/data/file.

ลักษณะโครงสร้างเรือนเป็นโครงสร้างไม้ ไข้เสาไม้วางถายน้ำหนักลงบนตอม่อคอนกรีต ฐานตอม่อคอนกรีตเป็นแบบแผ่กว้างเป็นโครงสร้างวางบนดิน พรพวรรณ พุทธระกุล (อ้างถึงในศรัณยา หล่อมณีพรรัตน์, ม.ป.ป., น. 94) ให้ความเห็นว่า “ตัมหินหรือคอนกรีตในลักษณะนี้ ยังสามารถกันความชื้นจากพื้นดินไปยังเสาไม้ได้อีกด้วย” ลานบ้านจึงต้องมีลักษณะเป็นดินอัดแน่น แต่ละกลุ่มบ้านจะมีบ่อน้ำสำหรับใช้อุปโภคบริโภคโดยจะตั้งอยู่บริเวณด้านหลังเรือน ในเรือนพักทุกหลังจะจัดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวพักในห้องนอนอย่างเป็นสัดส่วนภายในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน ชั้นบนของเรือนส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ห้องนอนเจ้าของบ้าน ห้องนอนนักท่องเที่ยว โถงบ้าน และระเบียง ส่วนพื้นที่ครัวโดยมากจะอยู่ใต้ถุนเรือนหรือปลูกเป็นเรือนครัวแยกจากเรือนที่พัก เช่นเดียวกับเรือนห้องน้ำ ที่พักโฮมสเตย์มีบริการด้านอาหาร นักท่องเที่ยวสามารถเลือกรับประทานอาหารร่วมกับเจ้าของบ้านโดยชำระส่วนค่าอาหารโดยตรงกับเจ้าของบ้าน ส่วนค่าที่พักให้ชำระผ่านสำนักงานในวันที่จะกลับ ที่พักประเภทนี้เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์จริงแบบพื้นถิ่นโดยใช้ชีวิตร่วมกับเจ้าของบ้านเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตแบบเรียบง่ายของชาวบ้านชุมชน ในชุมชนจิปัตมีผู้ประกอบการที่พักแบบโฮมสเตย์จำนวนทั้งสิ้น 11 ราย

ห้องน้ำจะสร้างเป็นเรือนแยก มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นเรือนยกพื้นแบบมีใต้ถุนเตี้ย ใช้วัสดุโครงสร้างเป็นไม้ไผ่ พื้นและฐานตอม่อเป็นคอนกรีต ผนังใช้วัสดุที่ทำได้ในท้องถิ่น เช่น ใบจากหรือหญ้าแฝกมักใช้ไม้ไผ่ประกบ หลังคามุงสังกะสี สาเหตุที่เรือนห้องน้ำแทบทุกหลังจะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน เนื่องมาจากในปี พ.ศ. 2550 ช่วงเริ่มต้นโครงการ บ้านทุกหลังที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์จะได้รับแจกอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับปรับปรุงบ้านพัก ได้แก่ โถส้วมนั่งราบแบบตักราด ถังน้ำขนาด 200 ลิตร รวมถึงเครื่องนอน เช่น พูก หมอน มุ้ง ผ้าห่ม สำหรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งได้รับคำแนะนำในการจัดเตรียมห้องพักและรูปแบบในการสร้างห้องน้ำ โดยก่อนหน้านี้นักชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่เคยมีห้องน้ำใช้ (แคม สำนอง, สัมภาษณ์, 15 เมษายน 2559)

ภาพที่ ข.8 เรือนห้องน้ำในโฮมสเตย์ชุมชนจิปัต KH-H1(ซ้าย) และ KH-H7(กลางและขวา).

ในชุมชนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจิพัต นอกจากจะมีที่พักแบบ “โฮมสเตย์” ซึ่งเป็นเรือนที่พักรับนักท่องเที่ยวแบบพักร่วมกับเจ้าของบ้านในเรือนชายคาหลังเดียวแล้ว ในชุมชนจิพัตยังมีที่พักในรูปแบบอื่น ๆ โดยที่เจ้าของกิจการเป็นสมาชิกของสำนักงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิพัต รูปแบบที่พักแบบอื่น ๆ มีดังต่อไปนี้

1. ที่พักแบบบังกะโล เป็นที่พักแบบรีสอร์ต เรือนที่พักรับนักท่องเที่ยวเป็นแบบแยกหลัง เน้นความเป็นส่วนตัวและความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว มีการจัดภูมิทัศน์อย่างสวยงาม ลักษณะเรือนที่พักรส่วนใหญ่เป็นเรือนชั้นเดียวมีใต้ถุนเตี้ย สร้างด้วยไม้ไผ่ หลังคามุงหญ้าแฝกหรือมุงจาก ในชุมชนจิพัตมีผู้ประกอบการที่พักแบบบังกะโลจำนวนทั้งสิ้น 3 ราย

ภาพที่ ข.9 ตัวอย่างที่พักแบบบังกะโลในชุมชนจิพัต.

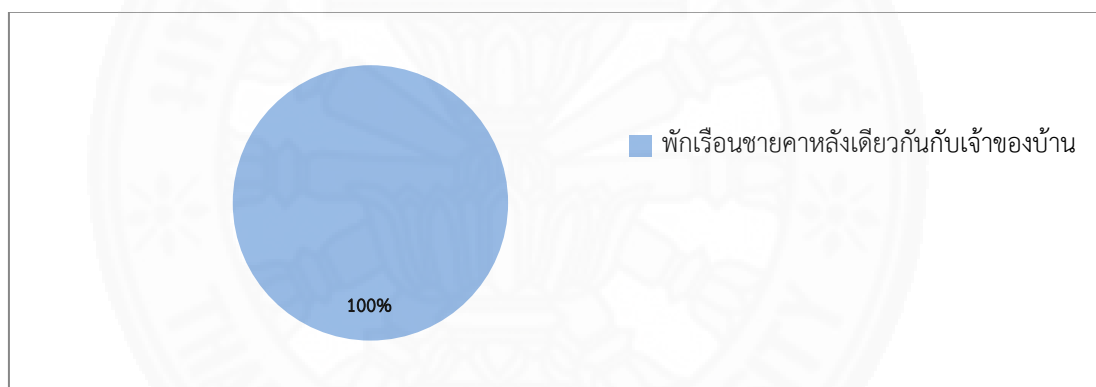
2. ที่พักแบบเกสต์เฮาส์ เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวมีทั้งแบบพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านในเรือนชายคาหลังเดียวกันและแบบพักแยกหลังกับเจ้าของบ้าน โดยเจ้าของบ้านจะจัดบริการให้เฉพาะห้องพักเท่านั้นไม่มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว เน้นความเป็นส่วนตัวของนักท่องเที่ยวมากกว่าการปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของบ้าน ลักษณะเรือนที่พักรส่วนใหญ่เป็นเรือนแบบสมัยใหม่เน้นความสะดวกสบาย หรือเรือนแบบพื้นถิ่นประยุกต์แบบมีการปรับปรุงต่อเติมก่อนผนังชั้นล่างล้อมปิดพื้นที่ใต้ถุนในชุมชน ชุมชนจิพัตมีผู้ประกอบการที่พักแบบเกสต์เฮาส์จำนวนทั้งสิ้น 17 ราย

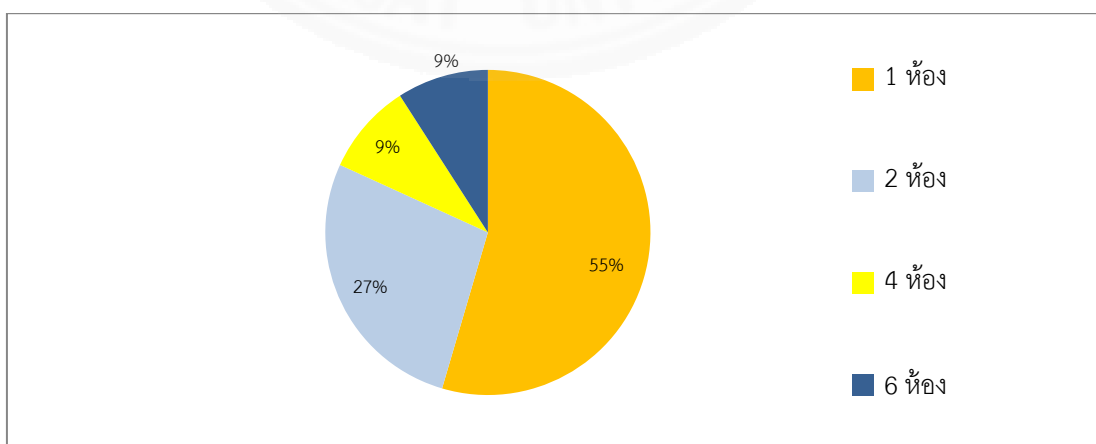
ภาพที่ ข.10 ตัวอย่างที่พักแบบเกสต์เฮาส์ในชุมชนจิพัต.

ข.3 ลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพัก

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจึงได้จำแนกประเภทของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวตามรูปแบบที่แตกต่างกันในเบื้องต้นให้นักท่องเที่ยวเลือกรูปแบบตามความต้องการ 3 รูปแบบ ดังนี้ (1) โฮมสเตย์ (2) เกสต์เฮาส์ และ (3) บังกะโล โดยที่พักทั้งสามรูปแบบมีคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ในการเข้าพักที่แตกต่าง ส่งผลให้ “โฮมสเตย์” ในชุมชนจึงมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่ชัดเจน กล่าวคือ กำหนดรูปแบบให้นักท่องเที่ยวพักในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านโดยจัดเตรียมห้องนอนให้พักอย่างเป็นสัดส่วน แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกันในเรือน () นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายของชาวเขมรผ่านการใช้ชีวิตร่วมกับเจ้าของบ้าน ในขณะที่เจ้าของบ้านในฐานะผู้ประกอบการที่พักแบบโฮมสเตย์ก็มีความพร้อมและยินดีที่จะถ่ายทอดเล่าประสบการณ์แบบชาวเขมรในชนบทผ่านการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิต

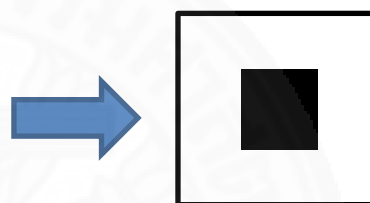

ภาพที่ ข.11 ลักษณะรูปแบบการให้นักท่องเที่ยวพักอาศัยในบ้านพักโฮมสเตย์ที่พัก.

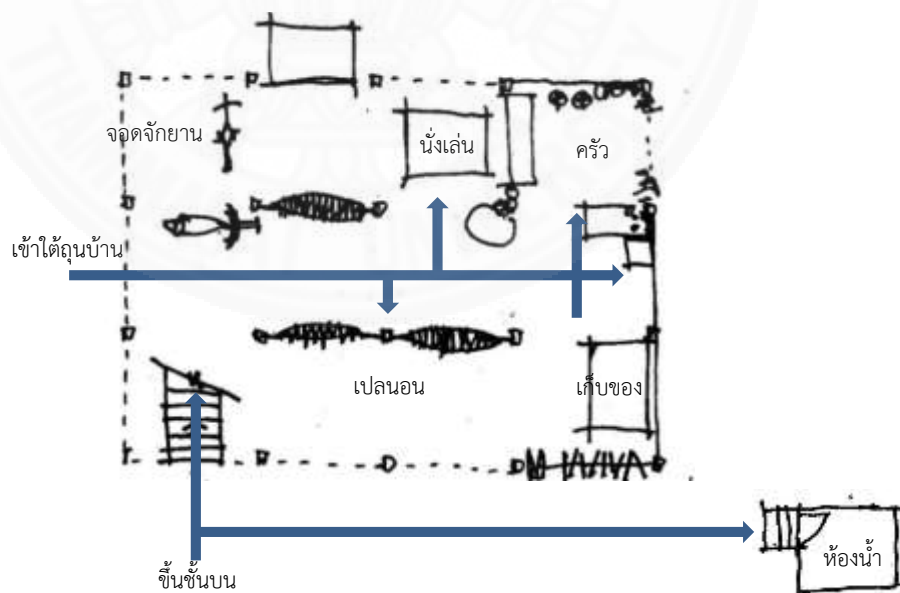
ภาพที่ ข.12 สัดส่วนจำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวในบ้านพักโฮมสเตย์ที่พัก.

รูปแบบการจัดห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นส่วนในเรือนชายคาเดียวกันของโฮมสเตย์ชุมชนจิตต์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบโฮมสเตย์มาตรฐานอาเซียน จากภาพที่ ข.11 พบว่า บ้านพักโฮมสเตย์ในชุมชนจิตต์เป็นแบบให้นักท่องเที่ยวพักในเรือนชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านทั้งหมด แต่ทั้งนี้ ASEAN Secretariat (2016a, p. 6) กำหนดให้เรือนที่พักแต่ละหลังต้องมีห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวไม่เกิน 4 ห้อง เรือนที่พักส่วนใหญ่มีห้องพักเพียงห้องเดียวสำหรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากเรือนที่พักส่วนใหญ่เป็นเรือนแบบดั้งเดิมไม่มีการต่อเติมห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว

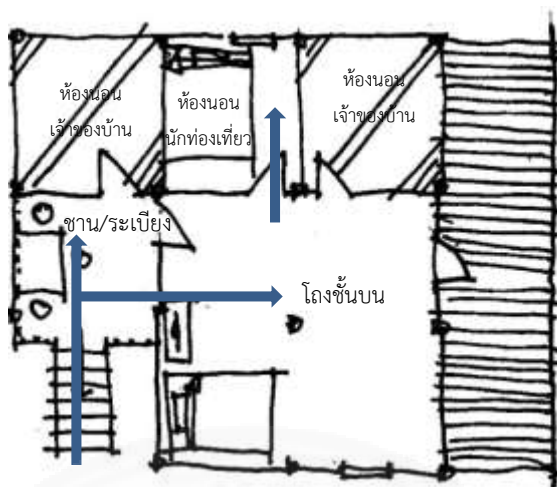

■ แทน พื้นที่ส่วนของนักท่องเที่ยวภายในเรือน

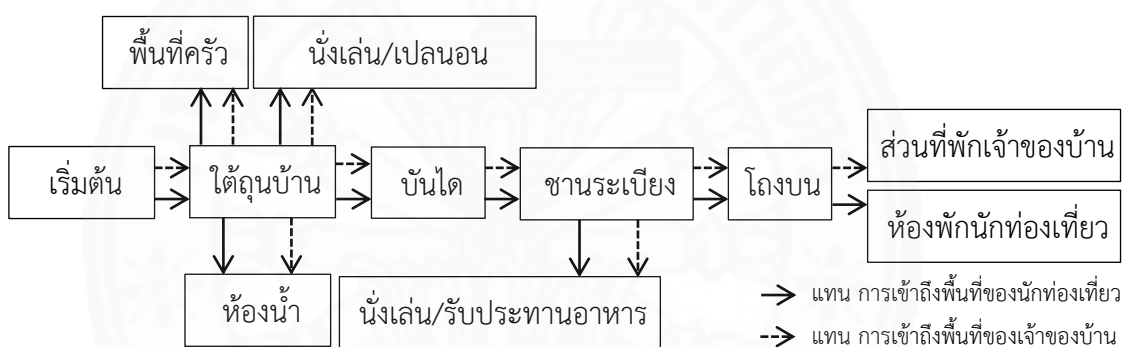
ภาพที่ ข.13 ตัวอย่างที่พักแบบโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (KH-H4) และรูปแบบสัญลักษณ์.

ภาพที่ ข.14 ผังพื้นที่ชั้นล่างและการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านของนักท่องเที่ยว (KH-H4).

ภาพที่ ข.15 ผังพื้นชั้นบนและการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านของนักท่องเที่ยว (KH-H4).

ภาพที่ ข.16 รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันเน้นใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน (KH-H4).

เมื่อพิจารณารูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในเรือนที่พักโฮมสเตย์ที่พัก สรุปลงได้ว่า

1. รูปแบบการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ชุมชนจิตมีเพียงรูปแบบเดียว คือ แบบพักหลังเดียวกัน ใช้พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ร่วมกันกับเจ้าของบ้าน
2. นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงทุกพื้นที่ในเรือนที่พักโฮมสเตย์ได้ยกเว้นเพียงบริเวณที่พักส่วนตัวของเจ้าของบ้าน โดยองค์ประกอบของพื้นที่ในบ้านพักโฮมสเตย์จิตมีความเรียบง่ายตามรูปแบบของเรือนที่พัก เมื่อเปรียบเทียบกับโฮมสเตย์บ้านแม่กำปองซึ่งมีรูปแบบขององค์ประกอบของพื้นที่ในเรือนที่พักที่ดูซับซ้อนมากกว่า
3. องค์ประกอบของเรือนที่พักในลักษณะการใช้พื้นที่บ้านพักโฮมสเตย์ชุมชนจิต ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย (1) ห้องนอนส่วนตัวของเจ้าของบ้าน (2) ห้องนอนสำหรับ

นักท่องเที่ยว (3) โถงเรือน และ (4) ชานระเบียง (5) พื้นที่ใต้ถุนเรือน และ (6) พื้นที่ครัว ส่วนเรือนภายนอกเรือนที่พัก คือ (7) เรือนห้องน้ำ

4. บ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ใต้ถุนเรือนเป็นพื้นที่สำหรับการพักผ่อน พุดคุย ชาวบ้านนิยมผูกเปลมัตระหว่งเสา วางแคร่ใช้เป็นพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ ในขณะที่การสนทนาที่ลานบ้าน และชานระเบียงคูมีลักษณะเป็นทางการมากกว่า

ภาพที่ ข.17 การใช้พื้นที่ใต้ถุนเรือน ลานบ้าน และชานระเบียงในการปฏิสัมพันธ์.

ข.4 ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวภายในบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ปรากฏตามลักษณะพื้นที่ในเรือดังต่อไปนี้

1. ห้องนอน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องนอนจะถูกจัดอย่างสะอาดและเป็นระเบียบ ห้องนอนนอกจากจะมีประตูหน้าต่างมิดชิดแล้ว เจ้าของบ้านยังจัดเตรียมแม่กุกุญแจสำหรับล็อคเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอีกด้วย ในห้องจะมีเตียงนอนพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ พูก ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม หมอน มุ้ง น้ำดื่มบรรจุขวด ผ้าเช็ดตัว และอาจมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพิ่มเติม ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ ราวแขวน กระดาษชำระ กระจกเงา รองเท้าแตะ ถังขยะ เป็นต้น ในห้องนอนจะมีปลั๊กไฟแต่ไฟฟ้าบริการในชุมชนยังเป็นแบบชั่วคราว มีไฟฟ้าให้บริการเฉพาะช่วงเวลาประมาณ 5.00 ถึง 8.00 น. และ 17.00 น. ถึง 22.00 น. ของทุกวัน ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ด้านตัวบ้านและเกณฑ์ด้านห้องนอนของมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน 2015

ภาพที่ ข.18 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก KH-H11.

ภาพที่ ข.19 เตียงนอนและเครื่องนอนภายในห้องพัก KH-H7 (บนซ้าย) KH-H5 (บนขวา)
KH-H11(ล่างซ้าย) และ KH-H6 (ล่างขวา).

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น สรุปได้ว่า ภายในท้องถิ่นมีสิ่งแวดล้อมที่พื้นฐานแบบเรียบง่าย ตามอย่างรูปแบบวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายของชาวเขมรในชนบท แต่ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมที่จำเป็นส่วนใหญ่ยังมีความสอดคล้องกับเกณฑ์ด้านท้องถิ่นในองค์ประกอบด้านที่ปฏิบัติตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน เป็นต้นว่า มีเตียงนอน ขนาดมาตรฐานพร้อมที่นอนแบบฟูก หมอน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอนที่สะอาดได้มาตรฐาน และสิ่งแวดล้อมที่พื้นฐานอื่น ๆ ได้แก่ มีโต๊ะ มุ้ง และปลั๊กไฟ ส่วนสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ได้แก่ พัดลม เนื่องจากช่วงเวลากลางคืนในชุมชนจะไม่มีไฟฟ้าใช้ ประกอบกับเจ้าของบ้านพักส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงมีการจัดเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่จำเป็นเท่านั้น

2. ห้องน้ำ ลักษณะห้องน้ำในโฮมสเตย์จัมปาศักดิ์มี 2 ลักษณะ คือ (1) ห้องน้ำแบบแยกจากตัวบ้านเป็นเรือนห้องน้ำยกพื้นแบบมีใต้ถุน จะพบในบ้านพักโฮมสเตย์แบบเรือนไม้แบบดั้งเดิม (2) ห้องน้ำแบบอยู่ในตัวบ้านแบบผนังก่ออิฐฉาบปูน ปรากฏเพียงส่วนน้อยเฉพาะในบ้านพักโฮมสเตย์ที่มีการปรับปรุงต่อเติมชั้นล่างเป็นเรือนแบบครึ่งตึกครึ่งไม้ แต่จะพบมากในบ้านพักแบบเกสต์เฮาส์

จากการสำรวจลักษณะกายภาพของสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น พบว่า (1) บ้านทุกหลังใช้โถส้วมนั่งราบบนแบบตกราด (2) แหล่งน้ำสำหรับใช้ในท้องถิ่นเป็นน้ำบ่อ (3) มีผ้าเช็ดตัวที่สะอาดสำหรับนักท่องเที่ยว (4) ไม่มีบริการสบู่ แชมพู ยาสีฟันสำหรับนักท่องเที่ยว

ภาพที่ ข.20 สภาพส่วนใหญ่ภายในเรือนห้องน้ำแบบแยกจากตัวบ้าน KH-H1 (ซ้าย) และภาพแนะนำการใช้ห้องน้ำในคู่มือสำหรับแนะนำนักท่องเที่ยวประจำบ้าน (ขวา).

ภาพที่ ข.21 สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องน้ำแบบอยู่ในตัวบ้าน (KH-H11).

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทางกายภาพของห้องน้ำเปรียบเทียบกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พบว่า องค์ประกอบส่วนใหญ่สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านที่พัก เกณฑ์ด้านห้องน้ำของมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน รายละเอียดคือ มีห้องน้ำอยู่ในตัวบ้านหรือหากอยู่นอกตัวบ้านต้องอยู่ไม่ไกลจากตัวบ้านนัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน คือ สุขภัณฑ์ชนิดนั่งราบหรือนั่งยอง ส่วนที่ไม่สอดคล้องตามมาตรฐาน คือ ไม่มีสุขภัณฑ์อ่างล้างหน้า ไม่มีฝักบัวอาบน้ำแต่มีถังบรรจุน้ำสำหรับตักอาบทดแทน ในขณะที่เกณฑ์ด้านน้ำสำหรับอุปโภค ตามมาตรฐานระบุว่าต้องมีน้ำสะอาดพร้อมใช้ตลอดเวลา พบว่าบ้านพักส่วนใหญ่ (KH-H1 KH-H5 KH-H7) สูบน้ำสำหรับอาบและใช้ในห้องน้ำขึ้นมาจากบ่อดินชุดบริเวณหลังบ้าน น้ำบ่อก่อนข้างสะอาด แต่ในช่วงหน้าแล้ง น้ำบ่อก่อนข้างแห้งส่งผลให้น้ำอาบก่อนข้างขุ่น เจ้าของบ้านจะแกลงสารส้มเพื่อบรรเทาปัญหาดังกล่าว เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องของสิ่งอำนวยความสะดวกกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเข้าใจเนื่องจากสภาพท้องถิ่นเป็นชนบทที่ห่างไกล ยังขาดระบบสาธารณสุขอุปโภค และเจ้าของบ้านพักส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

3. **โถงบ้าน** เป็นพื้นที่ในการสัญจร (circulation space) เพื่อเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว คือ ห้องนอนของเจ้าของบ้านและห้องนอนของนักท่องเที่ยว โถงบ้านในบ้านพักโฮมสเตย์ถูกเปลี่ยนลักษณะการใช้งานจากพื้นที่กึ่งส่วนตัว (semi-private space) เป็นพื้นที่กึ่งสาธารณะ (semi-public space) คือ มีการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับนักท่องเที่ยวเป็นบางครั้ง (เลอสม สถาปิตานนท์, 2553, น. 60) แต่ก็ยังคงเป็นพื้นที่ใช้งานแบบเอนกประสงค์สำหรับเจ้าของบ้าน เช่น บางครั้งถูกใช้เป็นพื้นที่สำหรับหลบนอนชั่วคราวของเจ้าของบ้าน (KH-H4) โดยมีม่านกั้นแสดงขอบเขตความเป็นพื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของบ้านบางส่วน แต่ทั้งนี้ไม่ปรากฏการใช้พื้นที่โถงบ้านเป็นพื้นที่เป็นที่พักผ่อนหลบนอนสำหรับนักท่องเที่ยวแม้แต่หลังเดียว ลักษณะพื้นที่โถงบ้านส่วนใหญ่ในโฮมสเตย์จึงจะเป็นพื้นที่โถงเพื่อการสัญจรผ่านเข้าสู่ห้องพักของนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน อาจมีเครื่องอำนวยความสะดวกอยู่บ้างเพียงเล็กน้อย เช่น โต๊ะสำหรับ

วางของ เก้าอี้ แต่ทั้งนี้พื้นที่โถงบ้านมิได้ถูกเตรียมไว้เป็นพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวแต่อย่างใด

ภาพที่ ข.22 พื้นที่โถงบ้าน KH-H 4 (ซ้าย) และ KH-H10 (ขวา).

ข.5 พื้นที่สำหรับการต้อนรับและการปฏิสัมพันธ์

พื้นที่สำหรับการต้อนรับและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ชานระเบียง ซึ่งโดยหน้าที่หลักแล้ว ชานระเบียงจะเป็นบริเวณต่อเชื่อมระหว่างส่วนบันไดกับโถงบ้าน ชานระเบียงในโฮมสเตย์จึงมักถูกใช้เป็นที่กึ่งสาธารณะเสมือนเป็นพื้นที่รับแขก สิ่งอำนวยความสะดวกถูกจัดเตรียมไว้อย่างเป็นทางการสังเกตได้จากมีการจัดเตรียมโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับให้แขกกับเจ้าของบ้านนั่งเพื่อการพูดคุยสนทนา อาจมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น กระติกน้ำ น้ำดื่มบรรจุขวด แก้วน้ำเตรียมไว้สำหรับแขกพื้นที่ชานระเบียงถูกใช้เป็นที่สำหรับ การปฏิสัมพันธ์พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว ในขณะที่บ้านบางหลังที่มีพื้นที่ชานระเบียงค่อนข้างแคบ จะใช้พื้นที่ใต้ถุนบ้านหรือลานบ้านเป็นพื้นที่สำหรับการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวทดแทน โดยเจ้าของบ้านจะจัดวางแคร่ ม้านั่ง หรือโต๊ะ เก้าอี้ เตรียมไว้สำหรับแขกผู้มาเยือน การสนทนาระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติกับเจ้าของบ้านจะ ใช้ภาษาอังกฤษ โดยในบ้านแต่ละหลังส่วนใหญ่จะมีสมาชิกอย่างน้อย 1 คน ที่สามารถสื่อสารโดยใช้ ภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ ข.23 พื้นที่ซานระเบียง KH-H3 (บนซ้าย) KH-H1 (บนขวา) พื้นที่ลานบ้าน KH-H5 (ล่างซ้าย) และใต้ถุนบ้าน KH-H8 (ล่างขวา).

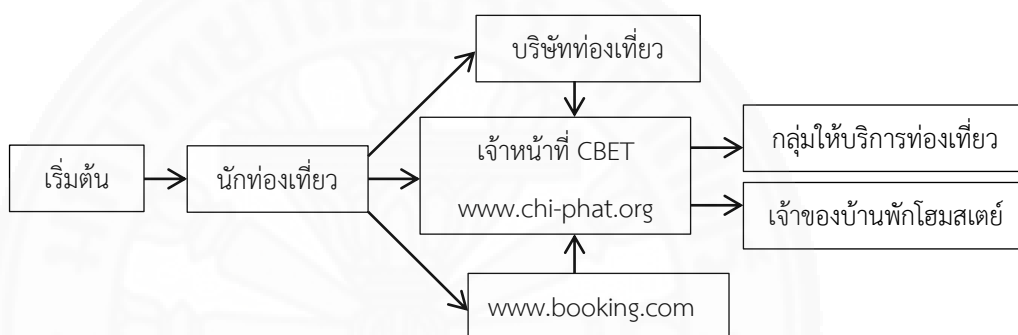
ข.6 ลักษณะการจัดการ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ (Chi Phat CBET) มีรูปแบบการจัดการด้านที่พักในการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศที่สอดคล้องกับแนวคิดขอบข่ายงาน (framework) ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ Honey (2008, pp. 28-31) โดยเฉพาะเรื่องการลดผลกระทบให้น้อยที่สุด (minimize impact) ต่อชุมชนโดยเน้นสนับสนุนการจัดการรูปแบบที่พักแบบโฮมสเตย์ในชุมชนทดแทนการก่อสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวขึ้นมาใหม่ การใช้ที่พักที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเน้นการลดผลกระทบทางวัฒนธรรมจากการออกแบบอาคารสถาปัตยกรรมในชุมชนซึ่งมีความอ่อนไหวต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น (Honey, 2008, p. 29)

ข.6.1 การจัดการด้านการตลาด การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ใช้แนวคิดทางการตลาดเรื่องความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประเภทที่พัก (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2557, น. 34) มีการจำแนกลักษณะของที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทตามอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน โดยกำหนดราคาค่าที่พักตามลักษณะกายภาพและความสะดวกสบายของที่พัก (รายละเอียดของที่พักแต่ละประเภทดูภาพ ข.8 ข.9 และ ข.10) ดังนี้

1. ที่พักแบบบังกะโล ราคาค่าที่พักราคาห้องละ 18 เหรียญสหรัฐต่อคืน
2. ที่พักแบบเกสต์เฮาส์ราคาค่าที่พักราคาห้องละ 6 - 8 เหรียญสหรัฐต่อคืน

3. ที่พักแบบโฮมสเตย์ ราคาค่าที่พักราคาห้องละ 5 เหรียญสหรัฐต่อคืน
 องค์กรการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ ได้กำหนดช่องทางการจัด
 จำหน่ายห้องพัก โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกจองห้องพักผ่านตัวแทนขายแบบออนไลน์ได้ทาง
 เว็บไซต์ www.booking.com หรือ จองผ่านองค์กรโดยตรงแบบออนไลน์ที่ www.chi-phat.org หรือ
 ติดต่อผ่านบริษัทท่องเที่ยว โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการประสานงานด้านที่พักเป็นผู้ดูแล
 รับผิดชอบ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบที่พัก
 รูปแบบการเดินทาง รวมถึงราคาค่าบริการ ได้ที่ www.chi-phat.org ได้เช่นกัน รูปแบบการติดต่อที่
 ที่พักและบริการโฮมสเตย์จิตต์ของนักท่องเที่ยว ปรากฏตามภาพที่ ข.24

ภาพที่ ข.24 รูปแบบการติดต่อที่พักรโฮมสเตย์ชุมชนจิตต์.

ในการจองที่พักผ่าน www.booking.com นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกบ้านพักได้
 ตามที่ต้องการ ทางองค์กรจึงกำหนดตั้งชื่อบ้านพักทั้งแบบโฮมสเตย์และแบบเกสต์เฮาส์ทุกหลังเป็นชื่อ
 สัตว์ป่าที่พบในป่าคาร์ตามอม เช่น Great hornbill homestay, Red-breasted parakeet
 homestay, King fisher homestay, Clouded leopard guesthouse เป็นต้น เพื่อความสะดวก
 ในการจดจำชื่อที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแทนการจำชื่อเจ้าของบ้านพักซึ่งเป็นชื่อเป็นภาษาเขมรซึ่ง
 ออกเสียงยากและลำบากในการจดจำ ดังนั้นที่หน้าบ้านพักจึงปรากฏทั้งป้ายสัตว์ป่าและป้ายชื่อ
 เจ้าของบ้านพักพร้อมกัน นอกจากนี้ การตั้งชื่อบ้านพักเป็นชื่อสัตว์ป่าหายากในป่าคาร์ตามอมยังเป็น
 ประโยชน์ต่อการสร้างภาพลักษณ์ในการท่องเที่ยว (tourism image) ด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าเสมือน
 เป็นการแนะนำให้นักท่องเที่ยวรู้ถึงวัตถุประสงค์และลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว
 โดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์อีกด้วย

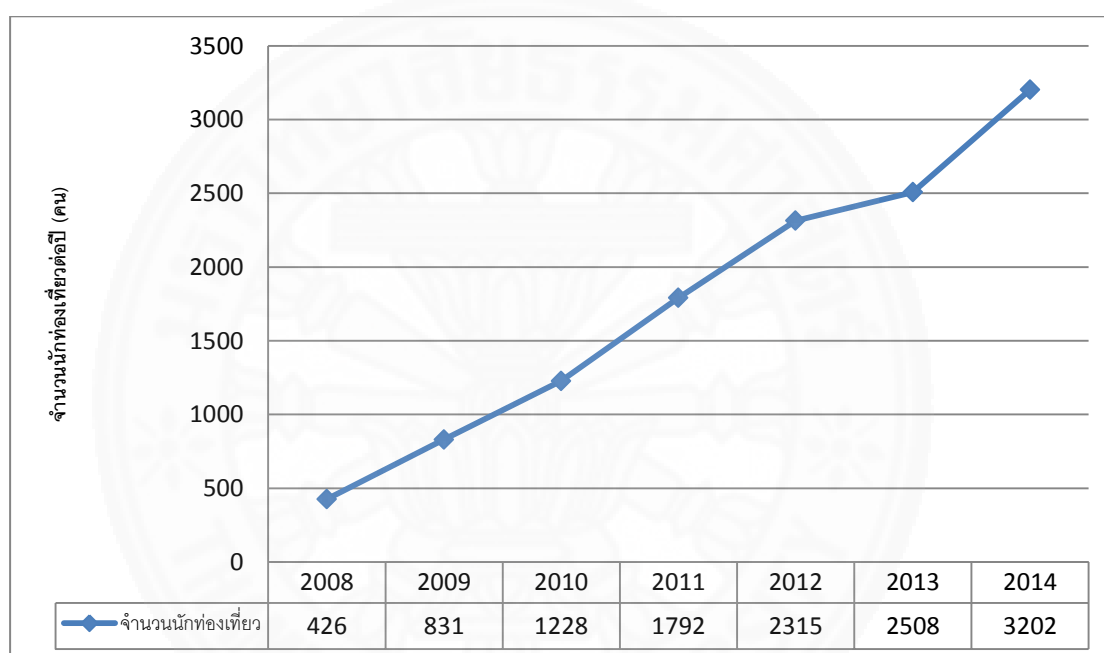

ภาพที่ ข.25 ป้ายบอกทางไปบ้านพักโฮมสเตย์แบบเดิมชนิดระบุหมายเลขบ้าน (ซ้าย) และป้ายชื่อบ้านพักโฮมสเตย์แบบระบุชื่อเจ้าของบ้านติดตั้งคู่กับป้ายรูปสัตว์ป่าแบบใหม่ (ขวา).

ความสำเร็จด้านการตลาดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิฟัด ส่งผลให้ “ชุมชนจิฟัด” เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในวงกว้างเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี ดังแสดงตามภาพที่ ข.27 ในขณะที่ความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวสามารถพิสูจน์ได้จากรางวัลที่ได้รับทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้แก่ รางวัลจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีที่สุดของกัมพูชา (Cambodia’s best ecotourism destination) จากหนังสือ “Lonely Planet” รวมถึงได้รับการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ระดับนานาชาติ เช่น “Le Temps” “Southeast Asia Globe” และ “the Wall Street Journal” อีกด้วย และนอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 2010 ได้รับรางวัล “Cambodia’s hidden treasures contest winner award” จากองค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID) ในปี ค.ศ. 2014 ได้รับเลือกเป็นหนึ่งในสิบเอ็ดแหล่งท่องเที่ยวจากทั่วโลกโดยนครดูไบเพื่อรับรางวัลแหล่งท่องเที่ยวตัวอย่างระดับนานาชาติด้านการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ (DIABP: Dubai International Award for the Best Practices to Improve the Living Environment) และรางวัลด้านความสะอาด การบริการและการต้อนรับประเภทธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประจำปี ค.ศ. 2015 – 2016 จากกระทรวงการท่องเที่ยวกัมพูชา

ภาพที่ ข.26 การเข้ารับรางวัลด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับชาติและระดับนานาชาติ. จาก <http://www.facebook.com/chiphatchcommunity/>

ภาพที่ ข.27 กราฟแสดงสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนจิตต์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 - 2014.

ข.6.2 การจัดการด้านกิจกรรม ทางองค์กรได้จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวไว้อย่างหลากหลายรวมทั้งสิ้น 43 โปรแกรมให้นักท่องเที่ยวเลือกพิจารณาตามความสนใจ โดยรายละเอียดของแต่ละโปรแกรมจะแสดงในเว็บไซต์ www.chi-phat.org (ดูภาพที่ ข.28 ซ้าย) และแบบจัดพิมพ์อธิบายไว้บนกระดาษเคลือบพลาสติกใสหีบด้วยคลิปแขวนไว้ที่ผนังไม้ในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (ดูภาพที่ ข.28 ขวา) แทนการบรรจุในแฟ้มให้นักท่องเที่ยวได้ยื่นพิจารณาเลือกอ่านกิจกรรมท่องเที่ยวที่สนใจ หากสนใจโปรแกรมใดนักท่องเที่ยวสามารถปลดคลิปหีบโปรแกรมนั้นไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ได้ทันที ในใบรายการมีการใช้สัญลักษณ์ช่วยอธิบายคุณลักษณะของกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น เช่น สัญลักษณ์รองเท้าแทนกิจกรรมประเภทเดินป่า สัญลักษณ์เรือคายัคแทนกิจกรรมทางน้ำ

สัญลักษณ์จำนวนดวงอาทิตย์แทนระยะเวลาจำนวนวันที่ใช้ในแต่ละโปรแกรมท่องเที่ยวโดยมีตั้งแต่ครั้งวันถึง 7 วัน และสัญลักษณ์จำนวนต้นไม้แสดงระดับความสมบุกสมบันของกิจกรรมแบ่งเป็นระดับง่าย (easy) ปานกลาง (medium) ปานกลางค่อนข้างยาก (medium-hard) และยาก (hard) นอกจากนี้ยังระบุค่าใช้จ่ายในแต่ละกิจกรรม เริ่มต้นตั้งแต่ ไม่มีค่าใช้จ่ายจนถึง 240 เหรียญสหรัฐต่อคน ตัวอย่างกิจกรรมที่ไม่มีค่าใช้จ่าย เช่น กิจกรรมปลูกป่าเพื่อสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น การใช้สัญลักษณ์ทางการท่องเที่ยว (tourism icon) จะช่วยอธิบายคุณลักษณะและจำแนกประเภทของกิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลให้นักท่องเที่ยวเข้าใจภาพรวมในเบื้องต้นของกิจกรรมได้โดยง่าย (Sternberg, 1997, p. 955)

ภาพที่ ข.28 ตัวอย่างการใช้สัญลักษณ์เพื่ออธิบายกิจกรรมท่องเที่ยว (ซ้าย). จาก <http://www.chi-phat.org/Adventure.html#Activities-Trek> และการจัดแสดงโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ศูนย์บริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์ (ขวา).

ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนจิตต์ สามารถจำแนกประเภทของกิจกรรมการท่องเที่ยวได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. กิจกรรมท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน (Simply Chi Phat) เน้นกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชนที่เรียบง่าย เช่น เดินเล่นเรียนรู้ชุมชนและเตรียมความพร้อมก่อนเดินป่า (about Chi Phat and pre-trek orientation) เรียนทำอาหารพื้นเมือง (Khmer cooking class) อาสาสมัครทำสวน (gardening volunteering) เป็นต้น

2. กิจกรรมท่องเที่ยวเดินป่า (Trek) กิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกจัดสรรอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวจะเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจตามแนวเส้นทางท่องเที่ยวและตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม โดยชื่อโปรแกรมอาจจะระบุชื่อของกิจกรรม เช่น ดูนกยามเช้า (sunrise bird watching) เดินป่า (walk on the wild side) เป็นต้น หรือระบุตามลักษณะกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถ้ำค้างคาวน้ำตกและโอ่งโบราณ (bat cave, waterfalls and ancient burial jars) แม่น้ำสิบสาย (ten rivers) เข้าป่าลึก (deep in the forest) เป็นต้น ลักษณะโปรแกรมการท่องเที่ยวเน้นการ

ท่องเที่ยวในรูปแบบแพ็คเกจทัวร์ รวมมัคคุเทศก์ อาหารระหว่างเดินทาง ที่พักแรมในป่า ใช้เวลาตั้งแต่ครึ่งวันถึง 7 วัน

3. กิจกรรมท่องเที่ยวโดยจักรยาน (Bike) ลักษณะกิจกรรมจะคล้ายกับกิจกรรมแบบเดินป่าแต่เป็นการเดินทางโดยใช้จักรยานเป็นพาหนะ ตามสถานที่ที่จะสามารถปั่นจักรยานไปถึงได้ ใช้เวลาตั้งแต่ครึ่งวันถึง 2 วัน เช่น ถ้ำค้างคาวและน้ำตก (bat cave with waterfalls) ชุมชนภูเขาและพักค้างแรมในป่า (mountain community with night in the forest) เป็นต้น

4. กิจกรรมท่องเที่ยวทางน้ำ (On the river) ใช้เวลาตั้งแต่ครึ่งวันถึง 2 วัน เช่น ล่องเรือตกกุ้งล็อบสเตอร์ตอนกลางคืน (night lobster fishing) พายเรือคายัค (kayaking) นั่งเรือชมอาทิตย์อัสดงชมแสงดาวและหิ่งห้อย (sunset, starlight and fireflies cruise) เป็นต้น

ภาพที่ ข.29 ตัวอย่างกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์. จาก www.facebook.com/chiphatchcommunity/

การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในการท่องเที่ยวโดยชุมชนจิตต์ยังรวมถึงการจัดเตรียมที่พักที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เนื่องจากหลายโปรแกรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ระยะเวลามากกว่าหนึ่งวัน นักท่องเที่ยวจึงต้องพักค้างแรมในป่า เรือนพักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว (forest shelter) มีจำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง กระจายอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ลักษณะของเรือนพักแรมกลางป่า เป็นโครงสร้างไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยวัสดุธรรมชาติหรือสังกะสี ภายในเรือนไม่มีผนัง มีเพียงราวกันตก และมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกตามลักษณะการใช้สอย เช่น มุ้ง ที่นอน เสื้อ เพล ผูก เป็นต้น ใกล้เคียง ๆ เรือนพักแรมจะมีอาคารโรงครัวขนาดเล็กมุงด้วยสังกะสีสำหรับประกอบอาหารให้นักท่องเที่ยว ดูรายละเอียดตามภาพที่ ข.30

ภาพที่ ข.30 เรือนพักแรมกลางป่า. จาก <http://www.chi-phat.org/Sleep.html> และจาก <https://www.Facebook.com/chiphatchcommunity/>

ข.6.3 การจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนจิตต์มีการจัดการด้านสังคมโดยการจ้างงานคนในชุมชนในลักษณะกลุ่มสมาชิกอาชีพด้านท่องเที่ยวประกอบด้วยกลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มเกสต์เฮาส์ กลุ่มบังกะโล กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ป่า กลุ่มมัคคุเทศก์ กลุ่มแม่ครัว กลุ่มบริการเรือ กลุ่มมอเตอร์ไซค์รับจ้าง กลุ่มประกอบอาหารในป่า และกลุ่มจัดการขยะ เกิดการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ในปี ค.ศ. 2014 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนจิตต์ 3,202 คน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนประมาณ 105,213 เหรียญสหรัฐ แบ่งเป็น 35,626 เหรียญสหรัฐ สำหรับการจัดการองค์กรและกองทุนเพื่อการอนุรักษ์ และอีก 69,586 เหรียญสหรัฐสำหรับกลุ่มสมาชิกในชุมชนโดยตรงผ่านการบริการด้านต่าง ๆ และกิจกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดรายได้แก่ผู้ประกอบการร้านค้าเล็ก ๆ ในชุมชนอีกด้วย

ในขณะที่การก่อสร้างอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยวยังถูกออกแบบมาอย่างกลมกลืนและเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับหนึ่งในข้อกำหนดด้านความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมของมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน อาคารโครงสร้างไม้ไผ่ชั้นเดียวเน้นใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น อาคารมีความโปร่งโล่งมีการระบายอากาศที่ดี แบ่งพื้นที่ใช้สอยเป็นส่วนสำนักงานและส่วนบริการนักท่องเที่ยว โดยส่วนโถงของอาคารสามารถใช้งานได้หลากหลาย (multi-functional) ได้แก่

1. ใช้เป็นจุดต้อนรับนักท่องเที่ยว ลงทะเบียนเข้า ลงทะเบียนออก เก็บข้อมูลแบบสอบถาม ข้อชี้แนะ ข้อควรปรับปรุงจากนักท่องเที่ยว
2. แสดงรายละเอียดโปรแกรมท่องเที่ยว รายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน และบริเวณใกล้เคียงชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยว และแผนที่ท่องเที่ยว
3. ให้คำปรึกษาแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับรูปแบบที่พัก รูปแบบการท่องเที่ยวผ่านแพ็คเกจทัวร์ที่หลากหลายตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

ภาพที่ ข.31 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์.

4. ใช้เป็นสถานที่สำหรับนั่งทำงานของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถมานั่งทำงานในลักษณะงานที่ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ตั้งแต่เวลา 6.00 น. ถึงเวลา 22.00 น. โดยประมาณ เนื่องจากมีไฟฟ้าและสัญญาณแลนไร้สาย (WiFi) ไว้ให้บริการฟรี

5. เป็นสถานที่สำหรับนักท่องเที่ยวในการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวด้วยกัน

6. บริการด้านอาหาร ทางศูนย์มีบริการอาหารมื้อเช้า มื้อกลางวัน และมื้อเย็นที่สะอาด ถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่คุ้นชินกับประเภทอาหารหรือไม่มั่นใจในความสะอาดในการรับประทานอาหารที่ปรุงโดยเจ้าของบ้านพัก ทางศูนย์ตระหนักถึงปัญหานี้จึงจัดให้มีบริการด้านอาหารที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวโดยการปรุงอาหารแบบ

ครัวเปิด นักท่องเที่ยวสามารถสังเกตเห็นการประกอบอาหารในทุก ๆ ขั้นตอนได้ ส่งผลให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยของอาหาร อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถเรียนรู้วิธีการปรุงอาหารแบบพื้นถิ่นเขมร (Khmer cooking class) อย่างมีส่วนร่วมโดยช่วยแม่ครัวปรุงอาหารได้อีกด้วย

ภาพที่ ข.32 ครัวแบบเปิดด้านหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์.
จาก <https://sharedplatesblog.com/2015/01/>

ความสำเร็จของกิจการโฮมสเตย์ชุมชนจิตต์เกิดขึ้นภายใต้ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงนิเวศจิตต์มีเป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ตามบริบทเฉพาะตัวของพื้นที่และสังคม อย่างสอดคล้องตามแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ Donohue และ Needham (2006, p. 192) ภายใต้องค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ (six key tenets of ecotourism) คือ (1) ธรรมชาติ (2) การอนุรักษ์ (3) การศึกษา (4) ความยั่งยืน (5) การกระจายรายได้ (6) จริยธรรม ความรับผิดชอบและความตระหนัก แบบจำลองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism model) ของชุมชนแห่งนี้อาจไม่สามารถนำไปใช้กับชุมชนอีกแห่งหนึ่งได้ เนื่องจากความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ (Reimer and Walter, 2013, p. 131) ในชุมชนจิตต์ชาวบ้านในชุมชนในฐานะกลุ่มสมาชิกเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ การให้ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่สมาชิก การจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ และการพัฒนา

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยว ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้โฮมสเตย์พื้นที่ห่างไกลความเจริญแห่งนี้ประสบความสำเร็จและการได้รับรางวัลด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติยิ่งตอกย้ำถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้น

ภาคผนวก ค

การศึกษาคุณลักษณะโฮมสเตย์วาไลโตโกว ประเทศมาเลเซีย

ผลการศึกษาคคุณลักษณะโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน เมืองกุนดาซัง รัฐซาบารห์ ประเทศมาเลเซีย ในประเด็นที่เกี่ยวกับภาพรวมของชุมชนและตัวแปรเชิงคุณลักษณะโฮมสเตย์พื้นที่ถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน ได้แก่ ลักษณะทั่วไปและความเป็นมา ลักษณะกายภาพด้านที่พัก การจัดการพื้นที่ในบ้านพัก ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก พื้นที่สำหรับการต้อนรับและปฏิสัมพันธ์ ลักษณะการจัดการ การจัดการด้านการตลาด การจัดการด้านกิจกรรม และการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ค.1 ลักษณะทั่วไปและความเป็นมา

“วาไลโตโกว” เป็นคำภาษาท้องถิ่นดูซัน (Dusun) มีความหมายว่า “บ้านเรา” โฮมสเตย์วาไลโตโกวเป็นโฮมสเตย์ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงบนเกาะบอร์เนียว ที่พิกัดละติจูด $5^{\circ} 98' 30.88''$ เหนือ, ลองจิจูด $116^{\circ} 57' 93.80''$ ตะวันออก (ดูภาพที่ 4.66) มีอากาศเย็นตลอดปี ในเขตเทือกเขาคินาบาลู ใกล้เมืองกุนดาซัง รัฐซาบารห์ ประเทศมาเลเซีย ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ประกอบอาชีพทำเกษตรกรรม ปลูกผัก ทำการเกษตรที่สูง ค้าขาย และรับจ้าง ในการพูดจาสื่อสารกันเองระหว่างชาวบ้านมักใช้ภาษาท้องถิ่นดูซัน แต่จะใช้ภาษามาเลย์และภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ภายใต้ชื่อโฮมสเตย์วาไลโตโกว ประกอบด้วยโฮมสเตย์แยกย่อย 4 ชุมชนโฮมสเตย์เพื่อประกอบกิจการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในละแวกเดียวกัน ได้แก่ (1) ชุมชนซินิเซียน (Sinisian) (2) ชุมชนคินาซาราบัน (Kinasaraban) (3) ชุมชนเมซิลา (Mesilao) และ (4) ชุมชนซินตามาตา (Cintamata) โดยทั้ง 4 ชุมชนตั้งอยู่รอบ ๆ เทือกเขาคินาบาลูในเขตเมืองกุนดาซัง ภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยมีโฮมสเตย์วาไลโตโกวชุมชนซินิเซียนเป็นต้นแบบและเป็นที่ตั้งของสำนักงานโฮมสเตย์วาไลโตโกว

โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียนตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ในขณะนั้น มีสมาชิกเริ่มต้น 13 หลัง ปัจจุบันมีสมาชิกรวมเป็น 19 หลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนตามนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลมาเลเซีย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับนักท่องเที่ยวและช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมในชุมชนที่ใกล้จะสูญหายไปคงอยู่ เช่น ดนตรีพื้นเมือง การร่ายรำแบบพื้นเมือง เป็นต้น ต่อมาในปี ค.ศ. 2007 โฮมสเตย์วาไลโตโกวเริ่มเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ผ่านการประชาสัมพันธ์โดยการท่องเที่ยว

มาเลเซีย จนกระทั่งปัจจุบันโฮมสเตย์วาไลโตโกวถือว่าเป็นหนึ่งในสามโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จสูงสุดด้านรายได้ของประเทศมาเลเซีย (Watiman, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2559)

การเดินทางไปยังโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน สามารถเดินทางโดยรถยนต์จากเมืองโคตาคินาบาลู (Kota Kinabalu) มุ่งหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือโดยรถยนต์ตามทางหลวงหมายเลข AH150 ไปยังเมืองกุนดาซัง เป็นระยะทางประมาณ 98 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง หรืออาจเดินทางจากเมืองรานา (Ranau) เป็นระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร ไปยังเมืองกุนดาซังเช่นกัน โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน ตั้งอยู่ห่างจากเมืองกุนดาซังเพียง 750 เมตร และตั้งอยู่ห่างจากอุทยานแห่งชาติคินาบาลู (Kinabalu National Park) เป็นระยะทางเพียง 7 กิโลเมตร

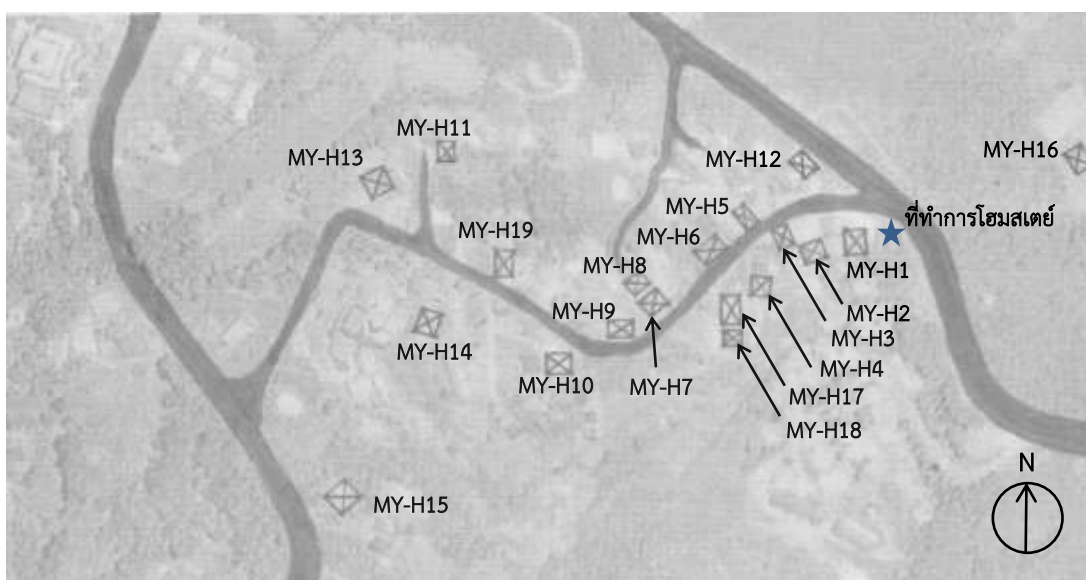

ภาพที่ ค.1 แผนที่แสดงที่ตั้งโฮมสเตย์วาไลโตโกว มาเลเซียตะวันออกเฉียง. ดัดแปลงจาก <https://www.google.co.th/maps/@5.953088,116.579380,8z>

ภาพที่ ค.2 ทิวทัศน์ยามเช้ามมมองจากโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน.

ปัจจุบัน โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินีเซียน มีสมาชิกทั้งสิ้น 19 ครัวเรือน และเนื่องจากที่ตั้งของโฮมสเตย์วาไลโตโกว ตั้งอยู่ติดทางหลวงสายหลัก สะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีทิวทัศน์ที่สวยงาม และมีอากาศเย็นตลอดทั้งปี ส่งผลให้นักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อนตลอดทั้งปี โดยนักท่องเที่ยวที่มาพักส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศ (A. Jinin, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2559)

ภาพที่ ค.3 ผังแสดงที่ตั้งบ้านพัก โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินีเซียน. ปรับปรุงจาก <https://www.google.co.th/maps/>

ค.2 ลักษณะกายภาพด้านที่พัก

บ้านพักโฮมสเตย์วาไลโตโกวในชุมชนชินีเซียนส่วนใหญ่มีลักษณะรูปทรงเป็นเรือนพื้นดินแบบประยุกต์เสริมความเป็นสมัยใหม่ และเรือนแบบสมัยใหม่ ส่วนใหญ่จะมีการต่อเติมห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากตัวบ้านส่งผลให้ลักษณะกายภาพของการเข้าพักของนักท่องเที่ยวยังเป็นแบบพักในบ้านชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้าน แม้จะมีการแบ่งแยกพื้นที่ส่วนของนักท่องเที่ยวและพื้นที่ส่วนของผู้เป็นเจ้าของบ้านอย่างชัดเจน บางหลังอาจให้นักท่องเที่ยวพักชั้นบนโดยที่เจ้าของพักชั้นล่าง

ภาพที่ ค.4 บ้านพักโฮมสเตย์ที่มีการปรับปรุงต่อเติมห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว MY-H6 (ชาย) MY-H2 (ขวา).

ภาพที่ ค.5 ตัวอย่างบ้านพักที่ไม่ผ่านการประเมินตามมาตรฐานโฮมสเตย์ในชุมชนชินีเซียน.

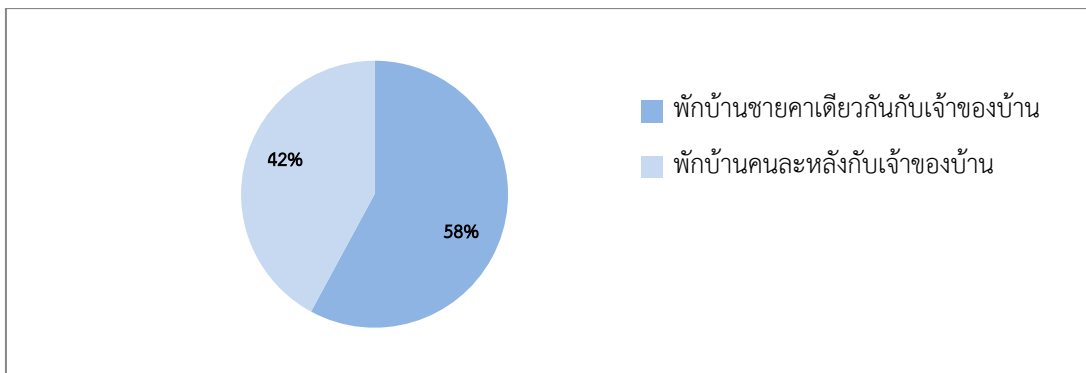

ภาพที่ ค.6 บ้านพักโฮมสเตย์แบบสมัยใหม่ในโฮมสเตย์ว่าไลโตโกว MY-H17 (ชาย) และการตกแต่งแบบสมัยใหม่ภายในห้องรับแขก MY-H1 (ขวา).

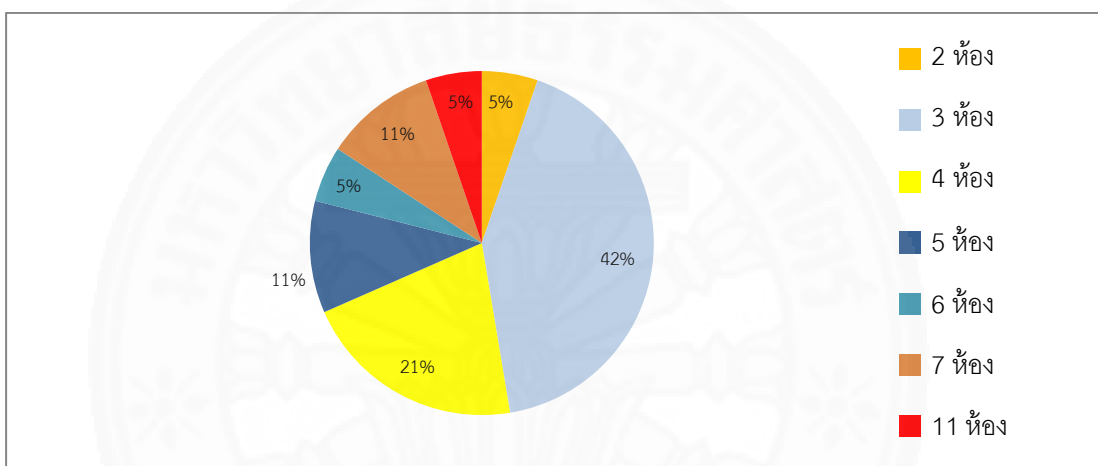

ภาพที่ ค.7 ชุมชนชินเชียง เมืองกุนดาซัง (ซ้าย) และทางเข้าชุมชนชินเชียง (ขวา).

เนื่องจากเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ทุกคนนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งล้วนมีแนวคิดเรื่องลักษณะการจัดการด้านพื้นที่ใช้สอยในบ้านพักโฮมสเตย์ควรมีการแยกพื้นที่ใช้สอยส่วนของนักท่องเที่ยวกับส่วนของผู้เป็นเจ้าของบ้านออกจากกันเพื่อให้สอดคล้องตามหลักปฏิบัติทางศาสนาตามแนวคิดของชาวมุสลิมที่เคร่งครัด (Rashidi et al., 2015, p. 1655) นอกจากนี้ลักษณะทางกายภาพของบ้านพักโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซีย ในเบื้องต้นจำเป็นต้องผ่านการประเมินตามข้อกำหนดของมาตรฐานโฮมสเตย์มาเลเซีย (Wong, 2014, p. 29 - 30) ซึ่งเน้นมาตรการด้านความสะอาดและสะดวกสบายของบ้านพัก ส่งผลให้บ้านเรือนพื้นถิ่นหลังเก่าหลายหลังในชุมชนไม่ได้รับโอกาสในการรับนักท่องเที่ยวเข้าพักแบบโฮมสเตย์ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องโฮมสเตย์ในพื้นที่ชนบทของประเทศมาเลเซีย ของ Lui (2006, p. 885-886) พบว่าบ้านเรือนพื้นถิ่นในชนบทของมาเลเซียแบบเรือนไม้ (Rumah Kaya) หรือเรือนที่ใช้วัสดุคมุงหลังคาแบบพื้นถิ่น (Rumah Attap) ของชาวบ้านที่มีฐานะยากจนมักจะถูกประเมินว่าไม่ได้มาตรฐานตามมาตรฐานโฮมสเตย์มาเลเซีย แต่ในขณะที่เรือนก่ออิฐแบบบังกะโลที่มีรูปแบบสมัยใหม่ (posh-house) มักจะถูกเลือกและถูกประเมินให้เป็นบ้านพักโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานสำหรับนักท่องเที่ยว ส่งผลให้ลักษณะของบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่ในประเทศมาเลเซียเป็นบ้านเรือนสมัยใหม่หรือบ้านเรือนพื้นถิ่นที่ถูกปรับปรุงต่อเติมเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกตามอย่างสมัยใหม่เป็นเรือนพื้นถิ่นแบบประยุกต์ เช่นเดียวกับโฮมสเตย์วาไลโตโกวชุมชนชินเชียงซึ่งบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่เป็นบ้านแบบสมัยใหม่และบ้านแบบพื้นถิ่นประยุกต์ที่ถูกปรับปรุงต่อเติมเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ลักษณะรูปแบบของห้องพักเป็นแบบผสมผสานมีทั้งแบบใช้ห้องว่างภายในบ้านเป็นห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว แบบต่อเติมห้องพักติดกับตัวบ้านสำหรับนักท่องเที่ยว และแบบสร้างบ้านพักหลังใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ส่งผลให้การพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านมีทั้งแบบให้นักท่องเที่ยวพักบ้านหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านและแบบพักแยกหลังกันกับเจ้าของบ้าน สัดส่วนการพักอาศัยในบ้านพักโฮมสเตย์ลักษณะร่วมชายคาของนักท่องเที่ยว ปรากฏตามภาพที่ ค.8

ภาพที่ ค.8 ลักษณะการพักอาศัยในบ้านพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์วาไลโตโกว.

ภาพที่ ค.9 จำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวในบ้านพักโฮมสเตย์วาไลโตโกว.

จากภาพที่ ค.8 และ ค.9 พบว่า ลักษณะการจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะจัดให้นักท่องเที่ยวพักในบ้านชายคาหลังเดียวกันกับเจ้าของบ้านสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนในสัดส่วนที่มากกว่าแบบแยกหลังเพียงเล็กน้อย ในขณะที่โฮมสเตย์แต่ละหลังส่วนใหญ่มีจำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวน 3 ห้อง และส่วนใหญ่มีจำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวต่อหลังมีไม่เกิน 4 ห้อง ซึ่งสอดคล้องตามข้อกำหนดในเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

ค.3 ลักษณะการจัดการพื้นที่ในบ้านพัก

จากแนวคิดในการสร้างผลิตภัณฑ์ประเภทโฮมสเตย์ของ Lynch (2005, p.533) พบว่า บ้านพักโฮมสเตย์ในโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินีเซียนมีรูปแบบการจัด (setting) ที่เคร่งครัดเนื่องจากมีปัจจัยด้านแนวทางปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามที่ส่งผลต่อรูปแบบที่พัก (accommodation) สำหรับนักท่องเที่ยวในบ้านพักส่วนบุคคล (private house) ซึ่งเจ้าของบ้านทั้งหมดเป็นชาวมุสลิม ลักษณะการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับแขกผู้มาพักและเจ้าของบ้านภายใต้กรอบ

กติกาดำเนินการหลักทางศาสนาอิสลาม ส่งผลให้บ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่แบ่งแยกพื้นที่ใช้สอยส่วนของนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านออกจากกันอย่างชัดเจน มีการกำหนดข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติ แจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบผ่านป้ายเตือนในบ้านพัก รูปแบบการจัดพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวสามารถจำแนกลักษณะบ้านพักโฮมสเตย์ได้เป็น 2 ประเภท คือ

ค.3.1 แบบพักหลังเดียวกัน แบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกันแบบแบ่งส่วน

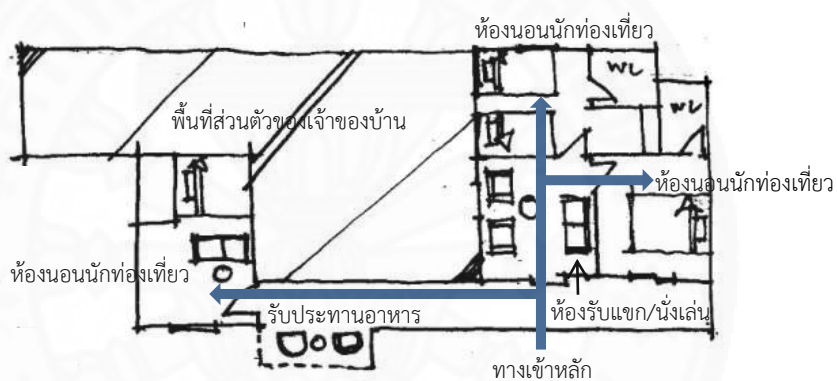
แทนลักษณะบ้านพักโฮมสเตย์ประเภทที่เจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวอาศัยในบ้านชายคาเดียวกัน แต่มีการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพักโฮมสเตย์สำหรับเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่แยกกัน โดยแบ่งพื้นที่ของบ้านบางส่วนเป็นพื้นที่ใช้สอยสำหรับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยห้องพักและห้องน้ำเป็นอย่างน้อย อาจมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนเพิ่มเติม เช่น ระเบียงห้องนั่งเล่น เป็นต้น ทางเข้าออกพื้นที่ส่วนของนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านจะแยกกันคนละส่วน การแบ่งพื้นที่ส่วนของเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวเป็นไปอย่างสอดคล้องตามข้อกำหนดทางศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะห้องน้ำจำเป็นต้องใช้แยกกันอย่างเด็ดขาด แต่ทั้งนี้พบว่าบ้านพักบางหลังยังคงจัดพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ใช้สอยร่วมกันระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว เช่น พื้นที่ห้องรับแขก หรือ ระเบียงหน้าบ้าน เป็นต้น แต่ทั้งนี้บริเวณทางเข้าส่วนต่อเชื่อมไปยังพื้นที่ส่วนของเจ้าของบ้านจะปรากฏป้ายเตือนห้ามเข้าติดไว้ที่ประตูอย่างชัดเจน รวมถึงบ้านพักส่วนใหญ่จะมีข้อควรปฏิบัติประกาศติดไว้ในบ้านพัก เช่น ห้ามดื่มสุราและของมีเมา ห้ามสูบบุหรี่ เป็นต้น (ดูภาพที่ ค.10) ตัวอย่างบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกัน แบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน ปรากฏดังภาพที่ ค.11

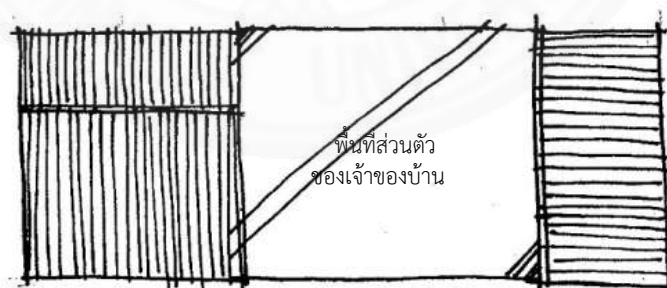
ภาพที่ ค.10 ป้ายเตือนห้ามเข้าในเขตพื้นที่ส่วนตัวของเจ้าของบ้าน (MY-H7) และป้ายขออนุญาตในการพักอาศัย (MY-H10)

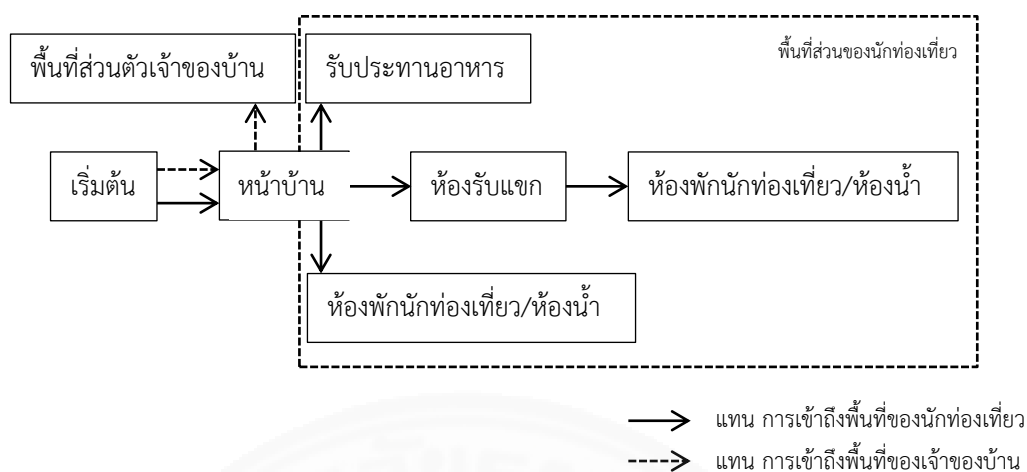
ภาพที่ ค.11 ตัวอย่างบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน (MY-H3) และรูปแบบสัญลักษณ์.

ภาพที่ ค.12 ผังพื้นที่ชั้นล่างและการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านของนักท่องเที่ยว (MY-H3).

ภาพที่ ค.13 ผังพื้นที่ชั้นบน (MY-H3).

ภาพที่ ค.14 รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่อีกกัน.

ค.3.2 แบบพักแยกหลัง (■) เจ้าของบ้านจะสร้างเรือนพักสำหรับให้นักท่องเที่ยวพักโดยเฉพาะแยกหลังกับเรือนพักของเจ้าของบ้านในบริเวณใกล้เคียงกัน ในขณะที่บางหลังเจ้าของบ้านย้ายไปอยู่ที่เมืองอื่นจะใช้บ้านว่างในชุมชนเป็นโฮมสเตย์ (MY-H8, MY-H19) สำหรับโดยว่าจ้างคนในละแวกนั้นเป็นผู้ดูแลบ้านพักและดูแลนักท่องเที่ยว

ลักษณะบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลังในโฮมสเตย์ว่าไลโตโกว ชุมชนชินิเซียนสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ (1) พักแยกหลังแบบบ้านเดี่ยว มีลักษณะเป็นบ้านหลังเดียวภายในบ้านพักมีห้องนอนหลายห้องเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มหลายคนสามารถมาพักรวมกันได้ทั้งหลัง มีทั้งแบบบ้านชั้นเดียวและสองชั้น (2) พักแยกหลังแบบห้องแถว ลักษณะภายในห้องพักประกอบด้วยห้องนอนและห้องน้ำแต่ละห้องพักจะใช้ผนังร่วมกันเรียงเป็นแถวติดกันตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป ส่วนใหญ่แต่ละห้องจะมีขนาดเท่ากัน (3) พักแยกหลังแบบบังกะโล มีลักษณะเป็นบ้านหลังเดียวชั้นเดียวขนาดเล็ก พื้นที่ใช้สอยเหมาะสำหรับครอบครัวขนาดเล็ก ภายในประกอบด้วยห้องนอน ห้องน้ำ ระเบียง พื้นที่ส่วนนั่งเล่น และพื้นที่ครัว ส่วนใหญ่จะมีการจัดภูมิทัศน์ให้สวยงาม

ภาพที่ ค.15 ตัวอย่างบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลังแบบบ้านเดี่ยว MY-H16 (ชาย) MY-H8 (ขวา).

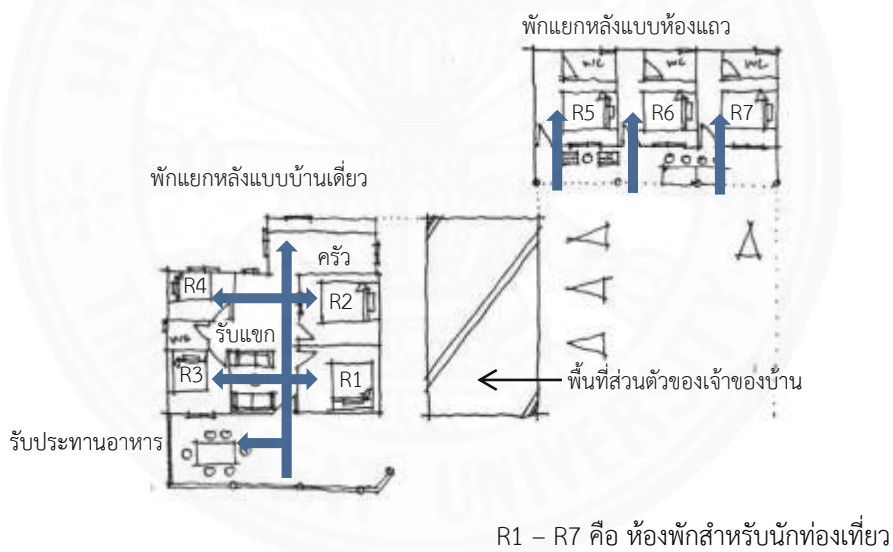
ภาพที่ ค.16 ตัวอย่างบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลังแบบห้องแถว MY-H18 (ชาย) MY-H12(ขวา).

ภาพที่ ค.17 ตัวอย่างบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลังแบบบังกะโล (MY-H15).

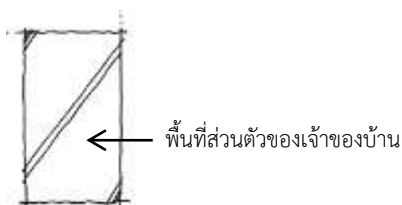

ภาพที่ ค.18 ตัวอย่างบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลังแบบหลังเดี่ยวและแบบห้องแถว (MY-H18) และรูปแบบสัญลักษณ์.

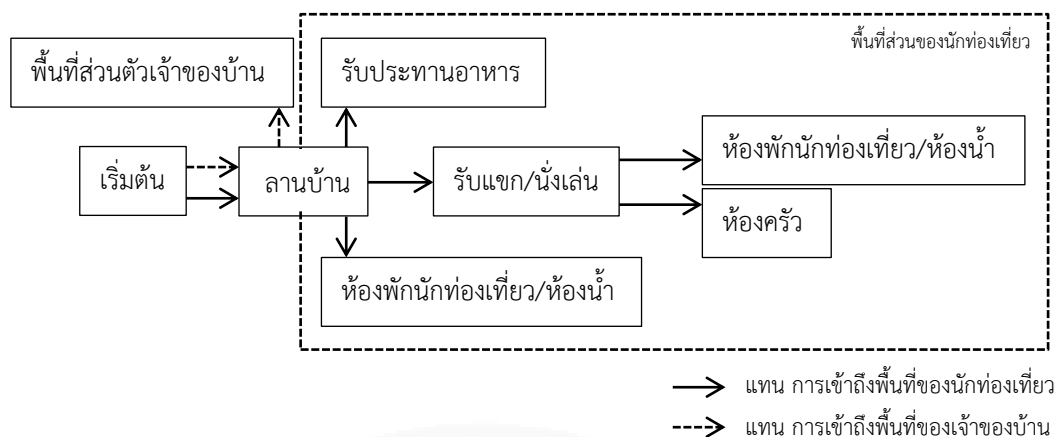

R1 - R7 คือ ห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว

ภาพที่ ค.19 ผังพื้นที่ชั้นล่างและการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านของนักท่องเที่ยว (MY-H18).

ภาพที่ ค.20 ผังพื้นที่ชั้นบน (MY-H18).

ภาพที่ ค.21 รูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลัง.

เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ในบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลังกับบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักหลังเดียวกันแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกันในโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินิเซียนพบว่า บ้านพักโฮมสเตย์ทั้งสองแบบมีรูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ภายในบ้านพักที่คล้ายกัน สาเหตุเนื่องมาจากการจัดการการใช้พื้นที่ภายใต้แนวคิดเดียวกัน คือ การแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยวแบบเน้นแยกจากกันซึ่งสอดคล้องกับหลักปฏิบัติตามแนวคิดของศาสนาอิสลาม (Rashidi et al., 2015, p. 1655) บ้านพักโฮมสเตย์ทั้งสองแบบแตกต่างกันเพียงกายภาพของบ้านในลักษณะการอาศัยชายคาร่วมกับเจ้าของบ้านเท่านั้น ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนพบว่าบ้านพักโฮมสเตย์แบบพักแยกหลังกับเจ้าของบ้านไม่สอดคล้องกับนิยามของโฮมสเตย์อาเซียนซึ่งกำหนดให้นักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านในบ้านหลังเดียวกัน (ASEAN Secretariat, 2016a, p.27)

ค.4 ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก

จากนโยบายด้านการท่องเที่ยวแห่งชาติมาเลเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้นักท่องเที่ยวสนใจการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ในวงกว้าง โดยที่ผ่านมาแผนการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ได้ถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาชุมชนและเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้แผนพัฒนาประเทศมาเลเซียฉบับที่ 9 ระหว่างปี ค.ศ. 2006 – 2009 ดำเนินการประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี (Dhiradityakul & Hummel, 2013, p. 25) ดังนั้นรูปแบบด้านกายภาพของโฮมสเตย์มาเลเซียซึ่งจำเป็นต้องผ่านการตรวจประเมินเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานโฮมสเตย์มาเลเซีย โดยมีข้อกำหนดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวในหัวข้อสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานอธิบายว่า บ้านพักโฮมสเตย์จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวในห้องน้ำและห้องนอนอย่างเหมาะสม (Mapjabil et al., 2015, p. 4) ในขณะที่มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนซึ่งถูกร่างโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมแห่งประเทศมาเลเซียในฐานะเจ้าภาพผู้จัดทำมาตรฐาน

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อาเซียน ส่งผลให้ห้องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านพักโฮมสเตย์มาเลเซียมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน จากการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านพักโฮมสเตย์วาไลโตโกว ปรากฏตามลักษณะพื้นที่ใช้สอยในบ้านดังนี้

1. ห้องนอน มีลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องนอนเป็นแบบสมัยใหม่ใกล้เคียงกับมาตรฐานโรงแรม 1 – 3 ดาว ของกรมการท่องเที่ยว (2557, น.26 – 39) ซึ่งประกอบไปด้วยเตียงนอนขนาดมาตรฐานพร้อมที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน มุ้งลวด ผ้าเช็ดตัว โต๊ะเก้าอี้ ตู้เสื้อผ้า กระจกเงา ปลั๊กไฟ กาดม้มน้ำร้อนไฟฟ้า พัดลม กระจาดชำระ แก้วน้ำที่สะอาดอย่างน้อย 2 ใบ ถึงขยขยที่สะอาด และราวแขวนผ้า นอกจากนี้บ้านพักส่วนใหญ่เจ้าของบ้านยังจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ นอกเหนือจากมาตรฐาน เช่น โทรทัศน์ เพิ่มเติมให้อีกด้วย

ภาพที่ ค.22 เตียงนอนภายในห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว MY-H2 (บนซ้าย) MY-H1 (บนขวา) MY-H13 (ล่างซ้าย) และ MY-H16 (ล่างขวา).

นอกจากนี้ ภายในโฮมสเตย์ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการต่อวิถีชีวิตและธรรมเนียมปฏิบัติของนักท่องเที่ยวภายในประเทศซึ่งส่วนใหญ่ชาวมุสลิม โดยเจ้าของบ้านได้จัดเตรียมผ้าละหมาดและผ้าปูละหมาดไว้ภายในห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งมี

การแบ่งแยกสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนสำหรับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับส่วนของเจ้าของบ้านออกจากกันอย่างชัดเจน สอดคล้องตามลักษณะการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวภายใต้หลักกรอบของศาสนาอิสลามที่เคร่งครัด (Din, 1989)

ภาพที่ ค.23 ผ้าละหมาดและผ้าปูละหมาดสำหรับนักท่องเที่ยว MY-H1.

ภาพที่ ค.24 ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว MY-H1 (บนซ้าย) MY-H13 (บนขวา) MY-H2 (ล่างซ้าย) MY-H8 (ล่างขวา).

สรุปได้ว่า โฮมสเตย์วาล์โตโกว ชุมชนซินีเซียนมีองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องนอนที่สอดคล้องกับเกณฑ์ด้านห้องนอนในองค์ประกอบด้านที่พักตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน กล่าวคือ มีเตียงนอนขนาดมาตรฐานพร้อมที่นอนแบบฟูก หมอน และผ้า

ปูที่นอน ปลอกหมอนที่สะอาดได้มาตรฐาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องนอนขั้นพื้นฐานอื่น ๆ เช่น พัดลม โต๊ะ ตู้ กระจกเงา ปลั๊กไฟ มุ้ง เป็นต้น และมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามธรรมเนียมปฏิบัติทางศาสนาตามอย่างวิถีชีวิตของคนในชุมชน

2. ห้องน้ำ ลักษณะของห้องน้ำภายในบ้านพักโฮมสเตย์วาไลโตโกว จะมีการแยกส่วนกันระหว่างห้องน้ำสำหรับเจ้าของบ้านกับห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยส่วนใหญ่ห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวจะอยู่ภายในห้องพักในตัวบ้านพักโฮมสเตย์ อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องน้ำจะประกอบด้วยโถส้วมแบบชักโครก อ่างล้างหน้า ฝักบัวอาบน้ำ เครื่องทำน้ำอุ่น ก๊อกน้ำ พัดลมระบายอากาศ กระจกเงา และมีน้ำสะอาดพร้อมใช้ตลอดเวลา นอกจากนี้เจ้าของบ้านยังจัดเตรียมกระดาษชำระและผ้าเช็ดตัวไว้สำหรับนักท่องเที่ยวอีกด้วย

สรุปได้ว่า โฮมสเตย์วาไลโตโกว มีองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องน้ำที่สอดคล้องกับเกณฑ์ด้านห้องน้ำในองค์ประกอบด้านที่พักตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน คือ มีห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 ห้อง มีสุขภัณฑ์ชนิดนั่งราบหรือนั่งยอง อ่างล้างหน้า ฝักบัว และมีน้ำสะอาดพร้อมใช้ตลอดเวลา แต่ยังขาดคุณลักษณะด้านการจัดเตรียมสบู่ แชมพู สำหรับนักท่องเที่ยว

ภาพที่ ค.25 ลักษณะห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยว โฮมสเตย์วาไลโตโกว.

3. โถงบ้าน เนื่องจากบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่เป็นแบบพักขายคากลางเดียวกัน โดยแบ่งพื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกันแบบต่อเติมห้องพักและพื้นที่ใช้สอยสำหรับนักท่องเที่ยวติดกับตัวบ้าน บ้านพักโฮมสเตย์ลักษณะนี้ส่วนใหญ่มีเฉพาะห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวและแบบกระเบื้องขนาดเล็ก ในขณะที่บ้านพักโฮมสเตย์แบบแยกหลังจะยังคงมีพื้นที่โถงบ้านโดยส่วนใหญ่จะถูกตกแต่งคล้ายห้องรับแขกเป็นพื้นที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว พื้นที่โถงบ้านจะถูกจัด (setting) ให้เป็นพื้นที่ส่วนตัวของนักท่องเที่ยว (tourists' private space) สำหรับการพักผ่อนและการปฏิสัมพันธ์ภายในระหว่างกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ บริเวณโถงบ้านจะมีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ชุดรับแขก โต๊ะเก้าอี้ โทรทัศน์ ชั้นวางของ มุมน้ำดื่มและกาแฟ นอกจากนี้โถงบ้านยังเป็นพื้นที่สำหรับการสัญจรผ่านไปมายังพื้นที่ครัว ห้องน้ำ และห้องพักแต่ละห้องของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

ภาพที่ ค.26 สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณโถงบ้าน โฮมสเตย์วาไลโตโกว. MY-H13 (บนซ้าย) MY-H8 (บนขวา) MY-H7 (ล่างซ้าย) MY-H16 (ล่างขวา)

ค.5 พื้นที่สำหรับการต้อนรับและการปฏิสัมพันธ์

เจ้าของบ้านส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ชานกระเบื้องซึ่งเป็นพื้นที่แบบเปิดโล่งของบ้านเป็นพื้นที่รับแขก พูดคุยกับนักท่องเที่ยว ชานกระเบื้องในบ้านพักโฮมสเตย์วาไลโตโกวจึงทำหน้าที่เป็นพื้นที่กึ่งสาธารณะ (semi-public space) สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ خانระเปียงในบ้านบางหลังยังถูกจัดเตรียมไว้เป็นส่วนรับประทานอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณخانระเปียง ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง เป็นต้น

ภาพที่ ค.27 สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณخانระเปียง. MY-H13 (ชาย) MY-H-17 (ขวา)

องค์ประกอบของที่พัก (accommodation) ในส่วนพื้นที่โถงบ้านและخانระเปียงเป็นพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่ององค์ประกอบด้านพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว (host-guest interaction) และด้านกิจกรรม (activities) ต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการใช้พื้นที่โถง เจ้าของบ้านจะจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก (amenities) ในพื้นที่โถงบ้านและخانระเปียงในลักษณะเป็นเสมือนส่วนสนับสนุนด้านการปฏิสัมพันธ์และด้านกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งอยู่นอกเหนือจากองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ระบุตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

ค.6 ลักษณะการจัดการ

โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินีเซียน ดำเนินงานภายใต้ต้นนโยบายการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของกระทรวงวัฒนธรรมศิลปะและการท่องเที่ยวมาเลเซียซึ่งมีเป้าหมายเพื่อประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมมาเลเซียและผลักดันให้โฮมสเตย์และการท่องเที่ยวในชนบท (rural tourism) ที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้และสร้างงานให้กับชาวบ้านในชุมชน (Pusiran and Xiao, 2013, p. 1) เงื่อนไขเบื้องต้นในการเข้าร่วมโครงการโฮมสเตย์มาเลเซีย คือ ในชุมชนของผู้ประกอบกิจการโฮมสเตย์จำเป็นต้องมีสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น ในขณะที่เจ้าของบ้านพักที่ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนโฮมสเตย์จำเป็นต้องรวมกลุ่มให้ได้อย่างน้อย 10 ครัวเรือนในชุมชน จากนั้นสมาชิกต้องจัดเตรียมบ้านพักให้มีองค์ประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมตามมาตรฐานโฮมสเตย์มาเลเซีย และต้องผ่านการประเมินโดยเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานโฮมสเตย์มาเลเซีย (Malaysian Homestay Association) จากนั้นกลุ่มเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่ผ่านการประเมินจะต้องเข้า

ฝึกอบรมหลักสูตรโฮมสเตย์ และเมื่อผ่านการฝึกอบรมชุมชนโฮมสเตย์จะได้รับป้ายสัญลักษณ์โฮมสเตย์มาเลเซีย (Wong, 2014, p. 29) ปรากฏตามภาพที่ ค.28

ภาพที่ ค.28 ป้ายสัญลักษณ์โฮมสเตย์มาเลเซีย.

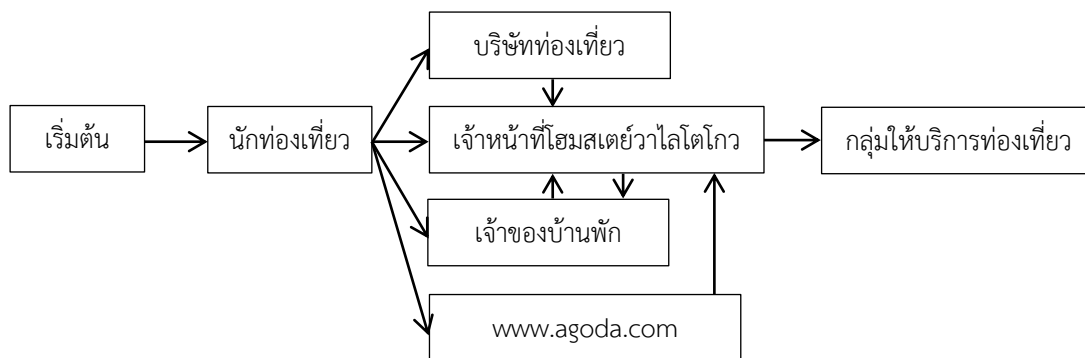
โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน เข้าร่วมโครงการโฮมสเตย์มาเลเซียตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2543 การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในชุมชน ตั้งอยู่บนฐานคิดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ทางหน่วยงานการท่องเที่ยวของมาเลเซียวางกรอบเอาไว้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของกลุ่มสมาชิก (1) เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน (2) เพื่อรื้อฟื้นศิลปวัฒนธรรมของชาวดูซัน (Dusun) ที่กำลังจะสูญหายให้คงอยู่สืบไป (3) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน

ค.6.1 การจัดการด้านการตลาด การใช้ชื่อโฮมสเตย์ว่า “วาไลโตโกว” ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นมีความหมายว่า “บ้านเรา” แทนการใช้ชื่อชุมชนหรือสถานที่ตั้งเป็นชื่อโฮมสเตย์เหมือนที่อื่น ๆ เป็นการสร้างตราสินค้าที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว (tourism image) ที่เน้นการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมพื้นถิ่นของชาวดูซัน (Dusun) ผ่านเครื่องดนตรีพื้นบ้าน การแต่งกาย และการรำร่า ซึ่งภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ (Beerli & Maxtin, 2004, p. 623) นอกจากภาพลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมแล้ววาไลโตโกวโฮมสเตย์ยังมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับวิวทิวทัศน์ที่สวยงามและอากาศสภาพที่เย็นสบายตลอดทั้งปี

ภาพที่ ค.29 สัญลักษณ์เครื่องดนตรีพื้นบ้าน.

การจัดการด้านการตลาดของโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินิเซียน ดำเนินการผ่านภาครัฐภายใต้แผนการประชาสัมพันธ์ทั้งในระดับประเทศและระดับรัฐในภูมิภาคซาบาห์ โฮมสเตย์วาไลโตโกวเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบโฮมสเตย์ในวงกว้าง จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์มาเลเซียปี พ.ศ. 2555 (MOTOUR, 2012, p.2) พบว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักจำนวน 16,435 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศจำนวน 15,704 คน คิดเป็นร้อยละ 95.55 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสูงสุดจำนวน 731 คน คิดเป็นร้อยละ 4.45 โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์สูงเป็นลำดับที่ 2 ของประเทศรองจากทามันซีเดียโฮมสเตย์ (Taman Sedia Homestay) เขตคามะรอนไฮแลนด์ (Cameron Highland) และสูงที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศในประเภทโฮมสเตย์เชิงวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม (cultural and traditional homestay) ในขณะที่ความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวโฮมสเตย์วาไลโตโกวได้รับทั้งระดับชาติ ได้แก่ รางวัลการท่องเที่ยวมาเลเซียประจำปี 2010 – 2011 (Malaysian Tourism Awards 2010 – 2011) ประเภทนวัตกรรมโฮมสเตย์ (innovative homestay) การประชาสัมพันธ์เน้นการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ www.sabahhomestay.my โดยนักท่องเที่ยวสามารถจองที่พักผ่านตัวแทนขายแบบออนไลน์ที่เว็บไซต์ www.agoda.com หรือโทรศัพท์ติดต่อโดยตรงกับทางโฮมสเตย์หรือเจ้าของบ้านพัก ในขณะที่รายชื่อบ้านพักโฮมสเตย์ในการจองที่พักผ่านตัวแทนขายแบบออนไลน์นั้นชื่อบ้านพักจะปรากฏเป็นชื่อวาไลโตโกวโฮมสเตย์ต่อท้ายด้วยชื่อเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์แต่ละหลัง เช่น Walai Tokou Homestay Rusia เป็นต้น ดังนั้นนักท่องเที่ยวสามารถเลือกจองโดยระบุบ้านพักหลังที่ต้องการ โดยราคาค่าที่พักอยู่ที่ประมาณคืนละ 910 บาทต่อห้อง ราคานี้จะไม่รวมค่าอาหาร ค่าบริการนำเที่ยว ค่ากิจกรรม ค่าการแสดงดนตรีพื้นบ้านและการแสดงฟ้อนรำ โดยเจ้าของบ้านพักจะต้องแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเข้ากองกลางของชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการส่วนรวมและส่วนหนึ่งเป็นค่าบริการจัดการของกลุ่ม นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงบ้านพักโฮมสเตย์แต่ละหลังจากป้ายชื่อโฮมสเตย์โดยแต่ละป้ายจะมีการระบุชื่อเจ้าของบ้านพักและเบอร์โทรติดต่อ ดังตัวอย่างตามภาพที่ ค.31

ภาพที่ ค.30 รูปแบบการติดต่อที่พักโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินิเซียน.

ภาพที่ ค.31 ป้ายชื่อบ้านพักแต่ละหลัง โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินิเซียน.

ค.6.2 การจัดการด้านกิจกรรม วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของกลุ่มสมาชิก คือ เพื่อรื้อฟื้นศิลปวัฒนธรรมของชาวดูซัน (Dusun) ที่กำลังจะสูญหายไป แนวคิดนี้มีความสอดคล้องตั้งแต่ชื่อโฮมสเตย์ “วาไลโตโกว” ซึ่งเป็นภาษาดูซัน และกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเน้นการแสดงดนตรีพื้นบ้าน เครื่องแต่งกาย และศิลปะการรำรำ โดยวันแรกที่คณะนักท่องเที่ยวมาถึงจะได้รับการต้อนรับผ่านเสียง “ก้อง” (Kong) เครื่องดนตรีพื้นบ้าน โดยจะแขวนเรียงเป็นแถวยาวให้เด็กในชุมชนตีเป็นจังหวะพร้อม ๆ กัน และตอนกลางคืนจะมีการแสดงดนตรี รำรำและยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมอีกด้วย

ภาพที่ ค.32 ก็อง (Kong) เครื่องดนตรีพื้นบ้านสำหรับตีเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว.

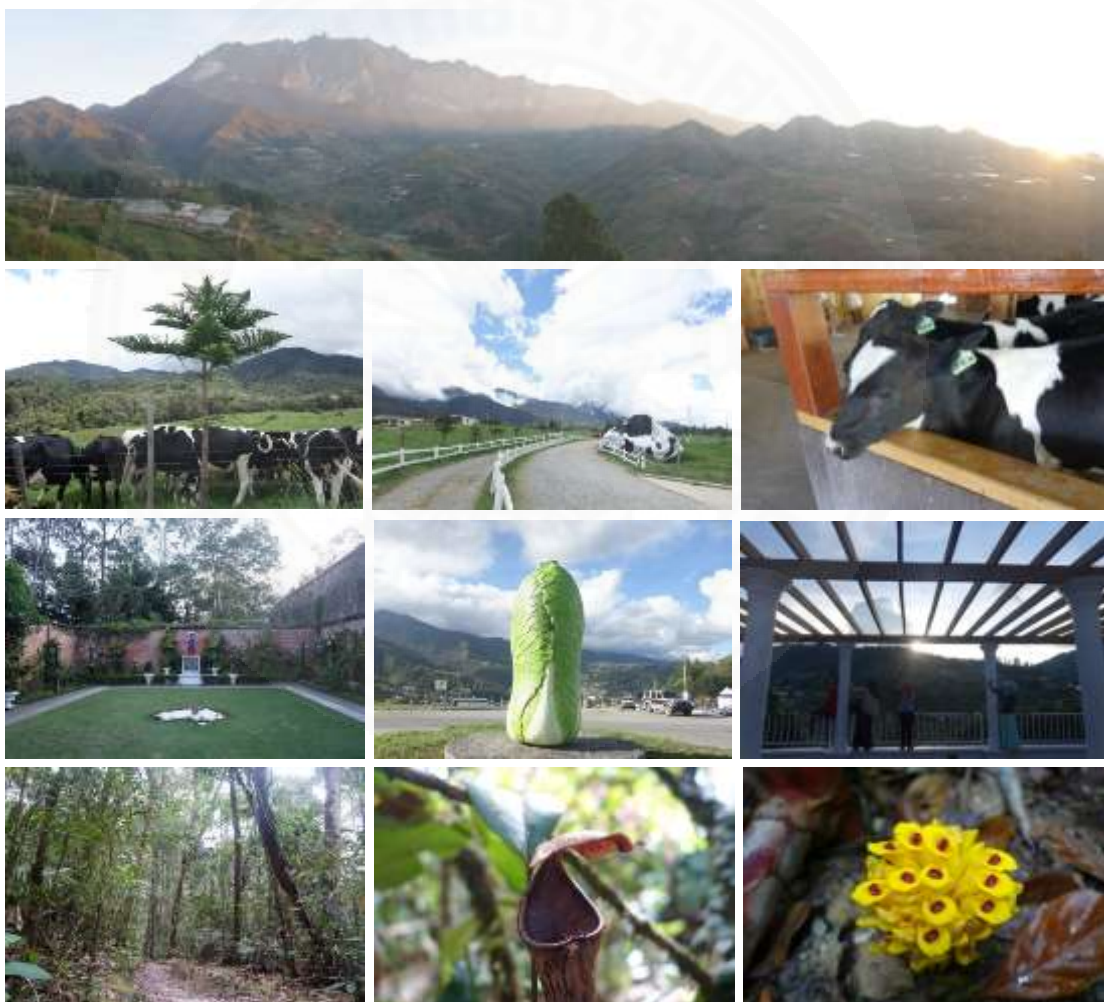

ภาพที่ ค.33 การแสดงดนตรีและการรำร่าแบบพื้นบ้าน.

โอมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินีเซียน ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีกิจกรรมปีนเขาเดี่ยว ๆ เพื่อชมวิวแบบ 360 องศาบริเวณใกล้เคียงชุมชน สามารถมองเห็นเทือกเขาคินาบาลูซึ่งมียอดเขาที่สูงที่สุดในอาเซียนที่มนุษย์สามารถปีนไปได้ บริเวณใกล้เคียงชุมชนยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติภูเขาคินาบาลู อนุสรณ์สถานสงครามกุนดาซัง ฟาร์มโคนม การเกษตรที่สูง เป็นต้น นอกจากนี้ วาไลโตโกวยังถูกประชาสัมพันธในฐานะเป็นสถานที่จัดงานการท่องเที่ยวเชิงเทศกาล เช่น งานเทศกาลดนตรีต่าง ๆ

ภาพที่ ค.34 โปสเตอร์งานเทศกาลดนตรีโดยที่โฮมสเตย์วาไลโตโกวเป็นสถานที่จัดงาน.

ภาพที่ ค.35 สถานที่ท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงโฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนชินิเซียน.

ค.6.3 การจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ตามนิยามของลักษณะการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวควรจะต้องเข้าพักอาศัยในบ้านชายคาหลังเดียวกันร่วมกับเจ้าของบ้านโดยเน้นกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตเป็นหลัก แต่ในขณะที่โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียนเป็นชุมชนชาวมุสลิม ซึ่งโดยพหุติสัยแล้วการพักอาศัยร่วมกันขัดต่อหลักข้อควรประพฤติตามพระคัมภีร์แห่งศาสนาอิสลาม เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์เกือบกึ่งหนึ่งเลือกที่จะให้นักท่องเที่ยวพักแยกหลังกับเจ้าของบ้าน เพื่อคลี่คลายข้อกำหนดดังกล่าว การท่องเที่ยวโดยชุมชนมาเลเซียจึงกำหนดนิยามใหม่ให้กับบ้านพักหรือห้องพักแบบแยกหลังกับเจ้าของบ้านหรือที่พักในชุมชนสำหรับนักท่องเที่ยวที่จัดเตรียมโดยชุมชน เรียกว่า “กัมปุงสเตย์” (Kampungstay) หมายถึง ที่พักสัมผัสวิถีชีวิตในชุมชน โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประสบการณ์ในชุมชนหรือหมู่บ้าน (Kampung) โดยไม่จำเป็นต้องพักอาศัยในบ้านชายคาเดียวกันร่วมกับเจ้าของบ้าน ทั้งนี้การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแบบกัมปุงสเตย์ถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาโฮมสเตย์แบบแนวคิดใหม่ (New Concept of Homestay Transformation Plan) โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ประเทศมาเลเซีย (Ministry of Tourism and Culture Malaysia, 2013) ดังนั้น รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในประเทศมาเลเซียยังคงต้องพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนและตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 4.36 ตัวอย่างที่พักแบบกัมปุงสเตย์ในชุมชนซินิเซียน.

โฮมสเตย์วาไลโตโกว ชุมชนซินิเซียน สร้างรายได้เสริมแก่ชาวบ้านเป็นจำนวนมาก โดยในปี พ.ศ. 2555 ทำรายได้เท่ากับ 925,021 ริงกิตมาเลย์ (MOTOUR, 2012, p.2) รายได้ส่วนหนึ่งถูกหักมาเป็นกองทุนเพื่อสาธารณประโยชน์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น เป็นทุนการศึกษาแก่เด็กในชุมชน ปรับปรุงถนนที่ชำรุดภายในชุมชนและปรับปรุงระบบระบายน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังส่งเสริมให้ชาวบ้านมีรายได้จากการขายพืชผักผลไม้ ขายของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวได้อีกด้วย

ภาพที่ 4.37 สินค้าที่ระลึก อาหารแห้ง และผลไม้เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว.

ภาคผนวก ง
ประชากรโฮมสเตย์มาตรฐานอาเซียน

โฮมสเตย์	ที่ตั้ง	กิจกรรม
ประเทศบรูไน (1 โฮมสเตย์)		
1. Baitul Wajihah Homestay	Mukim Pengkalan Batu	สาธิตพิธีแต่งงาน การเดินรำ อาหารพื้นบ้าน ตกปลา เรียนรู้ภาษามลายู
ประเทศกัมพูชา (10 โฮมสเตย์)		
2. Khmer Village Homestay	Phnom Penh	นั่งรถม้าชมเมือง ทำก๋วยเตี๋ยวเขมร นั่งเรือ ชี่เกวียนชมพระอาทิตย์ตกดิน
3. Sopheak Monkol Borei Osvey	Stoeung Treng	ชมชีวิตสัตว์ป่า ชมป่าโกงกาง ชมโลมา พักในบ้านแบบเขมรท้องถิ่น
4. Miop Svay	Stoeung Treng	ชมป่าโกงกาง ชมโลมา สะพานหิน ป่าชุมชน
5. Thomcheat Preah Romkil	Stoeung Treng	ชิมอาหารเขมรท้องถิ่น เทียน้ำตก นั่งเรือชมป่า ใช้ชีวิตกับชุมชนท้องถิ่น
6. Oreusei Kandal Sok San	Stoeung Treng	ชมป่าโกงกาง ชมปลาโลมา เทียน้ำตกชมชน ใช้ชีวิตกับชุมชนท้องถิ่น
7. Chambok	Kompong Speu	ใช้ชีวิตกับชุมชนท้องถิ่น พักในบ้านแบบเขมร ท้องถิ่น ชมวิถีชีวิตชุมชน
8. Chiphat	Koh Kong	ใช้ชีวิตกับชุมชนท้องถิ่น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรมที่แตกต่าง
9. Kbal Koh	Kratie	นั่งรถม้าชมเมือง ชิมขนมเค้กเขมร ชี่เกวียนชมพระอาทิตย์ตกดิน ตกปลา
10. Chong Koh	Kratie	นั่งรถม้าชมเมือง ชิมขนมเค้กเขมร ชี่เกวียนชมพระอาทิตย์ตกดิน ตกปลา
11. Ancient House Khor Sang	Battambang	ชิมอาหารเขมรพื้นเมือง ชิมผลไม้ในฟาร์ม ชี่เกวียน เชาร์ลขับชมเมือง
ประเทศอินโดนีเซีย (15 โฮมสเตย์)		
12. Cabe Bali	Bali	ว่ายน้ำ พักผ่อน ชมทิวทัศน์
13. Feliciana	Bali	ชมวัด อาบน้ำสไตล์บาห์ลี นวดผ่อนคลาย
14. Deep Blue Sea	Bali	อาบแดด ว่ายน้ำ ตกปลา ดำน้ำ เทียน้ำ
15. Wisma Martha	Yogyakarta	ว่ายน้ำ พักผ่อน
16. Wisma Prambanan	Yogyakarta	ว่ายน้ำ พักผ่อน
17. Delta Homestay	Yogyakarta	ว่ายน้ำ พักผ่อน
18. Hester Basoeki Gurst House	West Java	พักผ่อน เดินเที่ยวรอบชุมชน
19. Jahja's Homestay	West Java	พักผ่อน
20. Dwi Mitra Sari	West Java	อาบน้ำพุร้อน
21. Sari Buni Hayu	West Java	พักผ่อน
22. Pondok Fitri	West Java	พักผ่อน

โฮมสเตย์	ที่ตั้ง	กิจกรรม
23. Kambang Setaman	Central Java	ชมวิถีชีวิต ท่องเที่ยวเชิงเกษตร กิจกรรมพื้นถิ่น
24. Arga Sari	Central Java	ท่องเที่ยวชุมชน ชมวิวทิวทัศน์
25. Damar	Central Java	ท่องเที่ยวชุมชน ชมวิวทิวทัศน์
26. Mawar Putih Homestay	Central Java	ท่องเที่ยวชุมชน
ประเทศลาว (1 โฮมสเตย์)		
27. Ban Phonsim Homestay	Savannakhet	หัตถกรรมท้องถิ่น ฟังเรื่องเล่าในท้องถิ่น เดินรำ ชมอาหารเครื่องต้มแบบลาวพื้นเมือง ทำบุญตักบาตร
ประเทศมาเลเซีย (30 โฮมสเตย์)		
28. Paya Guring	Perlis	จับปลาด้วยเทคนิคพื้นถิ่น กรีดยางพารา
29. Ujong Bukit	Perlis	ชมนาข้าว เล่นเกมพื้นเมือง
30. Keda Ulu Legong	Kedah	ชมฟาร์มกุ้ง เดินเขา Baling ชมบ่อน้ำพุร้อน ค้างแรมในสวน
31. Kampung Jeruju	Kedah	ชมนาข้าว สวนผักผลไม้ สานิตพิธีแต่งงาน ชมอาหารพื้นเมือง
32. Desa Wang Tok Rendong	Langkawi	ชมขนมขบเคี้ยวพื้นเมือง ปลูกผักผลไม้ ชมโรงงานผลิตถัณฑ์จากปลิงทะเล
33. Mengkuang Titi	Penang	เยี่ยมชมโรงงานขนาดเล็ก เรียนรู้วิถีชีวิตประจำวัน ของคนในท้องถิ่น
34. Bukit Gantang	Perak	ชมบ่อน้ำพุร้อน สวนผลไม้ ปรุงอาหาร สานิตพิธีแต่งงาน
35. Kampung Beng	Perak	ชมโรงงานปลาหมัก พายเรือ
36. Sungai Klah	Perak	ชมสวนฝรั่งและแก้วมังกร ชมฟาร์มแพะ ชมบ่อน้ำพุร้อน
37. Banghuris	Selangor	ชมสวนกาแฟและสวนปาล์ม ตกปลา
38. Sungai Haji Dorani	Selangor	วาดลวดลายบนผ้าบาติก ตกปลา เก็บหอยแครง
39. Sungai Sireh	Selangor	ชมทุ่งนา ตกปลา เล่นลูกข่าง พายเรือชมหิ่งห้อย
40. Kampung Parit Penghulu	Melaka	ชมการแสดงปัญญาลีลา ชมนาข้าว ชมอุตสาหกรรมขนาดเล็กในท้องถิ่น
41. Kampung Seri Tanjung	Melaka	สานิตการกรีดยางพารา ปรุงอาหารพื้นเมือง สานิตลิงเก็บมะพร้าว
42. Lonek	Negari Sembilan	ชมนาข้าว ฟาร์มแพะ ปรุงอาหารพื้นเมือง
43. Pachitan	Negari Sembilan	ชมฟาร์มปลิงทะเล การเลี้ยงปลา ตกปลา ชมอุตสาหกรรมขนาดเล็กในท้องถิ่น
44. Pelegong	Negari Sembilan	ชมอุตสาหกรรมขนาดเล็กในท้องถิ่น เยี่ยมชม หมู่บ้านใกล้เคียง ปรุงอาหารพื้นเมือง เดินป่า
45. Felde Semenchu	Johor	สานิตพิธีแต่งงาน ซื่อของที่ระลึก ชมอุตสาหกรรมขนาดเล็กในท้องถิ่น

โฮมสเตย์	ที่ตั้ง	กิจกรรม
46. Kampung Sri Gunung Pulai	Johor	ปรุงอาหารพื้นเมือง ชมการแสดงปญฺญสึลิต ชมสวนปาล์มและสวนยางพารา
47. Parit Bugis	Johor	ชมอุตสาหกรรมขนาดเล็กในท้องถิ่น Bualu และ Tempe ชมการเต้น Barongan
48. Renok Baru	Gua Musang	พายเรือ Berakit ปรุงอาหารพื้นเมือง ตกปลา
49. Kampung Teluk Ketapang	Kuala Terengganu	นั่งเรือล่องแม่น้ำ ตกหมึก ชมฟาร์มปลา ทอดของ ขบเคี้ยว Keropok Lekor
50. Desa Murni	Pahang	ปรุงอาหารพื้นเมือง ชมฟาร์มปลา
51. Kuala Medang	Pahang	ชมสวนผลไม้ ชมการแสดงพื้นเมือง
52. Kampung Benuk Padawan	Sarawak	ตกปลา เยี่ยมชมพื้นเมือง สะพานไม้ไผ่ บ้าน Long House เดินป่า ชมนาข้าว
53. Kampung Darul Islam Belimbing	Sarawak	เดินป่า ชมการแสดงพื้นเมือง ปรุงอาหารพื้นเมือง
54. Misompuru	Sabah	ตกปลา เที่ยวทะเล แม่น้ำและป่าโกงกาง เดินป่า ดำน้ำ ชมฟาร์มเลี้ยงผึ้ง
55. Miso Walai	Sabah	นั่งเรือล่องแม่น้ำ สํารวจชีวิตสัตว์ป่า ชมการแสดงพื้นเมือง เดินป่า สํารวจถ้ำ ปรุงอาหารพื้นเมือง
56. Walai Tokou	Sabah	เดินป่า ชมการแสดงพื้นเมือง ปรุงอาหารพื้นเมือง
57. Kampung Bukit Kuda	Labuan	ชมอุตสาหกรรมขนาดเล็กในท้องถิ่น ปรุงอาหารพื้นเมือง
ประเทศเมียนมาร์ (3 โฮมสเตย์)		
58. NamKhan Village	Putao	ชมวัฒนธรรม หัตถกรรม เดินป่า ดูนก
59. Namhtukoo Village	Putao	ชมวัฒนธรรม หัตถกรรม เดินป่า ชมทิวทัศน์เทือกเขามิ่หิมะปกคลุม
60. Ziyadum Village	Putao	ชมวัฒนธรรม หัตถกรรม เดินป่า ดูนก ชมทิวทัศน์เทือกเขามิ่หิมะปกคลุม
ประเทศไทย (30 โฮมสเตย์)		
61. พระนอนจักรศรีโฮมสเตย์	สิงห์บุรี	ทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ เที่ยววัด สักการะพระนอนจักรศรี ปั่นจักรยานชมนก ชมนา ข้าว
62. บางเจ้าฉ่าโฮมสเตย์	อ่างทอง	ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชมการจักสานตะกร้า พิพิธภัณฑ์ไม้ไผ่ กราบหลวงพ่อดโต
63. บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	สมุทรปราการ	นวดตัวนวดเท้า พันธุ์ผ้าบาติก ทำขนม นั่งเรือเที่ยวตลาดน้ำ
64. บางเสด็จโฮมสเตย์	อ่างทอง	ทำบุญตักบาตร เรียนรู้การทำอาหาร ร่วมกิจกรรมกับเด็กนักเรียน ชมการทำตุ๊กตาชาววัง ตกปลา เที่ยววัดสุทธาวาส
65. บ้านนาดีโฮมสเตย์	กระบี่	ตกปลา ตกหมึก เรียนรู้ชีวิตชาวเล พันธุ์ผ้าบาติก ทำผลิตภัณฑ์จากกะลา

โฮมสเตย์	ที่ตั้ง	กิจกรรม
66. บ้านเกาะพิทักษ์โฮมสเตย์	ชุมพร	เที่ยวรอบเกาะ ตกหมึก ชมชีวิตชาวประมง
67. บางคลองร้อยสายโฮมสเตย์	สุราษฎร์ธานี	ชมวิถีชีวิตชุมชน ชมฟาร์มหอย ชิมผลไม้ กราบหลวงพ่อบ้านสุข วัดบางใบไม้ ชมศูนย์ฝึกลิง ล่องแม่น้ำตาปี ชมป่าโกงกาง
68. เกาะยวน้อยโฮมสเตย์	พังงา	เที่ยวชมธรรมชาติ หาดทรายและวัฒนธรรม นั่งรถเที่ยวรอบเกาะ ชมป่าโกงกาง
69. ลีเล็ดโฮมสเตย์	สุราษฎร์ธานี	นั่งเรือชมป่าโกงกาง ชมลิเกป่า ชมการทำกะปิและผลิตภัณฑ์จากปาล์ม
70. ภูเขาเพชรโฮมสเตย์	สตูล	ล่องแก่งลำธารภูเขาเพชร ชมวิถีชีวิตเผ่าซาไก เที่ยวน้ำตกวังไต้หวัน
71. เกาะหยงสตาร์โฮมสเตย์	ตรัง	นั่งเรือเที่ยวรอบเกาะ ชมการทำน้ำปลา ชมการแสดงร้องเง็ง
72. อาข่าฮิลล์เฮาส์โฮมสเตย์	เชียงราย	เดินป่า เที่ยวน้ำตก ชมวิถีชีวิตชุมชน
73. หมูบ้านโฮมสเตย์ไถลื้อบ้านดอนมูล	น่าน	ร่วมพิธีบายศรี ทำบุญตักบาตร เดินป่า รับประทานอาหารไถลื้อแบบขันโตก เที่ยวดอยยาวี เที่ยวสวนเกษตร
74. โฮมสเตย์บ้านห้วยทรายขาว	ลำพูน	นั่งเกวียนเที่ยวชุมชน ชมนาข้าวสวนลำไย ไร่ข้าวโพด ฟาร์มปศุสัตว์ ชิมอาหาร ฟังดนตรีพื้นเมือง สักการะพระธาตุ
75. โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	เชียงใหม่	เดินป่าดูนก ฟังสละลือซอซิ่ง ชมสวนสมุนไพร ดื่มน้ำสมุนไพร ร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ
76. โฮมสเตย์บ้านแม่ละนา	แม่ฮ่องสอน	เดินป่า เที่ยวถ้ำ ชมการผลิตน้ำมันงา ชมวิถีชีวิตชาวไทใหญ่
77. ภูน้ำหนาวโฮมสเตย์	เพชรบูรณ์	ทำบุญตักบาตร ชมสวนกาแฟ แมคคาเดเมีย ปั่นจักรยานเสือภูเขา เที่ยวภูกระดึง ชมพระอาทิตย์ตกดินที่ผาสวรรค์
78. โฮมสเตย์บ้านนาต้นจั่น	สุโขทัย	ชมสินค้า OTOP ชมศูนย์อนุรักษ์ช้าง เก็บผักผลไม้สด ๆ จากสวน
79. ริมทิวโฮมสเตย์	อุทัยธานี	ล่องเรือแม่น้ำเจ้าพระยาและสแกนกรัง เที่ยววัดปากคลองมะขามเฒ่า
80. โฮมสเตย์บ้านสามขา	ลำปาง	ร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ ชันโตกดินเนอร์ ชมฝายน้ำล้น แนวกันไฟป่า เดินป่า เที่ยวเขื่อนกัวลม
81. ชมรมโฮมสเตย์เชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมบ้าน เชียง	อุดรธานี	ร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ ชิมไวน์ เที่ยววัด ชมหมู่บ้านไทพวน
82. โฮมสเตย์บ้านปะอ่าว	อุบลราชธานี	ร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน ชมการทำ เครื่องทองเหลือง
83. โฮมสเตย์บ้านปราสาท	นครราชสีมา	ชมแหล่งโบราณคดีอายุกว่า 2,500 ปี ชมสาธิตหัตถกรรมพื้นบ้าน ชมพิพิธภัณฑ์ ร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ

โฮมสเตย์	ที่ตั้ง	กิจกรรม
84. โฮมสเตย์บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน	นครราชสีมา	ชมการสาธิตการปั้นเครื่องปั้นดินเผา ชมการแสดงพื้นบ้าน ปั่นจักรยานเที่ยว
85. หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทโคกโก่งโฮมสเตย์	กาฬสินธุ์	ชมวิถีชีวิตชุมชนผู้ไท ชมป่าธรรมชาติ
86. โฮมสเตย์นาพุ่มหนามแท่ง	เลย	ร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เที่ยวด่านซ้าย ชมดนตรีและการแสดงพื้นเมือง กราบพระธาตุศรีสองรัก เที่ยววัดศรีสะอาด
87. ห้วยแร่โฮมสเตย์	ตราด	ตกปลา ล่องเรือชมธรรมชาติ ชมต้นตะเคียนคูโบราณ เที่ยวสวนผลไม้
88. บางชันโฮมสเตย์	จันทบุรี	กราบหลวงพ่อลอย วัดเทพาหยั่ง ล่องเรือแม่น้ำเวฬุ ดูนกเหยี่ยว ชมป่าโกงกางอายุกว่า 200 ปี
89. ไม้เค็ดโฮมสเตย์	ปราจีนบุรี	ปั่นจักรยานชมสวนผลไม้ ชมสวนเกษตร สวนสมุนไพร ผักปลอดสาร ดูนก
90. ประแสโฮมสเตย์	ระยอง	ชมทุ่งโปรงทอง ชมไม้ตะเคียนโบราณ ล่องเรือคลองแสมผู้ ชมหิ่งห้อย เที่ยวเกาะมันใน ชมศูนย์อนุรักษ์เต่าทะเล
ประเทศเวียดนาม (10 โฮมสเตย์)		
91. Homestay at Mr. Dao A Thanh's House	Lao Cai	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
92. Homestay at Mr. Lu Van Lai's House	Lao Cai	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
93. Homestay at Mr. Lo Thi Oi's House	Lao Cai	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
94. Homestay at Mr. Dao A Thang's House	Lao Cai	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
95. Homestay at Mr. Hoang Muc's House	Lao Cai	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
96. Homestay at Mr. Ha Cong Hong's House	Hoa Binh	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
97. Homestay at Mr. Ha Cong Nham's House	Hoa Binh	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
98. Homestay at Mr. Ha Cong Binh's House	Hoa Binh	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
99. Homestay at Mr. Minh Duc Guest House	Thua Thien Hue	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม
100. Homestay at Mr. Di Hoa Vien Guest House	Thua Thien Hue	บริการห้องพัก อาหาร เครื่องดื่ม

หมายเหตุ. จาก ASEAN Homestay Directory 2010, โดย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2553, ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

ภาคผนวก จ
ประชากรโฮมสเตย์จากรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนหรือโฮมสเตย์
ของแต่ละประเทศในอาเซียน

ลำดับที่	โฮมสเตย์	ที่ตั้ง
ประเทศบรูไน (3 โฮมสเตย์)		
1.	Baitul Wajihah	Mukim Pengkalan Batu
2.	Kampong Sungai Matan	Kota Batu
3.	Melilas Longhouse	Melias, Belait
ประเทศกัมพูชา (3 โฮมสเตย์)		
4.	Chiphat Community-Based Ecotourism	Koh Kong
5.	Preah Rumkel Community-Based Ecotourism	Stung Treng
6.	Chambok Community-Based Ecotourism	Kom Pong Speu
ประเทศอินโดนีเซีย (3 โฮมสเตย์)		
7.	Pentingsari Village	Yogyakarta
8.	Laweyan Village	Central Java
9.	Kampung Naga	Central Java
ประเทศลาว (3 โฮมสเตย์)		
10.	Ban Hadkhai Village	Bolikhamxay
11.	Ban Kietngong	Champasack
12.	Nalan Village	Loung Namtha
ประเทศมาเลเซีย (3 โฮมสเตย์)		
13.	Homestay Kampung Kuala Medang	Luala Lipis, Pahang
14.	Homestay Walai Tokou	Kundasang, Sabah
15.	Homestay Kampung Santubong	Kuching, Sarawak
ประเทศเมียนมาร์ (3 โฮมสเตย์)		
16.	Kyaing Tong	Eastern Shan State
17.	Putao	Kachin State
18.	Kalaw	Southern Shan State
ประเทศฟิลิปปินส์ (3 โฮมสเตย์)		
19.	Abatan River Community Life Tour	Bohol
20.	Donsol Whaleshark Interaction Tour	Donsol, Sorsogon
21.	Tibolo Cultural Village Tour (Tagabawa - Bagobo Tribes)	Digos City, Davao del Sur
ประเทศไทย (3 โฮมสเตย์)		
22.	โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง	เชียงใหม่
23.	โฮมสเตย์บ้านคีรีวง	นครศรีธรรมราช
24.	ลีเล็ดโฮมสเตย์	สุราษฎร์ธานี

ประเทศเวียดนาม (3 โฮมสเตย์)		
25.	Dong Van Karst Plateau Geopark	Ha Giang
26.	Sa Pa	Lao Cai
27.	Co Phat Village	Con Cuong, Nghe An

หมายเหตุ. จาก <http://www.aseantourism.travel/explore/sub/culture-and-heritage/community-based-tourism>, โดย ASEAN Secretariat, (24 พฤษภาคม 2558).

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตัวแปรการวิจัย

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง
1	ดร. สมพันธ์์ เดชะรินทร์	นักพัฒนาการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
2	รศ. ดร. ศศิเพ็ญ พวงสายใจ	อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หัวหน้าโครงการตรวจประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ประจำปี พ.ศ. 2558
3	คุณ กอบกุล ปิตรชาติ	หัวหน้ากลุ่มตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยว สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านโฮมสเตย์ของประเทศไทย กัมพูชา และมาเลเซีย

ลำดับ	ชื่อ	ตำแหน่ง
1	คุณ กอบกุล ปิตรชาติ	หัวหน้ากลุ่มตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยว สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประเทศไทย
2	Mr. Kong Roatlomang	Deputy director International Cooperation & ASEAN Department ประเทศกัมพูชา
3	Mr. Mohd Daud Mohd Arif	Undersecretary Industry Development Division Ministry of Tourism ประเทศมาเลเซีย

ภาคผนวก ข
การตรวจสอบคุณภาพตัวแปรเชิงคุณลักษณะขั้นพื้นฐานด้านความตรงเชิงเนื้อหา
กับผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	ค่าความสอดคล้อง ภายใน	แปรผล คะแนน
	องค์ประกอบด้านที่พัก		
1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	1.00	คงไว้
2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น	1.00	คงไว้
3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม	1.00	คงไว้
4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย	1.00	คงไว้
5	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน เช่น พัดลม กระจกเงา ปลั๊กไฟ มุ้ง	1.00	คงไว้
6	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องน้ำ เช่น โถส้วมแบบนั่งราบหรือนั่งยอง	1.00	คงไว้
7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน เช่น เตียงนอน ตู้เสื้อผ้า โต๊ะ เก้าอี้	1.00	คงไว้
8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น เช่น พูกนอนเย็บมือ เสื่อทอ	1.00	คงไว้
	องค์ประกอบด้านสุขอนามัยและความสะอาด		
9	ที่พักมีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ	1.00	คงไว้
10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น สบู่ แชมพู กระดาษชำระ และผ้าเช็ดตัว	1.00	คงไว้
	องค์ประกอบด้านการปฏิสัมพันธ์		
11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร	1.00	คงไว้
12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง	1.00	คงไว้
13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการที่ดี	1.00	คงไว้
14	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน	1.00	คงไว้
15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร	1.00	คงไว้
	องค์ประกอบด้านกิจกรรมและวิถีชีวิต		
16	ประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติ	1.00	คงไว้
17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม	1.00	คงไว้
18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม	1.00	คงไว้
19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง	1.00	คงไว้
20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว	1.00	คงไว้
	องค์ประกอบด้านการจัดการ		
21	การมีส่วนร่วมคนของในท้องถิ่น	1.00	คงไว้
22	การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลในชุมชน	1.00	คงไว้
23	การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว	1.00	คงไว้
	องค์ประกอบด้านความปลอดภัย		
24	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน	1.00	คงไว้
25	รู้สึกปลอดภัยในชุมชน	1.00	คงไว้

ลำดับ	ชื่อตัวแปร	ค่าความสอดคล้อง ภายใน	แปรผล คะแนน
	องค์ประกอบด้านการตลาด		
26	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย	1.00	คงไว้
27	การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี	1.00	คงไว้
28	การจัดการด้านการตลาดและการส่งเสริมการขาย	1.00	คงไว้
29	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	1.00	คงไว้
	องค์ประกอบด้านความยั่งยืนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม		
30	การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว	1.00	คงไว้
31	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม	1.00	คงไว้
32	การมีสินค้าท้องถิ่นจำหน่าย	1.00	คงไว้
33	การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ	1.00	คงไว้
34	มีการรักษาสภาพแวดล้อม	1.00	คงไว้
35	การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม	1.00	คงไว้
	องค์ประกอบด้านการเข้าถึง		
36	การเข้าถึงได้โดยสะดวก	0.29	เอาออก

ภาคผนวก ซ
แบบสำรวจชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น

ชื่อโฮมสเตย์.....

จำนวนบ้านเรือนในชุมชน หลัง

จำนวนบ้านพักโฮมสเตย์ หลัง

อัตราค่าที่พัก/คืน

ช่องทางการจัดจำหน่าย

.....

.....

ลักษณะพื้นที่และภูมิประเทศ

.....

.....

.....

.....

ผังชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น

การเข้าถึงชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น

.....

.....

.....

.....

รูปแบบการติดต่อที่พักรของนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รูปแบบอาคารศูนย์ชุมชนโฮมสเตย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะสาธารณูปโภคภายในชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ฉ
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น

รหัสบ้านพัก.....

ชื่อเจ้าของบ้าน.....

รูปแบบกายภาพบ้านพัก

.....

.....

.....

มีห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน ห้อง

ลักษณะการจัดพื้นที่ในบ้านพัก

พักหลังเดียวกัน พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่ร่วมกัน

รายละเอียด.....

พักหลังเดียวกัน พื้นที่ใช้สอยส่วนใหญ่แยกกัน

รายละเอียด.....

พักแยกหลัง

รายละเอียด.....

ภาพถ่ายตัวบ้าน

รูปแบบการให้บริการของเจ้าของบ้าน

.....

.....

.....

ผังชั้นล่าง

ผังชั้นบน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับผังบ้านพัก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

อัยาศัยของเจ้าของบ้าน

.....

.....

.....

.....

ผังแสดงการเข้าถึงพื้นที่ภายในบ้านพักของเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว

กิจกรรมภายในบ้านพัก

.....

.....

.....

.....

ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวก

ห้องนอน

.....

.....

.....

.....

ห้องน้ำ

.....

.....

.....

พื้นที่อื่น ๆ

.....

.....

.....

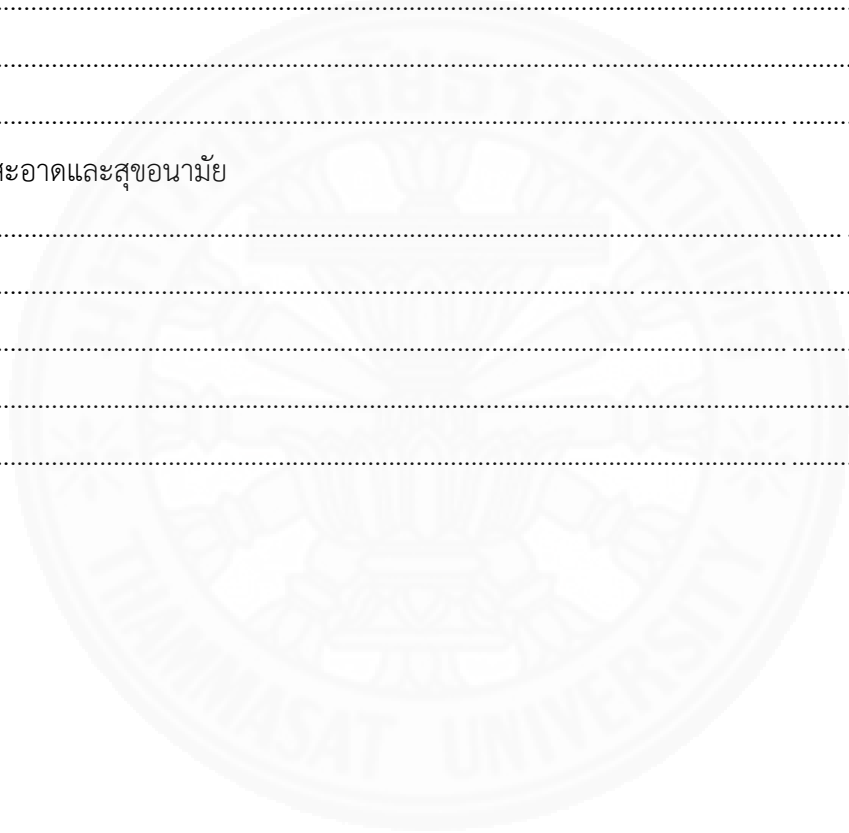
ความสะอาดและสุขอนามัย

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ญ
แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....

ตำแหน่ง.....

ประวัติความเป็นมาของชุมชนโฮมสเตย์พื้นถิ่น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

การจัดการชุมชนโฮมสเตย์มีลักษณะอย่างไร

ลักษณะการจัดการองค์กร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลักษณะการจัดการด้านกิจกรรม

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลักษณะการจัดการด้านการตลาด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะความสำเร็จของชุมชนโฮมสเตย์พื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในชุมชนโฮมสเตย์พื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น

รหัสบ้านพัก.....

ชื่อเจ้าของบ้าน.....

อาชีพหลัก..... จำนวนสมาชิกภายในบ้าน

ความเป็นมาและเหตุจูงใจในการเข้าร่วมกิจการบ้านพักโฮมสเตย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะการเตรียมการปรับปรุงบ้านพัก ทำอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มีวิธีการดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมภายในบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเรื่อง การรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น
ในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่า ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียนของนักท่องเที่ยว โดยข้อมูลที่ได้รับ จากแบบสอบถามชุดนี้ จะใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น คำตอบที่ท่านเลือกจะถือเป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความ เป็นจริงให้มากที่สุด ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์พื้นถิ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน () หรือกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สัญชาติ.....

4. เมืองที่อยู่อาศัยปัจจุบัน.....

5. เดินทางมาโฮมสเตย์แห่งนี้เป็นครั้งที่เท่าไร

() ครั้งแรก () ครั้งที่ 2

() ครั้งที่ 3 () มากกว่าครั้งที่ 3

6. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว

() จัดการด้วยตัวเอง () ผ่านทัวร์เอเจนซี

7. เดินทางมากับใคร

() เพื่อน () ครอบครัว () คู่รัก () อื่น ๆ

8. มากี่คน (รวมตัวท่าน)คน

9. พักโฮมสเตย์กี่คืนคืน

10. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้โดยเฉลี่ยต่อคน.....บาท/คน/วัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้คุณค่าปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับระดับการรับรู้คุณค่า
 ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน

ลำดับ	ปัจจัย	ระดับการรับรู้คุณค่าปัจจัย ความสำเร็จโฮมสเตย์ พื้นถิ่น					
		ต่ำ		ปานกลาง		สูง	
		1	2	3	4	5	6
ด้านที่พัก							
1	การสะท้อนเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น						
2	การปรับปรุงบ้านได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นถิ่น						
3	ภายในบ้านเน้นรักษาสภาพดั้งเดิม						
4	การปรับปรุงบ้านเน้นความสะดวกสบาย						
5	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องนอน เช่น พัดลม ปลั๊กไฟ มุ้ง						
6	มีอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานในห้องน้ำ เช่น โถส้วมแบบนั่งราบหรือนั่งยอง						
7	มีเครื่องเรือนที่ได้มาตรฐาน เช่น เตียงนอน ตู้เสื้อผ้า โต๊ะ เก้าอี้						
8	มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบพื้นถิ่น เช่น พูกนอนเย็บมือ เสื่อทอ						
ด้านสุขอนามัยและความสะอาด							
9	ที่พักมีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ						
10	การจัดเตรียมเครื่องใช้ที่ถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น สบู่ แชมพู กระดาษชำระ และผ้าเช็ดตัว						
ด้านการปฏิสัมพันธ์							
11	เจ้าของบ้านมีทักษะการสื่อสาร						
12	เจ้าของบ้านมีทักษะการเล่าเรื่อง						
13	เจ้าของบ้านให้การต้อนรับและให้บริการที่ดี						
14	เจ้าของบ้านแนะนำให้รู้จักสมาชิกและพื้นที่ในบ้าน						
15	เจ้าของบ้านมีความเป็นมิตร						
ด้านกิจกรรม							
16	ได้รับประสบการณ์วิถีชีวิตพื้นถิ่นที่เป็นปกติ						
17	กิจกรรมชุมชนมีเอกลักษณ์และให้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม						
18	การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม						
19	ความร่วมมือด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง						
20	การจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยว						

ลำดับ	ปัจจัย	ระดับการรับรู้คุณค่าปัจจัย ความสำเร็จโฮมสเตย์ พื้นที่					
		ต่ำ		ปานกลาง		สูง	
		1	2	3	1	2	3
ด้านการจัดการ							
21	การจัดการอย่างสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม						
22	การมีศูนย์ชุมชนสำหรับแสดงข้อมูลในชุมชน						
23	การเก็บข้อมูล การลงทะเบียน และข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว						
ด้านความปลอดภัย							
24	รู้สึกปลอดภัยในบ้าน						
25	รู้สึกปลอดภัยในชุมชน						
ด้านการตลาด							
26	การมีแพ็คเกจทัวร์ที่ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย						
27	การมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทัวร์เอเจนซี						
28	การจัดการด้านการตลาด และการส่งเสริมการขาย						
29	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ						
ด้านความยั่งยืนขั้นพื้นฐาน							
30	การมีข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว						
31	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม						
32	การมีสินค้าในท้องถิ่นจำหน่าย						
33	การมีข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและการซื้อบริการทางเพศ						
34	มีการรักษาสภาพแวดล้อม						
35	การออกแบบบริการและสาธารณูปโภคด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม						

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านนักท่องเที่ยวสำหรับความร่วมมือในการให้ข้อมูล

ภาคผนวก ร

Questionnaire

Tourists' Perceived Value on ASEAN Vernacular Homestay

Instructions

This questionnaire is a part of a dissertation paper as a partial fulfillment of the requirements of Doctoral Degree of Philosophy in Integrated Science of Built Environment, Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University. This dissertation study is to investigate the construct validity of measurement scale for tourists' perceived value in the ASEAN vernacular homestay context and to rank the importance of the value dimensions from the tourists' perspective. Your response will be confidentially treated and strictly used for the study purpose only. Your contribution and cooperation in filling out this questionnaire will be highly appreciated.

This questionnaire is divided into two parts as follows:

Part 1: Personal background and tourism information

Part 2: Leveling perceived value in the ASEAN vernacular homestay

Part 1 General Background Information

Instruction Please give information by putting ✓ in the () and write your answer in the blanks.

1. Gender

() Male () Female

2. Age:years old.

3. Nationality:

4. City of your address:

5. How many times you have visited this homestay?

() first time () 2nd time

() 3rd time () more than 3rd

6. What is your travel arrangement?

() Independent () Tour agency

7. What is your companion?
 () Friends () Family () Couple () Other.....
8. How many your companion? (including yourself)persons.
9. How many night(s) you stay in this homestaynight.
10. Average expenses/ person/ day.....

Part 2 Tourists' perceived value in the ASEAN vernacular homestay.

No.	Factors	Perceived value leveling					
		low		neutral		strong	
		1	2	3	4	5	6
Accommodation							
1	Reflects vernacular architecture and local identity.						
2	Housing improvement matched locality.						
3	In-house's area has authentic preservation.						
4	House improved for guests' convenience.						
5	Provides basic amenities in bedroom(s) such as fan, mirror, electric socket, mosquito net, etc.						
6	Provides basic amenities in bathroom such as sitting or squatting toilet and other bathroom facilities.						
7	Provides standard furniture for guests such as beds with mattresses, desks, chairs and mini cup-board, etc.						
8	Provides basic amenities in local style such as mat, futon, etc.						
Hygiene and cleanliness							
9	Hygienic and clean.						
10	Provides soap, shampoo, towel and clean bed sheets.						
Host-guest interaction							
11	Communication skills.						
12	Storytelling and interpretation skills.						
13	Hospitality and good service.						
14	Introduction of house area and house members.						
15	Host is friendly.						

No.	Factors	Perceived value leveling					
		low		neutral		strong	
		1	2	3	1	2	3
Activities							
16	Experiences the normal lifestyle.						
17	Community retains identity and authentic experience.						
18	Activities encourage interaction with community.						
19	Collaborates with surrounding village in activities.						
20	Preserve special activities for guests.						
Management							
21	Management according to its locality, local participants and organization.						
22	Available of information and community center.						
23	Guests data/ record of guest arrival, origin and comments.						
Safety and security							
24	Feel safe in the house.						
25	Feel safe in the community.						
Marketing							
26	Package tours are designed according to target markets.						
27	Have partnerships with prominent tour operators.						
28	Marketing and promotion are available.						
29	Promotional material for ecotourism.						
Sustainability principles							
30	A code of conduct (dos/don't) for tourists' interactions.						
31	Tourists are involved in an environmental tourism program.						
32	Local materials or craft sale within the homestay.						
33	Ban commercial sexual activities and illegal drug use.						
34	Maintains the existing environment.						
35	Design and construction of tourism facilities and services are environmentally friendly.						

Thank you very much for your kind cooperation.

ภาคผนวก ท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการวัด
ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง

DATE: 5/29/2017
TIME: 10:30

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file D:\thai_rev3.LPJ:

TI
!DA NI=5 NO=0 MA=CM
SY='D:\THAI_REV3.DSF' NG=1
MO NX=5 NR=1 TD=SY
LK
PV_TH
PR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1) TD(4,3)
PD
OU

TI
Number of Input Variables 5
Number of Y - Variables 0
Number of X - Variables 5
Number of ETA - Variables 0
Number of KSI - Variables 1
Number of Observations 348

TI

Covariance Matrix

	V_TH_1	V_TH_2	V_TH_3	V_TH_4	V_TH_5
V_TH_1	0.80				
V_TH_2	0.59	0.83			
V_TH_3	0.43	0.45	0.61		
V_TH_4	0.50	0.50	0.44	0.74	
V_TH_5	0.62	0.58	0.44	0.52	0.90

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-X

	PV_TH
V_TH_1	1


```

V_TH_2      2
V_TH_3      3
V_TH_4      4
V_TH_5      5

```

THETA-DELTA

	V_TH_1	V_TH_2	V_TH_3	V_TH_4	V_TH_5
V_TH_1	6				
V_TH_2	0	7			
V_TH_3	0	0	8		
V_TH_4	0	0	0	10	
V_TH_5	0	0	0	0	11

TI

Number of Iterations = 5

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-X

	PV_TH
V_TH_1	0.78 (0.04) 19.71
V_TH_2	0.76 (0.04) 18.38
V_TH_3	0.57 (0.04) 15.12
V_TH_4	0.65 (0.04) 15.98
V_TH_5	0.78 (0.04) 18.29

PHI

	PV_TH
	1.00

THETA-DELTA

	V_TH_1	V_TH_2	V_TH_3	V_TH_4	V_TH_5
V_TH_1	0.20 (0.02) 8.68				
V_TH_2	--	0.26 (0.03) 9.94			

V_TH_3	--	--	0.29 (0.03) 11.39		
V_TH_4	--	--	0.07 (0.02) 3.32	0.32 (0.03) 11.10	
V_TH_5	--	--	--	--	0.28 (0.03) 10.01

Squared Multiple Correlations for X - Variables

V_TH_1	V_TH_2	V_TH_3	V_TH_4	V_TH_5
0.75	0.69	0.53	0.57	0.68

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 4
 Minimum Fit Function Chi-Square = 6.39 (P = 0.17)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 6.44 (P = 0.17)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 2.44
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 13.58)

Minimum Fit Function Value = 0.018
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0070
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.039)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.042
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.099)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.51

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.082
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.075 ; 0.11)
 ECVI for Saturated Model = 0.086
 ECVI for Independence Model = 4.32

Chi-Square for Independence Model with 10 Degrees of Freedom = 1488.32
 Independence AIC = 1498.32
 Model AIC = 28.44
 Saturated AIC = 30.00
 Independence CAIC = 1522.58
 Model CAIC = 81.81
 Saturated CAIC = 102.78

Normed Fit Index (NFI) = 1.00
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.40
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
 Relative Fit Index (RFI) = 0.99

Critical N (CN) = 722.09

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0094
 Standardized RMR = 0.012
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.97
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.26

Time used: 0.031 Seconds

ภาคผนวก คม
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการวัด
ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์จิตต์

DATE: 5/29/2017
TIME: 10:16

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file D:\cam_rev1.LPJ:

TI
IDA NI=6 NO=55 MA=CM
SY='D:\cam_rev1.ds1' NG=1
MO NX=6 NK=1 TD=SY
LK
PV_KH
FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1) LX(6,1) TD(4,3)
PD
OU AM

TI

Number of Input Variables	6
Number of Y - Variables	0
Number of X - Variables	6
Number of ETA - Variables	0
Number of KSI - Variables	1
Number of Observations	55

TI

Covariance Matrix

	V_KH_1	V_KH_2	V_KH_3	V_KH_4	V_KH_5	V_KH_6
V_KH_1	1.23					
V_KH_2	0.54	0.59				
V_KH_3	0.45	0.42	1.29			
V_KH_4	0.55	0.49	0.65	1.10		
V_KH_5	0.62	0.42	0.53	0.44	0.96	
V_KH_6	0.66	0.47	0.46	0.47	0.61	0.83

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-X

PV_KH

```

V_KH_1      1
V_KH_2      2
V_KH_3      3
V_KH_4      4
V_KH_5      5
V_KH_6      6

```

THETA-DELTA

	V_KH_1	V_KH_2	V_KH_3	V_KH_4	V_KH_5	V_KH_6
V_KH_1	7					
V_KH_2	0	8				
V_KH_3	0	0	9			
V_KH_4	0	0	10	11		
V_KH_5	0	0	0	0	12	
V_KH_6	0	0	0	0	0	13

TI

Number of Iterations = 6

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-X

	PV_KH
V_KH_1	0.85 (0.13) 6.34
V_KH_2	0.62 (0.09) 6.90
V_KH_3	0.63 (0.15) 4.17
V_KH_4	0.67 (0.13) 4.96
V_KH_5	0.74 (0.12) 6.20
V_KH_6	0.77 (0.10) 7.32

PHI

PV_KH
1.00

THETA-DELTA

V_KH_1	V_KH_2	V_KH_3	V_KH_4	V_KH_5	V_KH_6
--------	--------	--------	--------	--------	--------

V_KH_1	0.52 (0.12) 4.25					
V_KH_2	--	0.20 (0.05) 3.89				
V_KH_3	--	--	0.90 (0.18) 4.89			
V_KH_4	--	--	0.23 (0.12) 1.91	0.65 (0.14) 4.73		
V_KH_5	--	--	--	--	0.42 (0.10) 4.32	
V_KH_6	--	--	--	--	--	0.24 (0.07) 3.53

Squared Multiple Correlations for X - Variables

V_KH_1	V_KH_2	V_KH_3	V_KH_4	V_KH_5	V_KH_6
0.58	0.66	0.31	0.40	0.56	0.71

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 8
 Minimum Fit Function Chi-Square = 7.51 (P = 0.48)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 7.81 (P = 0.45)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 10.66)

Minimum Fit Function Value = 0.14
 Population Discrepancy Function Value (FD) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for FD = (0.0 ; 0.20)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.16)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.55

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.63
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.63 ; 0.83)
 ECVI for Saturated Model = 0.78
 ECVI for Independence Model = 4.69

Chi-Square for Independence Model with 15 Degrees of Freedom = 241.15
 Independence AIC = 253.15
 Model AIC = 33.81
 Saturated AIC = 42.00
 Independence CAIC = 271.20
 Model CAIC = 72.90
 Saturated CAIC = 105.15

Normed Fit Index (NFI) = 0.97
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.52
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
 Relative Fit Index (RFI) = 0.94
 Critical N (CN) = 145.54

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.036
 Standardized RMR = 0.037
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.95
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.88
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.36

Time used: 0.031 Seconds

ภาคผนวก ณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบจำลองการวัด

ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่น โฮมสเตย์วาไลโตโกว

DATE: 5/29/2017
TIME: 11:26

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssi-central.com

The following lines were read from file D:\malay1_1.LPJ:

```

TI
!DA NI=6 NO=0 MA=CM
SY='D:\malay1_1.dsF' NG=1
MO NX=6 NK=1 TD=SY
LK
PV MY
FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1) LX(6,1) TD(2,1) TD(3,2) TD(5,4)
FR TD(6,2)
PD
OU AM

```

TI

```

Number of Input Variables 6
Number of Y - Variables 0
Number of X - Variables 6
Number of ETA - Variables 0
Number of KSI - Variables 1
Number of Observations 316

```

TI

Covariance Matrix

	V_MY_1	V_MY_2	V_MY_3	V_MY_4	V_MY_5	V_MY_6
V_MY_1	0.26					
V_MY_2	0.13	0.28				
V_MY_3	0.14	0.03	0.27			
V_MY_4	0.09	0.09	0.13	0.26		
V_MY_5	0.11	0.09	0.15	0.15	0.29	
V_MY_6	0.15	0.03	0.20	0.15	0.17	0.37

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-X

PV_MY


```

-----
V_MY_1      1
V_MY_2      2
V_MY_3      3
V_MY_4      4
V_MY_5      5
V_MY_6      6

```

THETA-DELTA

	V_MY_1	V_MY_2	V_MY_3	V_MY_4	V_MY_5	V_MY_6
V_MY_1	7					
V_MY_2	8	9				
V_MY_3	0	10	11			
V_MY_4	0	0	0	12		
V_MY_5	0	0	0	13	14	
V_MY_6	0	15	0	0	0	16

TI

Number of Iterations = 16

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-X

	PV_MY
V_MY_1	0.32 (0.03) 11.43
V_MY_2	0.28 (0.04) 7.05
V_MY_3	0.44 (0.03) 16.68
V_MY_4	0.32 (0.03) 11.71
V_MY_5	0.35 (0.03) 12.08
V_MY_6	0.47 (0.03) 14.98

PHI

	PV_MY
	1.00

THETA-DELTA

	V_MY_1	V_MY_2	V_MY_3	V_MY_4	V_MY_5	V_MY_6
V_MY_1	0.16 {0.01} 11.05					
V_MY_2	0.04 {0.02} 2.38	0.21 {0.02} 8.87				
V_MY_3	--	-0.09 {0.02} -5.98	0.08 {0.01} 6.83			
V_MY_4	--	--	--	0.16 {0.01} 11.35		
V_MY_5	--	--	--	0.04 {0.01} 3.86	0.17 {0.02} 11.15	
V_MY_6	--	-0.11 {0.02} -6.00	--	--	--	0.15 {0.02} 8.86

Squared Multiple Correlations for X - Variables

V_MY_1	V_MY_2	V_MY_3	V_MY_4	V_MY_5	V_MY_6
0.39	0.28	0.70	0.39	0.42	0.60

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 5
 Minimum Fit Function Chi-Square = 5.21 (P = 0.39)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 5.24 (P = 0.39)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.24
 90 Percent Confidence Interval for NCP = {0.0 ; 10.10}

Minimum Fit Function Value = 0.017
 Population Discrepancy Function Value (FO) = 0.00076
 90 Percent Confidence Interval for FO = {0.0 ; 0.032}
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.012
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = {0.0 ; 0.080}
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.74

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.12
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = {0.12 ; 0.15}
 ECVI for Saturated Model = 0.13
 ECVI for Independence Model = 3.11

Chi-Square for Independence Model with 15 Degrees of Freedom = 967.82
 Independence AIC = 979.82
 Model AIC = 37.24
 Saturated AIC = 42.00
 Independence CAIC = 1008.36
 Model CAIC = 113.33
 Saturated CAIC = 141.87

Normed Fit Index (NFI) = 0.99
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.00
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.33
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.00
 Relative Fit Index (RFI) = 0.98

Critical N (CN) = 913.89

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0045
 Standardized RMR = 0.016
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.98
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.24

Time used: 0.031 Seconds

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายธนศ เสา่ประโคน
วันเดือนปีเกิด	12 กุมภาพันธ์ 2515
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2538: วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมการก่อสร้าง) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ปีการศึกษา 2556: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (นวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ตำแหน่ง	อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ทุนการศึกษา	ปีงบประมาณ 2559: ทุนวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2556: ทุนเรียนตึมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย โครงการพัฒนากำลังคนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีงบประมาณ 2555: ทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์
ผลงานทางวิชาการ	

Heyprakhon, T., Rinchumphu, D. & Janjamlha, T. (2016). Domestic tourists' perceived value on ASEAN vernacular standard homestay. *ABAC Journal*, 36(2), 53-77.

Heyprakhon, T. & Rinchumphu, D. (2015). Vernacular homestay: in comparison of ASEAN standard homestays' physical housing. *Journal of Management Science UBU*, 4(7), 78-96.

Heyprakhon, T. & Rinchumphu, D. (June 2017). *Tourists' perceived value on ASEAN vernacular homestay standard in rural Malaysian homestay*. Vernacular Architecture and Cultural Built Environments Forum (VernAC-BEF) 2017, Kasetsart University, Bangkok.

Heyprakhon, T. & Rinchumphu, D. (November 2016). *Tourists' perceived value on ASEAN vernacular homestay standard in Cambodian standard homestay*. The 11th GMSARN International Conference 2016: Innovative Energy, Environment and Development in GMS, Asian Institute of Technology, Kunming, China.

Heyprakhon, T. & Verapreyagura, P. (March 2014). *Homestay standard prototype for supporting ASEAN Tourism Economic Community*. The 4th UBRU International Research Conference : an Integration of ASEAN Local Wisdom to International, Ubonratchathani Ratchaphat University, Ubonratchathani.

ธเนศ เฮ้ประโคน และ พรพรรณ วีระปรียากร (ธันวาคม 2555). *การพัฒนากรอบดัชนีชี้วัดสำหรับประเมินตนเองตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนใหม่เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านการท่องเที่ยว*. การประชุมเครือข่ายวิชาการบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.

ประสบการณ์ทำงาน

2552 – 2556: ผู้จัดการโครงการ

บริษัท สรีธร จำกัด

2538 – 2552: วิศวกรโครงการ

บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน)